

Dr. August Bálásits.

Ordynacya egzekucyjna

ZESZYT II.

(Objaśnienia).

L W Ó W
JAKUBOWSKI & ZADUROWICZ.
1897.

200663

1180073726

PAd

Dodatkowe objaśnienia

PRZEDMOWA.

Stosownie do obietnicy, w przedmowie zawartej, obejmą niniejsze objaśnienia nietylko wyłożenie głównych zasad nowego prawa o egzekucyi cywilnej, ale obok tego dokładne określenie stosunku prawa nowego do dawnego, przedmiotu tej egzekucyi, właściwości sądów, w egzekucyi występujących, t. z. środków egzekucyjnych, podniesienie wszystkich wybitnych szczegółów, które nowe prawo od dawnego istotnie odróżniają, oraz szkic dokładny egzekucyi dla zabezpieczenia i tymczasowych zarządzeń. Prócz tego jest obszerniej traktowaną rzecz o tytułach egzekucyjnych i ważne kwestye początku i końca danej sprawy egzekucyjnej. Czytelnik nie znajdzie wykładu szczegółowych rodzajów egzekucyi, nietylko dla tego, że piszącemu zabrakło na razie czasu do obrobienia części szczegółowej, ale więcej z tej przyczyny,

że sam text ustawy nie nastęcza w czytaniu żadnych wątpliwości, a głównego materiału do badań naukowych praktyka dostarczyć musi. Szkic niniejszy łączy się z textem ustaw raz dla tego, że zestawia systematycznie i poglądowo ich postanowienia, a potem i z tej przyczyny, że nie powtarza takich szczegółów, o których prostem odczytaniem paragrafu dowiedzieć się można. Ostatnie dwa rozdziały są wyłącznie poświęcone egzekucyi dla zabezpieczenia i tymczasowym zarządzeniom. Wszystkie poprzednie rozdziały, z wyjątkiem pierwszego, zajmują się egzekucją dla zaspokojenia (stancwezą), chyba że treść ich odnosi się wyraźnie do egzekucyi dla zabezpieczenia lub do tymczasowych zarządzeń. Rozdział pierwszy traktuje o źródłach całego prawa egzekucyjnego*).

*) Skrócenia: *p. c.* procedura cywilna; *u. z. p. c.* ustawa zaprowadzająca procedurę cywilną; *n. j.* norma jurysdykcyjna; *u. z. n. j.* ustawa zaprowadzająca normę jurysdykcyjną; *o. e.* ordynacya egzekucyjna; *u. z. o. e.* ustawa zaprowadzająca ordynację egzekucyjną; *u. o.* ustawa z dn. 27. listopada 1896, zawierająca przepisy o obsadzeniu, wewnętrznem urządzeniu i o porządku czynności Sądów (ustawa sądowa organizacyjna); *m. r.* motywa rządowe do *o. e.* i *m. k.* motywa komisji (Izby posłów, Izby panów lub wspólnej) do *o. e.*

WSTĘP.

W ogóle mamy dwojaką sprawę w postępowaniu egzekucyjnym: egzekucyę dla zaspokojenia (stanowczą) i zabezpieczenie (Sicherheit). Pierwsza dąży do ostatecznego zaspokojenia wierzyciela i uprawnionego, a druga ma na celu przygotowanie egzekucyi dla zaspokojenia, w razie istniejącej potrzeby t. z. wtedy, gdy istniejące warunki, od których powodzenie egzekucyi stanowczej zależy, prawdopodobnie mogą uleże zmianom, które grożą utrudnieniem lub udaremieniem. Można zatem powiedzieć, że ta druga sprawa ma na celu zabezpieczenie egzekucyi stanowczej. To postępowanie zabezpieczające jest dwojakim: albo t. z. egzekucyą dla zabezpieczenia (Exekution zur Sicherstellung) albo t. z. tymczasowemi zarządzeniami (Einstweilige Verfügungen).

Każde z tych trzech postępowań egzekucyjnych składa się z całego szeregu czynności w porządku, prawem przepisany, po sobie na-

stępujących. Czynności Sądu lub organów sądowych nazywają się czynnościami (aktami) egzekucyjnymi, gdy są wykonane w egzekucyi (stanowczej lub dla zabezpieczenia), (§. 370 o. e.), zresztą nazywają się tymczasowemi zarządzeniami*) (§. 378 i n. o. e.).

*) Ale przez wyraz „egzekucya“ lub przez nazwę „postępowanie egzekucyjne“ rozumie nowa ustawa nie tylko obydwa rodzaje egzekucyi (dla zaspokojenia i dla zabezpieczenia), lecz także niemi obejmuje t. z. tymczasowe zarządzenia czyli rozporządzenia.

I.

Źródła nowego prawa o egzekucyi cywilnej.

A. Ustawa z 27. maja 1896, nr. 78 Dz. u. p., zaprowadzająca ustawę o postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, w 41 artykułach (oznaczonych rzymskimi liczbami) zawiera:

1. przepisy, które ustanawiają chwilę, kiedy nowe prawo wejdzie w życie (dnia 1. stycznia 1898, art. I. w połączeniu art. I. p. c.) i postanowienia o uchyleniu przepisów prawa dotychczasowego (clausula derogatoria — art. I. i II.);

2. szczegółowe przepisy o tem, które postanowienia prawa dawniejszego pozostają w zupełności w mocy (art. III., VI., VII — XIV, XVIII), a które ze zmianami nadal obowiązywać będą, (art. IV., V.);

13. postanowienia interpretacyjne (a. XX. XXI.);

4. przepisy, których celem jest odpowiednio zmienié prawo cywilne, by je zastosować do zasad nowej egzekucyi (XXIII, XXIV, XXVIII);

5. przepisy odnoszące się do egzekucyi orzeczeń giełdowych sądów polubownych (a. XXIX, XXX), będące dopełnieniem art. XXIII u. z. p. c.);

6. przepisy przejściowe i klauzulę wykonawczą (XXXI — XLI.).

B) Ustawa z dnia 27. maja 1896, Nr. 79 Dz. u. p., o postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, dzieli się na te dwie części, które wskazanemu w tytule dwojakiemu postępowaniu odpowiadają; pierwsza część rozpada się na rozdziały i tytuły, a druga tylko na (dwa) rozdziały; wszystkich §§. jest 402.

C) Przepisy procedury cywilnej z dnia 1 sierpnia 1895 i ustawy zaprowadzającej o stronach, postępowaniu i ustnej rozprawie, o dowodach, o przeprowadzeniu dowodów i o szczególnych środkach dowodowych, o sędziowskich uchwałach i o środku prawnym rekursu, o tyle, o ile o. e. w tych materiałach inaczej nie stanowi (§. 78 o. e.); mamy też przepisy procedury cywilnej, które się wprost do egzekucyi odnoszą (§§. 31, 220, 325, 392, 490, 573);

D) Normy jurysdykcyjnej Część pierwsza (§§. 1—48) zawiera powszechne przepisy odnoszące się tak do postępowania rozpoznawczego (od skargi do wyroku) jakoteż do postępowania egzekucyjnego (także w sprawach

niespornych), między innymi są to przepisy o naradzie, głosowaniu i protokoliście (§§. 9—15), o nieprzyjęciu sędziów i innych organów (§§. 19—27), o delegacji (§§. 30, 31), o badaniu właściwości (§§. 41—44). Oczywiście, że te przepisy o tyle się nie stosują do postęp. egz., o ile z ich treści wynika, że się odnoszą bądź do procesu cyw. bądź do postęp. w spr. niesp. Między przepisami tej części n. j. znajdują się i takie, które się wprost do egzekucyi odnoszą, jakoto :

1. o sędziach (komisarzach) egzekucyjnych w sądach powiatowych (§. 5);

2. o załatwianiu podań o dozwole nie egzekucyi i wekslowego zabezpieczenia w trybunałach przez sędziów samoistnych (§. 7);

3. o ustanowieniu osobnych urzędników egzekucyjnych (§§. 17, 18, łącznie z art. XII u. z. n. j.).

Przepisy n. j. części II. i III. nie odnoszą się do postępowania egzekucyjnego. O. e. ma w materji właściwości sądowej swoje własne normy, które się niekiedy opierają na przepisach o właściwości w spr. spornych i niespornych, ale mimo to zawierają postanowienia, od tamtych odrębne i niezależne (§§. 3—23 i i. o. e.). Skoro w rzeczonych przepisach nie ma wzmianki o sądzie prorogowanym, przeto go nie ma w postęp. egz. Dla uniknięcia wątpliwości zawiera §. 51 o. e. wyraźne

postanowienia takiej treści, które daje zupełną pewność, że §. 104 n. j. nie obowiązuje w post. egz. i że drugie zdanie §. 43. n. j. (należącego do części I. n. j., w post. egz. obowiązującej) także nie ma w niem zastosowania.

E) Ustawa organizacyjna z 27. listop. 1896, nr. 217 Dz. u. p. zawiera przepisy o nominacyi urzędników egzekucyjnych (§. 23) i o załatwieniu czynności egzekucyjnych przez kancelarye sądowe (§. 60).

F) Powszechna ustawa hipoteczna z dnia 25 lipca 1871, Dz. u. p. Nr. 95, którą nowe ustawy egzekucyjne w wielu kwestyach egzekucyi, jeżeli one się z księgą gruntową łączą, jako źródło ważnych przepisów egzekucyjnych powołują (a. XIII. u. z. o. e.).

G) Szczegółowe przepisy dawniejsze, zaprowadzające przywileje egzekucyjne i uwolnienia egzekucyjne o tyle, o ile zostały utrzymane.

H) Następujące, drogą rozporządzeń wydać się mające postanowienia są zapowiedziane:

1. o zaprowadzeniu, poborach i służbie urzędników egzekucyjnych (a. XII. u. z. n. j.);

2. o ograniczeniu upoważnienia woźnych sądowych do przyjmowania pieniędzy (§. 25 o. e.);

3. o korzystnych lokacjach gotówki, w sądzie składanej (§. 77. o. e.);

4. o ustanowieniu ceny nieruchomości według iloczynu wymierzonego podatku (§. 141 o. e.);

5. o znawcach dla ocenienia posiadłości i o zasadach tego ocenienia (§. 144 o. e.);

6. bliższe postanowienia o szacunku posiadłości według ilości opłacanych podatków w przypadku §. 222 u. 3. o. e., t. z. o ustanawianiu szacunku dla nieruchomości, hipoteką łączną obciążonych a na licytację niewystawionych, podług iloczynu podatkowego, w celu oznaczenia stosunku w jakim wierzytelności łącznie hipotekowane z ceny obciążonych posiadłości mają być zaspokojone;

7. o uwidocznieniu a d m i n i s t r a c y j n e g o prawa zastawu w rejestrze grabieży (§. 254 o. e.);

8. o sprzedaży obligów publicznych, na imię opiewających (§. 268 o. e.);

8. o lokalach, do odbywania publicznych sprzedaży przeznaczonych (§. 274 o. e.);

10. o osobnych urządzeniach w celu spieniężenia zastawów, dla których w licytacji nie osiągnięto ceny wywołania (§. 280 o. e.);

11. o wykonaniu aresztu na osobach w czynnej służbie, należących do siły zbrojnej lub żandarmerji (§. 363 o. e.).

III.

Stosunek nowego prawa do przepisów dawniejszych.

A) Tak prawo dawne jak i nowe, zwane prawem o sądowym postępowaniu egzekucyjnym, obejmuje przepisy o postępowaniu w egzekucjach i tymczasowych zarządzeniach, o ile jedno i drugie są przekazane z wyciecznym sądom (sc. cywilnym — słowa a. I. u. z. o. e.).

Co się zaś tyczy owego zakresu przedmiotowego egzekucji cywilno-sądowej, to wynika z postanowień ustaw nowych, jakoteż z m. r. i z m. k., że dotychczasowe przepisy, normujące tę kwestyę, mają w ogóle i nadal pozostać w mocy; w porównaniu z dawniejszem zaprowadza nowe prawo tylko niektóre ograniczenia, rzadko kiedy istotne.

Pozostanie zatem i nadal dotychczasowy stosunek między egzekucją cywilno-sądową a egzekucją zasądową, która to ostatnia ma się do pierwszej jak wyjątek do reguły. Za tem idzie, że egzekucya zasądowa jedynie o tyle dozwolona, o ile szczególne przepisy na nią pozwalają.

Zasądową zaś egzekucją mamy w dwóch przypadkach:

1. jeżeli ona jest administracyjną, t. j. przez władze administracyjne (polityczne lub skarbowe) wykonywaną (ob. niżej: B i D);

2. jeżeli ona się odbywa bez interwencji władzy sądowej lub administracyjnej (ob. niżej F).

B) Egzekucya administracyjna jest w szczegółowych postanowieniach przepisana nietylko:

1. dla orzeczeń władz administracyjnych (politycznych i skarbowych), wydanych o roszczeniach *juris publici* a mianowicie też Państwa i jego Skarbu, o których władze te przede wszystkim i prawidłowo rozstrzygać są powołane, ale też

2. dla orzeczeń władz administracyjnych, wydanych w sprawach cywilnych, które wyjątkowo tymże władzom do sądenia są przekazane; następnie:

3. jako przywilej, służący niektórym instytucjom, w celu łatwiejszego ściągnięcia ich prawnoprywatnych wierzytelności pieniężnych; ale we wszystkich tych przypadkach z tem ograniczeniem, że

4. w celu ściągnięcia sumy pieniężnej drogą przymusowej sprzedaży dobra nieruchomego jedynie egzekucya sądowa jest mo-

żebna, albowiem tego rodzaju egzekucję jedynie sądom cywilnym przeprowadzić wolno ¹⁾.

Rozbierając kwestye ad 1, 2 i 3, otrzymamy ze stanowiska nowego prawa, co następuje:

Ad 1. utrzymane są w mocy przepisy prawa dotychczasowego, że wszelakiego rodzaju roszczenia *juris publici*, o których władze administracyjne orzekają ²⁾, tudzież kary dochodowe (które o tyle nie są roszczeniami Państwa, o ile w części przypadają donosicielowi) należą z reguły do egzekucyi politycznej (art. III., ust. 1., u. z. o. e.). Jeżeli zatem §. 1., l. 13, o. e. do tytułów egzekucyi cywilno-sądowej zalicza też wykonalne nakazy płatnicze i wykazy podatków i należytości, jakoteż dodatków krajowych i powiatowych, to w obec postanowienia art. III. u. z. o. e., może być jedynie wtedy mowa o takiej egzekucyi, gdy egzekucya administracyjna na przedmiocie upatrzonym z tej przyczyny jest niemożliwą, że on już

¹⁾ Z tej też przyczyny w d. n. z 11. kwietnia 1848., Zb. u. s. Nr. 1134, nie to nie jest istotnem, że podatki mają być za realnościami prenotowane za pośrednictwem sądów, lecz to że władze administracyjne mogą się po to wprost udawać do sądów, z pominięciem Prokuratoryi Skarbu.

²⁾ Inaczej ma się rzecz, gdy sądy prawa publicznego o nich orzekają np. §. 1. l. 12 o. e.

został poddany innej egzekucyi sądowej, a zatem wszyscy inni wierzyciele, a między nimi też Państwo (kraj, powiat) tylko sposobem przystąpienia do toczącej się egzekucyi sądowej, z tego przedmiotu zaspokojenie mogą otrzymać (§§. 100, 103, 139, 267 o. e.).

Powyższą zasadę potwierdzają ustęp 2., art. III. u. z. o. e., który w pierwszym swoim zdaniu wyraźnie zaznacza, że zabezpieczenie i egzekucya powyższych roszczeń, drogą postępowania sądowego, stanowi wyjątek, t. z. jedynie o tyle mają miejsce, o ile na to odpowiednie przepisy szczegółowe pozwalają, a mianowicie:

a) co się tyczy egzekucyi stanowczej to już wyżej ta kwestya została wyczerpaną; ale

b) co się tyczy zabezpieczenia na majątku ruchomym dłużnika, to z mocy d. n. z 18. września 1786, Zb. u. s. Nr. 577, lit. c. i z 24 października 1086, Zb. u. s. Nr. 789, sąd udzieli Skarbowi Państwa ¹⁾ zabezpieczenia, na żądanie Prokuratorji Skarbu, gdy mu ona przedłoży odpowiedniej treści rozporządzenie władzy

¹⁾ „Zur Sicherheit des Ärars“; na tych słowach opiera się mniemanie, że w łatwiejszych warunkach tej ustawy dają się zabezpieczyć także wierzytelności Skarbu państwa *juris privati*.

centralnej lub krajowej. Atoli powyższe d. n. tylko o tyle są w mocy utrzymane, o ile się rozchodzi o warunki dozwoleń zabezpieczenia, ale nie o środki wykonania tegoż, które pierwszy z owych d. n. wyraźnie wymienia. Pod tym ostatnim względem bowiem wynika z a. III. ust. 1., i a. XXIII., że winne być użyte środki, na jakie o. e. pozwala i postępowanie według jej przepisów przeprowadzone.

Ale oczywiście, gdy zobowiązany lub osoba trzecia, zamierzają roszczeniu lub wierzytelności *juris publici* zaprzeczyć lub też sprzeciwić się egzekucyi tychże, to służy im taka droga prawa, jaka w obec tego rodzaju roszczeń jest dozwoleń, a zatem powinni się zastosować do odpowiednich przepisów odrębnych (a. III., ust. 2. zdanie końcowe).

Ad 2. W myśl §. 1., l. 10., o. e. należą rozstrzygnięcia władz admin. o roszczeniach cywilnych do egzekucyi cywilno-sądowej o tyle, o ile przepisy prawne egzekucyę tychże sądom przekazują.

Z tego zatem (i z uwag niżej zamieszczonych) wynika jako reguła, że do władz tych należy też prawidłowo egzekucya owych roszczeń, chyba że ma być ściągniętą suma pieniężna drogą przymusowej sprze-

daży dobra nieruchomego lub za pomocą egzekucyi sposobem przekazu wierzytelności egzekuta do osób trzecich, albowiem egzekucya administracyjna nie rozporządza tymi rodzajami środków egzekucyjnych.

Co się zaś tyczy orzecznictwa władz admin. w sprawach cywilnych, to ono w dotychczasowej rozciągłości zostało utrzymane w §. 1. n. j., i obejmuje następujące ważniejsze sprawy cywilne, w których nietylko do rozstrzygnięcia, ale też do egzekucyi przyjść może ¹⁾:

a) spory ze stosunków służbowych między służbodawcami a służbą, potem spory między przemysłowcami i fabrykantami z jednej a czeladnikami, uczniami i innymi robotnikami pomocniczymi z drugiej strony, jeżeli pochodzą ze stosunku służbowego lub z umowy o najem usług i są rozpoczęte w ciągu trwania stosunku służbowego lub nie później, aniżeli w ciągu dni 30 po jego rozwiązaniu (d. n. 18 kwietnia 1828, Nr. 2340 i d. n. z 21 listopada 1846, nr. 1002 Zb. u. s.). Inaczej należą te sprawy do sądów powiatowych (§. 49, l. 6, n. j. a wzgl. spory między przed-

¹⁾ I tak np. orzekanie nieważności udzielonego przywileju lub orzekanie o wynagrodzeniu ze Skarbu Państwa za bydło, z powodu zarazy wybite, należy do władz admin., ale w tych sprawach nie może przyjść do egzekucyi.

siębiorcami przemysłowymi a robotnikami do sądów przemysłowych (ust. z dn. 14 maja 1869)¹⁾;

b) egzekucya administracyjnego orzeczenia wywłaszczenia na cele dróg żelaznych lub układu, w tej materji przed władzami admin. zawartego, należy do władz polit. (§. 35 ust. z 18 lutego 1878, nr. 30 Dz. u. p.), również

c) egzekucya rat zaliczek zwrotnych, udzielonych z funduszków Państwa z powodu klęski powszechnej, jeżeli tak odnośne ustawy przepisują (n. p. u. z dn. 8 lutego 1880, i i.);

d) sprawy na skargi z powodu tamowania ruchu w zakładach, wodą pędzonych, jeżeli skarga na tem się opiera, że warunki prądów wodnych, do ruchu koniecznych, zostały zmienione i skarga żąda jedynie przywrócenia faktycznego posiadania, jakie przed jego naruszeniem istniało (rozp. min. z 7. 1860, nr. 172 Dz. u. p.);

¹⁾ Od 1. lipca 1898, gdy nowa ustawa o sądach przemysłowych z dnia 27. listopada 1896 wejdzie w życie, nastąpi co do tych praw ta zmiana, że dla spraw między przedsiębiorcami a ich robotnikami pomocniczymi, które powstały ze stosunków pracy, nauki lub tyczą się wynagrodzenia, kompetencya admin. władz polit. zupełnie ustanie, tak że one będą należały bądź do sądów powiatowych, bądź z wyłączeniem tychże, do sądów przemysłowych, jeżeli powstaną w okręgu, dla którego sąd przemysłowy będzie ustanowiony (§§. 1, 3, 37, cyt. ust.).

e) sprawy używania, prowadzenia i tamowania wód (u. z 30 maja 1869, nr. 93 Dz. u. p; ust. kraj. z 14. marca 1875, §. 85.);

f) świadczenia w naturze, należące się z tytułu prawno - prywatnego kościołom, prebendom i szkołom, jeżeli prawo poboru nie jest spornem lub też uprawniony do poboru w posiadaniu tego prawa został utrzymany (§. 3, ces. rozp. z 20 kwietnia 1854, Dz. u. p. Nr. 96.);

g) sprawy dotyczące się zarządzeń w celu odprorowadzenia wód górskich i wynagrodzenia szkód, z tych zarządzeń powstałych (u. z 30. czerwca 1884, Dz. u. p Nr. 117, §§. 14, 15.);

We wszystkich tych sprawach cywilnych, władzom administracyjnym przekazanych, należy do władz tych również i egzekucya ich orzeczeń, tudzież ugód, w trakcie sprawy przed nimi zawartych, a mających znaczenie ugód sądowych. Egzekucya sądowa będzie wszakże mimo to konieczną, gdy roszczenia te przez przystąpienie do prowadzonej egzekucyi sądowej mają być ściągnięte (ob. wyżej od 1.).

C) Od zasady, że co do orzecznictwa władz admin. należy, to tem samem też należy do egzekucyi administracyjnej, mamy następujące w §. 1., l. 10 i 12, o. e. wskazane wyjątki, z mocy których orzeczenia i akty władz admin.,

w sprawach publicznych lub prywatnych wydane, należą do egzekucyi sądowej:

1. egzekucya orzeczeń zwrotów służbowych, wydanych przez władze cywilne (z ust. z 1 stycznia 1886 r.) lub wojskowe (u. z 6. czerwca 1887), należy prawidłowo do sądów, a do władz adm. jedynie o tyle, o ile zwroty z kaucyi mają być ściągnięte;

2. ugody, mające znaczenie ugód sądowych, zawarte przed gminnymi urzędami rozjemczymi, przed władzami policyjnymi lub przed innymi organami publicznymi, do przyjmowania ugód powołanymi (§. 1., l. 15, o. e., u. z 21. września 1869, Dz. u. p. Nr. 150, i min. rozp. z 18. czerwca 1853, Dz. u. p. Nr. 114); obydwie cyt. ustawy mają na oku ugody w sprawach cywilnych, zawarte bez poprzedniego sporu, jaki zresztą przed urzędami rozjemczymi, władzami policyjnymi i innymi organami rozjemczymi, dla braku kompetencji, miejsca mieć nie może).

D) Egzekucya administracyjna służy według dotychczasowych przepisów, jako wyjątkowy przywilej, w celu ściągnięcia cywilnych wierzytelności pieniężnych, niektórym spółkom, zakładom i towarzystwom, a to na zasadzie statutów, prawnie postanowionych lub ze strony Państwa zatwierdzonych.

Przywilej ten utrzymuje nowe prawo w mocy (a. IV. u. z. o. e.), ale z pewnemi zastrzeżeniami:

1. Następujące zakłady kredytowe (niektóre z nich są spółkami), mają sobie przyznane prawo żądania sekwestracji (administracji) politycznej:

a) Gal. Towarzystwo kred. ziemskie, z mocy przywileju, udzielonego Zakładowi kredytowemu stanów galicyjskich w pat. z 3 listop. 1841 (§. 44), który i dla powstałego zeń obecnego Towarzystwa powyższej nazwy wyraźnie w mocy jest utrzymany (a. XII. u. z. p. e.), a to w celu ściągnięcia zalegającego procentu, ratinalżytości;

b) Galicyjski Bank krajowy, dla ściągnięcia zalegającego procentu i anuitetów (u. z 21. czerwca 1882, Dz. u. p. Nr. 81, §. 1.);

c) Bank austriacko - węgierski, w celu ściągnięcia zapadłego procentu i anuitetów (u. z 21 maja 1887, Dz. u. p. Nr. 51, która zatwierdza statut oddziału hipotecznego, zawarty w ustawie z 27 czerwca 1878, §. 11, lit. d.).

2. Administracyjna egzekucya, za wyjątkiem imobilarnej (a zatem: mobilarna, karna i wojskowa) służy zakładom ubezpieczeń robotników i kasom chorych, w celu ściągnięcia odnośnych opłat (ust. z 30 marca 1888, §. 38.).

Co się zaś tyczy wspomnianych wyżej ograniczeń, w jakich rzeczony przywilej został utrzymany, to:

1. co się tyczy każdej z dozwolonych egzekucyj administracyjnych mamy to zastrzeżenie, że instytucjom tym, jakkolwiek one są przywilejem egzekucyi administracyjnej wyposażone, nie wolno takiej egzekucyi prowadzić na przedmiotach, inną egzekucją sądową już dotkniętych, lecz muszą w takim przypadku wstąpić do egzekucyi sądowej, już wiszącej, a to jedynie i wyłącznie pod warunkami prawa nowego (a. IV, l. 3, u. z. o. e.), co w obec odpowiednich przepisów (§§. 103, 139, 267 o. e.) znaczy tyle, że w tym przypadku tylko egzekucya sądowa im służy;

2. co się zaś tyczy sekwestracji (administracji) politycznej, to dla wyboru i zamianowania sekwestratora (zarządcy) wyłącznie obowiązują przepisy §§. 106—108 o. e., z uchyleciem dawniejszych (a. IV, l. 2. u. z. o. e.), co między innymi także i to znaczy, iż władza polit., która sekwestrację zaprowadza, winna zamianować sekwestra z listy, utrzymywanej w Trybunałach I. ust. ¹⁾.

¹⁾ Tym sposobem uchylone są postanowienia statutowe owych instytucyj, które na zamianowanie sekwestra taki wpływ tymże przyznają, że tenże raczej za mandataryusza

E) Prawa cywilne osób trzecich do przedmiotów, egzekucją administracyjną dotkniętych, a to we wszystkich przypadkach, w których ona się prowadzi (ob. wyżej A, B, C, D), nie mogą oczywiście w niczem przez to ucierpieć.

Dlatego też służy im w całej pełni skarga na zastanowienie tej egzekucyi (opozycyjna §. 37 o. e.), ze wszelkimi skutkami, w danych warunkach z wniesieniem tejże połączonymi (§. 42, l. 5 o. e.), która po r. 1897, oczywiście według nowej procedury cywilnej i ordynacyi egzekucyjnej będzie dopuszczoną i ocenioną (a. III, ust. 3, u. z. o. e, który jakkolwiek umieszczony w postanowieniu o egzekucyi administracyjnej roszczeń *juris publici*, ze względu na swe brzmienie, taką powszechną zasadę wypowiada).

F) Dalej idzie pod względem prowadzenia egzekucyi upoważnienie sprzedaży zastawów ręcznych bez interwencji władzy, który z mocy a. I, ust. 2. u. z. o. e., zatrzymującego dla egzekucyi sądowej dotychczasowy zakres przedmiotowy, nadal ma być zachowany.

Upoważnienie to służy, między innymi:

1. Kasom oszczędności założonym na podstawie d. k. n. z 26 września 1844, Nr. 832

egzekwenta może być poczytany. O. e. pojmują jego urząd w ten sposób, że on ma zupełnie bezstronnie przestrzegać sprzecznych interesów stron (m k.).

z. u. s., względem zastawionych u nich państwowych zapisów dłużnych i akcyj bankowych (Bankaktien — m. r. z 2 lutego 1852);

2. Bankowi austriacko-węgierskiemu względem każdego rodzaju zastawu, jaki mu statut przyjmować pozwala (art. 68 statutu z r. 1887);

3. C. k. uprzyw. austr. Zakładowi kred dla handlu i przemysłu względem wszelkich przedmiotów wartościowych, od obrotu giełdowego nie wyłączonych, które otrzymał w skutku zawarcia interesu, statutem jemu dozwolonego (rozp. Min Sk. z 6 listopada 1855, §. 66.);

4. Państwu względem kaucyj urzędników, w celu ściągnięcia zwrotów, należących się Państwu ze stosunku służbowego (d n. z 3. stycznia 1842, Zb. u. s. Nr. 583);

5. wierzycielom zastawnym z interesów giełdowych (u. z 1. kwietnia 1875, Dz. u. p. Nr. 67, §. 15.);

6. wierzycielowi zastawnemu w warunkach a. 311 u. h.;

7. przedsiębiorstwu domu składowego i właścicielowi warrantu względem towarów, w publicznym domu składowym się znajdujących (u. z 28. kwietnia 1839, Dz. u. p. Nr. 64, §§. 32—35);

8. prowadzącym interes zastawniczy, na zasadzie §§. 1—3 u. z 23 marca 1885, Dz. u. p.

Nr. 48, koncesyonowany. Wolno im sprzedawać zastawy, po upływie 6 tygodni po zapadłości wierzytelności, według a. 310 u. h. i §. 47 u. z. u. h. lub a. 311 u. h.; mają obowiązek publicznego obwieszczenia licytacji, ale nie są zniewoleni zawiadamiać osobno dłużników ani o dozwoleniu sprzedaży ani o jej dokonaniu.

G) Obok przywileju egzekucyi sąsądowej, przyznaje prawo dawne rozmaite udogodnienia pod względem prowadzenia egzekucyi sądowej (imobilarnej i mobilarnej), które prawo nowe, z odpowiednimi zastrzeżeniami i ograniczeniami, nadal utrzymuje, a mianowicie:

1. te udogodnienia, które służą w tej mierze niektórym spółkom zakładowym i towarzystwom na zasadzie statutów, prawnie postanowionych lub ze strony Państwa zatwierdzonych (art. IV., n. z. o. e.)¹⁾;

2. te udogodnienia, które art. III i IV., lit. b) do d) min. rozp. z 28 października 1865, Dz. u. p. Nr. 110, przyznają zakładom, które się trują interesami kredytowymi.

Ważniejsze z tych udogodnień odnoszą się do sądu, tytułu egzekucyjnego, łączenia kilku

¹⁾ Ważniejsze i kraj nasz bliżej obchodzące wymienione pod D. i F.

rodzajów egzekucyi, ustanowienia sekwestra, oszacowania, sprzedaży zastawów, ceny wywołania, sprzedaży poniżej tej ceny ¹⁾).

Z tych wszakże udogodnień zostają niektóre uchylone, a w szczególności:

a) dla instytucyj, tak pod 1. jak pod 2. wymienionych o tyle, że im nie wolno w sposób dotychczasowy wstąpić do wiszącej egzekucyi, jeżeli na przedmiocie tejże same chcą egzekucyę prowadzić ²⁾, lecz mogą to uczynić jedynie przez przystąpienie do niej w warunkach i w sposób, w o. e. przepisany (a. IV, l. 3 i a. V. u. z. o. e.);

b) dla instytucyj, pod 1. wskazanych, te statutowe przepisy, które dla sądowego spółdziałania w wykonaniu egzekucyi inny sąd przeznaczają aniżeli w o. e. wskazany sąd egzekucyjny (a. IV. l. 1. u. z. o. e. ³⁾), niemniej i te,

¹⁾ Będą we właściwych miejscach podniesione.

²⁾ T. z. nie wolno im więcej podjąć egzekucyi imobilarnej, której inny wierzyciel przez czas pewien (pospolicie dni 14) nie popierał i żądać dalszego jej ciągu na rzecz swoją, bez formalnego przystąpienia do niej.

³⁾ O ile postanowienia statutowe inny sąd dozwalający przeznaczają, o tyle one pozostają nietknięte. Tendencją tego przepisu jest, aby wykonanie egzekucyi prowadził sąd egzekucyjny, w nowem prawie ustanowiony, (§§. 17 i n. o. e.), który rozporządza doświadczonymi w spr. egzekucyjnych sędziami i odpowiednimi organami wykonawczymi (m. k.).

które pod względem udzielenia przybicia w egzekucyi na ruchomościach fizycznych niekorzystniejsze stawiają warunki od przepisanych w §§. 277 i 280, ust. 2, o. e. (a. VI, l. 4, u. z. o. e.).

Atoli dotychczasowy zakres egzekucyi sądowej dozna o tyle uszczuplenia, że

1. nie wolno więcej stronom upoważnić sądu polubownego, dobrowolnie wybranego, do dozwoleń egzekucyi (a. II, u. z. o. e., na co dotychczasowe prawo pozwalało (w rez. z 31 października 1785, Zb. u. s. nr. 489, lit. qq.);

2. upoważnienie do dozwoleń egzekucyi, służące niektórym t. z. przymusowym sądom polubownym, a szczególnie giełdowym (a. XIII., ust. 2, u. z. p. c.) ustało bezwarunkowo ¹⁾ (a. II, u. z. o. e.)

I) Właściwą *clausulam derogatoriam* zawiera a. I. ust. 2., który w zestawieniu z ust. 1., wyżej

¹⁾ Z mocy art. XIII., XXVII. i LIV. u. z. p. c. jeszcze 9 lutego 1896. Nowy statut dla giełdy wiedeńskiej (§. 104) zawiera postanowienie, że w celu poczynienia wszelkich kroków egzekucyjnych należy się udać do sądu zwyczajnego. Art. II. u. z. o. e. (część druga) już jest wykonany mimo, że według art. XI. *ibid.* dopiero z r. 1898 ma wejść w życie.

wraz z odpowiednimi postanowieniami związkowymi objaśnionym, znaczy tyle co:

1. że z małym, choć istotnym rozszerzeniem (a. II. u. z. o. e.), dotychczasowy zakres przedmiotowy egzekucyi cywilno-sądowej zatrzymując, zacznie nowe prawo w tym zakresie obowiązywać od 1 stycznia 1898 r. (ob. a. I., u. z. p. e.);

2. że prawidłowo stracą z dniem tym moc swoją, te w innych przepisach prawnych zawarte postanowienia, które tyczą się przedmiotów, w nowym prawie uporządkowanych, ale nie wszystkie, albowiem

3. o tyle one moc swoją zachowają, o ile one mimo to są jako wyjątki od powszechnych postanowień o. e. utrzymane a mianowicie albo w tejże o. e. albo w u. z. o. e.

Do tego może nie będzie zbytecznem następujące wyjaśnienie do punktu pod 2 i 3.

Ad 2. Ustawa wspomina o innych przepisach prawnych (andere gesetzl. Vorschriften). Trzymając się słów tych, dojdziemy do wniosku, że tu nie chodzi tylko o dawne prawo egzekucyjne t. z. przed wydaniem tych dwóch ustaw istniejące, ale w ogóle o postanowienia egzekucyjne w jakiegokolwiek bądź z innych ustaw zawarte, chociażby one się pojawiły już po ogłoszeniu o. e. lub u. z. o. e., ale przed r. 1898. Nie jest bowiem wykluczonem, że z powodu ja-

kiejś nowej ustawy specjalnej zajdzie nagląca potrzeba poprawy lub uzupełnienia prawa egzekucyjnego, zanim nowe zacznie obowiązywać. W takim razie te przyszłe ustawodawcze poprawki i uzupełnienia danego prawa tracą moc swoją z dniem powyższym; mamy zresztą już dwie ustawy, ważne przepisy egzekucyjne zawierające, które się pojawiły po ogłoszeniu o. e. (u. z 7 lipca 1896, o drogach koniecznych i z 6. lipca 1896, o kredycie melioracyjnym).

Ad 3. Jeżeli przepis w innych ustawach zawarty, a szczególności, jeżeli przepis dawnego prawa egzekucyjnego, tyczy się przedmiotu, w nowem prawie uporządkowanego t. z. takiej wśród nowego prawa egzekucyjnego materji szczegółowej, która w niem jest wyczerpująco unormowaną, natenczas przestanie on obowiązywać a to z mocy powszechnej klauzuli derogacyjnej. Jeżeli jest zamiarem prawodawcy, aby on mimo to, jako norma wyjątkowa, moc swoją zachował, musi to ustawa wyraźnie wypowiedzieć. Mamy też cały szereg takich postanowień, ową powszechną klauzulę derogacyjną ścieśniających, a mianowicie w następujących materjach, w nowem prawie uporządkowanych:

a) w materji ograniczenia egzekucyi mamy naprzód tej treści regułę ogólną,

owej powszechnej klauzuli derogacyjnej przeciwstawioną, w art. VI. i VII. u. z. o. e. wypowiedzianą, z mocy której będą i nadal utrzymane te, w innych ustawach zawarte przepisy prawne które :

α) rzeczy oznaczone z obiegu wyjmują albo zawierają ograniczenia pod względem ich pozbycia lub nabycia na nich własności (a. VI.);

β) rzeczy oznaczone, prawa i wierzytelności wyjmują w zupełności z pod egzekucyi dla ściągnięcia sumy pieniężnej albo na nią jedynie w pewnych granicach lub z pewnymi ograniczeniami pozwalają (a. VII. *ibid.*); o ile to ostatnie postanowienie tyczy się ograniczenia egzekucyi na wierzytelnościach pieniężnych, o tyle ono jest powtórzone i wzmocnione wstępem do §. 290 o. e.

Skoro zaś przepisy i n n y c h ustaw w zakresie niniejszej materji niejako ryczałtem są utrzymane, a zatem i kwestya dalszego ich trwania w ten sposób wyczerpująco jest rozwiązana, to wszelkie dalsze postanowienia prawa nowego, które szczegółowo wyliczają niektóre z utrzymanych postanowień ważniejszych, mają znaczenie tylko przykła d ó w, które prawodawca dla uniknięcia wątpliwości przytoczyć uznał za stosowne (a. VIII.—XI.);

b) w celu zachowania poręczonego prawem dotychczasowem pierwszeństwa dla wydatków w ruchu na dochodach sekwestrowanej lub sprzedanej drogi żelaznej, tudzież dla należności obrachunkowych przed wierzytelnościami hipotecznymi, należało wyraźnie utrzymać w mocy §. 47. u. z 19 maja 1874, Dz. u. p. nr. 70, gdyż inaczej §. ten przestałby obowiązywać w obec tego, że o. e. kwestyę pierwszeństwa w takich przypadkach normując, nie podobnego odnośnie do dróg żelaznych nie postanawia (a XIII., l. 1. *ibid.*);

c) w sprawie doręczeń uchwał egzekucyjnych, które dozwalają wpisów hipotecznych, należało wyraźnie wypowiedzieć, że chociaż one zapadły w postęp. egz., ma być doręczenie tychże uskutecznione w sposób, w ustawie hip. przepisany (§§. 122—124 pow. ust. hip.), a to z powodu, że inaczej w obec tego, iż co do uchwał tej treści nie ma osobnych przepisów o ich doręczaniu (por. §§. 89, 238 o. e.). miałyby do nich zastosowanie powszechny przepis o doręczaniu rezolucyj, w §. 64 o. e. zawarty. Prawodawca jednak pragnął zaprowadzić w doręczeniu tej wagi uchwał szczególne ostrożności, będące w sprawach hipotecznych rękojmią materyjalnej prawdziwości (m. r.). Ustawa hip. zaś w ogóle trzyma się w doręczeniach przepisów procedury

cyw. o doręczaniu do rąk własnych strony samej lub jej pełnomocnika, ale takiego, który okazał pełnomocnictwo, odpowiadające warunkom §. 31 pow. ust. hip. (§. 124, *ibid.*). Doręczenie tego rodzaju jest dla doręczenia skargi bezwzględnie przepisane (§§. 108 i n. o. e). Obok tych przepisów p. c., należy przestrzegać odrębnych przepisów o doręczeniach w spr. hipotecznych, zawartych w cyt. §§. pow. ust. hip. Mamy przeto w postęp. egz. dwojaki system doręczeń: jeden według o. e., a drugi według pow. ust. hip., zasadniczo na systemie doręczenia *ad faciem* p. c. oparty ¹⁾;

d) prawo i obowiązek sądów cywilnych, w sprawach niespornych istniejący, do wdrożenia egzekucyj z urzędu, opisany w §. 19, art. 3 i 4 pat. z 9 sierpnia 1854, musiał być wyraźnie utrzymany (a. XIII, l. 3. *ibid.*), a to w obec tego, że inaczej byłby ustał w obec zasadniczego przepisu §. 3, ust. 2. o. e., że sąd dozwala egzekucyi jedynie na wniosek strony, mającej roszczenie prawne; stało się to z woli prawodawcy, który postanowił utrzymać rzeczony przepis prawny, wynikający z istoty i celów sądownictwa dobrowolnego (m. r.);

¹⁾ Wpisy, drogą egzekucyi uzyskane, odbywały się dotąd na podstawie §. 33 i 38 pow. ust. hip., a nie ust. sąd, której przepisy w tej mierze zostały uchylone w art. IV.

e) w sprawie ściągnięcia i przemiany kar pieniężnych, które sądy cywilne i karne orzekają, zostały utrzymane postanowienia dwóch min. rozp. z 5 listopada 1852 i 11 lutego 1855, (a. XIII, l. 4, u. z. o. e.), a to w tym celu, aby egzekucya (ale jedynie mobilarna — ob. §. 3 i §. 5 jednego i drugiego rozp.) tych grzywien nie odbywała się trybem o. e., lecz prosty i szybki proceder dotychczasowy, celowi kary pieniężnej odpowiadający, i nadal był przestrzegany (m. r.);

f) doraźną egzekucyę w sprawach handlowych, w warunkach art. 310 u. h. (§. 47 u. z. u. h.) dozwoloną, musiał prawodawca wyraźnie utrzymać (a. XIII, l. 9, *ibid.*) gdyż inaczej byłaby ona ustała w obec tego, że późniejsza powszechna ustawa egzekucyjna nie zna podobnego procederu egzekucyjnego; uczynił to z tej przyczyny, aby całość ustaw handlowych nie doznała żadnej szczyrby (m. r.);

nst. o wprowadzeniu pow. ust. hip. z dnia 25 lipca 1871, a zatem też i doręczenia odpowiednich uchwał egzekucyjnych jedynie w sposób, w tej ustawie przepisany, musiały być skuteczne. Skoro zaś późniejsza o. e. ma swoje odębne postanowienia o doręczeniach, to tem bardziej potrzeba było postanowienia, które doręczenie według mocy ust. hip. w mocy utrzymuje.

(g utrzymany został wyraźnie i nadal w mocy d. n. z 5 listop. 1819, o zastawniczem opisanu wprowadzonych ruchomości dla zabezpieczenia zalegającego komornego lub dzierżawnego, (a. XIII, l. 6, *ibid*), który dozwala zabezpieczenia na takiej zasadzie (z faktu wniesionej skargi), jakiej o. e. do uzyskania egzekucyi dla zabezpieczenia za wystarczającą nie uznaje (§. 370 o. e.); z tego punktu widzenia było postanowienie zatwierdzające w tym celu poządaniem, aby nie mogła powstać wątpliwość co do tego, że przypadki i przyczyny zabezpieczenia wierzytelności pieniężnych o tyle nie są w o. e. wyczerpane, że między innymi także i te, które cyt. d. n. ustanawia, nadal istnieć mają¹⁾);

f) w sprawie zabezpieczenia praw i roszczeń sposobem tabularnej prenotacyi zawiera odpowiednie przepisy pow. ustawa hipoteczna (§. 38); w obec tego, że prawodawca przepisy te w całej rozciągłości utrzymał postanowił, okazała się potrzeba wyraźnego postanowienia zatwierdzającego (a. XIII, l. 5, u. z. o. e.), raz dla tego, że przedmiot ten (zabezpieczenie praw)

¹⁾ Zdaje się jednak, że postanowienie zatwierdzające było zbyt czynnem, skoro ten d. n. zawiera odrębny proceder dla sprawy z §. 1101 p. k. u. e., a zatem tyczy się przedmiotu, w nowem prawie nieuporządkowanego.

jest w o. e. uporządkowany, a następnie jeszcze z tej ważnej przyczyny, że o. e. zna tylko prenotację sumy pieniędzy niej jako środek egzekucyi dla zabezpieczenia (§. 374). W ten sposób pozostał nieuszczerplonym dotychczasowy zakres prenotacyi, jako środka zabezpieczenia wszelkich rzeczowych praw tabularnych;

h) tak samo też zabezpieczenie przez tabularne uwidocznienie wypowiedzenia wierzytelności hipotecznej, skargi hipotecznej, sporu i skargi zaczepiającej¹⁾ (Anfechtungsklage), z wiadomymi skutkami, należało wyraźnie utrzymać (a. XIII, l. 7 i 8, u. z. o. e.), jeżeli prawodawca je zatrzymać postanowił, a to dla uniknięcia wszelkich wątpliwości co do tego, że obok środków zabezpieczenia, w o. e. opisanych, mają być również i wymienione zatrzymane, a nadto mogą być uzyskane w dotychczasowych warunkach pow. ust. hip. i ze skutkami, tamże ustanowionymi²⁾.

¹⁾ Z ust. z 16 marca 1884, Dz. u. p. Nr. 36.

²⁾ Co się tyczy skargi zaprzeczającej mocy wykonawczej aktowi notaryalnemu z §. 4 ust. not, to przepis ten, odnoszący się do przedmiotu, w o. e. nieuporządkowanego, nie potrzebuje postanowienia zatwierdzającego do dalszego swego istnienia, pierwsze zdanie a. XVII u. z. o. e. byłoby zatem zbytecznym; stanowczą zaś jest dalsza część tego art., która skardze tej nadaje skutek skargi z §. 42, l. 1., o. e. i sąd dla niej przeznacza.

III.

Postanowienia przejściowe.

A. Do nich należą postanowienia wykonawcze, odnoszące się do tych przepisów prawa dotychczasowego, które w szczegółowych przypadkach i sprawach na zabezpieczenie praw i roszczeń (egzekucya dla zabezpieczenia lub tymczasowe zarządzenia) pozwalają, a które bądź wyraźnie zostały utrzymane (a. III u. z. o. e.) bądź dla tego dalej będą istniały, bo ich ani powszechna ani żadna szczegółowa klauzula uchylająca nie dotyka. W a. XXVII *ibid.* jest wypowiedziana zasada, że:

1. zabezpieczenie może być jedynie i wyłącznie udzielone i wykonane za pomocą środków, które nowa o. e. opisuje, a to bez względu na to, czyli owe szczegółowe przepisy¹⁾ w powszechności tylko na zabezpieczenie (egzekucya dla zabezpieczenia lub tymczasowe zarządzenia) pozwalają, czyli też wyraźnie jakieś oznaczone zarządzenie zabezpieczające wymieniają;

¹⁾ Niektóre z ważniejszych są dla przykładu (m. r.) w cyt. art. przytoczone.

2. sądem właściwym dla dozwoleń egzekucyjnych czynności zabezpieczających jest sąd, w odpowiednim szczegółowym przepisie wyraźnie wymieniony, a gdyby takiego postanowienia nie było, pozwala na nie sąd, przepisami o. e. do tego powołany.

B. Do dalszej kategorii tego rodzaju postanowień należą te, które normują sposób traktowania spraw egzekucyjnych w chwili, gdy nowe prawo wejdzie w życie, jeszcze wiszących.

1. Główną zasadą jest, że nowe normy egzekucyjne powinny wejść w życie zaraz w chwili, gdy nowe prawo obowiązywać zacznie, a wiszące sprawy egzekucyjne tylko w takim przypadku według prawa dawnego o dalej prowadzone będą, jeżeli do dalszego ich ciągu nowe prawo nie da się nagiąć. Z tej przyczyny zastosowanie prawa nowego do dalszego prowadzenia egzekucyi, za dawnego prawa rozpoczętej, nie zależy od tego, aby egzekucya w chwili, gdy nowe prawo wchodzi w życie, w ogóle już wisiała¹⁾, ale prawidłowo dopiero od tego, aby w egzekucyi wiszącej jakiś szczegółowy akt egzekucyjny już prawomocnie był dozwolony (m. k.); za tem idzie,

¹⁾ W sprawie egzekucyjnej rozpoczyna się stan sprawy wiszącej od chwili, gdy wniosek na dozwoleń egzekucyi wszedł do sądu (m. r.).

2. że w przypadkach, w których tak jest postanowionem, nie zależy zastosowanie nowego prawa od woli egzekwującego wierzyciela, lecz ono, w interesie publicznym, bezwzględnie w życie wchodzi (m. k.).

Z tych zasad wysnuwa u. z. o. e. (a. XXXI. XXXII) następujące postanowienia szczegółowe:

Akty egzekucyjne prawomocnie¹⁾ dozwolone (w egz. stanowczej, dla zabezpieczenia lub jako tymczasowe zarządzenia) winny być wykonane według prawa dawnego i przez sądy, dotąd dla nich właściwe (a. XXXI, ust. 1.), od czego jednak są wyjątki:

a) sekwestracya (egzekucyjna lub zabezpieczająca), która w owej chwili jeszcze nie jest uchyloną, podlega zawsze przepisom nowego prawa a mianowicie o tyle, że

α) sekwestracya dozwolona ale jeszcze nie wykonana ma być bezwarunkowo według nowego prawa wykonaną, a to przy spółdziałaniu sądu egzekucyjnego, który o. e. do tego powołuje; w szczególności też zamianowanie zarządcy winno być dokonane na zasadzie prawa nowego; ale nawet

¹⁾ W a. XXXI l. e. nie ma tego określenia, ale m. k. wyraz „bewilligte“ tak objaśniają.

β) sekwestracja o tyle wykonana, że zarządca jest zamianowany lub nawet już wprowadzony, podlega nowemu prawu tak, że ona odtąd według jego postanowień dalej odbywać się będzie (§§. 97 i n., 334—340, o. e.); dotychczasowy, już za dawnego prawa prawomocnie zamianowany zarządca ma z reguły i nadal pozostać, ale jego urząd, zadanie, zawisłość od sądu egzekucyjnego i odpowiedzialność, od owej chwili, nowe prawo normuje; wszelako

γ) nawet zarządca już za dawnego prawa prawomocnie zamianowany ustąpi miejsca innemu zarządcy, którego sąd egzekucyjny, poprzedni dekret nominacyjny uchylając, na jego miejsce, po myśli §§. 106 i 107 o. e. ustanowi, jednakowoż nigdy z urzędu, lecz tylko na wniosek zobowiązanego (egzekuta) lub któregokolwiek bądź z wierzycieli w egzekucji udział mających. Uwzględnienie tej treści wniosku zależy od uznania sądu. Ale z ducha rzeczonych przepisów wynika, że sąd nie powinien odwołać dotychczasowego zarządcy, jeżeli jego ustanowienie za dawnego prawa odbyło się przypadkowo w takich samych warunkach, jakich nowa ustawa wymaga ¹⁾; natomiast sąd zawsze

¹⁾ Jeżeli ustanowiony dawniej zarządca posiada taką samą kwalifikację osobistą, jakiej nowe prawo odeń wy-

pozwoli na zmianę w osobie zarządcy, jeżeli te warunki nie zachodzą (por. też a. IV, l. 2, u. z. o. e.);

b) co się tyczy postępowania licytacyjnego względem dobra nieruchomości, za dawnego prawa dozwolonego i rozpoczętego, to

α) ono się w tym jedynie przypadku według dawnego prawa odbędzie, jeżeli terminy licytacyjne jeszcze za dawnego prawa zostały prawomocnie rozpisane; atoli i w tym nawet przypadku licytacja nowemu prawu podlegać będzie, jeżeli owe terminy się nie odbywały, a mianowicie gdy odpadły z woli lub z przyczyny egzekwenta¹⁾, i to się stało w takim czasie, że postępowanie już za panowania nowego prawa podjętem zostaje (a. XXXIII, ust. 1 i 2.); w tych zaś przypadkach

β) będzie sprawa licytacyjna z urzędu przeniesioną do tego sądu, który w myśl o. e. jako sąd egzekucyjny wkroczyć jest powołany (a. XXXIII, ust. 3); tudzież

γ) w razie, gdy kilku wierzycieli prowadzi tego rodzaju egzekucję na jednej i tej samej po-

maga, a tem bardziej, gdy został umieszczony na trybunalskiej liście zarządców (§§. 106, 107 o. e.).

¹⁾ Dla tego że egzekwent od postępowania odstąpił lub dopuścił do tego, że ono spoczywa (a. XXXIII, ust. 2.).

siadłości, traktuje się z dniem, gdy nowe prawo weszło w życie, tego z nich, który (jeszcze za dawnego prawa) pierwszy egzekucję rozpoczynał, jako egzekwenta, wszystkich zaś późniejszych wierzycieli (choćby jeszcze za dawnego prawa kroki egzekucyjne poczynili) jako przystępujących do tego postępowania licytacyjnego, które się nasamprzód rozpoczęło (a. XXXIII, ust. 1); a zatem w razie zbiegu kilku egzekucyj, choćby zbieg ten jeszcze za dawnego prawa zaistniał, ocenia się już według nowego prawa kwestyę, któremu z wierzycieli należy się stanowisko egzekwenta, a którzy wierzyciele jedynie za przystępujących do jego sprawy mają być poczytani, w końcu: rozprawa ektrykacyjna, za dawnego pr. jeszcze nierozpoczęta, zawsze się przeprowadza według nowego prawa i zgodnie z jego przepisami, a mianowicie też odnoszącymi się do kolokacyi roszezeń (§§. 209—239 o. e.); o tyle jednak nowe prawo ustępuje dawnemu, że sprawa pozostaje w sądzie, według dawnego prawa właściwym (a. XXXV, *ibid.*);

c) egzekucya mobilarna, gdy po prawomocnem uzasadnieniu egzekucyjnego prawa zastawu (zajęciu) dalej nie postąpiła, ma być według nowego prawa dalej prowadzoną i przechodzi z urzędu do sądu egzekucyjnego prawa no-

wego (a. XXXIV *ibid.*); nawet i pod tym względem podlega owe prawo zastawu nowym ustawom, że jakkolwiek za dawnego prawa uzasadnione, gaśnie skutkiem niepopierania egzekucyi przez jeden rok (§. 256 o. e.); ale oczywiście czas ten może się rozpocząć dopiero od dnia 1. stycznia 1898 (a. XXXVII *ibid.*); w konsekwencji zatem

d) egzekucya dla zabezpieczenia, za dawnego prawa dozwolona i wykonana, nie może być przeszkodą, aby w dalszym ciągu egzekucya dla zaspokojenia według nowego prawa się odbywała; ale oczywiście prawa nabyte i połączone z niemi pierwszeństwo pozostaną nietknięte (a. XXXVIII *ibid.*): tak samo też

e) co do środków zabezpieczających, za dawnego prawa prawomocnie dozwolonych i wykonanych¹⁾, to ich skutki i trwanie według prawa dawnego się ocenia. Wyjątek zachodzi tylko co do aresztu osobowego. Łagodniejsze przepisy nowego prawa, wchodzi w życie natychmiast, gdy ono obowiązować zacznie (a. XXXIX, ust. 2, *ibid.*).

Z wyżej podanych zasad i postanowień wynikają następujące szczegółowe przepisy co do

¹⁾ Wykonanie następuje zaraz po dozwoleniu, w chwili doręczenia odnośnej uchwały; przeto prawomocność dozwolenia jest w tej mierze stanowczą.

raktowania innych wniosków aniżeli tych, o których wyżej była mowa:

1. podania (wnioski) pierwsze o egzekucję lub tymczasowe zarządzenia, które sprawę rozpoznają i wcale jeszcze nie są załatwione, winien sąd załatwić i dozwolony akt wykonać według nowego prawa, a gdyby treść podania nie odpowiadała w zupełności przepisom nowych praw, będzie zadaniem sądu, przedstawione żądanie z duchem nowych ustaw pogodzić, i w razie, gdy się w ten sposób jako uzasadnione przedstawia, zezwolenia swego nie odmawiać; co się zaś tyczy wykonania dozwolonej czynności egzekucyjnej, to sąd dozwalający, jeżeli sam do wykonania nie jest powołanym, odstąpi w tym celu sprawę odpowiedniemu sądowi (egzekucyjnemu — a. XXXVI, XXXIX, ust. 1, *ibid.*); tak samo też postąpi sąd

2. z podaniami, które już są załatwione i wiszą w jakiejkolwiek bądź instancji, ale załatwienie jeszcze nie jest prawomocnem w chwili, gdy nowe prawo obowiązywać zaczęło; załatwienie to należy uważać za niebyłe i podanie załatwić na nowo z uwzględnieniem prawa nowego, obchodząc się z podaniem, jak pod 1. ¹⁾. Nasuwają się tu następujące uwagi:

¹⁾ Że prawomocność jest w tej mierze rozstrzygającą i że jedynie akty egzekucyjne, z dawnego prawa

a) W każdym razie musiało już zapaść załatwienie w ust. I;

b) mimo że już zapadło załatwienie w inst. II, będzie ono za bezprzedmiotowe uważane, gdy wniesiono rekurs (zwyczajny lub nadzwyczajny) a tenże prawem dawnem jest dozwolony; natomiast

c) gdy dnia 1. stycznia 1898 sąd I. inst. będzie miał już u siebie załatwienie inst. wyższej, które rekursem więcej zaczepionem być nie może, to nie wstrzyma jego doręczenia i wykonania, z powodu, że w takim razie doręczenie służy jedynie oznajmieniu uchwały, które zawsze nastąpić musi; w konsekwencji zatem

d) doręczy sąd I. inst. uchwałę wyższego sądu także i w tym przypadku, gdy dalszy tok instancji jeszcze możebny, ale w razie, gdy rekurs w terminie wniesiono, przyjmie dawniejsze załatwienie za nieistniejące i podanie załatwi ponownie jak pod 1.;

prawomocnie dozwolone, mają i mogą być od N. R. 1898 wykonane według przepisów dawnego, czytamy w m. k. która niniejsze przepisy, odmiennie od p. r. zredagowała (str. 4 i 5) Projekt rządowy trzymał się zasady, że każda sprawa, u sądu zawisła (t. z. w której sąd I. inst. wniosek początkowy otrzymał), ma być załatwioną i wykonaną według prawa dawnego.

e) okoliczność, że nieprawomocna uchwała dozwalająca już jest wykonaną, w niczem nie przeszkadza zastosowaniu reguł pod a — d, albowiem w egzekucyi prawićłowo nie zależy wykonanie od prawomocności; gdyby zatem powyższa okoliczność miała być przeszkodą w cofnięciu uchwały dozwalającej, toby prawie nigdy do tego nie przyszło¹⁾.

3. Co się tyczy podań (wniosków) dalszych, wniesionych w sprawie, w której już za dawnego prawa pierwsza uchwała prawomocnie zapadła, ale które jednak w myśl tego, co wyżej powiedziane, według nowego prawa mają być zała-

¹⁾ Ale co się w razie cofnięcia uchwały dozwalającej stanie n. p. z wykonanym kondyktem, zajęciem, arestem? Ważną tu jest m. z. okoliczność, że prawo nigdzie nie nakazuje wyraźnego uchylenia dozwoleń i aktu egzekucyjnego. Sąd zatem ponownie dozwala, jak gdyby tamtego dozwoleń wcale nie było. Również i wykonanego aktu nie uchylili wtedy, gdy ponowne załatwienie, ze stanowiska prawa nowego, na taki sam akt pozwoli. Może wtedy sąd akt wykonany, ew. po jego uzupełnieniu, ponownie przyjąć do wiadomości. Te i inne komplikacye mogą się wykonać skutkiem mylnej zasady, którą przyjęła komisya, wbrew Rządowi (ob. uw. poprzednią). Jeszcze większe komplikacye mogą powstać w razie próby o restytucyę terminu do rekursu, której nowe prawo wcale nie zna (§. 58 o. e.). Czy ona za nowego prawa w ogóle możliwa?

twione, to się naprzód do nich stosuje to wszystko, co pod 1. i 2. o podaniach pierwszych powiedziano, a następnie winien sąd obmyśleć, wydać i wykonać zarządzenia, jakie uzna za konieczne potrzebne w celu przeniesienia sprawy do nowego postępowania (a. XXXVI *ibid.*);

4. wnioski egzekucyjne, opierające się na tytule egz., za dawnego prawa uzyskanym, bezwzględnie według praw nowych wykonać należy (a. XXXI, ust. 2. *ibid.*).

IV.

S a d y.

A) Sądy, w egzekucyi działające, o ile są Trybunałami, załatwiają wszystko w zakresie sprawy egzekucyjnej w senatach bez udziału sędziego fachowego, chociażby to były sądy wyłącznie odrębne (np. sądy handlowe we Wiedniu, Tryjeście i Pradze; §. 50).

Należy zaś rozróżnić sąd dwojaki: dozwalający i wykonawczy, czyli tak zwany egzeku-

cyjny. Niekiedy jeden i ten sam sąd występuje w tym dwojakim charakterze ¹⁾).

B) Sąd dozwalający oznacza się:

1. według prastarej reguły: *judex cognitionis est etiam executionis*, która jednak może jedynie w tych przypadkach wskazać sąd właściwy, gdy tytuł egzekucyjny jest aktem cywilno-sądowym, pochodzącym od sądu swojskiego. W ślad za tem należy dozwalanie egzekucyi na zasadzie tego rodzaju tytułów egzekucyjnych bądź do Trybunałów (pospolitych lub odrębnych) bądź do sądów powiatowych (pospolitych lub odrębnych — §. 2 n. j.);

2. według innych wskazówek zaś w tych przypadkach, gdy tytułem egzekucyjnym jest swojski akt, zdziałany bez udziału sądu cywilnego lub też akt władzy zagranicznej (sądowej lub administracyjnej). W szczególności:

a) jeżeli tytułem egzekucyjnym jest akt swojski, bez sądu cywilnego zdziałany, jest sądem dozwalającym zawsze sąd powiatowy (zwykły) a mianowicie:

α) z reguły sąd powszechny egzekuta w spr. spornych (§§. 65—75 n. j.; §. 4, l. 6, o. e.); atoli

¹⁾ Poniżej będzie mowa zawsze tylko o sądach inst. I.; właściwość sądów instancyj wyższych oznacza się według §§ 2—4 n. j., odpowiednio zastosowanych.

gdy tytułem egz. jest zasądowa awizacya (§. 1. l. 18, o. e.), to zawsze właściwym jest sąd pow. miejsca położenia przedmiotu najmu lub dzierżawy. (§. 4, l. 5, o. e.); w braku zaś sądu powszechnego, właściwym będzie prawidłowo

β) Sąd powiatowy, oznaczony według miejsca, gdzie się wykaz tabularny przedmiotu egzekucyi znajduje, a mianowicie: albo sąd powiatowy, który sam prowadzi wykaz przedmiotu tabularnego, gdy nim jest posiadłość lub prawo tabularne, za wyjątkiem wierzytelności hip., albo ten sąd pow., który znajduje się w miejscu siedziby Trybunału, wykaz tego rodzaju przedmiotów tabularnych utrzymującego; jeżeliby zaś miała być prowadzona egzekucya na innego rodzaju częściach majątkowych, to

γ) będzie właściwym sąd powiatowy miejsca, gdzie się owa część majątku (ruchomego lub nieruchomego) egzekuta znajduje; a jeżeli nim jest wierzytelność (bez względu na to, czy ona jest lub nie jest tabularnie zabezpieczoną), to oznacza się sąd właściwy według miejsca zamieszkania, siedziby lub pobytu (po kolei, w braku poprzedniego według następnego) dłużnika egzekuta (dłużnika trzeciego — *Drittschuldner*). Gdyby co do niego to wszystko było nieznanem, a wierzytelność miała zastawnicze ale nie tabularne zabezpieczenie, będzie właściwym sąd pow. miejsca, gdzie się zastaw

(ruchomy lub nieruchomy) znajduje, atoli w przypadku, gdy wierzytelność jest tabularnie ubezpieczoną, będzie sąd pow. oznaczony w ten sam sposób jak pod β);

δ) jeżeliby zaś żadnej z powyższych wskazówek nie było, ten sąd pow., w okręgu którego pierwsza czynność egzekucyjna ma być wykonaną (§. 4, l. 6, o. e.).

b) Jeżeli zaś tytułem egzekucyjnym jest akt władzy zagranicznej, to należy zawsze dozwolenie egzekucyi do Trybunału (pospolitego), który oznacza się w ten sposób, że się na-przód dla sprawy wyszukuje sąd pow., według wskazówek pod a), a potem wnosi podanie do tego Trybunału I. ust., w obwodzie którego ów sąd pow. się znajduje (§ 82 o. e.);

c) jeżeli w przypadkach, wyżej pod lit. a., α . i γ . podanych, kilka sądów pow. wypada, to egzekwentowi służy między nimi wybór, tak samo też wtedy, gdy ze względu na granice kilku okręgów sądowych nie jest rzeczą pewną, gdzie się majątek egzekuta znajduje, jakoteż w przypadku gdy egzekwent równocześnie prosi o wdrożenie kilku rodzajów egzekucyi przeciw jednemu i temu samemu egzekutowi, a do wdrożenia początkowych czynności egzekucyjnych kilka sądów pow. byłoby powołanych (§. 6 o. e.).

3. Spółki, zakłady i towarzystwa, którym nowe prawa dotychczasowe przywileje egzekucyjne zachowało (ob. rozd. II. D.), mają z mocy tego również i swoje odrębne sądy dozwalające. I tak, między innymi, sądem tym jest dla gal. Towarzystwa kred. ziemskiego, sąd krajowy lwowski; dla Banku austr.-węg., sąd krajowy wiedeński.²⁾

C) Sądy egzekucyjne są powołane do przeprowadzenia egzekucyi dozwolonej (dozwolenia egzekucyjnego), czyli, jak się ustawa wyraża, do współdziałania w wykonaniu egzekucyj (§. 17 o. e.) i to bądź bezpośrednio bądź przez swoje organa wykonawcze. W zakresie egzekucyi cywilno - sądowej jedynie sądy, które nowe prawo jako egzekucyjne ustanawia mogą pełnić funkcje tego rodzaju sądów. Wszelkie dotychczas pod tym względem istniejące odrębności są uchylone, chociażby nawet mieściły się w statutach i nadal utrzymanych (ob. II. G.).

1. Przedmiotowo właściwymi do do działania w charakterze sądów egz. są prawidłowo sądy powiatowe (zwykłe), bez względu to, jaką egzekucyę (mobilarną lub imobilarną) wykonać wypadnie (§. 17 o. e.).

²⁾ Prócz tego ma §. 5 o. e. na oku jeden przypadek, w którym egzekucya ma się prowadzić na majątku, po za granicami Państwa położonym.

Trybunały są tylko wyjątkowo powołane do urzędowania w charakterze sądów egzekucyjnych w następujących czterech przypadkach egzekucyi imobilarnej, w których dobro nieruchome przedstawia odrębną kwalifikację prawną, a mianowicie (§ 19 o. e.):

a) gdy dobro nieruchome należy do kategorii dóbr ziemskich, które są wpisane ¹⁾ do osobnej księgi gruntowej, utrzymywanej w Trybunałach I. inst. i przeznaczonej dla dóbr, dawniej w wspólnej księdze centralnej Tabuli krajowej zapisanych;

b) gdy dobro nieruchomości jest przedmiotem księgi kolejowej lub

c) górniczej; wreszcie

d) gdy przedmiotem egzekucyi jest prawo, ciężące na posiadłościach, pod a) b) lub c), wskazanym.

2. Właściwość miejscowa sądu egz. zależy naprzód od tego, czy ze względu na przed-

¹⁾ Ust. kraj. z 20 marca 1874, nr. 29 Dz. ust. kraj., nie zniosła Tabuli krajowej, lecz ją rozbiła na tyle części, ile jest w kraju Trybunałów I. inst. i zachowała osobne księgi dla dóbr, przedtem w jednej łącznej Tabuli kraj. zapisanych. Centralny urząd tabularny stał się skutkiem podziału księgi zbytecznym, ale tresę tej podzielonej na obwody sądowe księgi nie uległa zmianie, a to właśnie jest istotnem (ob. Dr. W. L. Jaworski, Ustawy o księgach publ. II., str. 33 i n.).

miotową właściwość jest nim sąd pow. lub Trybunał, a następnie od rozmaitych innych okoliczności (ob. niżej pod 3, 4.).

3. W czterech wyjątkowych przypadkach, wyżej pod 1. określonych, jest sądem egz. Trybunał, w którym się odpowiednia księga znajduje (§. 19 o. e.).

4. Miejscowa zaś właściwość prawidłowych sądów egz., t.z. powiatowych, zależy:

a) w egzekucyi imobilarnej, gdy przedmiot tejże jest w księdze wykazany, od miejsca, w którym się ta księga znajduje, i tak:

α) jeżeli księga znajduje się w sądzie powiatowym, ten sam sąd powiatowy (§. 18, l. 1. o. e.);

β) jeżeli księga znajduje się w Trybunale, ten sąd powiatowy, który istnieje w miejscu siedziby owego Trybunału (§. 18, l. 1., o. e.); gdyby zaś w mieście trybunalskiem istniało kilka sądów powiatowych, a żaden z nich drogą rozporządzenia jako jedyny sąd egzekucyjny nie był ustanowiony (§. 23, u. 1., o. e.), natenczas sąd dozwalający jeden z nich wybiera i oznacza, a to bez rekursu ¹⁾ (§. 20 o. e.); po za

¹⁾ Z przepisu tego, zestawionego z postanowieniami pod 1 i 3, wynika, że on się odnosi do posiadłości miejskich, będących przedmiotem t. z. Tabuli miejskiej.

tymi zaś przypadkami, zależy właściwość sądu egzekucyjnego

b) od miejsca, w którym się znajduje przedmiot egzekucyi (ruchomy lub nieruchomy), w chwili rozpoczęcia jej wykonania (§. 18, l. 2 i 4, o. e.), nie zaś w chwili rozpoczęcia postępowania egz. lub dozwoleń egzekucyi;

c) jeżeliby zaś egzekucya nie miała być wykonaną na rzeczach fizycznych, ten sąd pow., w okręgu którego pierwszą czynność egzekucyjną (wykonawczą) faktycznie przedsięwziąć wypadnie (§. 18, l. 4, o. e.); atoli od tej reguły mamy następujące wyjątki:

α) gdy przedmiotem egzekucyi jest wierzytelność niezahipotekowana, to sąd dozwalający jest zarazem egzekucyjnym (wyżej A. 2. α, γ.); co się zaś tyczy

β) wierzytelności hipotecznych, to się oznacza sąd egz. tak samo, jak gdyby przedmiotem egzekucyi była posiadłość, ową hipoteką obciążona¹⁾ (wyżej pod a.).

5. Od reguły, że tylko w ten sposób miejscowo-właściwy sąd powiatowy jako egzekucyjny w danej sprawie wkroczyć jest upoważ-

¹⁾ Sąd dozwalający zaś oznacza się tak samo, jak odnośnie do wierzytelności, która nie jest zahipotekowana (wyżej A. 2. α γ.).

niony, mamy tylko nieliczne (we wstępie §. 18 zaznaczone) wyjątki, jako to:

a) w egzekucyi na roszczeniach o wydanie lub świadczenie rzeczy fizycznych, gdy jedno lub drugie ma nastąpić w okręgu innego sądu, to sąd ten na wezwanie sądu egzek. organ wykonawczy do wykonania odpowiedniej czynności wyznaczy (§. 327, ust. 1, o. e.);

b) w tej samej egzekucyi i w tym samym przypadku, jeżeliby przesłanie rzeczy wydanych lub świadczonych sądowi egzekucyjnemu było połączone z niedogodnościami, to sąd pow. miejsca ich świadczenia lub wydania sprzedaż tychże i rozdział ceny kupna przeprowadzi (ibid. u. 3.)

c) w tej samej egzekucyi, jeżeli ona w ten sposób została przeprowadzoną, że sąd egzekw. towi przekazał roszczenie egzekuta o wydanie dobra nieruchomego, to sąd miejsca położenia rzeczy zamianuje zarządcę, któremu dłużnik egzekuta rzecz tę wydać jest zniewolony (§. 328 o. e.);

d) w egzekucyi przez przymusową administracyę praw do rzeczy ruchomych lub nieruchomych, należy spółdziałanie, jakie sądowi egzekucyjnemu prawidłowo jest poruczone, do sądu miejsca położenia rzeczy (§. 335 o. e.).

6. Mimo powyższych postanowień o wyłącznej właściwości sądów, jaką przedstawione okoliczności wskazują, mogą w następujących przy-

padkach zająć wątpliwości lub niedogodności, które odpowiednio obmyślane postanowienia usuwają:

a) Jeżeli ze względu na granice kilku sądów pow. jest rzeczą niepewną, który z nich jako egzekucyjny wkroczyć jest powołany, to sąd dozwalający wybierze jeden z nich, a to bez rekursu (§. 20).

b) Jeżeli jeden i ten sam wierzyciel prowadzi kilka egzekucyj przeciw jednemu i temu samemu dłużnikowi w kilku sądach egzekucyjnych (powiatowych lub Trybunałach), a te się w jednym i tym samym okręgu apelacyjnym znajdują, to może spólny sąd kraj. wyższy ¹⁾ szcze g ó ł o w e akty egzekucyjne wykona w cze (np. sprzedaż, administrację) przekazać jednemu z nich, i to wyłącznie (§. 21, u. 1, o. e.). Wybierze zaś sąd kraj. wyższy ten z owych sądów, któremu w egzekucyi, jaką on prowadzi, z prawa takie przypadło zadanie, że on najlepiej się nadaje do objęcia jakiegoś szcze g ó ł o w e g o, a wszystkim owym egzekucyom spólnego aktu. Będzie to

¹⁾ Jeżeliby owe sądy znajdowały się w rozmaitych okręgach apelacyjnych, to zawsze tylko możebnem jest połączenie egzekucyj, w sądach jednego i tego samego okręgu apelacyjnego wiszących N. T. niema żadnego upoważnienia do delegacyi w przypadku niniejszym.

zależało od wartości i jakości szczegółowych przedmiotów egzekucyjnych¹⁾, od odrębnych potrzeb dozwolonych środków egzekucyjnych²⁾ i od tego, że sądu tego zadanie, prawem jemu przekazane, jest obszerniejszem aniżeli każdego innego z reszty sądów (ibid. u. 3.).

Tego rodzaju delegacya może być orzechoną bądź z urzędu, bądź na doniesienie jednego ze sądów dozwalających lub jednego z rzeczonych sądów egzekucyjnych albo też na wniosek egzekwenta lub zobowiązanego; odpowiednie rozporządzenie zapada bez rekursu i bez rozprawy; ale sąd delegujący może w krótkiej drodze zasięgnąć opinii sądów interesowanych. Rozporządzenie takie powinno być wydane jedynie wtedy, gdy będzie w prawie uzasadnionem, co w szczególności ma miejsce:

α) jeżeli egzekucye toczą się między temi samemi stronami;

¹⁾ N. p. sąd ten ma do zlicytowania najwięcej gruntów w najlepszej jakości.

²⁾ Np. w sądzie tym przeprowadzić się mająca administracya następuje najwięcej trudności i potrzeba dla niej szczególnie uzdolnionego zarządcy, gdy podobnego rodzaju administracye, w innych sądach wykonać się mające, nie przedstawiają takich trudności. Powierzy się zatem owemu sądowi zamianowanie zarządcy dla wszystkich administracyj, przeprowadzenie administracyi, rozdział dochodów etc.

β) jeżeli w nich nadarzą się szczególnie akty egzekucyjne istotnie jednakowe; mianowicie też mogą być w ten sposób połączone licytacje nieruchomości (§. 136 o. e.);

γ) jeżeli połączenie jednego lub kilku z owych aktów w jednym i tym samym sądzie przyczyni się do uproszczenia postępowania egzek. ¹⁾, do korzystniejszego spieniężenia przedmiotów egzekucyi ²⁾ lub do umniejszenia kosztów egzekucyi.

Rozpoczęta sprawa połączenia nie wstrzymuje wiszących egzekucyj (§. 21, u. 1, 2, 4, o. e.).

Skutek jest nie tylko formalny, t. z. połączenie owych spraw w jednym sądzie, ale przychodzi do skutku także materalne połączenie w jednym postępowaniu. To się jednak odnosi zawsze tylko do aktów szczególnych pośród rozmaitych egzekucyj.

e) Połączenie wykonania kilku egzekucyj imobilarnych, prowadzonych między temi samemi stronami, może być zarządzone wtedy, jeżeli ono się prawdopodobnie przyczyni do uproszczenia postępowania egzekucyjnego, do

¹⁾ Np. rozdział ceny kupna będzie się przez to prowadzić w jednym sądzie zamiast w kilku.

²⁾ Np. gdyby grunta sąsiednie były położone w okręgach rozmaitych sądów egz., musiałyby inaczej osobno pójść na sprzedaż, co by mogło zmniejszyć liczbę oferentów i obniżyć cenę.

korzystniejszego spieniężenia przedmiotów egzekucyi lub do umniejszenia kosztów, pod następującymi warunkami:

α) jeżeli się kilka egzekucyj imobilarnych (tego samego lub rozmaitych rodzajów np. w jednym sądzie licytacya, w drugim administracya) toczy odrębnie między temi samemi stronami, na kilku rozmaitych posiadłościach; nie stanowi różnicy czyli

β) one się toczą w jednym sądzie, czyli też

γ) w kilku sądach, byle to były sądy sąsiednie i znajdowały się w jednym i tym samym okręgu apelacyjnym;

δ) nie stanowi żadnej różnicy, czyli egzekucye prowadzą się na korzyść jednej i tej samej wierzytelności wykonalnej lub też kilku rozmaitych wierzytelności;

ε) z reguły mogą być tylko połączone egzekucye o jednakowych środkach; ale też połączenie egzekucyj, pod względem środków egzekucyjnych odmiennych, wtedy nie jest wykluczone, jeżeli mimo to skupienie wykonania egzekucyj ze względu na podobieństwo środków egz. jest możebne (m. r.).

W przypadku pod β) zarządzi to połączenie sam sąd egzekucyjny, z urzędu lub na

wniosek. Rekurs dozwolony, ale nie wstrzymuje wykonania (§. 67 o. e.).

W przypadku pod γ) rozporządzi to spólny sąd kraj. wyższy, bez rekursu, bądź z urzędu, bądź na doniesienie interesowanych sądów egzekucyjnych, bądź na wniosek egzekwenta lub zobowiązanego, ewent. po wysłuchaniu w krótkiej drodze zażądanej opinii jednego, kilku lub wszystkich sądów interesowanych; sprawa ta nie wstrzymuje toku egzekucyj wiszących. Sąd wyższy może rozkazać albo zupełne połączenie wszystkich wiszących egzekucyj w jednym z owych sądów egzekucyjnych, tak, że sąd w ten sposób delegowany odtąd do wykonania wszystkich tych egzekucyj wyłącznie będzie właściwym, albo też może po kilka z wiszących egzekucyj kilku z owych sądów przekazać. W pierwszym przypadku będzie sąd egzekucyjny przez sąd delegujący wybrany w sposób, dla delegacji w przypadku pod b. przepisany (§. 22 o. e.).

Skutek ogarnia wykonanie egzekucyj połączonych w całości, a nie tylko szczegółowych aktów; zatem jest materalnem połączeniem postępowania, skupieniem kilku egzekucyj w jednym spólnem postępowaniu (*Zusammenfassung des Exekutionsvollzuges, Verbindung des Exekutionsvollzuges, gemeinsamer Exekutionsvollzug* — §. 22 o. e.).

7. Obok tych szczegółowych przypadków delegacyi sądowej, w o. e. przewidzianych, obowiązują dla egzekucyi powszechne postanowienia o delegacyi w ogóle, zawarte w n. j. §§. 30 i 31; w tych przypadkach ma miejsce delegacya, która sprowadza przemianę instancyi z woli sądów wyższych; może jej towarzyszyć połączenie kilku wiszących egzekucyj, jeżeli zachodzą tego warunki (pod 6.), ale z reguły odnosi się taka delegacya do jednej szczegółowej i oderwanej egzekucyi, gdy przeciwnie delegacya, wyżej pod 6) opisana, przedstawia się jako skutek połączenia kilku egzekucyj

C) Odgraniczenie i rozgraniczenie właściwości sądów dozwalających i egzekucyjnych.

Według brzmienia §. 17 o. e. poczytuje ustawa właściwość sądu egz. dla spraw, w ogóle postępowaniem egz. połączonych, za prawidłową (ob. niżej pod 3), a przypadki, w których sprawy te należą do innych sądów, a mianowicie też do sądu dozwalającego, za wyjątkowe.

Rozpoczynając od reguły, to co się tyczy sądu egzekucyjnego, właściwość jego ¹⁾ obejmuje:

¹⁾ Postanowienia o właściwości sądu egzekucyjnego w zakresie egzekucyi dla zaspokojenia obowiązują też

1 naprzód działanie, mające na celu wykonanie egzekucyi czyli postępowanie egzekucyjne w okresie wykonawczym (§. 17, u. 1, o. e.);

2. prawidłowo też rozprawy i rostrzyganie wszelkich sporów, które w ciągu postępowania egzekucyjnego i z jego przyczyny powstają (§. 17, u. 2., o. e.). Bardzo obszerna zatem kompetencya sądu egzekucyjnego odnosi się, według brzmienia tych postanowień:

a) do wszelkich sporów, bez względu na to, czy się rozpoczynają formalną skargą, a zatem w procesie, według przepisów procedury cywilnej (§. 78 o. e.) i wyrokiem winny być załatwione, czyli też rozpoczynają się wnioskiem w innej formie i zwykłą uchwałą bywają rozstrzygane, tudzież bez względu na to, czyli roszczenie służy stronie lub innym uczestnikom sprawy egzekucyjnej albo też osobom trzecim. Między innymi należą tu: skarga excoyndycyjna; spory z powodu zarzutów, w ciągu extrykacji na drogę prawa odesłanych (§§. 128, 132); skarga przeciwko osobie trzeciej o wydanie dokumentu, na wierzytelność przekazaną istniejącego (§. 306 o. e.); skargi osob trzecich o zaspokojenie z ceny, ze sprzedaży rzeczy

w egzekucyi dla zabezpieczenia (§. 375, 402 o. e.), natomiast dla wykonania tymczasowych zarządzeń mamy odmienne postanowienia (§. 387 o. e.).

zajętych uzyskanej, z pierwszeństwem przed innymi wierzycielami (§. 258 o. e.); skarga egzekwenta o zapłacenie interesu z powodu niedopełnienia *obligationis iudicati* (§. 368 o. e.); sprawy zastanowienia i ograniczenia egzekucyi, tudzież wnioski odłożenia egzekucyi (§. 45 o. e.), podjęcia egzekucyi odłożonej, i t. p. sprawy, w szczegółowych egzekucjach powstające;

b) sprawy te należą do sądu egzekucyjnego, jeżeli one z przyczyny postępowania egzekucyjnego powstają. Postępowanie to rozpoczyna się z chwilą wniesienia prośby egzekucyjnej do sądu dozwalającego. Właściwym dla nich jest sąd egz. pod warunkiem, że sprawa tego rodzaju powstała już po chwili, gdy się wykonanie egzekucyi rozpoczęło, a to z powodu, że przedtem nie ma w ogóle sądu egzekucyjnego. Obejmuje zatem ta właściwość prawidłowo także sprawy, które powstały z dozwolenia egzekucyi;

c) właściwość ta sądu egz. dla spraw tych powstać może z chwilą, gdy się postępowanie egz. rozpoczęło, i trwa aż do ukończenia tegoż (słowa: „im Laufe.“), przez co nabiera wielkiego znaczenia kwestya, kiedy ustawa postępowanie w szczegółowej sprawie egzekucyjnej za ukończone poczytuje (rozdział X.);

d) ze skarg należą do sądu egz. tylko te, które się jedynie i bezpośrednio z dozwo-

leniem lub wykonaniem egzekucyi (z postępowaniem) łączą, ale nie dotyczą tytułu egzekucyjnego. Skargi zatem o orzeczenie nieważności lub bezskuteczności tytułu egzekucyjnego albo też o jego uchylenie, nie mniej też skargi, zaprzeczające istnieniu egzekwowanego roszczenia, które ze stanowiska egzekucyi mają na celu przygotować podstawę dla sprawy jej zastanowienia lub ograniczenia (np. skarga nieważności, §. 529 p. c.; skarga o wznowienie, §. 530 p. c.; zażalenie nieważności na orzeczenie polub. sądu giełdowego z a. XXIII. u. z. p. c.; skarga z §. 35 u. z. 16 marca 1884 i t. p.), należą do sądów, w n. j. lub w innych ustawach szczegółowych wskazanych¹⁾; ale oczywiście wnicsek odłożenia, zastanowienia lub ograniczenia egzekucyi, opierający się na skardze wniesionej (§. 42, l. 1, 2, o. e.)

¹⁾ Od tej reguły znalazłem dwa wyjątki, ale nie na korzyść sądu egzekucyjnego, lecz dozwalającego, do którego, z mocy szczegółowych przepisów należą następujące dwie sprawy, bezpośrednio tytuł egzekucyjny dotykające, które tem samem z powodu rozpoczętego post. egz. są wyjęte z pod jurysdykcyi sądów, zazwyczaj właściwych. W szczególności należą do sądu dozwalającego: skarga zaprzeczająca egzekwowanemu roszczeniu na zasadzie faktów, które się po zaistnieniu tytułu egz. wydarzyły (§. 35, o. e.), tudzież skarga zaprzeczająca moc wykonawczą aktu notaryalnego na zasadzie §. 4 u. not. (a. XVII u. z. o. e.)

lub na wyroku (§ 39, l. 1, o. e) należy do sądu egzekucyjnego.

3. Właściwość ta sądu egzekucyjnego rozpoczyna się z chwilą, gdy się wykonanie dozwolonej egzekucyi rozpoczęło. Z tej przyczyny należy też skarga excoyndycyjna tudzież wnioski zastanowienia, ograniczenia i odłożenia egzekucyi, przed ową chwilą, a zatem w ciągu okresu dozwolenia egzekucyi wniesione, do sądu dozwalającego (§§. 37, 42, u. 2, o. e.).

4. Wyjątkowo zaś należa następująca sprawa do sądu dozwalającego, bez względu na to, czy się wykonanie egzekucyi już rozpoczęło lub nie¹⁾:

1) Zatrzymanie tych spraw i wyżej pod 2. wskazanych, w sądach zazwyczaj dla nich właściwych a wzgl. w sądach dozwalających tak m. r. do §. 35 o. e. tłumaczą: „Was die Competenzfrage betrifft, war auch das Bestreben massgebend, die Entscheidung uber die gegen den Anspruch erhobenen Einwendungen solange als moglich bei dem schon fruher mit der Rechtsache befassten Gerichte zu erhalten, um der Erledigung dieser Einwendungen nach Thunlichkeit die durch die frihere Entscheidung bereits bewirkte bessere Informirung des Gerichtes zugute kommen zu lassen“. Zatem również przekazanie tej skargi sądowi dozwalającemu (zamiast egzekucyjnemu) miało cel powyższy, a to z przyczyny, że egzekucyi dozwala z reguły sąd orzekający. Atoli w przypadku §. 4, l. 5 lub 6, o. e., może skutkiem tego ta skarga przejść

a) sprawy zarzutów zobowiązanego przeciwko dozwoleńcu egzekucyi z przyczyn, w §. 36 o. e. opisanych;

b) sprawa zastanowienia egzekucyi wyroku polubownego sądu giełdowego podług a. XXIX i XXX u. z. o. e.;

c) wniosek odłożenia egzekucyi z powodu wniesionej opozycyi, jeżeli egzekucya opiera się na tytule zagranicznym (§. 38 o. e.);

d) wnioski zastanowienia lub ograniczenia egzekucyi, jeżeli się pojawiły w warunkach §. 39, ust. końcowy, o. e.

D) Właściwość sądów pozwalających jest wyłączną, co wypowiada §. 51.

Jednakowoż:

1. wyłączność ta odnosi się do prorogacyi, która w postęp. egz. bezwarunkowo miejsca mieć nie może (§. 51. o. e.), ale nie do delegacyi (wyżej: B. 6 i 7.);

z Trybunału do sądu powiatowego, co m. r. tak usprawiedliwiają: „Für die Anerkennug der Competenz der Bezirksgerichte fällt am meisten die Erwägung ins Gewicht, dass die möglich rasche Entscheidung über die Geltendmachung solcher Einwendungen auch dann wünschenswert ist, wenn man dem Vorbringen der Einwendungen eine die Execution sistirende Wirkung an sich nicht zuerkennen wollte“.

2. ogranicza się do roszczeń i tytułów egzekucyjnych, które wyłącznie do egzekucyi cywilno-sądowej należą, a zatem:

a) o ile egzekucya (cywilno-sądowa) idzie na ściągnięcie podatków i innych świadczeń na cele publiczne, tudzież powinności, dla których również regułą jest orzecznictwo władz administracyjnych i egzekucya administracyjna (a. III u. z. o. e.), to rozpoznanie wszelkich zarzutów przeciw istnieniu odpowiedniego roszczenia lub odpowiedniej wierzytelności (ibid. u. 2.) a zatem też i na zasadzie faktów, po ich tytule egzekucyjnym (§. 1, l. 12.) zasłużych (§ 35 o. e.), nie należy do owych sądów, lecz do kompetentnej władzy admin. (ibid. u. 2.); tudzież

b) tak samo rozpoznanie sprawy, w § 35 o. e. opisanej, jeżeli ona się tyczy tytułów egzekucyjnych, w §. 1, ll. 10, 12, 14, o. e. przytoczonych, należy do władz, od których tytuły te pochodzą (ibid.); ale po za tem

3. zasada wyłączności sądów, w egzekucyi właściwych, pozostaje niewzruszoną, mimo że skutkiem odmiennych zasad o właściwości tych sądów sprawa, któraby po za egzekucyą należała do Trybunału, przyjdzie do sądu powiatowego, co względem obydwóch sądów jest wypowiedziane w §. 38, a osobno względem sądu egzekucyjnego, w §. 17, u. 2, o. e.

E) Obowiązek sądów w egzekucyi właściwych, z zasady wyłączności ich kompetencji wynikający, na tem polega, że sądy te, ustawą lub delegacją wskazane, same też zadanie swe spełnić są zniewolone.

Wyjątki od tej reguły istnieją tylko co do sądów egzekucyjnych, i tak:

1. jeżeli Trybunał jest sądem egzekucyjnym, to ze względów użyteczności wolno mu, z urzędu lub na wniosek, i to bez rekursu, przekazać szczegółowe części (Theile) postępowania egzekucyjnego, a mianowicie też spóldziałanie sądowe w administracji przymusowej w całości, innemu Trybunałowi, a w szczególności temu, w okręgu którego cały nieruchomy przedmiot egzekucyi lub znaczna część jego jest położona (§. 19 o. e.);

2. każdy sąd egzekucyjny musi wyjątkowo wyręczać się innym sądem, a w szczególności sądem miejsca świadczenia lub położenia rzeczy, ale tylko w przypadkach, w ustawie wyraźnie zaznaczonych (wyliczone wyżej pod B, 4.).

F) Załatwienie spraw egzekucyjnych w sądzie dozwalającym odbywa się:

1. w Trybunałach (pospolitych i odrębnych) w senatach zwykłych, zawsze bez udziału sędziego fachowego (§. 50 o. e.); wszakże załatwianie podań o dozwole nie egz. może na-

czelnik Trybunału powierzyć członkom Trybunału, których w takim razie sędziami samoistnym do załatwiania owych podań ¹⁾ ustanowie je¹ upowazniony (§ 7 n. j.);

2. w Sądach powiatowych załatwiają czynności sądowe zawsze sędziowie samoistni załatwianie podań o dozwole nie egzekucyi nale¹ do ich zwykłych czynności (§. 7 n. j.), które między nich rozdzieli sędzia powiatowy według zasad, które Minister sprawiedliwości drogą rozporządzenia wypowie (§. 26 u. o.).

G) Załatwianie spraw egzekucyjnych w sądach egzekucyjnych, odbywa się stosownie do rodzaju sprawy w sposób rozmaity i tak:

1. co się tyczy załatwiania wniosków, w trakcie wykonania przedstawionych lub sporów, z postępowania egzekucyjnego wynikłych (§. 17, u. 2., o. e.), i innych spraw z urzędu załatwie się mających, to je

a) w Trybunałach załatwiają prawidłowo senaty zwykle (§. 50); nie ma dla tych spraw sędziów samoistnych, jak do załatwiania podań o dozwole nie; właśnie dla tego oddano w sprawach, dla których to okazało się pożądanem, niekiedy

¹⁾ Niemniej też do załatwienia prośb w sprawach amortyzacyjnych i tabularnych.

wykonanie egzekucyi Trybunałom, aby sprawom tym zapewnić rzeczywistą opiekę trybunalską. Wyjątek stanowią wnioski i sprawy, które się podczas audyencyi zdarzają (§. 64, u. 2., o. e.) i które kierujący sędzia wyznaczony rozstrzygać jest powołany (np. według § 177, u. 2, rozstrzyga sędzia, kierujący licytacją, wnioski podczas audyencyi przedstawione, ale np. sędzia, kierujący rozprawą działową, nie ma tego upoważnienia (§. 213, ust. 2., o. e.).

b) W sądach powiatowych załatwia sprawy, pod a) oznaczone, sędzia samoistny, odpowiednią sprawą zajęty, a względnie sędzia wyznaczony. W sądach zaś powiatowych mających komisarzy egzekucyjnych (ob. niżej pod 2.) zapewne i te sprawy do nich należeć będą;

2. czynności egzekucyjne (Geschäfte des Exekutionsvollzugs) załatwia sąd egzekucyjny bądź:

a) bezpośrednio czyli sam sąd, np. wpis hipoteczny (§§. 88, 350), ew. przez sędziego wyznaczonego, z mocy §. 34 n. j. zamianowanego, np. licytację nieruchomości (§. 177 o. e.). W sądach powiatowych, sprawami egzekucyjnymi obciążonych, może Prezydent przełożonego sądu kraj. wyż. niektórym ze sędziów samoistnych poruczyć samoistne załatwianie wszystkich czynności, jakie pod względem wykonania egzekucyi do sądów

powiatowych (jako egzekucyjnych) należą (§. 5 u. 3., n. j.). Sędziów, w ten sposób do samoistnego kierownictwa egzekucją w jej okresie wykonawczym ustanowionych, nazywa o. e. komisarzami egzekucyjnymi (§§. 23, 68 o. e.) Może też sąd w wykonaniu tych czynności posługiwać się

b) organami wykonawczymi (§ 16, u. 2., o. e.)

H) Organa wykonawcze sądu egzekucyjnego. Do nich należą naprzód osoby, w skład kancelaryi sądowej (§. 16—18 n. j.; §. 49 i n. u. o.) wchodzące, a mianowicie:

1. osobno ukwalifikowani urzędnicy egzekucyjni, zapowiedzianem rozporządzeniem mają zorganizować się mający (§ 17 n. j.), którzy pod względem własnej odpowiedzialności cywilnej i odpowiedzialności Państwa za ich uchybienia (skarga syndykalna), tudzież pod względem ich nieprzyjęcia (a. XII. u. z. n. j.; §. 26 n. j.) stoją na równi z urzędnikami sędziowskimi¹⁾; mogą oni być w ogóle w sądach, Trybunałach lub sądach powiatowych ustanowieni, ale tylko w miejscowościach (a mianowicie w miastach), gdzie wykonawcze czynności egzekucyjne dają sądom dużo

¹⁾ A zatem nie różnią się pod tymi względami od innych, dalej wymienionych organów (§. 4 u. z 12 lipca 1872).

do czynienia (m. r. do §. 17 n. j.); gdzie ich nie ma, tam spada praca ta na

2. urzędników kancelaryi sądowej, tudzież na

3. woźnych sądowych (24 o. e.), którzy jednak nie mogą być używani do opisania i ocenienia posiadłości (§. 144 o. e.).

Notaryuszom wolno zlecić wykonanie szczegółowych czynności wykonawczych, ważniejszych i trudniejszych, ale jedynie w sądach, które nie mają osobnych urzędników egzekucyjnych (a to dlatego, że inaczej są zbyt tani, ze względu na koszt).

I) Stanowisko organów wykonawczych, w nowym prawie określone, nie nadaje systemowi wykonania egzekucyjnego, jakie ono przyjęło, cechy właściwe. W szczególności nie ma wykonawców sądowych, na wzór francuskich lub niemieckich, którzy egzekucję mobilarną samodzielnie przeprowadzają. Pod tym względem system dawniejszy nie uległ zmianie, jakkolwiek organa wykonawcze otrzymały trochę więcej swobody. Zachowanie systemu dawnego tem jest usprawiedliwione, że przyjęcie instytucji wykonawców sądowych nie byłoby trafnym środkiem do usunięcia złego, na które się dzisiaj skarżymy. Da się to wykorzystać jedynie przez to, jeżeli organa wykonawcze będą lepiej ukwalifikowane dla swego

zadania, a prócz tego nadzór i odpowiedzialność sądu nie ulegną zmianie (m. r. do a. XII. u. z. n. j.). Tak jak dotąd będą organa wykonawcze wkraczały tylko na zlecenie i pod kierownictwem sądu (§. 16, o. e.) i będą obowiązane do ścisłego przestrzegania wskazówek, w szczegółowym przypadku od sądu otrzymanych (§§. 25, u. 1.; 61 o. e.); a co się tyczy samoistnych upoważnień, w prawnych granicach zamkniętych, to są obowiązane ściśle trzymać się w ich granicach (§. 25, u. 1, o. e.).

Z tego wynikają następujące zasadnicze postanowienia:

1. nie wolno im bezwarunkowo rozpocząć ani wykonania egzekucyi ani szczegółowej czynności egzekucyjnej bez szczegółowego polecenia sądowego (np. §. 297, 305 i i. o. e.); to się zatem nie odnosi do tych zarządzeń, które w celu dokonania zleconej czynności egzekucyjnej są potrzebne, jak np. do rozpisania terminu sprzedaży rzeczy ruchomych, który sam organ egzekucyjny wyznaczyć jest upoważniony (§. 272 o. e.);

2. nie wolno im przeprowadzać egzekucyi w obszerniejszej mierze, anizeli to do urzeczywistnienia roszczenia, w dozwoleniu egzekucyjnem określonego, niezbędnie jest potrzebnem (§§. 27, 279 *ibid.*). Granice egzekucyi (zwłaszcza sumy pieniężnej) nie są w dozwoleniu bezpośrednio oznaczone, lecz tylko rodzaj egzekucyi podany

i roszczenie określone; organ wykonawczy ma zatem w wykonaniu egzekucyi według tego przedmiotową tejsze granicę oznaczyć i u tej granicy zatrzymać się z jej wykonaniem;

3. z reguły nie wolno organowi bez polecenia wstrzymać się z wykonaniem zleconej mu czynności egzekucyjnej; tylko wyjątkowo w tym przypadku tak sobie postąpi, gdy mu będzie wykazaniem, że egzekwujący wierzyciel został zaspokojony po wydaniu polecenia, które organ ma wykonać. Aby pod tym względem nie było żadnej dowolności, jest też sposób wykazania tej okoliczności przepisany (§. 46 *ibid.*).

4. W wykonaniu egzekucyj winny organa egzekucyjne trzymać się przepisów pod względem czasu (§. 30 *ibid.*) i miejsca wykonania czynności egzekucyjnych.

W tych granicach są obmyślane upoważnienia samoistne organów wykonawczych, które można podzielić na powszechne, czyli dla każdej egzekucyi istniejące, i na szczególne, które są im udzielone w egzekucyach oznaczonego rodzaju.

Jeżeli organ egzekucyjny w tych granicach prawnym upoważnieniem swym wykonywa, to czynność jego jest prawnie skuteczną tak w obec osoby, na rzecz której, jakoteż tej, przeciw której organ egzekucyjny ją przedsiębrał (§§. 25 i 269 o. e.).

Do powszechnych należy upoważnienie:

1. przyjmowania zapłat i innych świadczeń, pokwitowania tychże, a po zaspokojeniu egzekwenta, wydania egzekutowi zapisu dłużnego (§. 25 *ibid.*);

2. wydania egzekutowi, na zlecenie egzekwenta, dokumentów, pieniędzy lub innych rzeczy, które się egzekutowi należą od egzekwenta z tytułu wzajemnego świadczenia (§. 25 *ibid.*);

3. przeszukania domu i osoby egzekuta, ew. zawezwania do tego pomocy, ale jedynie w granicach prawnych (§§. 26, 29.);

4. wydalenia osób, które przeszkadzają wykonaniu egzekucyi lub nieprzystojnie się zachowują (§. 32 *ibid.*)¹⁾.

Obok odpowiedzialności karnej i cywilnej organów wykonawczych, która to ostatnia obok takiejże odpowiedzialności Państwa za ich uchybienia istnieje (skarga syndykalna), odpowiadają one jeszcze w drodze dyscyplinarnej. Za wyjąt-

¹⁾ Rzecz o szczegółowych upoważnieniach należy do nauki o szczegółowych rodzajach egzekucyi. Najważniejszymi są upoważnienia do samoistnego działania, zawarte w §§. 259, u 5.; 261, u. 1.; 273, u. 1.; 283, 288, które odnoszą się do egzekucyi mobilarnej, jaką w ogóle nie kieruje sąd lecz organ wykonawczy (§. 277, u. 3. o. e), a sądowi są tylko szczegółowe zarządzenia zastrzeżone (np. §. 275, u. końcowy).

kiem notaryusza, wykonywa się nad wymienionymi władzę dyscyplinarną w sposób, w §§ 63 — 72 u. o. postanowiony.

Uczestnicy postępowania egzekucyjnego mają prawo żalenia się na nich u naczelnika sądu i komisarza egzekucyjnego (§. 68 *ibid.*).

Strony i inni uczestnicy postępowania egzekucyjnego.

Wstęp.

Ustawa ściśle odróżnia strony postępowania egz. od innych jego uczestników (§ 52 o. e.). Przepisy procedury cywilnej o stronach mają również i w egzekucyi zastosowanie o tyle, o ile o. e. nie innego nie przepisuje (§. 78).

Stronami postępowania egz. są: wierzyciel egzekucyę popierający lub egzekwujący (najkrócej: egzekwent — d. betreibende Gläubiger — §. 3 o. e.) i zobowiązany (egzekut — Verpflichtete)¹⁾.

¹⁾ Terminologia ustawy nie jest konsekwentną. Gdy bowiem na oznaczenie każdego egzekwującego uprawnionego wybrała wyraz „Gläubiger“, przez który zazwyczaj

Obok tych stron występują w sprawie egzekucyjnej inni uczestnicy (słowa §. 52 *ibid.*), na prawa i interesa prawne których tocząca się egzekucya oddziaływa.

A) Pierwszą stroną egzekucyjną jest egzekwent.

Egzekwentem jest każdy uprawniony, na rzecz którego sąd egzekucyi dozwolił. Dozwolił zaś sąd egzekucyi na rzecz każdego uprawnionego, któremu służy roszczenie w tytule egzekucyjnym opisane (§. 3, u. 2. *ibid.*).

Że od sądownego dozwoleńia egzekucyi na rzecz wymienionego w niem uprawnionego zależy stanowisko i prawa egzekwenta, nie ma żadnych wyjątków (ob. B.). W szczególności też prawa egzekwentów, do wiszącej egzekucyi przystępujących, zależą od tego, aby sąd uchwałą im dozwolił egzekucyi. Jednak chwila, w której te prawa w egzekucyi wiszącej powstają, zależy znowu od tego, czyli dozwoleńie egzekucyi względem danego przedmiotu jest pierwszem lub późniejszym. W tym ostatnim przypadku nie rozpoczyna wierzyciel osobnej egzekucyi, lecz przystępuje do pierwszej.

rozumiemy uprawnionego z tytułu wierzytelności pieniężnej, to trafnie przyjęła na oznaczenie egzekuta wyraz powszechny „Verpflichtete“, który każdego zobowiązanego oznacza.

B) Egzekwent, który nim się stał przez t. z. przystąpienie, nie potrzebuje przedstawić wniosku przystąpienia. Ustawa poczytuje go za przystępującego, skoro tylko otrzymał dozwolenie egzekucyi dla swego roszczenia względem przedmiotu, już inną egzekucją dotkniętego (§§. 103, 139, 267, ustępy 2, *ibid.*). Wierzyciel, w ten sposób z wola ą prawa przystępujący, zyskuje wszelkie upoważnienia egzekwenta, czyli też sam się, z woli prawa, spółegzekwentem staje (§§. 103 u. 2, 139 i 267, ustępy 3, *ibid.*).

Atoli między nim a egzekwentem pierwszym ta istnieje różnica, że w tej egzekucyi wiszącej otrzymuje on swe prawa dopiero od chwili swego przystąpienia i musi przyjąć egzekucyę wiszącą w takim stanie, w jakim ją w chwili swego przystąpienia zastał, nie mając żadnego prawa do reasumcy tejże (§§. 103, 139, 267, ustępy 2, *ibid.*).

C) Przystąpienie jednak nie w każdym rodzaju egzekucyi może bne. Jeżeli zatem wprowadzie względem oznaczonego przedmiotu egzekucya już wisi, ale ona jest tego rodzaju, że do niej przystąpić nie można, to późniejszy wierzyciel, który po ten sam przedmiot sięga, staje się w ten sam sposób egzekwentem jak wierzyciel pierwszy, t. j. samem dozwoleniem

(§. 3. *ibid.*), które w tym przypadku nie ma skutków przystąpienia.

Przystąpienie zaś naprzód może być tylko do egzekucyi majątkowej (prowadzonej na majątku nieruchomym lub ruchomym, zatem i na pozbędnych prawach majątkowych zobowiązanego). W tym tylko przypadku bowiem przedmiotowe połączenie kilku egzekucyj dopuszczone. Gdzie zaś celem kilku egzekucyj jest wymożenie czynności lub opuszczeń egzekuta, tam się zawsze rozchodzi o rozmaite czynności, względnie opuszczenia, chociażby one były jednakowej treści, i dla tego o łącznem popieraniu tych egzekucyj mowa być nie może, i nie ma też przepisu o przystąpieniu (§. 346 i n.). Co się zaś tyczy egzekucyi majątkowych, to przystąpienie może być i konieczne tylko do tego rodzaju egzekucyj, względem których ono wyraźnie dozwolone. Są to następujące egzekucye:

1. administracya przymusowa (§. 103 *ibid.*), bez względu na to, czy samoistnie została rozpoczętą, lub pośród innej egzekucyi się zdarza (np. §. 328 *ibid.*);

2. licytacya nieruchomości (§. 139 *ibid.*), we wszystkich jej przypadkach i rodzajach (np. 328, 154, 159 *ibid.*);

3. przymusowa sprzedaż ruchomości fizycznych (§. 267 *ibid.*), wierzytelności pieniężnych

(§. 318, ibid.) lub innych praw (§. 332 ibid.), kiedykolwiek się w egzekucyi zdarza (np. też w przypadku §. 327, u. 2).

We wszystkich tych egzekucyach dla tego przystąpienie dozwolone i możebne, bo ich wykonanie wymaga całego szeregu aktów egzekucyjnych, a zatem odbywa się w nich postępowanie, gdy przeciwnie wszystkie inne egzekucye majątkowe potrzebują po dozwoleniu do wykonania tylko jednego aktu, tak, że z chwilą jego dokonania właściwe postępowanie egzekucyjne już się skończyło. Przystąpić jednak można tylko do postępowania wiszącego. Dla tego nie ma przepisów o przystąpieniu; a zatem nie ma też przystąpienia:

1. do egzekucyi przez przymusowe uzasadnienie prawa zastawu na nieruchomości (§. 94 in. o. e.), albowiem z chwilą wykonania jednego aktu intabulacyi lub opisania egzekucya już się skończyła; ani do

2. egzekucyi na wierzytelnościach pieniężnych sposobem przekazu (dla zaspokojenia lub do ściągnięcia §. 303 i n.), albowiem z chwilą otrzymanego przekazu sądowego egzekucyę już dokonano. Spór, który wierzyciel w celu zrealizowania wierzytelności, sobie przekazanej, przeciw dłużnikowi egzekuta rozpoczyna (§§. 307, 310 ibid.) już nie należy do egzekucyi, ale swoją

drogą może do innej egzekucyi doprowadzić a mianowicie przeciw dłużnikowi i to takiej, do której przystąpić wolno. To się jednak nie stosuje do egzekucyi na wierzytelności pieniężnej, gdy ona się sposobem jej sprzedaży prowadzi ¹⁾ (ob. wyżej pod 3, na str. 412).

Nie ma też nigdy przystąpienia do

3) egzekucyi na wierzytelności hipotecznej, a to tem bardziej, że ona tylko sposobem przekazania, a nigdy drogą sprzedaży, prowadzoną być może (§. 321 *ibid.*); tak samo nie ma przystąpienia

4. do egzekucyi na roszczeniach o wydanie lub świadczenia rzeczy fizycznych (§. 325 i n. *ibid.*) lub na innych prawach majątkowych (§.

¹⁾ Przekazanie wierzytelności poprzedza zawsze zajęcie tejże, które może być względem jednej i tej samej wierzytelności uzyskane przez kilku wierzycieli oddzielnie równo- lub różnocześnie, tak że żaden z nich nie przystępuje do egzekucyi pierwszego lub innego egzekwenta, lecz każdy z wierzycieli na swoją rękę osobną egzekucyę rozpoczyna (§. 300 o. e.); tak samo rzecz się ma z przekazem (§. 303 o. e.); atoli gdy wierzytelność nie może być ani kilku wierzycielom przekazaną ani przez kilku dochodzoną, a to dla tego, że nie jest podzielną, może być tylko jednemu przekazaną, który części tejże, jemu się nie należące, musi zabezpieczyć (§. 304 i n.). Interwencya uboczna do sporu o zapłatę wierzytelności przekazanej nie jest przystąpieniem do egzekucyi (§. 310 o. e.).

330 i n. *ibid.*), chyba, że z powodu tej egzekucyi lub pośród niej odbywa się inna egzekucya tego rodzaju, do której przystąpienie jest możebne (cytaty ob. wyżej 1—3).

D) Stroną zobowiązana (egzekutem) staje się osoba, przeciw której egzekucya została dozwoloną, co powinno miejsce jedynie przeciw osobie, którą tytuł egzekucyjny jako zobowiązaną wymienia (§. 7 o. e.).

Pomijając przypadki, w których w sądzie cywilnym rozpoczyna się egzekucję bez poprzedniego sporu i wyroku (na podstawie tytułów egzekucyjnych z §. 1, ll. 5, 6, 8, 10, 12, 13 — 18 o. e.), to nawet i w tym przypadku, gdy ona niejako jest w danej sprawie dalszym ciągiem procesu cywilnego, mogą się role powoda i pozwanego, ścigającego i ściganego odwrócić, a mianowicie wtedy, gdy pozwany jako egzekwent prowadzi egzekucję przeciwko powodowi jako egzekutowi o kosztach procesowe.

E) Egzekwent dąży w egzekucyi do przymusowego zaspokojenia swego wykonalnego roszczenia t. z. roszczenia, w ważnym tytule egzekucyjnym jemu przyznanego, które sąd w uchwale dozwalającej dokładnie określić powinien (§. 63, l. 2 o. e.).

Następujące roszczenia mogą być według ustawy celem egzekucyi:

1. roszczenie do zapłacenia sumy pieniężnej
Nazywa się wierzytelnością wykonalną
(§. 87 o. e.). Jeżeli się rozchodzi o porządek
i pierwszeństwo zaspokojenia tejże przed innymi
wierzycielami, wspomina ustawa o prawie żą-
dania zaspokojenia (Befriedigungsrecht) wie-
rzyciela egzekwującego (§§. 104, 135, 190 o. e.);

2. roszczenie do wydania rzeczy ruchomych
(§. 346 o. e.);

3. roszczenie do ustąpienia z rzeczy rucho-
mych, z przedmiotów własności górniczej lub
okrętów i wydania tychże (§. 349 o. e.);

4. roszczenie o nadanie lub zniesienie praw
hipotecznych (§. 350 o. e.);

5. roszczenie o fizyczny podział własności,
zniesienie spółności lub sprostowanie granic
(§. 351 o. e.);

6. roszczenie do sprzedania wspólnej posia-
dłości (§. 352 o. e.);

7. roszczenie do innych świadczeń i czyn-
ności, aniżeli wyżej (od 1—6) wymienionych (§.
353 o. e.);

8. roszczenie do t. z. świadczeń ujemnych,
polegających na zaniechaniu lub znoszeniu czegoś
(§. 355 o. e.);

9. roszczenie do zeznania oświadczenia woli
(§. 367 o. e.).

F) Przepisy procedury cywilnej o stronach obowiązują w postępowaniu egzekucyjnym o tyle, o ile o. e. czego innego w tej mierze nie postanawia (§. 78 o. e.). Chodziłoby zatem o przepisy Części I., rozdziału I., z napisem: „Strony“, (§§. 1—73), który w siedmiu tytułach zawiera przepisy: o zdolności, o towarzystwie sporu i interwencji głównej, o udziale osób trzecich, o pełnomocnikach, o kosztach procesowych, o zabezpieczeniu i o prawie ubogich.

Pozostawiając na razie na uboczu rzecz o udziale osób trzecich (ob. niżej G.) i o kosztach, otrzymamy pod tym względem co następuje:

1. przepisy p. c. tytułu 1go, o zdolności procesowej stron (§§. 1—10), tyczą się przedmiotu, który w o. e. nie jest nawet wspomniany; w zupełności zatem mają zastosowanie także w post. egz. Mamy zatem jedną tylko i jedną zdolność dla procesu i egzekucyi. W szczególności obowiązuje też w całej pełni przepis §. 6 p. c., u. 1., o uwzględnieniu niezdolności w każdym okresie postępowania, tudzież o jego usunięciu (ibid. u. 2 i 3) i o wszelkich konsekwencyach tego braku w tym tytule p. c. opisanym. Ważniejszeby były: odrzucenie podania *a limine*; unieważnienie z urzędu w każdej instancyi (§. 7 p. c.); rekurs na zasadzie niezdolności

(§§. 477, l. 5 i 514 p. c.) a to tem bardziej, że również i przepisy p. c. o rekursie mają tu zastosowanie (§. 78 o. e.);

2. przepisy o interwencji głównej nie mają wcale zastosowania z powodu, że ona jedynie przed wyrokiem może mieć miejsce (§. 16 p. c.);

3. przepisy o towarzystwie sporu (§§. 11 — 15 p. c.) o tyle nie mają zastosowania w właściwym postępow. egzek. (t. z. za wyjątkiem procesów pośród niego), że o. e. zawiera odrębne przepisy o udziale kilku osób, a w szczególności po stronie egzekucyjnej popierającej (ob. wyżej: przystąpienie pod B.), gdy one dopiero po rozpoczętej egzekucyi w postępowaniu egz. udział brać zaczynają. W szczególności, z mocy odpowiednich przepisów, ten tylko staje się stroną, sam lub obok innej, na rzecz którego lub przeciw któremu sąd egzekucyjny dozwolił, a wzajemny stosunek tychże osób (mianowicie egzekwentów) ustawa w ten sposób normuje, że każdemu z nich służyć w zupełności wszystkie prawa do działania, niezawisłe od działania i zachowania się towarzysza.

Atoli na bliższą uwagę zasługuje przypadek, w którym tytuł egzekucyjny przynajmniej roszczenie kilku uprawnionym lub wobec kilku zobowiązanych, a w szcze-

gólności gdy tytułem jest wyrok, tak że postęp. egz. przedstawia się jako dalszy ciąg procesu, w którym towarzystwo już istniało i w wyroku zostało zatwierdzone. Towarzystwo zaś procesowe może się składać albo z towarzyszy samoistnych (§. 13 p. c.) albo być jednolitem (§. 14 *ibid.*). Czy zatem owi towarzysze poprzedniego procesu i wyroku pozostają nimi dalej? czy owe towarzystwo procesowe nie kończy się z wyrokiem, lecz dalej byt swój wlecze podczas egzekucyi?

Naprzód oczywiście mogłoby w ogóle tak być o tyle, o ileby je wyrok (tytuł egzekucyjny) utrzymał, z powodu, że w egzekucyi ten tylko może być stroną, kto ma tytuł egz. za sobą lub przeciw sobie.

Ale i to jeszcze nie wystarczy. Trzeba mieć zawsze na oku, że postęp. egz. jest jedynie od tytułu egz. zależne, a nie od tego, aby się przed niem odbył proces, który o tyle jedynie jest warunkiem egzekucyi, że bez niego wyrok cywilny do skutku przyjść nie może. Zasadę samoistności postęp. egz. i jego niezależności od cywilno-sądowego postęp. rozpoznawczego uzmysławia nowe prawo na zewnątrz tem, że ma osobną ustawę o egzekucyi. Ale mniejsza z tem. Główna rzecz leży w powyższym przepisie względem tego, że stronami egzekucyjnymi są

jedynie i wyłącznie osoby, sądowem dozwole-
niem egzekucyi objęte. A gdy dalej sąd prawi-
dłowo tylko na wniosek egzekucyi dozwala (§. 3
u. 2., o. e.), otrzymamy, odnośnie do owego dwo-
jakiego towarzystwa sporu, następujące re-
zultaty ¹⁾:

a) w przypadku towarzystwa według §. 13
p. e., ci z towarzyszy stają się stronami egzeku-
cyjnymi, którzy sobie wyrobili dozwole-
niem egzekucyi, a wzgl. przeciw którym ono opiewa.
W tym zaś przypadku każdy z towarzyszy na
własną ręką działać może, bo prawo względnie
obowiązek są podzielne, i przeto każdy towarzysz
osobną może prowadzić egzekucyę t. z. przeciw
każdemu z towarzyszy - przeciwników z osobna.
Chociażby oni nawet w ten sposób spólnie wy-
stąpili, że wnieśli jedno tylko podanie, to zawsze
mamy tyle egzekucyj, ilu jest podmiotów, a co
w jednej się stało, to drugiej nie obchodzi.
Jeżeli nie ma spólnego postępowania, to oczywi-
ście i przepis §. 15, u. 1, p. e. nie ma zastoso-
wania. Spólną zaś jest sprawa egzekucyjna, gdy
przedmiot egzekucyi jest spólnym. A w tym

¹⁾ §. 53, u. 2, o. e. wyraźnie wspomina o przypadku,
w którym jest kilku egzekutorów (Gegner). Ze przez wyraz
„Gegner“ mają tu być rozumiani tylko sami egzekucje, wy-
nika ze zdania końcowego, w którym czytamy: „...ausser
dem Gegner noch andere Personen...“.

przypadku jest rzeczą obojętną, czyli egzekwenci zostawali przedtem w jakiej spółności lub nie, a mianowicie czyli oni jedno roszczenie (podzielne lub niepodzielne) egzekwują lub też każdy odrębne roszczenie. Gdy oni po jeden przedmiot sięgają, to tylko jedną egzekucyę się prowadzi (§§. 103, 139, 267 o. e.). Przepis §. 15, u. 1., p. c., nie ma tu żadnego zastosowania, a to z powodu, że każdy z egzekwentów (tak pierwszy jak później do niego przystępujący) używa praw wierzyciela egzekucyę popierającego (ibid.); może zatem każdy z nich prowadzić dalej egzekucyę, przez innego spółegzekwenta niepopieraną, i to na swą korzyść; o ile zaś ona też na korzyść innych spółegzekwentów wypadnie, zależy od tego, czyli ich odrębne roszczenia są na przedmiotach egzekucyi zabezpieczone lub nie? Co się dalej tyczy

b) towarzystwa według §. 14 p. c., to i na ten przypadek nie mamy osobnych przepisów; więc i tutaj potrzeba do tego, aby się wszyscy towarzysze stali stronami skutkiem wyraźnej o to prośby i dozwolenia sądownego. Ale zachodzi pytanie, czyli osobna prośba jednego wzgl. kilku z towarzyszy przeciw jednemu lub kilku z nich jest możebna? Zdaje mi się, że nie. Jeżeli towarzyszom z mocy tytułu egz. (prawomocnego wyroku) służy jedno tylko niepodzielne prawo lub na towarzyszach zobowią-

zanych cięży jeden tylko obowiązek niepodzielny, natenczas by dogodzić prawu cywilnemu, musi być egzekucya albo dla wszystkich wzgl. przeciw wszystkim towarzyszom dozwolona, albo wcale nie może być dozwoloną. Jeżeli zatem wpłynie do sądu w takiej sprawie podanie, a nie ma w niem próśby egzekucyjnej wszystkich towarzyszy, wzgl. przeciwko wszystkim towarzyszom, natenczas ją sąd jako nieuzasadnioną odrzuci. Za tem dalej idzie, że takim lub przeciw takim towarzyszom może być dozwoloną egzekucya na rozmaitych przedmiotach, byle na każdym spólnie dla wszystkich towarzyszy wzgl. przeciw wszystkim towarzyszom. W takiej też egzekucyi potrzebnem jest analogiczne zastosowanie przepisów §. 14, zdanie końcowe, p. c. i §. 15, u. 1 i 2, p. c.;

4. przepisy o interwencyi ubocznej, oznajmieniu sporu i wymienieniu poprzednika nie mogą być żadną miarą stosowane w postęp. egz. z powodu, że te instytucye istnieją tylko dla procesu w okresie rozpoznawczym¹⁾;

5. w tytule o pełnomocnikach (§§. 26—39) mamy naprzód przepis, który się wprost do

¹⁾ W procesach zaś, które się z postęp. egz. przez przekaz wierzytelności wywiązują (§. 17, u. 2., o. e.), mamy odrębne przypadki interwencyi ubocznej (§. 310 o. e.) i oznajmienia sporu (a. XXVIII u. z. o. e. i §. 310 o. e.).

postęp. egz. odnosi i który postanawia, że pełnomocnictwo procesowe (adwokackie lub zwykłe, §§. 31 i 33 p. c.), istnieje dalej po wyroku, dla całego postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego (egzekucya dla zabezpieczenia i tymczasowe zarządzenia) *ale jedynie dla pełnomocnika tej strony, która po wyroku jako egzekwentka występuje* (§. 31, l. 3, p. c.), chyba że strona ograniczyła je wyraźnie tylko do procesu i o tem przeciwnika osobno zawiadomiła (§. 32 p. c.). Dla pełnomocników zaś strony zobowiązanej istnieje tego rodzaju pełnomocnictwo tylko o tyle, o ile się tyczy sprawy tymczasowych zarządzeń (§. 31, l. 1, p. c.) i pod tym względem nie może być ograniczonem (§. 32 p. c.).

Takie zaś pełnomocnictwo procesowe, które okres rozpoznawczy przetrwało, istnieje też dla postęp. egz. w całej rozciągłości i upoważnia nadto pełnomocnika do zrzeczenia się roszczenia lub egzekucyi (§. 31, l. 2., p. c. — §§. 36, 39, 40, 311, 317, 323, 368 o. e.) i do przyjmowania kosztów procesowych (egzekwowanych) tudzież kosztów egzekucyi (§. 31, l. 4, p. c.).

Z analogii przepisów o tem pełnomocnictwie procesowem wynika, że każda strona, gdy zamierza działać przez pełnomocnika, może udzielić mu pełnomocnictwo powszechne, na cały okres

postępowania egzekucyjnego opiewające, które tak samo jak procesowe, może być jedynie ograniczone o tyle, o ile ustawa na to pozwala, t. z. tylko co do zrzeczenia się praw (§ 32 p. c.).

W egzekucyi mają bezpośrednio zastosowanie wszystkie inne przepisy p. c. o pełnomocnictwie, a mianowicie: o prawie strony do popierania sprawy przez pełnomocnika (§. 26), o obowiązku złożenia pełnomocnictwa w sądzie, o jego formie i sprawdzeniu autentyczności (§. 30), o pełnomocnictwie szczegółowem (§. 33), o skutkach działania pełnomocnika i o nieuszczerplonem przez to prawie strony do działania osobistego (§. 26, 34, 39, u. 2, p. c.), o substytucyi pełnomocnika adwokackiego (§. 31), o upoważnieniu do zastępstwa służącym Prokuratorjom Skarbu (§. 27, u. końcowy), o trwaniu, odwołaniu, wypowiedzeniu i zgaśnięciu pełnomocnictwa (§§. 35, 36), o dopuszczeniu osób bez pełnomocnictwa (§. 38), w końcu o obowiązku sędziowskim uwzględnienia pełnomocnictwa w każdym okresie postępowania i we wszystkich instancjach, ew. unieważnienia postępowania z powodu braku pełnomocnictwa z urzędu (§§. 37, 39 i 7 p. c.).

Przepisy §§. 27, u. 1 i 2, 28, 29, u. 1, 37, u. 2, o tyle nie mają zastosowania z powodu, że w postęp. egz. nie ma przymusu adwokackiego w obec Trybunałów inst. I (§. 52).

Przepis §. 30 p. c. o formie pełnomocnictwa obowiązuje również i w post. egz., ale z tym dodatkiem, że pełnomocnictwo oferenta a w licytacji imobilarnej także egzekwenta, który jako oferent staje, musi być dokumentem publicznym lub na niem podpis publicznie legalizowany (§. 180, u. 2.).

W końcu zaprowadza o. e., w tej samej licytacji, nieznanne p. c. pełnomocnictwo tajne (ibid.).

6. Przepisy o daniu zabezpieczenia, zawarte w §. 56 p. c., obowiązują w post. egz. w tych wszystkich przypadkach, w których zabezpieczenie może być żądane lub ma być złożone (§§ 43, 44, 200, 204, 220, 229, 266, 271, 283, 285, 304, 306, 312, 314, 345, 355 o. e.); przepisy o kaucyi powództwa (§§. 57—62 p. c.) odnoszą się wyraźnie tylko do procesu w okresie rozpoznawczym; w końcu

7. przepisy o prawie ubóstwa (§§. 63—73 p. c.) obowiązują o tyle, o ile nie zawierają postanowień, które ze względu na odrębne przepisy o. e. są dla niej bezprzedmiotowemi, jako to postanowienia §. 64, ll. 2, 3, 4; §. 67, 70 p. c.; a. XXXIII. u. z. p. c.).

G) Innymi uczestnikami są, w myśl powyższego, osoby nie będące stronami, których wiążąca egzekucya o tyle prawnie obchodzi, że za-

graża ich prawom, jakie im służą do przedmiotów lub na przedmiocie egzekucyi, albo że czuwanie nad przedmiotem egzekucyi jest ich publicznym obowiązkiem, albo też osoby, które obok egzekwenta, mają prawo żądania zaspokojenia lub zapewnienia praw swoich, lub też w końcu osoby trzecie, które wzięły w egzekucyi udział w sposób prawnie dozwolony i prawnie požądany, na własną korzyść, ale też po to, aby egzekucya miała powodzenie, w końcu jest uczestnikiem także dłużnik egzekuta.

Osoby te różnią się od egzekwenta, że ani początek, ani dalszy postęp egzekucyi nie zależy wyłącznie od ich woli, od egzekuta zaś, że egzekucya nie może wypaść na ich niekorzyść. Osobom tym służy prawo udziału o tyle, że im wolno praw swoich bronić, a wzgl. są obowiązani bronić praw osób ich opiece powierzonych, tudzież mają prawo żądania oznajmienia im o wykonaniu aktów egzekucyjnych.

H) Osoby trzecie, gdy egzekucya ich prawom względem przedmiotów tejże zagraża, stają się jej uczestnikami przez to, że robiąc użytek z przyznanej im obrony praw swoich, przeciw niej występują we formie, prawem przepisanej.

Środkiem prawnej obrony jest t. z. skarga opozycyjna (exceyndycyjna), §. 37 o e., która

ma wiele podobieństwa do skargi interwencyjnej (§. 16 p. c.), a między innymi i to, że powód wprawdzie nie musi, ale może skargę tę wydać obydwom stronom, egzekwentowi i egzekutowi, pozywając ich jako towarzyszy (ibid. u. 2.).

Skarga ta będzie uzasadnioną, gdy powód wykaże:

1. że egzekucya na tym przedmiocie już została dozwołoną (prawomocnie lub nieprawomocnie), chociażby się jej wykonanie jeszcze nie rozpoczęło (ibid. u. 3; §. 33 o. e.); wystarcza zatem, jeżeli przedmiot jaki już dozwoleńtem egzekucyi został upatrzony, zanim jeszcze wykonanie egzekucyi zostało rozpoczęte albo dokonane (m. k.);

2. że mu na przedmiocie, egzekucyą dotkniętym (na całym, na części jego, na przynależności dobra nieruchomości), służy tego rodzaju i tej mocy prawo, że w obec niego egzekucya nie jest dopuszczoną (§. 37, u. 1, o. e.). Takim zaś prawem nie jest poprzednio nabyte prawo zastawu na fizycznej rzeczy ruchomej, służące osobie trzeciej, która się nie znajduje w posiadaniu tej rzeczy. Osoba ta nie jest upoważnioną do żądania zastanowienia egzekucyi, ale wolno jej droga skargi prejudycyalnej (§. 228 p. c.) wykazać pierwszeń-

stwo dla swojego prawa żądania zaspokojenia z uzyskanej ceny kupna (§. 258 o. e.).

Najsilniejszym prawem będzie własność, która przeszkodzi każdej egzekucyi. Ale może to być tego rodzaju prawo, które tylko szczegółowo w emu rodzajowi egzekucyi przeszkodzić może, jak np. użytkowanie przeszkodzi administracyi przymusowej. W każdym zaś razie musi to być prawo rzeczowe, gdyż tylko takiego prawa można dochodzić przeciw każdej osobie.

3. Żądanie skargi opiewa zgodnie z osnową dochodzonego prawa albo na to, że egzekucya jest na oznaczonym przedmiocie w zupełności lub w części niedopuszczoną, i taki też wyrok deklaracyjny zapada (§. 37, u. 1., o. e.).

Skutki wniesienia tej skargi są:

1. na wniosek (powoda lub strony) może być sąd rozporządzić odłożenie (wstrzymanie) egzekucyi (§. 42, l. 5., 44 o. e. — ob. IX., A, 4.); atoli

2. co się tyczy licytacji nieruchomości może ów wniosek odnieść skutek ten jedynie pod warunkiem, że na zasadzie już zaniesionej skargi, najpóźniej na terminie sprzedaży, i to przed rozpoczętą licytacją, zostanie zgłoszony (§. 270, l. 5, o. e.)

Korzystne przewidzenie skargi ma skutek zastanowienia egzekucyi z urzędu (§. 37, u. końcowy, o. e.).

I) Osoby trzecie z obowiązku publicznego nad przedmiotem egzekucyi czynujące i z mocy tego obowiązku do udziału w egzekucyi upoważnione są:

1. w egzekucyi na wierzytelnościach pieniężnych do Skarbu Państwa lub do funduszu, w publicznym zarządzie zostającego, odpowiednia władza administracyjna; jeżeli egzekucya na tej wierzytelności jest prawnie wzbronioną, winna owa władza o tem sądowi donieść, co sięyczy za wniosek zastanowienia egzekucyi (§. 39, u. przedostatni); służy jej też prawo (a wzgl. ma obowiązek) rekursu, jeśli do niej polecenie wypłaty należy (§. 295, u. 2.);

2. w licytacji nieruchomości komisarz rządowy, ustanowiony dla zakładu, wydającego dłużne zapisy częściowe, na okaziciela opiekujące lub przez indos przenośne (§. 171, u. 1), tudzież dla towarzystw, spółek i stowarzyszeń, pod nadzorem publicznym zostających (§. 172, l. 2, o. e.).

K. Do osób, które dla tego są uczestnikami, że w danej egzekucyi mają prawo żądania zaspokojenia lub zapewnienia praw swoich, należą w egzekucyi majątkowej wierzytele zastawni, w szczególności wierzyciele, ma-

jący na przedmiocie egzekucyi prawo zastawy z ustawy (np. Skarb Państwa) lub z innego tytułu osoby mające na posiadłości, egzekucyi poddanej, służebności, wymowy lub inne prawa rzeczowe (§. 150 i n., o. e.) lub prawa intabulowane, (prawa odkupu lub pierwokupu — §§ 133, 150, 154, 171; prawa najmu lub dzierzawy — §§. 133, 150, 211, 216, 227 —; hipotekę kredytową lub poręczającą — §§. 171, 224 o. e.).

Uczestnikom tym służą rozmaite środki prawne ku obronie praw, jako to: opozycya (§§. 67, 184, l. 8.; 190, 213, 231, 235 i i. o. e.), i rekum (np. 213, 234 o. e.).

L) Do uczestników, którzy legalnie nabyli przez egzekucyę prawa na jej przedmiotach dla własnej tudzież egzekucyi samej korzyści, należą: oferenci, najlepszy oferent, nadoferenci i nabywca, którym dla ochrony praw odpowiednie środki prawne są przyznane.

M) Dłużnik egzekuta występuje jako uczestnik w egzekucyi na wierzytelnościach pieniężnych, drogą przekazu przeprowadzonej (§§. 301, 307, 311, 317, 327, 329 o. e.).

VI.

Przedmiot egzekucyi

Wstęp.

Przedmiotem egzekucyi jest rzecz lub osoba, na których czynność egzekucyjna (tymczasowe zarządzenie) ma być wykonaną. Są to rzeczy (prawa), do majątku egzekuta należące, albo jego osoba. W ten sposób mamy dwojaką egzekucyę: majątkową i osobową. Pierwsza polega na zajęciu rzeczy (praw) a druga na zajęciu osoby zobowiązanego. Do egzekucyi majątkowej należy też t. z. karna, której celem jest zapłacenie wzgl. ściągnięcie nałożonej grzywny pieniężnej z majątku egzekuta; ale w razie nieściągalności, przemienia się ona na osobową pod względem przedmiotu; zatem odnosi się do niej to wszystko, co ustawa względem przedmiotu egzekucyi majątkowej i osobowej zawiera, a mianowicie też odpowiednie ograniczenia.

A) Egzekucya majątkowa może mieć za przedmiot albo to, co jest przedmiotem egzekwowanego roszczenia albo ma przedmiot odmienny.

Tożsamość przedmiotu roszczenia i egzekucyi może i musi istnieć jedynie wtedy, gdy przedmiotem egzekwowanego roszczenia jest rzecz

fizyczna *in specie*, a zatem: gdy roszczenie idzie na wydanie rzeczy fizycznej (ruchomej lub nieruchomej) indywidualnie oznaczonej (§§ 348, 349, 351, 352 o. e.).

W tym też przypadku nie ma mowy o jakimkolwiek bądź ograniczeniu egzekucyi. Skoro bowiem egzekwent wykaże legalnie nabyte prawo cywilne do rzeczy *in specie* oznaczonej, w majątku egzekuta się znajdującej, to ustawa egzekucyjna nie może odmówić pomocy prawu cywilnemu.

Natomiast już jest możebne ograniczenie egzekucyi, gdy egzekwowane roszczenie idzie na świadczenie rzeczy zamiennych *in genere* (pieniędzy lub innych rzeczy zamiennych), które w drodze egzekucyi mają być wzięte z majątku egzekuta a przeniesione do majątku egzekwenta (np. §§. 251, ll. 2, 3, 4, 7, 8 o. e.).

W tym przypadku nie ma bowiem tożsamości przedmiotu roszczenia i egzekucyi. W szczególności nie ma jej wtedy, gdy egzekwowane roszczenie jest wierzytelnością pieniężną, a egzekucya odbywa się sposobem spieniężenia części majątku dłużnika w celu uzyskania pieniędzy na zaspokojenie wykonalnej wierzytelności egzekwenta.

Warunkiem takiej egzekucyi jest, aby przedmioty, po które egzekwent sięga, nietylko się prawnie w majątku dłużnika znajdowały, ale

nadto żadnym szczegółowym przepisem nie były z pod egzekucyi wyjęte, a to ani w całości, a wzgl. ani też częściowo (cytaty wyżej).

Te uwolnienia, które bądź wcale nie pozwalają egzekucyi na oznaczonych przedmiotach, bądź tylko w ograniczonej mierze, są wydane ze względów publicznych i społecznych, przeto nie zależą od woli egzekuta (słowa §. 250: „kann Exekution nicht gefuhrt werden“; 251: „sind... entzogen“ i §. 293 o. e.)¹⁾.

B) Niektóre z tych uwolnień odnoszą się do odpowiednich części danego majątku (nieruchomego i ruchomego) (§§. 15 i 28 o. e., §. 40 u. z 7 maja 1874 i a. VIII, l. 8, u. z. o. e.; §. 3 ord. konk. z 25 grudnia 1868); inne zaś odnoszą się do rzeczy ruchomych (praw) wyłącznie.

Uwolnienia rzeczy ruchomych (praw) są dwojakiego rodzaju:

1. Prawa (roszczenia) uwolnione z pod szczegółowego rodzaju egzekucyi, jakkolwiekby ta egzekucya prawnie i naturalnie była możliwą; i tak

a) wzbronioną jest licytacya wierzytelności pieniężnych w warunkach §. 319 o. e., tudzież

¹⁾ Istnieją nie tylko dla egzekucyi szczegółowej, ale też dla powszechnej, jaką jest konkurs, a. XII u. z. o. e.

bezwarunkowo licytacja wierzytelności hipotecznej (§. 321 o. e.), jakoteż administracja przymusowa w przypadku, przewidzianym w §. 341 u. 1., o. e.; niemniej też przekaz dla zapłaty roszczenia, idącego na świadczenie rzeczy fizycznych (§. 326 o. e.); tak samo też

b) egzekucya sumy pieniężnej przez przekaz dla zapłaty wzbronioną jest względem roszczenia, które nie jest wierzytelnością pieniężną (§§. 326, 347, u. 2, o. e.).

2. Innego rodzaju są przepisy, które względem pewnych ruchomości wzbraniają osobne egzekucyi (a. XI u. z. o. e.; §. 252 o. e.).

3. Inne znowu uwolnienia odnoszą się do każdej egzekucyi i można je dla lepszego przeglądu podzielić tak, jak ustawa to czyni, na uwolnienia, odnoszące się do rzeczy fizycznych, roszczeń pieniężnych i innych roszczeń majątkowych

Uwolnienia te zaś są postanowione bądź w samej o. e, bądź w jej u. z., bądź w innych dawniejszych przepisach szczegółowych, które w ogólności w u. z. zostały utrzymane (a. VI i VII.) a niektóre z nich przykładowo tam wyraźnie jako nadal utrzymane wymienione (a. VIII—X.), bądź też w końcu w traktatach państwowych, które u. z. wyraźnie za źródło postanowień prawnych w tej materii uznaje (a. VII),

C) Przegląd postanowień prawnych
o uwolnieniach egzekucyjnych:

1. odnoszących się do ruchomości fizycznych:

a) o. e.: §§. 250, 251;

b) u. z. o. e.: a. X.;

c) przepisy dawniejsze, które u. z. wyraźnie wymienia w a. VIII, ll. 1—5, 6, (o ile się tyczy artykułów dostarczyć się mających), 7, (o ile się tyczy pieniędzy, na rachunek Państwa pobranych, środków transportu, przyrządów, narzędzi i przesyłek, adresatom jeszcze nie wydanych), 9 i 10 (o ile się tyczy towarów, na które list składowy jest wystawiony); a. IX, l. 1—4.

d) Przepisy dawniejsze, ogólnemi postanowieniami a. VI. i VII u. z. utrzymane. Niektóre z nich nie dopuszczają egzekucyi dla tego, że nakazują konfiskatę ¹⁾ następujących przedmiotów, z obiegu wyjętych lub w obiegu ograżeniom ulegających: kawałków wojskowego munduru lub rysztyunku (d. k. n. z 29 sierpnia 1839); broni i amunicyi zakazanej t. z. bez szczególnego pozwolenia posiadanej (§. 8 pat. z 24 października 1852); materyj wybuchających (§. 1 u.

¹⁾ Obieg i posiadanie zapisów dłużnych premiowanych wzbronione, ale zakaz ten nie wpływa na ich sprzedaż egzekucyjną (u. z 28 marca 1889, §. 2.).

z 27 maja 1885). Zakazy wyłącznie egzekucyjne odnoszą się: do banknotów Banku austr. węg. (a. 88 statutów); do tego co członkowie jawnej spółki handlowej albo stowarzyszenia zarobkowego lub gospodarczego wnieśli do spółki wzgl. do stowarzyszenia (a. 119 u. h.; §. 56 u. z 9 kwietnia 1873) ¹⁾.

e) Postanowienia traktatów państwowych (a. VII. u. z. o. e.): międzynarodowa konwencya o ruchu towarowym na drogach żelaznych z 14. października 1890, a. 23, pozwala na egzekucyę na ruchomym materiale drogi żelaznej jedynie z rozkazu sądu tego państwa, do którego należy droga żelazna, właścicielką owego materiału będąca.

2. Roszczenia pieniężne *juris publici et privati*:

a) o. e.; §§. 290—292;

b) w u. z. o. e. wyraźnie jako utrzymane wymienione w a. VIII, l. 6, (o ile się tyczy za-

¹⁾ W obec §§. 330—333 o. e. jest rzeczą wątpliwą, ażali pozostał w mocy d. n. z 3 czerwca 1846, wzbraniający na zasadzie §. 822 u. c. egzekucyę na prawach spadkowych. Atoli m. z. nie ma wątpliwosci, że prawo żądania wydania części lub całej masy spadkowej, w umowie kupna - sprzedaży spadku uzasadnione (§. 1278 i n., u. c.) może być przedmiotem egzekucyi w myśl powyższych przepisów o. e.

liezki zapłat ratalnych, wypłaconych przez Państwo); a. IX, ll. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13.;

c) w traktatach państwowych zawarte postanowienia (a. VII. u. z. o. e.): z międzynarodowego ruchu towarowego na drogach żelaznych wynikające wierzytelności między przedsiębiorstwami dróg żelaznych podlegają egzekucji jedynie z rozkazu sądu tego Państwa, do którego uprawniona droga żelazna należy (konw. kolej. z 14 pazdz. 1890).

3. Inne prawa majątkowe:

a) o. e.: §. 330.

b) w u. z. o. e. jako nadal utrzymane wyraźnie wymienione w a. VIII, l. 3, (o ile się tyczy ściśle osobistego upoważnienia do fabrykacji prochu), 7 (o ile się tyczy osobistego upoważnienia do prowadzenia poczty), 10. (o ile się tyczy praw posiadacza listu składowego posiadawczego lub listu składowego zastawniczego względem odnośnych towarów);

d) dawniejsze przepisy szczegółowe, w ogólności utrzymane w a. VI i VII u. z. o. e.; ważniejsze z nich uwalniają: prawa autorskie (własne i dziedziców) jako takie, a zatem bez prawa do zastrzeżonych sobie pomnożeń lub naśladownictwa dzieł wydanych, do sprzedaży gotowych dzieł sztuki i roszezeń majątkowych, z mocy praw

autorskich nabytych (§ 14, u. 26 grudnia 1895, Dz. u. p. nr. 197.).

D) Skutek przepisów uwalniających może być dwojaki: albo że egzekucya bezwarunkowo, nawet mimo umowy o zastaw wzbroniona (np. §. 293 o. e.) albo że nabyte umowne prawo zastawu pozostaje w mocy i może być egzekwowane (§§. 15, 39, u. 4, o. e.; §. 38 ord. konk.).

W powołanych przepisach jest jedno i drugie wyraźnie wypowiedziane. Ale nawet mimo braku wyraźnych postanowień zależy od brzmienia i interpretacji odnośnego przepisu, ażali on bezwzględnie egzekucyi wzbrania, albo na nią w obec istniejącego umownego prawa zastawu pozwala. I tak m. z. przepisy a. X., XI., u. z. o. e. i §§. 250, 251, 252 i 330 o. e. tak ze względu na ich brzmienie (wyrazy: „kann nicht...“ „sind entzogen ..“, „darf nur...“ „sind der Execution gänzlich entzogen“) jakoteż na *rationem legis* są bezwzględnie obowiązującymi zakazami egzekucyjnymi.

VII.

Środki egzekucyjne.

Mamy dwa rodzaje środków egzekucyjnych: przepisane dla przeprowadzenia egzekucyi w wła-

ściwem tego słowa znaczeniu czyli środki egzekucyjne właściwe (w egzekucyi dla zaspokojenia) tudzież środki pomocnicze.

A) Środki egzekucyjne właściwe.

Rodzaj danej egzekucyi zależy naprzód od osnowy egzekwowanego roszczenia, i od przedmiotu egzekucyi (VI), a w końcu i stanowczo od tego aktu sądowego, który do przeprowadzenia egzekucyi oznaczonego roszczenia na upatrzonym przedmiocie został wybrany. Akt ten sądowy nazywa się środkiem egzekucyjnym (Executionsmittel — §§. 14, 63, 87, 97 o. e.). Akt ten bądź sam dla siebie całość egzekucyi stanowi (np. §. 87 *ibid.*), bądź też wymaga czynności przygotowawczych, zanim został użyty, tudzież późniejszych czynności wykonawczych. Czynności te grupują się około wykonania owego środka i tworzą z nim razem całość oznaczonego rodzaju postępowania egzekucyjnego, które w ustawie wzięło nazwę od istoty środka egzekucyjnego. Nazwa ta określa zatem i odróżnia rozmaitego rodzaju egzekucję podług środków egzekucyjnych.

Z istoty postępowania egz. wynika, że każdy środek egzekucyjny jest środkiem przymusowym. Ze względu na porządek prawny i ze względu na to, aby egzekucya nie wykroczała po za prawne granice egzekwowanego roszczenia,

mamy tylko legalne środki egzekucyjne. Wszelki środek egzekucyjny jest odpowiednio do osnowy roszczenia i do jakości przedmiotu egzekucyi w ustawie z góry obmyślany i sposób jego wykonania postanowiony. Przepisy te są *juris cogentis*, i co najwyżej, tylko rozmaite sposoby wykonania, również określone, do wyboru egzekwenta pozostawione. Ze względu na osnowę roszczenia, przedmiot egzekucyi i rodzaj środka egzekucyjnego, mamy następujące rodzaje egzekucyi:

1. W celu ściągnięcia wierzytelności pieniężnej:

a) przedmiot: posiadłość; środek egz.: przymusowe nabycie prawa zastawu przez intabulację lub opisanie¹⁾ (§. 87 i n. — Egzekucya przez przymusowe uzasadnienie prawa zastawu);

b) przedmiot: dochód z posiadłości całej lub części tejże (§§. 97, 131, 328 o. e.), także górniczej, (§§. 242—246 o. e.), roszczeń pieniężnych (§. 317 o. e.)²⁾; z praw do wracających

¹⁾ Przestało być pierwszym stopniem egzekucyi spzedaznej (ob. uw 1 na str. 444.).

²⁾ Że w myśl tego §. możebną jest administracya roszczeń pieniężnych, a w szczególności wtedy, gdy roszczenie opiewa na wracające się świadczenia pieniężne, wynika z m. r.

się owoców, do używania rzeczy ruchomych i nieruchomości, z przedsiębiorstw i przywilejów przemysłowych, polowania i rybołówstwa, poszukiwania minerałów i t. p. fabryk, handlu (§§. 334, 341 o. e.) — Administracja przymusowa — (§§. 97—132 o. e.);

c) przedmiot: posiadłość lub część tejże; środek egzekucyjny: publiczna sprzedaż licytacyjna (§§. 133—239, 242—248 o. e.—Przymusowa licytacja);

d) przedmiot: ruchomości fizyczne; środek egzekucyjny: sprzedaż przymusowa (§§. 249—289 o. e.);

e) przedmiot: wierzytelność pieniężna; środki egzekucyjne: przekaz lub sprzedaż (§§. 290—324 o. e.);

f) przedmiot: roszczenie do wydania lub świadczenia rzeczy fizycznych; środki egzekucyjne: przekaz do ściągnięcia (325—327 o. e.);

g) przedmiot: inne prawa majątkowe, aniżeli pod e) i f) wymienione; środki egzekucyjne: sprzedaż (§. 332.).

2. Egzekucya roszczeń do świadczenia innych rzeczy ruchomych aniżeli pieniędzy (§. 346 i n.). Przedmiot: rzeczy ruchome *in specie* lub *in genere*; środki egzekucyjne: zabór rzeczy u egzekuta

(§. 346 o. e.), lub przekaz jego prawa do odpowiednich rzeczy, które się u osoby trzeciej znajdują (§ 347 o. e.).

3. Egzekucya roszczenia do odstąpienia rzeczy nieruchomości, przedmiotów własności górniczej lub okrętów, albo też roszczenia do ustąpienia z nich. Przedmioty: wymienione; środek egzekucyjny: oddanie przedmiotu egzekwentowi, połączone z przymusowem usunięciem wszelkich w tem przeszkód (§§. 349, 350 u. 6 o. e.).

4. Egzekucya roszczeń do nadania lub zniesienia praw tabularnych. Przedmiot: posiadłość lub prawo tabularne egzekuta; środek egzekucyjny: odpowiedni wpis tabularny z rozporządzenia sądu (§. 350 o. e.).

5. Egzekucya roszczenia do zniesienia spółności dobra nieruchomego lub sprostowania granic. Przedmiot: wymieniony; środki egzekucyjne: sądowo dokonany podział fizyczny lub rozgraniczenie (§. 351 o. e), licytacja wspólnej własności (§. 352 o. e.).

6. Egzekucya roszczenia do czynności nieosobistych. Przedmiot: majątek egzekuta; środek egzekucyjny: wykonanie egzekwowanej czynności przez osobę

trzecią i ściągnięcie kosztów wykonanej czynności z majątku egzekuta (§. 353 o. e.).

7. Egzekucya roszczenia do czynności ściśle osobistej. Przedmiot: majątek lub osoba egzekuta; środki egzekucyjne: kary pieniężne (grzywny) lub areszt (§. 354 o. e.)

8 Egzekucya roszczenia do znoszenia lub zaniechania czegoś. Przedmiot: majątek lub osoba egzekuta; środek egzekucyjny: kary pieniężne lub areszt (§§. 355—358.).

B) Różne podziały egzekucyj.

Podział egzekucyi sumy pieniężnej (A. 1.), w ustawie przyjęty, opiewa na egzekucyę imobilarną i mobilarną.

Do pierwszej należą egzekucye pod 1. a) i c), zaś administracya przymusowa (pod b.) o tyle, o ile jej przedmiotem jest dochód z posiadłości. Wszystkie inne egzekucye pod 1., zalicza ustawa do egzekucyi mobilarnej.

Wszelka egzekucya mobilarna, nawet administracya przymusowa, o ile jest mobilarną, tem się odroźnia od egzekucyi imobilarnej, tymi samymi środkami egzekucyjnymi się posługującej (zatem za wyjątkiem egzekucyi imob. pod 1. a.), że wykonanie środka egze-

kucyjnego (sprzedaży lub przekazu) poprzedzą zawsze zajęcie (Pfandung) przedmiotu egzekucyjnego, czyli obłożenie go przymusowem prawem zastawu (§§. 253, 294, 325, 331 o. e.).

Natomiast co się tyczy administracji (sekwestracji) i licytacji nieruchomości, porządkową została zasada, że ten tylko może dochody zabrać z rzeczy cudzej lub rzecz cudzą sprzedać, który do tego uzyskał upoważnienie, jakie ustawa cywilna jedynie i wyłącznie do prawa zastawu przywiązuje (§. 447 u. c.). Posiadłość egzekwenta sekwestruje i sprzedaje sąd na korzyść egzekwenta, chociaż tenże na niej żadnego prawa zastawu nie nabył. Uwidocznienie tabularne dzwulonej administracji (§. 98 o. e.) albo licytacji (§. 134 o. e.), ciągłość egzekucyjnej, mimo zmiany właściciela, i pierwszeństwo dla prawa zaspokojenia egzekwowanej wierzytelności (§§ 98, 135 o. e.), je mu zapewniają ¹⁾.

¹⁾ M. r. zaizucają zasadę konieczności wiadomego pierwszego stopnia. „Der Natur des Pfandrechtes wurde mit dieser Verbindung gewiss nicht Gewalt angethan, denn seine Aufgabe ist die der Creditsicherung, während es hier lediglich dem Rückforderungszwecke, der Eintreibung ausstehender Forderungen zu dienen hat; es wird hier begründet, nicht um die Belassung des Werthes beim Schuldner zu ermöglichen, sondern im Gegentheile, um diesen Werth aus dem schuldnerischen Vermögen herausziehen zu helfen, um also möglichst bald wieder zu ver-

Egzekucye, w których przedmiotem środka egzekucyjnego jest majątek można nazwać majątkowemi, a gdy osoba egzekuta jest tym przedmiotem, można egzekucyę nazwać osobową. W tej ostatniej areszt jest środkiem egzekucyjnym. W powyższym szemacie każda egzekucya musi lub może być majątkową; a tylko egzekucye pod 7 i 8, mogą być majątkowemi lub osobowemi.

Egzekucya majątkowa w tych dwóch dopiero co wymienionych przypadkach jest pośrednią, t. z. prowadzi się na majątku dłużnika, by przez nią zniewolić go do działania lub zaniechania, w ogóle do zachowania się, zgodnego z treścią egzekwowanego roszczenia, zatem nie pozbawia egzekuta dyspozycyi częścią jego majątku, by z niej bezpośrednio egzekwowane roszczenie zaspokoić.

Ta egzekucya majątkowa pośrednia, do ściągnięcia nałożonych kar pieniężnych służąca, tudzież osobowa są egzekucjami karnemi.

schwinden. Es hat.. den Charakter einer conservirenden Massregel verloren..." „Die Notwendigkeit vorgangigen Pfandrechterswerbes verlangsamte das Executionsverfahren, vertheuert es auch namentlich bei grosseren Forderungen nicht unbedeutend...". Zresztą główną korzysć prawa zastawu t. j. pierwszeństwo zostaje z równym skutkiem przez odpowiednie zastosowanie tabularnej adnotacyi zabezpieczone.

Egzekucya majątkowa karna jeszcze ma do siebie, że w razie nieściągalności grzywny przemienia się na osobową (areszt — a. XIII l. 4, v. z. o. e.).

Egzekucya majątkowa, w przypadkach po 6, 7 i 8, przemienia się na egzekucyę sumy pieniężnej (pod 1), jeżeli egzekut nie płaci dobrowolnie kosztów roboty, w jego zastępstwie przez trzeciego wykonanej, lub też nie płaci nałożonej kary pieniężnej.

Zamiast egzekucyj, pod 2—8, może mieć miejsce jedna z egzekucyj sumy pieniężnej (pod 1) jeżeli egzekwent, zamiast taką egzekucyę prowadzić, woli zaskarżyć wartość interesu lub szkodę z powodu niedopełnienia *obligationis iudiciali* powstałą i potem przyznana sobie sumę pieniężną ściągnąć z majątku egzekuta (§. 368 o. e.).

Zresztą egzekut, jeżeli pragnie swe roszczenie urzeczywistnić, musi wstąpić na tę drogę jeżeli nie uda się jedna z egzekucyi pod 2, 7 i 8.

C) Wybór i łączenie środków egzekucyjnych. Wybór środków egzekucyjnych służy egzekwentowi, który we wniosku o dozwole nie egzekucyi winien określić środki egzekucyjne, w zamierzonej egzekucyi użyć się mające. Nadto w przypadkach, w których wskazany środek egz. może być na rozmaitych przedmiotach wykonany, winien nadto wskazać egze-

kwent i oznaczyć dokładnie przedmiot egzekucyi (§. 54 o. e.). To wszakże może się zdarzyć jedynie w egzekucyi majątkowej i to nie zawsze, bo tylko wtedy, gdy ma być prowadzona egzekucya sumy pieniężnej (także podczas egzekucyi karnej) lub w celu odebrania egzekutowi rzeczy ruchomych *in genere* (§. 346, u. 2, o. e.) W egzekucyi w celu odebrania nieruchomości lub ruchomości *in specie*, tudzież w egzekucyi osobowej, a względnie i karnej, jak długo ta ostatnia nie przemieniła się na majątkową w celu ściągnięcia sumy pieniężnej, jest przedmiot tejże z góry dany.

Po za tem jest prawo wyboru środków egz. o tyle ograniczone, o ile istnieją zakazy użycia oznaczonego środka egz. względem pewnego rodzaju przedmiotu egzekucyi (VI. B. C.).

Z wyborem środków egz. połączone jest prawo egzekwenta domagania się równoczesnego¹⁾ użycia kilka środków egzekucyjnych dla zrealizowania jednego i tego samego roszczenia. Ale prawo to służy egzekwentowi o tyle:

1. o ile wykonalne roszczenie da się rozmaitymi środkami egz., równocześnie użytymi, zre-

¹⁾ Od tego różni się prawo różnoczesnego użycia rozmaitych środków egzekucyjnych w tych przypadkach, w których w myśl ustawy wolno w razie nieudania się rozpoczętej egzekucyi zażądać innej, odmiennymi środkami do tego samego celu dążącej (§§. 354, 368 o. e.).

alizować; i tak n. p. nie da się to uczynić w egzekucyi dla wymożenia czynności lub zaniechań (§§. 346—368 o. e.);

2. o ile egzekucya ma być na rozmaitych przedmiotach wykonaną; i tak np. administracya przymusowa kończy się z chwilą dokonanej sprzedaży administrowanego przedmiotu;

3. o ile wskazane środki egzekucyjne są do osiągnięcia celu zamierzonej egzekucyi rzeczywiście potrzebne. Jeżeliby z wniosku było widocznem, że egzekwent żąda więcej środków egz. aniżeli mu do zaspokojenia jego potrzeba, natenczas sąd ograniczy swe dozwolenie do jednego lub kilku z żądanych środków egz. (§. 14 o. e.). Prawo i obowiązek sądu do ograniczenia egzekucyi nie ustaje mimo to, że dozwolił egzekucyi ponad istniejącą potrzebę (§§. 91, 96 u. z.; 263 o. e.); w końcu o tyle,

4. że w przypadku §. 201 o. e. wolno egzekutowi zażądać odłożenia wdrożonej licytacji posiadłości i zastąpienia jej na razie administracyą przymusową.

W konsekwencyi wolno też egzekwentowi egzekucyę majątkową sumy pieniężnej prowadzić na rozmaitych częściach majątku egzekuta. Od tego mamy wyjątek co do rent melioracyjnych, które wolno ściągać jedynie z tej posiadło-

ści, na której renta jest zahipotekowaną (§ 5, u. z 6 lipca 1896, nr. 144 Dz. u. p.).

D) Przegląd ważniejszych środków egzekucyjnych pomocniczych.

1. W celu wysledzenia przedmiotu egzekucyi: przysięga wyjawienia. która egzekuta, pod zamknięciem, na wniosek egzekwenta złożyc będzie zniewolony, jeżeli egzekucję wykonac usiłowano, ale ona z tej przyczyny się nie udała, ze u egzekuta nie przydybano potrzebnych przedmiotów¹⁾ (§§. 47—49 o. e.);

b) w celu zapewnienia ciągłości rozpoczętej egzekucyi mimo zmian w osobie posiadacza, tudzież w celu zapewnienia pierwszeństwa dla prawa do zadania zaspokojenia, uwidocznienie tabularne dozwolonej licytacji (§§. 134, 135, 139, 239 o. e.), udzielonego przybicia (a. XXVI u. z. o. e.; §. 183 o. e.), dozwolonej administracyi przymusowej (§§ 89 o. e.);

c) wzmocnienie przymusowej licytacji przez administracyę przymusową (§ 158 i n., o. e.);

d) przygotowanie i zapewnienie przyszłej egzekucyi za pomocą t. z. tymczasowych rozporządzeń (§ 378 i n., o. e.).

¹⁾ Inaczej bowiem można go jedynie do tego zniewolone dioga skargi i wyroku (a XLII u. z. p. e.)

VIII.

Tytuły egzekucyjne.

Wstęp.

Tytułem egzekucyjnym zwiemy ten dokument, roszczenie egzekwenta formalizujący, na podstawie którego winien sąd dozwolić na jego rzecz egzekucyi dla zaspokojenia (§§. 1, 2, o. e.).

Najobszerniejszy podział, także w ustawie przyjęty, jest: na tytuły egzekucyjne swojskie t. z. w Państwie lub pod powagą władz jego, choćby za granicą urzędujących, powstałe (§. 2 o. e.), i na zagraniczne (§. 79 i n.).

Zresztą można je podzielić na tytuły egzekucyjne sądowe i zasądowe; te ostatnie mogły powstać pod powagą władzy publicznej, nie będącej sądem, lub w ogóle bez udziału Państwa.

Z pomiędzy zaś wszystkich owych tytułów należy osobno wyróżnić ugody i orzeczenia kar pieniężnych.

A) Tytuły egzek. sądowe są następujące.
1. Tytuły cywilno-sądowe:

Rostrzygnięcia sądów cywilnych i inne akty sądowe w spr. spornych (§. 1, ll. 1—4 9), niespornych (§. 1, ll. 6, 7), i egzekucyjnych (np §§. 74, 117 łącznie z 124 l 1, 120 l. 4 i i.);

2. tytuły karno-sądowe (sądów karzących i sądów karzących skarbowych) o roszczeniach pieniężnych, bez względu na to, czy one są natury prawno-prywatnej lub publicznej (§. 1, II 8, 9), tudzież zwyczajnych sądów karnych o roszczeniach prywatnych (§. 1, I. 8);

3. tytuły sądów prawa publicznego o tyle, o ile orzeczenie Trybunału stanu (u z 25 lipca 1867) lub Trybunału Państwa (a. 3 ust. zasad. o Tryb. P.; §. 39 u. z 18 kwietnia 1869), zawiera zasądzenie na zapłatę kwot pieniężnych ¹⁾ (§. 1., I. 12, o. e.).

B) Tytuły władz administracyjnych:

1. orzeczenia władz administracyjnych o roszczeniach prawno-prywatnych o tyle, o ile one nie należą do egzekucyi administracyjnej (§ 1, I. 10 o. e. lub egz. cywilno-sądowa jest dla nich bezwarunkowo przepisana);

2. orzeczenia i wykazy urzędowe władz administracyjnych, dotyczące się roszczeń prawa publicznego, bez względu na to, czy one się należą państwu, krajowi, powiatowi, gminie

¹⁾ Sądownictwo Trybunału administracyjnego jest kasacyjnem; ściągnięcie zaś nałożonych przezeń kosztów postępowania odbywa się drogą administracyjną (§. 40 u z 22 października 1875)

lub też osobom prywatnym (podatków, należności i t. p.), z zastrzeżeniem pod 1. (§. 1, ll. 12 i 13).

C) Z aktów, bez udziału władz sądowych i administracyjnych sporządzonych, są tytułami egzekucyi cywilnej:

1. orzeczenia sądów polubownych (np. giełdowych, zakładów ubezpieczeń i t. d.), tudzież sędziów polubownych (§. 577 i n., p. c. — §. 1, l. 16, o. e.);

2. orzeczenia sądów przemysłowych (§. 1, l. 11, o. e.; §. 33 u. z 27 listop. 1896);

3. akty notaryalne, odpowiadające przepisom §. 3 ust. not.;

4. zasądzone wypowiedzenia najmu lub dzierżawy, w warunkach, w §. 1, l. 18 o. e. określonych.

D) Ugody, w zakresie sprawy cywilnej zawarte są samoistnymi tytułami egzekucyjnymi, pod następującymi warunkami;

1. gdy są zawarte przed sądami cywilnymi, bez względu na to, czy w sprawie spornej lub niespornej (§. 1, ll. 5, 7); lub też

2. przed sądami karzącymi (zwykłymi lub skarbowymi — *ibid.*);

3. gdy są zawarte przed władzami lub organami publicznymi, w §. 1, l. 15 wskazanymi;

4. gdy są zawarte we formie aktu notaryalnego (§. 1, l. 17, o. e.).

E) Orzeczenia kar pieniężnych (grzywnien) są tytułami egzekucyi cywilnej, a mianowicie:

1. gdy pochodzą od sądów cywilnych lub karzących, bezwarunkowo i bez wyjątku (§. 1, l. 9, o. e.);

2. gdy pochodzą od władz admin. i sądów prawa publicznego o tyle, o ile nie należą do egzekucyi administracyjnej (§. 1, l. 14, o. e.).

F) Obok warunków odnoszących się do pochodzenia tytułu egz., mamy jeszcze następujące formalne warunki mocy wykonawczej tychże:

1. jeżeli są oświadczeniami woli (rozstrzygnięciami) tego organu, który do rozstrzygnięcia danej sprawy jest powołany (sąd, władza admin., sąd lub sędzia polubowny), natenczas wymaga się prawomocności rozstrzygnięcia, będącego tytułem egz., co znaczy tyle, aby ono nie mogło być zaczepionem żadnym środkiem prawnym, egzekucyę wstrzymującym (§. 1, ll. 1—5, 6, 12, 14, 16). Do środków prawnych, egzekucyę z prawnej konieczności wstrzymujących, należą:

a) środki prawne we właściwym tego słowa znaczeniu czyli odwoławcze za wyjątkiem re wizyi *contra binas conformes* (§. 305, u. 3, p. c.) i z reguły też rekursu tak w sprawach spornych (§. 524 p. c.) jakoteż egzekucyjnych (§. 67,

o. e.) i niespornych ¹⁾ (§. 1, l. 6, o. e. i §. 12, ces. pat. z 9 sierpnia 1854);

b) środki prawne nieodwoławcze o tyle, o ile im jest w ustawie wyraźnie przyznany skutek, egzekucyę zawieszający; do nich należą zarzuty przeciw nakazom płatniczym ²⁾ (§. 1, ll. 1, 2, o. e.);

2. moc wykonawczą aktów sądowych, w §. 1, l. 4, wymienionych, tudzież aktów zasądowych, tamże pod l. 18 wskazanych, wstrzymują zarzuty, w terminie podane;

3. co się tyczy wszystkich innych tytułów egzekucyjnych (§. 1, ll. 5, 13, 15, 17), to mają się spełnić te warunki formalne, od których moc ich wykonawcza zależy. Skargi je zaczepiające nie wstrzymują dozwoleń egzekucyi, ale mogą być przyczyną wstrzymania egzekucyi już rozpoczętej (a. XVII u. z. o. e.; §§. 35, 37 o. e.).

¹⁾ O tyle, że sąd, nieczekając na upływ terminu rekursowego winien swą uchwałę wykonać, ale rekurs, rzeczywiście wniesiony, ma skutek egzekucyę wstrzymujący.

²⁾ Innego rodzaju zaczepianie tytułu egz., a w szczególności środkiem nieodwoławczym (restytucyą, skargą nieważności lub o wznowienie) nie wstrzymuje dozwolenia egzekucyi; tak samo też skargi z a. XXIX u. z. o. e., §§. 35, 37 o. e. Ale co innego jest wstrzymanie lub wcale zastanowienie egzekucyi rozpoczętej.

G) W końcu zależy moc wykonawcza tytułu egz. od następujących warunków m a t e r y a l n y c h (odnoszących się do treści tegoż):

1. aby roszczenie, w tytule egz. opisane opiewało na prestacyę dodatnią lub ujemną (znośzenie lub zaniechanie czegoś); i tak np. wyroki prejudycyalne (§. 228 p. c.) nie mogą być tytułami egzekucyjnymi;

2. aby roszczenie w chwili dozwoleń egzekucyi było wymagalne, a zatem ani zawieszony warunkiem, ani przedwczesny (§. 7, u. 2, o. e.; §. 409 p. c.);

3. aby roszczenie to było w samym tytule egzekucyjnym pod każdym względem wyraźnie i dokładnie określone (§. 7, u. 1., o. e.).

Natomiast dozwoleń egzekucyi nie będzie odmówionem:

a) gdy roszczenie wykonalne zależy od roszczenia wzajemnego, które egzekwent na korzyść egzekuta wykonać zniewolony; sąd dozwoli egzekucyi, nie żądając dowodu dopełnienia owego świadczenia wzajemnego (§. 8.), co jednak egzekwent w ciągu wykonania egzekucyi, także na ręce organu egzekucyjnego (§. 25 o. e.), uczynić zniewolony, gdyż inaczej, jeśli nadto egzekwent nie ma nawet zamiaru zabezpieczenia tego swego świadczenia wzajemnego, sąd mocen jest orzec odłożenie egzekucyi na tak długo, aż jedno lub

drugie się stanie (§. 42, l. 4., o. e.) Ale to wszystko nie ma zastosowania wtedy, gdy w tytule egzekucyjnym (np. ugodzie) wyraźnie jest wypowiedzianem, że nietylko roszczenie wykonalne same dla siebie, ale że także wykonalność jego zależy od uprzedniego dopełnienia świadczenia wzajemnego ze strony uprawnionego; w takim bowiem przypadku winien tenże fakt dopełnionego świadczenia wzajemnego udowodnić (§. 7 o. e.);

b) jeżeli zobowiązanemu służy wybór między kilkoma świadczeniami, a tenże nie dokonał tego wyboru w czasie należytym; prawo wyboru przechodzi w takim razie na wierzyciela; tenże wypowie w prośbie egzekucyjnej, którego z owych alternatywnych świadczeń sobie życzy; ale mimo to nie traci zobowiązany swojego prawa wyboru na tak długo, aż wierzyciel ani w całości ani części nie otrzymał świadczenia, które sobie wybrał (§. 12 o. e.); gdy zatem egzekut przed ową chwilą zaspokoi egzekwenta świadczeniem, jakie tytuł egz. pozostawia mu do wyboru, ale w inny sposób od tego, do którego rozpoczęta egzekucya zmierza, to będzie ta egzekucya zastanowioną (§. 39, l. 7, o. e.), ale oczywiście otrzyma egzekwent kosztą egzekucyi, którą prowadzić miał prawo (§§. 74, 75 o. e.).

H) Dla wadliwości tytułu pod względem jego pochodzenia (A—E), warunków formalnych (F) lub materalnych (G), odmówi sąd dozwoienia egzekucyi, chyba że warunki materalne mocy wykonawczej tytułu egzekucyjnego, których w tytule egz. braknie, zostały innym dokumentem wykazane.

Ale pod tym względem jest regułą, że ma to być dokument, pośród tych samych warunków powstały, jakie dla zaistnienia tytułu egz. są przepisane, a zatem prawidłowo wyrok sądowy ¹⁾ (§. 10 o. e.).

Wszakże wyjątkowo pozwala ustawa na stwierdzenie faktów stanowczych w sposób odmienny, a mianowicie mniej ścisły w następujących przypadkach:

1. Fakt, uzasadniający termin zapadłości wykonać się mającego roszczenia, lub przez który zniścił się warunek zawieszający, albo też fakt dopełnionego świadczenia wzajemnego mogą być w ogóle udowodnione dokumentem publicznym lub prywatnym, który jest publicznie zawierzytelionym (§. 7, u. 2, o. e.); ale oczywiście 'doku-

¹⁾ Mimo wyrazu „musi“ użytego w §. 10 o. e., nie ma wątpliwości, że np. ugoda wadliwa może być salwowaną dodatkowym aktem ugodowym, niedostateczny akt notaryalny dodatkowym aktem notaryalnym.

menty te winny odpowiadać wymaganiom procedury cywilnej (§. 78 o. e.; §§. 292, 293, 294, 295 p. c). Co się w szczególności tyczy poświadczenia faktu, w dokumencie prywatnym zawartego, to zależy od sądu, czyli je za dowodne uzna (§. 294 p. c.).

2. W ten sam sposób wolno udowodnić przejście prawa na wierzyciela, który o egzekucję prosi (*legitimatío activa* następcy pierwotnego uprawnionego) tudzież przejście obowiązku na zobowiązanego, przeciw któremu egzekucya jest zamierzoną (*legitimatío passiva* następcy pierwotnego zobowiązanego), jeżeli postępowanie egz. ma się odbyć między innymi osobami, aniżeli temi, które tytuł egzekucyjny wymienia (§. 9 o. e.).

3. Na zasadzie tytułu egz., przeciw jawnej spółce handlowej lub spółce komandytowej uzyskanego, może być uzyskaną egzekucya przeciw osobiście odpowiedzialnym spółnikom tejże bezpośrednio, jeżeli będzie stwierdzonem:

a) w przypadku gdy spółka jeszcze istnieje i egzekut do niej należy, za pomocą wyciągu z rejestru handlowego, że egzekut do niej jeszcze należy (§ 12, u. 1., o. e.);

b) w przypadku, gdy spółka już nie istnieje, albo wprawdzie istnieje, ale egzekut do niej już nie należy, za pomocą przesłuchania zobowiązanego albo osób, do zastępowania spółki powoła-

nych, że osobista odpowiedzialność egzekuta w ust. handl. uzasadniona, jeszcze nie ustała (§. 12, u. 2., o e.); zeznania tych osób oceni sąd według swego wolnego przekonania (§. 78 o. e; §. 272 p. c) i oczywiście odmówi egzekucyi, jeśli nie zbierze faktów, ową odpowiedzialność prawnie uzasadniających, a wzgl. nie nabędzie przekonania o ich prawdziwości;

c) okoliczności pod b) określone winny być sprawdzone w sposób tamże podany, także w przypadku, gdy na zasadzie tytułu egz., w sprawach spółki przeciwko jej osobiście odpowiadającemu spółnikowi uzyskanemu, zamierzoną jest egzekucya na majątku jawnej lub komandytowej spółki handlowej (ibid).

IX.

Przegląd przepisów Procedury cywilnej o postępowaniu i ustnej rozprawie, o dowodach i o przeprowadzeniu tychże, o szczegółowych środkach dowodowych, o uchwałach sędziowskich i o rekursie, które w postępowaniu egzekucyjnym obowładają.

Wstęp.

W kwestyi interpretacyi §§. 78 i 55, u. 3, o. e., które rozciągają przepisy Procedury cywilnej na materye postępowania egz., w nagłówku

wskazanych ¹⁾, należy przedewszystkiem zwrócić uwagę na to:

1. że, jak przepis ten stanowi, jedynie ogólne postanowienia w tych materyach mogą obowiązywać także w postęp. egz.; z tego wynika,

a) że w niem nie obowiązują postanowienia, zawarte w tytułach, poświęconych postanowieniom o szczegółowych postępowaniach (§§. 226—265, 431—460, 548—602) tudzież o instytucjach, jakich nie ma wcale w postęp. egz. (§§. 384—389, 461—513, 527—547); i następnie

b) że pośród tytułów, które z mocy przepisu owego §. niezawodnie także do postęp. egz. się odnoszą, należy z góry pominąć postanowienia, który ze względu na swą osnowę, jedynie i wyłącznie w postępowaniu przed wyrokiem mogą być zastosowane; i w końcu

c) że nawet i te ogólne przepisy p. c., które snadnie równie i dla postęp. egz. przydać się mogą, mają w niem jedynie zastosowanie posiłkowe, t. z. o tyle, o ile o. e. nic innego w danej kwestyi nie przepisuje.

Przechodząc teraz po kolei wszystkie przepisy p. c. w §. 78 wskazane, należy badanie

¹⁾ O ile przepisy Procedury cyw. o stronach obowiązują w postęp. egz., była mowa rozdz. V., lit. F.

ich zastosowalności prowadzi^ć przede wszystkim w kierunkach wskazanych pod b) i c).

W końcu nadmieniam, że wszystko, co tu następuje, odnosi się do postępowania egzekucyjnego jako takiego, ale nie do sporów prawnych, z jego przyczyny powstałych (§. 17, u. 2, o. e.), w których przepisy p. c. w całej pełni obowiązują (§. 58, u. 2, o. e.).

A) Przepisy o postępowaniu i ustnej rozprawie (§§. 74—170 p. c.).

1. Z przepisów o pismach odpadają te, które się odnoszą do nieistniejących w postęp. egz. pism przygotowawczych (§. 78 p. c.). Co do innych przepisów tego tytułu to:

a) co się tyczy formy wniosków pisemnych, w miejsce §. 74 p. c. obowiązuje §. 53 o. e., który stanowi, że wnioski pod kierownictwem sądu protokołowane nie są wyjątkowymi, ale tak samo prawidłowymi jak wnioski na piśmie podawane; o. e. jedynie co do rachunków z administracyi sądowej postanawia, że one z reguły na piśmie mają być przedkładane (§. 53 o. e.).

b) Co się tyczy formalności wniosków protokołowanych po za ustną rozprawą czynionych, to mamy na to przepis §. 59 o. e., który wprawdzie wyraźnie wspomina tylko o protokole ustnej rozprawy, ale mimo to

obowiązuje w protokołowaniu wniosków szczegółowych. Gdybyśmy bowiem nawet przyjęli, że w obec braku osobnego w tej mierze przepisu o. e. należy stosować 79 p. e. w połączeniu z § 216 p. e., to znowu do tego samego dojdziemy rezultatu: albowiem §. 216 p. e., powołuje się na §§. 207—215 p. e., dotyczące się protokołów rozpraw ustnych, które dla postęp. egz. zostały zmodyfikowane przepisem §. 59 o. e., za czem idzie, że przepis ten o. e., z pominięciem powyższych przepisów p. e., stosuje się do protokołów szczegółowych wniosków. Ztąd w obec p. e. co do sporządzania protokołów rozpraw ustnych i wniosków szczegółowych ta głównie istnieje różnica, że nie zachodzi też konieczna potrzeba przybrania protokolisty; nadto odmiennie od postępowania procesowego (§§. 90, 131 i i., p. e.) nie ma potrzeby doręczenia przeciwnikowi odpisu takiego protokołu razem z uchwałą, protokół ten załatwiającej. Sąd to jedynie w takich przypadkach uczyni, jeżeli protokół zawiera przełożenia, w ocenieniu prawności powziętej uchwały istotne, o których nie można się dowiedzieć z treści samej uchwały (§. 53, u. 3, o. e.); to się mianowicie odnosi do próśby o dozwole nie egzekucyi, protokolarnie podanej, z powodu, że prawność dozwole nia zależy od zgodności tegoż z uczynionym wnioskiem (§. 54 o. e.).

c) Co się zaś tyczy z e w n ę t r z n y c h formalności pism wnoszonych, to:

α) co się tyczy liczby dostarczyć się mających okazów, powtarza §. 53, u. 2, o. e., niemal dosłownie postanowienie § 80, u. 1, p. c., z tą odmianą, że to zgodne postanowienie bezwzględnie obowiązuje w post. egz., a zatem nie ma w niem przypadków, w którychby mniejsza liczba okazów wyjątkowo była wystarczającą, jak to pierwsze zdanie §. 80 p. c. zaznacza;

β) co się tyczy ułożenia rubryk, to obowiązuje §. 80, u. 2, p. c.; co do ilości tychże, dla uczestników sprawy przeznaczonych, zgodnemi są postanowienia obydwóch ustaw (§. 80, u. 1, p. c. §. 53, u. 2, o. e.);

γ) odmiennie od p. c. (§. 81.) nie ma potrzeby doręczenia odpisów załączek wniosku, a; zatem też ich dostarczenia (§. 53, u. 2, o. e.);

δ) postanowienie §§. 82 i 83 p. c. o złożeniu w sądzie lub udzieleniu pierwopisu dokumentnych załączek nie mają zastosowania w o. e. z powodu, że o ile się potrzebny dokument w sądzie nie znajduje, ma być z reguły dodany pierwopis (§§. 7, 9, 55 i. i., o. e.), albo zawierzytelniony odpis, jeżeli w danym przypadku ustawa zadowolnia się takim odpisem (§§ 210, 285 o. e.); stosuje się to zarówno do wniosków pisemnych, bez rozprawy ustnej załatwić się mających (co

także w p. c. jest i musi być przepisane np. §. 548 p. c.), jakoteż do takich wniosków, które naprzód na audyencyi muszą być rozstrzaskanę, a względem których p. c. zawiera odmienne postanowienie (§. 77 p. c.). Jakkolwiek bowiem w post. egz. jest regułą, że sąd wnioski pisemne bez rozprawy ustnej załatwia (§. 55 o. e.), to jednak wyjątkowo odsyła ustawa niektóre wnioski do ustnej rozprawy (np. §§. 45, u. 3, 83, 203, 398, 399 o. e.). Otóż i co do tego rodzaju wniosków istnieje obowiązek dodania potrzebnych dokumentów w pierwopisie, lub co najmniej w odpisie zawierzytelniwym; ale oczywiście na jedno wyjdzie, czy dokument od razu do wniosku zostaje dołączony, czyli dodatkowo, byle przed rozprawą został w sądzie złożony (§§ 210, 283 o. e.).

d) Wnioski pisemne, przeznaczone dla sądów pierwszej instancji (Trybunałów lub sądów pow.) nie potrzebują sygnatury adwokackiej, ale przeznaczone dla instancji wyższych muszą mieć taką sygnaturę (§. 52 o. e.), co się zazwyczaj odnosi do rekursu jako tego wniosku, który strona i inni uczestnicy w post. egz. do wyższej inst. wnieść mogą; ale mamy też inne nieliczne wnioski, bezpośrednio dla wyższej instancji przeznaczone (np. z §. 21, u. 1., o. e.). Wniosek pisemny, dla wyższej inst. przeznaczony, wolny jest od sygnatury adwokackiej, gdy jest wniesiony

telegraficznie (§. 89 u. o.), i zastąpi go podpis zastępcy strony u b o g i e j, przydanego tejże z grona urzędników Prokuratury Państwa lub sądowych (§. 90 u. o.). Udział adwokata w podaniu tych wniosków zbyteczny, gdy w pierwszej instancji są do protokołu wnoszone, co w postępow. egz. może mieć miejsce, a to nietylko w sądzie pow. (§. 320 p. c.), ale zarówno też w Trybunale (§. 53 o. e.), gdzie je przełożony sądu lub przewodniczący senatu do protokołu przyjmuje (§§. 27, 79 p. c.), bez względu na to, czy w miejscu siedziby sądu jest dwóch lub więcej osiedlonych adwokatów albo też nie ma dwóch adwokatów (§. 465 p. c.).

e) Co się tyczy skutków niezachowania formalności zewnętrznych, to w braku odmiennego przepisu o. e., obowiązują w tej mierze postanowienia §§. 84 i 85 p. c. Zaznaczone w §. 84 p. c. wyjątki (np. §. 551 p. c.) nie mogą się zdarzyć w post. egz.

f) Niedokładności wewnętrzne mogą być dwojakie:

α) brak potrzebnych dokumentów; albo

β) takie braki we wniosku i faktach zasadniczych, które stoją na przeszkodzie prawidłowemu załatwieniu podanego wniosku pisemnego, ew. protokołowanego (§. 84, u. 1, p. c.).

Pomijając na razie wyjątki, niżej pod g) omówione, obowiązkiem jest sądu starać się o usunięcie wskazanych braków, albo w sposób, przepisany w p. c., albo też w sposób, który o. e. opisuje.

Mianowicie p. c. przepisuje, że sąd w takim razie może w tym celu bądź zawiadzać do siebie stronę, i nikogo więcej jak tylko samą stronę, bądź też pismo jej zwrócić do uzupełnienia (§. 85, u. 1., p. c.); ostatnie zarządzenie może mieć oczywiście miejsce tylko wtedy, gdy wniosek nie jest protokolowany, lecz na piśmie podany, i będzie oczywiście uzasadnione jedynie w takim przypadku, gdy stronie adwokat pomaga.

Gdyby jednakowo sąd przewidywał, że tym sposobem wadliwości nie dadzą się naprawić, lub już się przekonał, że przy udziale i pomocy samej strony toby się nie dało uskutecznić, natenczas §. 55 o. e. upoważnia sędziego zarządzić ustne lub pisemne przesłuchanie jednej strony lub obojgu stron, albo też innych uczestników i wezwać te osoby, aby dostarczyły potrzebnych dokumentów lub innych dowodów.

g) Wspomniane wyżej wyjątki odnoszą się:

α) do wniosku na dozwole nie egzekucyi, który z reguły nie może być uzupełniony w sposób w §. 55, u. 2, o. e., wskazany, ale może

być poprawiony na zasadzie powszechnego przepisu p. c.¹⁾, który z postanowieniami §. 55, u 2., o. e. nie koliduje. Atoli mamy i od tego wyjątki Są bowiem przypadki, wyraźnie w ustawie przewidziane, w których sąd, przed załatwieniem wniosku na dozwoleństwo egzekucji zniewolony lub stosownie do swego uznania, upoważniony, przesłuchać z obowiązanego (§§ 11, u. 2; 133, u. 3; 309 u. 3; 303 u. 3; 317 u. 2; 358 o. e.), a niekiedy jeszcze inne osoby (§§. 11, u. 2, o. e.) lub zasięgnąć opinii władzy (§§. 15, 82 u. 3, o. e.);

β) w przypadkach §§. 165, 210 i 283 o. e. wystarczy wezwanie sadowe do przedłożenia tytułów dokumentnych w czasie należytym, które nadto pod tym rygorem zostaje wydanem, że inaczey zgłoszone prawa mogą pozostać nieuwzględnionemi.

h) W przypadkach zwrócenia pisma wadliwego do poprawienia, (wyżej lit. d.), ma być nadto zastosowany przepis §. 85, u. 2., p. c. o zakresie terminu do przedłożenia pisma poprawionego, z opisanymi tamże skutkami dotrzymania tego terminu; może to mieć w da-

¹⁾ T. z. za pomocą przesłuchania samej strony wnoszącej i nikogo więcej albo tym sposobem, że sąd jej adwokatowi zwróci podanie do uzupełnienia (§. 85, u 1 p. c.).

nym przypadku doniosłe skutki (np. §§. 74, 202, 256 o. e.).

i) W myśl §. 85, u. 3, p. e. nie ma osobnego rekursu przeciw zarządzeniom sądowym w celu usunięcia dostrzeżonych wadliwości, ale można wnieść na sąd zażalenie do sądowych władz nadzorczych;

k) §. 86 p. e., o karach porządkowych za obraźliwą lub nieprzystojną treść pism wnoszonych, obowiązuje również i w postęp. egz.

2 Przepisy o doręczeniu pisemnych aktów sądowych (§§. 87, 122, 426, 427 p. e., obowiązują w postęp. egz. z następującymi odmianami i uzupełnieniami:

a) doręczenie rezolucyj egzekucyjnych, dotyczących się wpisów hipotecznych odbywa się w sposób w ust. hip. przepisany (a. XIII, u. 2, u. z. o. e.);

b) mimo ogłoszenia uchwały na audyencji doręcza się ją na piśmie uczestnikom, którzy byli obecnymi i ogłoszeniu, jeżeli im od uchwały służy rekurs albo prawo żądania natychmiastowej egzekucyi na jej zasadzie (§. 64, u. 2, o. e. dosłownie powtarza postanowienie §. 426, u. 1., p. c.);

c) uczestnikom, którzy ogłoszeniu nie byli obecnymi, doręcza się ogłoszoną uchwałę na piśmie w przypadku pod b) jakoteż we wszystkich innych przypadkach, w których to w celu kiero-

wania procesem okaże się potrzebnem (ibid. o. e. i p. e.);

d) pisemne uchwały, po za audyencyą zapadłe doręczają się na piśmie (rezolucye) w sposób, w p. e. przepisany, chyba że w szczególonym przypadku inna forma oznajmienia jest przepisana. P. e. zaś ma dwójaki proceder doręczenia, więcej ścisły i ostrożniejszy sposób doręczenia skarg (§§. 106 i n.) i mniej rygorystyczny, dla innych uchwał przepisany.

e) Sposobem doręczenia skargi ma być doręczony:

α) edykt licytacyjny (§. 171 o. e.);

β) uchwała, w której sąd wydaje tymczasowe rozporządzenie (§. 395 o. e.).

Nadto wyłącznie tylko de rąk własnych mają być doręczone (wręczone):

α) wymienione w §. 86 o. e., tytuły egz. zagraniczne, gdyż inaczej sąd tutejszy nie dozwoli egzekucyi na ich podstawie;

β) rozkaz aresztowania (§. 360 o. e.).

W dwóch przypadkach mamy odrębny sposób doręczenia wzgl. oznajmienia:

α) doręczenie uchwały, pozwalającej zajęcia wierzytelności pieniężnej nie może się odbyć za pośrednictwem poczty (§. 294, u. 3, o. e.);

β) w jedynym przypadku, w którym w samym postępowaniu egzekucyjnym zapada wyrok (§. 83 o. e.), stosując się do jego oznajmienia i doręczenia odpowiednie przepisy p. c.

f) Obok przypadków, w których p. c. obwieszczenie aktów sądowych przepisuje (§. 121 p. c.), zna o. e. jeszcze dalsze przypadki obwieszczeń powszechnych (§§ 95, 183, 199, 342, 345), w sposób, w p. c. przepisany uskutecznić się mających, tudzież przypadki obwieszczeń miejscowych (§§. 71, 171.).

3. Przepisy o czasokresach i audyencyach (§§. 123—143 p. c.).

Wstęp O. e. zawiera też postanowienia o terminach prawa cywilnego (§§. 152, 153 o. e.), które należą do nauki tegoż prawa. Termina (czasokresy i audyencye) samego postępowania egzekucyjnego są bądź ustanowione dla sądu bądź dla stron i dla innych uczestników postępowania lub dla osób trzecich. O ile one służą stronom, innym uczestnikom lub osobom trzecim, to one zakreslają czas do wykonania prawa lub obowiązku.

a) Z przepisów p. c. odpadają w zupełności postanowienia o restytucyi (§§. 144—154 p. c.), której w samym postępowaniu egzekucyjnym wcale nie ma (§ 58, u. 2, o. e.). Restytucya potrzebna jedynie wtedy, gdy termin jest przekluzyjnie usta-

nowiony (termin zawity), a zatem utrata prawa do późniejszego dopełnienia czynności, dla której był przeznaczony, z bezwocnym jego upływem jest połączona. Otóż pod tym względem

b) terminy (czasokresy lub audyencye) postęp. egzekucyjnego są z reguły prekluzyjnymi (§. 144 p. c.), ale wyjątkowo mamy też i dylatoryjne (np. §. 152 w połączeniu z §. 154, u. 2, o. e., jeśli termin ten w ogóle za termin postępowania egz. poczytać można); następnie

c) w procesie zapada prekluzya z reguły *ipso jure*, co między innymi jeszcze tyle znaczy, iż opieszalego nie może uwolnić przeciwnik od skutków zapadłej prekluzyj. W ogóle tylko wyjątkowo orzeka sąd w procesie prekluzye dopiero na żądanie przeciwnika strony opieszalej (§. 145, u. 1., p. c.).

W postęp. egz. zaś nie ma takich wyjątków wcale; tam zapada prekluzya zawsze *ipso jure* jeden tylko przypadek ma tyle podobieństwa do prekluzyi procesu cywilnego, z woli przeciwnika zapadającej, że opieszale uczestnik sprawy może być przez osobę, której prekluzya przynosi korzyść, od skutków już zapadłej prekluzyi uwolniony (§. 171, ust. 2., o. e.);

d) atoli termin jako zawity może mieć swoje znaczenie, a przeto może też być ustanowiony tylko dla czynności stron i innych uczestników,

i to jedynie czynności przeznaczonych do wykonania uprawnienia.

Z tej zatem przyczyny są wyłącznie porządkowymi (dylatoryjnymi):

α) terminu dla czynności sądowych przepisane (§§. 167, 169, 175, 183 u. 3; 185 u. 3; 199, 400 o. e.), z powodu że nie może być mowa o uchyleniu obowiązku sędziowskiego skutkiem zapadłej prekluzji; sąd musi później spełnić, czego w terminie zaniechał i ściąga na siebie odpowiedzialność dyscyplinarną a wzgl. cywilną (skarga syndykalna); niemniej też są jedynie porządkowymi

β) terminu dla stron i innych osób do wykonania obowiązków, pod rygorem egzekucyi, ustanowione (§§. 152, 154, u. 1, o. e.); nie może bowiem być mowa o zgaśnięciu obowiązku skutkiem prekluzji¹⁾;

¹⁾ §. 154, u. 1., nakazuje dotrzymanie terminu, w jakim nabywca winien spłacić cenę kupna; ust. 2. przedłuża go aż do dnia, w którym upływa czasokres dla rekursu od dozwolenia relicytacyi; ale ten termin jest dylatoryjny, albowiem obowiązek skutkiem upływu terminu nigdy zgaśnąć nie może. Jeśli mimo to ust. 2. powołanego §. sta. nowczy termin zakreśla, to tylko pozornie dla owego obowiązku, ale w istocie dla prawa żądania odwołania dozwolonej relicytacyi, które znowu zależy od tego, aby rzeczony obowiązek został w terminie wykonany.

e) terminu prekluzyjnego mają swe właściwe znaczenie ujemne dla stron i innych uczestników w sprawie, którzy przez to, że z nich nie korzystają, tracą nabyte skutkiem swego uczestnictwa prawo do działania w sprawie; ale w postępow. egz. mamy terminu także dla tych osób trzecich (§§. 196, 301 o. e.), które mają zamiar przyjąć udział w wiszącej sprawie egzekucyjnej i swem działaniem jedynie pod warunkiem zachowania przepisanego terminu prawo uczestnictwa w sprawie nabywają.

f) Czasokresy prekluzyjne są bądź odwłocznymi bądź nieodwłocznymi¹⁾. Nieodwłocznymi są w procesie tylko te ustawowe, które p. c. koniecznymi nazywa, a z pomiędzy sędziowskich tylko te, które ustawa wyraźnie i wyjątkowo do nieodwłocznych zalicza (§. 128 p. c.). W egzekucyi w ogóle wszystkie czasokresy ustawowe do nieodwłocznych należą (§. 58 o. e.) czyli są one koniecznymi w rozumieniu p. c.

¹⁾ Podział ten i odpowiednie przepisy odnoszą się wyłącznie do zakresów zawitych; dylatoryjne nie potrzebują być przedłużone w celu utrzymania prawa do działania, skoro ono skutkiem ich upływu nie gaśnie, a właśnie utrzymanie prawa do działania, czasowo ograniczonego, jest celem przedłużenia i *ratio legis* odpowiednich przepisów.

Wobec tego zaś, że nieodwłoczność jest zasadą powszechną, odpadła potrzeba osobnej nazwy dla nieodwłocznych czasokresów ustawowych.

Jednakowoż §. 58 o. e., tę powszechną regułę ustanawiający, zawiera dodatek: „za wyjątkiem tych (czasokresów), dla których ustawa odmiennie zawiera rozporządzenia (scil. od zasady nieodwłoczności). Takich wyjątków znalazłem tylko dwa, i to jedynie pozornych:

α) w myśl §. 152, u. 5, o. e. może sąd, za zgodą wierzyciela egzekwującego i wierzycieli zastawnych, między innymi, pozwolić też na dłuższy od ustawowego termin do spłacenia ceny kupna. Pominąwszy już to, że mamy tu do czynienia z terminem prawa cywilnego (ob. wstęp) a nadto takim, który dla wykonania obowiązku jest zakreślony (ob. wyżej pod d), nie może być tutaj mowa o przedłużeniu w duchu zasad p. c., które znają tylko przedłużenie od woli stron niezawisłe;

β) termin do spłacenia ceny kupna, na zasadzie §§. 152 i 154 u. 1. ustanowiony, przedłuża się aż do chwili, w §. 154 u. 2 wskazanej. Pomijając już to, że skoro termin, z woli ustawy, niejako sam się przedłuża, to o właściwem przedłużeniu (t. z. z woli sądu) mowa być nie może, zachodzi jeszcze ta okoliczność, że (jak

w uwadze na str. 472 wykazano) w istocie mamy tu do czynienia z terminem, dla wykonania prawa żądania odwołania dozwolonej relicytacji przepisany, a ten jest ustawowym i zatem z pewnością nie może być przedłużony po za czas w ust. 2. tegoż §. oznaczony.

Z tego wszystkiego wynika, że w egzekucyi tylko czasokresy sędziowskie są odwołocznymi. A gdy pod tym względem nie ma o. e. żadnych przepisów, przeto w niej obowiązują przepisy p. c. (§§. 128 u. 2, 3 i 4 p. c.). Ale mimo to, między p. c. a o. e. ta zachodzi różnica, że gdy p. c. wyjątkowo niektóre czasokresy sędziowskie do nieodwołocnych zalicza, to o. e. nie zna takich wyjątków¹⁾.

¹⁾ Czasokresy sędziowskie nieliczne są w egzekucyi: §§. 101, 145, u. 1 i 3; 354, u. 2; 391, u. 1. — Do czasokresów sędziowskich należą te, które sędzia wymierza w każdym szczegółowym przypadku według swego uznania, uwzględniając zachodzące potrzeby i właściwości sprawy (§. 123 p. c.). Ustawowym zaś jest czasokres, gdy czas jego trwania jest w ustawie oznaczony (§. 123 p. c., §. 53, u. 1., o. e.), a to bez względu na to, czy go sędzia w ustawowym wymiarze uczestnikom oznajmia (§§. 172, u. 2; 206, 235 o. e.), czy też czasokres sam się stronom przez to następuje, że się zdarzył fakt, skutkiem którego jakiś czasokres bieg swój rozpoczyna (§. 125 p. c.; np. doręczenie uchwały; udzielenie przybycia — §. 196 o. e.; Schuster, Österr. Civilpr., str. 172, mylnie tylko te ostatnie czasokresy do ustawowych zalicza).

g) Co się tyczy audyencyi, to z natury rzeczy wynika, że one do terminów odwołacznych należeć muszą. W procesie nie ma audyencyj nieodwołecznych (§. 134, u. 1., p. c.). O e zaś jedynie audyencyę do tymczasowego ustalenia stanu biernego jako nieodwołeczną zaprowadza (§. 164, u. 2., o. e.). Wszystkie inne audyencye mogą być odroczone w sposób i w warunkach, w p. c. przepisanych (§§ 134—137 p. c.)

h) Skutki omieszkania terminów zawitych (czasokresów ustawowych i sądowych, jakoteż audyencyj) dzielimy na powszechne i szczególne. Spólnym, powszechnym skutkiem omieszkania jakiegokolwiek bądź terminu jest utrata prawa dopełnienia czynności (jednej lub kilku), dla której termin był przeznaczony (przez ustawę lub sędziego); jestto ów 'powszechny skutek, zwany prekluzją (§§. 444 p. c.; 57 u. 1. o. e.). W szczególności jeżeli jaki uczestnik mimo należytego zawezwania na audyencyi nie stanął (§. 56, u. 1, o. e.) lub też pisemnego oświadczenia lub zeznania w terminie nie przedłożył (§. 56, u. 3, o. e.), to w obec tego, że on prawo udziału w odpowiedniej sprawie utracił, nie może jego opieszałość być przeszkodą w jej podjęciu, w dalszem prowadzeniu lub wcale w jej załatwieniu (§. 56, u. 1., o. e.).

Jednakowoż stosownie do tego, czy termin, którego nie dotrzymano, był czasokresem lub audyencyą, same omieszkanie terminu i ów powszechny skutek jego przedstawiają niejakié różnice, a nadto mamy jeszcze odrębne skutki szczegóło we niedotrzymania czasokresu z jednej a audyencyi z drugiej strony.

i) Czasokres biegnie zawsze tylko dla jednej czynności (np. dla rekursu, nadoferty). Osoba, do wykonania tej terminowej czynności powołana, jeżeli ją w czasie należyty m spełnić omieszkała, traci zatem jedynie prawo do wykonania tej jednej, ściśle oznaczonej czynności (np. prawo wniesienia rekursu, nadoferty i t. d.). O. e. nie wypowiedzi a tej reguły jako powszechnej, ale przepis §. 144 p. c. ma tu pełne zastosowanie. Natomiast są niemal dla każdego przypadku, w którym ustawa termin zakreśla lub sędziego do ustanowienia tegoż upoważnia, skutki prekluzyi wypowiedziane (§§. 83, u. 2; 133, 164, 197, 202, 208, 223, 288, 397 o. e.).

We wszystkich powołanych §§. jest albo wprost albo w odpowiedniej stylizacyi wypowiedziane następstwo niedotrzymania terminu, a mianowicie: że strona będzie wyłączoną od czynności, którą miała w terminie przedsiębrać (§. 144 p. c.).

Od tego mamy wyjątek w jedynym przypadku o tyle, że w nim prekluzya nie jest zupełna, a mianowicie: kto do dni pięciu, po audyencyi odbytej dla tymczasowego ustalenia stanu biernego zlicytować się mającej posiadłości, nie uprawdopodobnił swoich twierdzeń, odnoszących się do istnienia, wartości lub pierwszeństwa roszczeń i ciężarów, nie traci mimo to prawa żądania uwzględnienia tych swoich twierdzeń, jeżeli ich prawdziwość z aktów wynika (§§. 165, 166 o. e.).

Szczegółowe skutki niedotrzymania, które strona w przypadkach, wyraźnie w ustawie przewidzianych, obok określonego powszechnego, dodatkowo ponosi, są następujące:

α) utrata prawa materialnego, dla dochodzenia którego miała być czynność wykonana, jeśli takie bardzo wyjątkowe następstwo wyraźnie w ustawie jest wypowiedziane (§§. 74, 256 o. e.); ustawy w takich przypadkach wyraźnie zgaśnięcie odpowiedniego prawa wypowiadają ¹⁾;

β) zastanowienie postępowania (§§. 188, u. 2; 206, 308, u. 3, o. e.);

¹⁾ Niedotrzymanie czasokresu do wniesienia skargi nie pociąga za sobą utraty prawa skargi, lecz tylko wyłączenie opieszalego od postępowania egzekucyjnego (§. 231 u. 4; 394, u. 1, o. e.), podobnie jak w postępowaniu konkursowym (§. 175 o. k.) lub spadkowym (§. 127 pat. z 9 sierpnia 1854)

γ) zaniechanie rekursu od uchwały sądowej, przyjmującej nadofertę, poczytuje się za odstąpienie od rekursu, który od udzielenia przybicia został wniesiony (§. 198, u. 2, o. e.);

δ) zaniechanie terminu dla skargi w celu usprawiedliwienia uzyskanego tymczasowego rozporządzenia wprawdzie nie pociąga za sobą zgaśnięcia tej skargi (ob. uw. na str. 478), ale cofnięcie wykonanego tymczasowego rozporządzenia i odpowiedzialność za szkodę, przeciwnikowi z powodu wykonania tegoż wyrządzoną (§ 394, u. 1, o. e.).

ε) Jeżeli strona lub inny uczestnik otrzymali wezwanie do pisemnego oświadczenia się w terminie na wniosek, w sądzie uczyniony, natenczas w razie niedotrzymania czasokreślenia przyjmie sąd, że opieszały uczestnik na ten wniosek się zgodził (§. 56, u. 2 i 3, o. e.).

k) Audyencye mogą być wyznaczone bądź dla szczegółowych czynności bądź dla ustnej rozprawy. W razie omieszkania audyencyi, dla ustnej rozprawy przeznaczonej, traci opieszały prawo działania na wyznaczonej audyencyi i prawo udziału w dalszej rozprawie, zatem też nie otrzymuje więcej zawezwania do niej (§. 57, u. 2., o. e.).

Powszechny ten skutek ma miejsce w razie omieszkania audyencyi. Pytanie zachodzi, kiedy ją za omieszkaną poczytać należy?

Mimo, że o. e. wyraźnie wspomina jedynie o niestawiennictwie ¹⁾ strony lub innego uczestnika (§§. 56, u. 1; 57, u. 1, o. e.), to należy przyjąć, że uczestnik, który stanął na audyencji, ponosi skutki omieszkania, gdy się w myśl §. 133, u. 2., p. c. na niej nieprawidłowo zachował, a zatem: gdy odmówił udziału w rozprawie mimo wezwania sędziowskiego lub się wydał z sądu po wywołaniu sprawy. Inaczej bowiem doszlibyśmy do wniosku, że już bierna asystencya wystarczy do utrzymania prawa do działania. Zresztą wydaje się zawezwanie na audyencye nie po to tylko, by strona do sądu przyszła, lecz by w sprawie wzięła czynny udział ²⁾.

Dalsze skutki omieszkania audyencyi są:

a) pod względem czynienia wniosków, uwag lub zarzutów straci opieszale uczestnik odpowiednie prawo, gdy omieszkana audyencya była (wprost z ustawy lub z uchwały sędziowskiej) przeznaczoną do tej właśnie kategorii wniosków, uwag i zarzutów, jakie się na niej pojawiły

¹⁾ Zgodnie z §. 133, u. 1 i 2, p. c. obowiązany uczestnik jawnie się punktualnie w czasie oznaczonym, chyba że sprawa została później wywołaną.

²⁾ Przepis §. 56, u. 2., o. e. o zagrożeniu następstwami „niestawiennictwa“ wydaje mi się niedokładnym; należało powtórzyć przepis §. 145, u. 1, p. c.

(np. §§. 116, 123, 162, 209 i i.) tak, że strona opieszala mogła się na niej rzeczywiście uczynionego przełożenia snadnie spodziewać (§. 57, u. 1, o. e.); co się zaś tyczy

β) opozycyi, to wystarczy, gdy opozycya na niej mogła być wniesioną, jakkolwiek audyencya nie była dla niej specjalnie przeznaczoną (np. §. 182 o. e.);

γ) jeżeli audyencya jest przeznaczoną do rozstrząśnięcia wniosku, przed audyencyą sądowi przedstawionego, należy przyjąć, że osoby opieszale z tym wnioskiem się zgodziły (§. 56, u. 2., o. e.).

W końcu nadmieniam, że w przypadku §. 210 o. e. skutki omieszkania są tak samo niezupelnymi jak w przypadku niedotrzymania czasokresu, w §§. 155, 160 o. e. ustanowionego (wyżej pod 1.).

b) Według p. c. nie potrzeba z reguły wyraźnego zagrożenia prawnymi skutkami omieszkania terminu, chyba że ustawa to wyraźnie nakazuje (§. 145 p. c.). Oczywiście stosuje się to jedynie do terminów (audyencyj i czasokresów), które sąd uchwałą wyznacza, i nie może się odnosić do tych czasokresów ustawowych, które bez osobnego wyznaczenia bieg swój rozpoczynają. O ile zaś zagrożenie następstwami jest wyraźnie przepisane, to w obec kategoriycznego

rozkazu §. 145 p. c.¹⁾, który także w egzekucyi i obowiązuje, odpadają skutki omieszkania, gdy uchwała przypadkowo takiego zagrożenia nie zawiera.

Przeoglądając szczegółowe postanowienia o. e., przekonujemy się, że

a) co do czasokresów, które sąd uchwałą wyznacza, czy to ustawowych czy sędziowskich (ob. uw. na str. 478.), to z reguły zawsze potrzeba owego zagrożenia; wyjątki od tego zawierają §§. 101 i 391 o. e., które przepisują czasokresy sędziowskie; co się zaś tyczy

β) audyencyj, to ustawa nie wymaga owego zagrożenia, gdy albo wcale nie będzie prekluzyi (§ 48 o. e.), albo gdy tylko powszechne skutki omieszkania strona ponosi (wyżej pod k., §§. 123, 162 i 164 o. e.). Natomiast szczegółowe skutki muszą być zagrożone (§§. 116, 209, 210, 285 o. e.).

m) Z innych przepisów o czasokresach obowiązują również i w o. e. postanowienia o początku, obliczeniu i końcu tychże (§§. 124, 124 p. c. łącznie z §. 89 u. o.).

Odpada zaś postanowienie §. 127 p. c. z powodu, że w egzekucyi nie ma towarzystwa w rozumieniu p. c., możebnego jedynie w postęp.

¹⁾ Wyrazy: „bedarf es nur“.

dwustronnem; niemniej też bezprzedmiotowym jest przepis §. 129 p. c., o skróceniu czasokresów, dla działania strony w postępow. egz. ustanowionych ¹⁾, z powodu że w egzekucyi nie ma skrócenia tego rodzaju terminów.

n) Z innych przepisów o audyencyach obowiązują w egzekucyi postanowienia

α) §. 130 p. c. z tą odmianą, że zgodnie z zasadą postępowania z urzędu, w okresie wykonania egzekucyi obowiązującą (§. 16 o. e.), Sąd też i audyencye, dla spraw wykonania egzekucyi przeznaczone, z urzędu rozpisuje (§§. 48, 116, 123, 162, 164, 209 o. e.); w jednym przypadku wyraźnie ustawa wypowiada, że sąd z urzędu audyencyę wyznacza (§. 285 o. e.), a w innym miejscu, że także na wniosek (§. 209 o. e.), co się jednak samo przez się rozumie, gdyż zawsze wolno stronom przypomnieć sądowi jego obowiązek;

β) §. 131, u. 1, o doręczeniu zawezwań, na okazach pisma lub rubrykach wypisanych, a w szczególności też, ze względu na to, co wyżej

¹⁾ Termin §. 273 o. e. odnosi się do czynności sądowej. Czasokresy, ustanowione w warunkach licytacyi do spłacenia ceny kupna, mogą uczestnicy zgodnie skrócić (§. 125, u. 5, o. e.; §. 129, u. 1, p. c.), ale to jest termin prawa cywilnego, a potem do tego nie potrzeba pisemnego układu.

pod *c)* powiedziano; ostatnie zdanie ustępu 2 tegoż §. odpada dla tego, że w inst. pierwszej nie ma przymusu adwokackiego, a w inst. wyższych nie ma rozprawy; ustęp zaś 3 *ibid.* zastąpiony przepisami §. 64, u. 2 i 3, o. e.;

γ) §. 132 p. c. łącznie z §§. 177 i 274 o. e., o miejscu odbywania audyencji i czynności sądowych;

δ) §. 133, u. 1. łącznie z §. 178 o. e., o wywołaniu audyencji;

ε) §. 138 p. c. z tą odmianą, że nie potrzeba odnowienia rozprawy ustnej mimo zaszłej zmiany w składzie sądu i w osobie sędziego, z powodu, że wstępne zdanie tegoż §. w połączeniu z §. 412 p. c. odnosi się tylko do procesu i do ferowania wyroku, a nadto ściśle rzecz biorąc, nie ma w egzekucyi formalnej rozprawy ustnej (§. 55 o. e.);

ζ) §§. 140 i 143 p. c. o upoważnieniach przewodniczącego senatu, sędziego wyznaczonego i wezwanego co do ustanowienia czasokresów, rozpisywania i odraczania audyencji.

4. Przepisy o przerwie i spoczywaniu postępowania (§§. 155—170 p. c.).

Bardzo ważną i ciekawą kwestyę nastęrczają nam §. 78 o. e., jeżeli zechcemy zbadać, czyli i o ile może nastąpić przerwa lub spoczy-

wanie postępowania egzekucyjnego w myśl powyższych przepisów procedury cyw. Kwestya ta komplikuje się przez to, że sama ordynacya egz. zna jedynie to, co nazywa odłożeniem lub wstrzymaniem postępowania egzekucyjnego (§ 42 o. e.), które wprowadzie tak samo jak przerwa lub spoczywanie postępowania rozpoznawczego sprowadza zastój postępowania, ale mimo to od nich zasadniczo się różni pod względem przyczyn i w skutkach.

Powstaje pytanie, ażali obok przypadków, w których z mocy przepisów o. e. i z przyczyn, tamże opisanych, postępowanie egz. zostaje odłożeniem, należy przyjąć, że w przypadkach, w których proces ulega przerwie lub spoczywa, to samo się dzieje z postępowaniem egzekucyjnym? Uwagi, które w tej kwestyi poniżej są podane, nie stosują się oczywiście do procesów, które w celu urzeczywistnienia skutków egzekucyi, już prowadzonej, zostały rozpoczęte (§§. 310, 316, 333, 347 o. e.). W tych bowiem procesach obowiązują wyłącznie i bez wszelkich ograniczeń przepisy p. c. o przerwie i spoczynianiu postępowania (§. 58, u. 2., o. e.).

Możemy też zaraz na wstępie usunąć kwestyę zastosowalności przepisów o spoczynianiu postępowania (§§. 168 — 170 p. c.). One nie mogą obowiązywać w postępowaniu egzeku-

cyjnym, bo nie dadzą się pogodzić z przepisem o skutkach oświadczenia egzekwenta, że on się zrzeka wykonania dozwolonej egzekucyi na czas oznaczony, a wzgl. oświadczenia, udzielającego zwłoki zobowiązanemu. Tej treści oświadczenia egzekwującego, wierzyciela ma skutki dalej idące aniżeli czasowe wstrzymanie postępowania, bo zupełne tegoż postanowienie (§§. 39, l. 6, i 40, o. e.). Skoro zaś jednostronne oświadczenie egzekwenta taki ma skutek, że sprawa egzekucyjna przestaje istnieć, to również i oświadczenie tej samej treści w układzie stron, po myśli §. 168 p. c. zawartym, nie może mieć skutków odmiennych.

Mamy zatem niewątpliwie odłożenie postępowania egzekucyjnego i wypada nam zbadać, czyli prócz tego jeszcze i przerwa jest potrzebną i możebną? Chcąc dojść do przydatnych rezultatów nie możemy ominąć kwestyi różnicy między jedną a drugą instytucją, którą jako wstępną nasamprzód nam rozwiązać wypada.

a) Przyczyny odłożenia egzekucyi, w ustawie wyczerpująco opisane, dadzą się naprzód podzielić na powszechne i szczególne. Do pierwszych należą te, dla których każda egzekucya może być odłożoną (§. 42 o. e.), a inne są przyczynami odłożenia tejże w szczególności w tych przypadkach (a. XVII, XXIX. u. z. o. e.;

§§. 161, 200—208, 271, 282 o. e.) Wszystkie zaś na tem polegają, że egzekucyi rozpoczętej grozi to, że może być zastanowiona, lub w ogóle zaplanowała niepewność, ażali postępowanie da się doprowadzić do końca, a zatem lepiej na razie wstrzymać je i czas niepewności przeczekać. Przyczyny te jednak nie odnoszą się do podmiotów postępowania, lecz są to rzekome braki, które zostały już podniesione, tytułu egzekucyjnego (§. 42, ll. 1, 2, 3, 5, o. e.), roszczenia (§. 42, ll. 3, 4, 5, o. e.), przedmiotu egzekucyi (§§. 42, ll. 3, 5, 6 o. e.), dozwoleń egzekucyi lub postępowania egz. (§. 42, ll. 7, 8, o. e.).

Co się zaś tyczy przyczyn przerwy postępowania, to one polegają na tem, że zaszła przeszkoda, dla której jeden z podmiotów postępowania (sąd lub strona) nie mogą brać udziału w postępowaniu, na zawsze lub na razie, a zatem musi nastąpić przerwa aż do usunięcia zaszłej przeszkody (§§. 155—167 p. c.). Z tego widzimy, że ze względu na odmienny rodzaj i znaczenie przyczyn odłożenia a przerwy postępowania, nie kolidują przepisy ord. egz. o odłożeniu postęp. z przepisami proc. cyw. o przerwie postępowania. Nadto jeszcze uwzględnić wypada, że przyczyna przerwy postępowania, skutkiem zastanowienia czynności urzędo-

wych w sądzie powstała (§. 161 p. c.), jest chyba równie nagłą w postęp. egz., a przypadkowe przeszkody dla strony, które zaszły w warunkach, jakie opisuje §. 162 p. c., powinny ze względu w słu s z n o ś c i mieć takie same znaczenie w postęp. egz., jak rozpoznawczem.

Gdy powyższe dwie przeszkody są bądź faktycznymi, a zatem nieuchronnymi, bądź je konieczne względy słuszności podyktowały, to wszystkie inne są natury wyłącznie prawnej, a mianowicie są to przeszkody, które prawo może ominąć i rzeczywiście w pewnych warunkach usuwa, ale w końcu z rozmaitych powodów z nimi się liczy i w obec nich przerwę postępowania rozkazuje. Jednakowoż oprócz dwóch wyżej wymienionych przyczyn przerwy, które niezawodnie istnieją także dla postęp. egz., nie wszystkie inne przyczyny przerwy procesu są zarazem przyczynami przerwy egzekucyi, a w szczególności:

α) śmierć egzekuta nie wstrzymuje wykonania egzekucyi dozwolonej a to z powodu, że §. 34 o. e.¹⁾ pozwala na wykonanie uzyskanego za życia egzekuta dozwoleń (a zatem jemu

¹⁾ Przepis tego § widocznie łączy się z przepisem §. 155 p. c. i jest najsilniejszym argumentem za tem, że przepisy p. c. o pierwsi obowiązuja w postęp. egz. o tyle, o ile ich o. e. nie zmienia.

za życia doręczonego), nietylko przeciw oświadczonym dziedzicom i kuratorowi spadku, z mocy §§. 78, 128, 129 post. w spr. niespr. przez sąd spadkowy ustanowionemu, ale nadto w przypadku, gdyby jeszcze takiego kuratora nie było, nadaje egzekwentowi w tym celu prawo żądania ustanowienia tymczasowego kuratora spadku, a to nietylko od sądu spadkowego, ale zarówno też od sądu, dla dozwoleń egzekucyi właściwego. Prócz tego może być egzekucya na posiadłości (licytacya lub administracya), za życia zobowiązanego rozpoczęta, mimo śmierci egzekuta, bez kuratora dalej prowadzoną, jeżeli jeszcze przed śmiercią zobowiązanego zostało wpisane odpowiednie uwidocznienie tabularne (ibid.);

β) upadłość jednej lub drugiej strony jest przyczyną przerwy procesu (§. 159 p. c.; §§ 6—10 u. konk.), ale w obec postanowień §§. 11—13 u. konk. nie jest przyczyną przerwy egzekucyi. Wręcz przeciwnie aniżeli w przypadku śmierci egzekuta (pod *c*), nie wolno dozwolonej egzekucyi wykonać¹⁾ ale przedtem

¹⁾ Wyjątek przyjmuje ustawa tylko co do intabulacji lub prenotacji, przed upadłością zażądanych a w chwili oznaczenia teje jeszcze nie wykonanych, ale jedynie pod pewnymi warunkami (§. 12, l. 1., ibid.).

na byte prawa zastawu mogą być, mimo upadłości, bez żadnej przerwy dochodzone;

γ) zmiana w osobie adwokata (§. 160 p. c.) nie może być nigdy przyczyną przerwy, raz dla tego, że w instancji pierwszej w ogóle adwokat zbyteczny (§. 52 o. e.), a w instancji wyższej nie jest zastępstwo adwokackie nakazanem (wstępne słowa §. 160 p. c.), lecz tylko sygnatura adwokacka na piśmie rekursowem wymagana (§. 52 o. e. w połączeniu z §. 520 p. c.).

Pozostają zatem jeszcze następujące przyczyny przerwy, wspólne postępow. rozpoznawczemu i egzekucyjnemu: śmierć powoda, który nie pozostawił pełnomocnika procesowego (§. 155 p. c.); ustanie zdolności procesowej u egzekuta lub egzekwenta, jeżeli strona w chwili utraty swej zdolności nie miała pełnomocnika, na całe postępowanie egzekucyjne ustanowionego ¹⁾ (§. 158 p. c.); zmiana w osobie zastępcy prawnego (§. 158 p. c.).

b) Pod względem znaczenia przyczyn odłożenia i przerwy ta między nimi zachodzi różnica, że gdy przyczyny przerwy są

¹⁾ Dla pełnomocnika egzekwenta wystarczy pełnomocnictwo procesowe, ale nie dla egzekuta (§. 31 l. 3, p. c.).

przez się skutecznymi, to przyczyny odłożenia wywierają skutek, jeżeli określonej przyczynie odłożenia towarzyszą powszechne warunki, spośród których jedynie zachodząca przyczyna szczegółowa odłożenie (wstrzymanie) egzekucyi spowodza. W szczególności odłożenie może racjonalnie nastąpić tylko wtedy, gdy w istniejącym składzie rzeczy może być wykonanie egzekucyi połączone ze szkodą zobowiązanego (§. 44 o. e., m. r. do tegoż §).

c) Dalsza różnica na tem polega, że gdy odłożenie Sąd wypowieda jedynie na wniosek tudzież gdy uzna, że zachodzą stosunki, w §. 44 o. e. opisane, (§ 42 o. e), to przerwa nastąpi koniecznie i z urzędu, gdy sąd istnienie przyczyny tejże przedmiotowo stwierdzi (arg. §§. 155, 158, 161, 162 p. c.).

d) Odłożenie może być częściowem w tym przypadku, gdy przyczyna jego tkwi w przedmiocie egzekucyi, a nie obejmuje wszystkich jej przedmiotów lub nie wszystkich części jednego przedmiotu (§. 43, u. 3, o. e.). Przyczyny przerwy zawsze się odnoszą do jednego z podmiotów postępowania egz. (ob. wyżej pod a), który dla całej sprawy przestał istnieć lub też w całej sprawie udziału brać nie może. Za tem idzie, że częściowa przerwa postępowania w sprawie

egzekucyjnej między jednymi i tymi samymi podmiotami nie jest możebną.

e) Skutki odłożenia, w §. 43 o. e. opisane, na tem polegają, że ma być utrzymany *status quo* (m. r. do §. 42 o. e.). Prawidłowo winny być zatem utrzymane wszelkie akty egzekucyjne, które w chwili, gdy wniosek odłożenia się pojawił, już były wykonane, jeżeli one mogą być utrzymane bez szkody dla strony, która na zasadzie prawnej o odłożenie prosi. Ale nawet w tym przypadku, w którym one z powodu niebezpieczeństwa trudnej do powetowania szkody muszą być uchylone, orzeknie sąd to uchycenie jedynie po złożeniu zabezpieczenia na zupełne zaspokojenie egzekwowanego roszczenia (§. 43 o. e.). W ten sposób egzekwent zachowa dla siebie nabyte prawa zastawu a wzgl. pierwszeństwa, albo uzyska kaucyę na rzecz swego wykonalnego roszczenia.

Również i przerwy postępowania celem jest utrzymanie dotychczasowego stanu rzeczy aż do czasu, gdy przeszkoda w dalszem prowadzeniu sprawy zostanie usunięta. Przeto w obec tożsamości *rationis legis* niezawodnie i skutki przerwy pod tym względem są jednakowymi.

Na odwrót też skutki przerwy, które p. e. do niej przywiazuje, jakoto: zakaz wydawania zaważań i ustanie biegu wszelkich cza-

sokresów (§. 163 p. c.), są w celu powyższym także w razie odłożenia niezbędnie potrzebne. Gdy o. e. nie zawiera w tej mierze postanowień odmiennych, przeto winny być te przepisy również i w egzekucyi stosowane.

f) Odłożenie pozwoli sąd zawsze tylko na czas, który według swego uznania wymierzy (§. 44, u. 3, o. e.). Będzie to czasokres sędziowski (§. 123 p. c.), który z przyczyny prawnie uznanej (§. 128 p. c.) może być na wniosek przedłużony (§. 58 o. e.). Z natury przyczyny przerwy wynika, że ona aż do usunięcia przeszkody trwać musi.

g) Podjęcie odłożonego postępowania egz. ma z reguły miejsce tylko na wniosek § 44, u. 4, o. e.; — wyjątki: §§. 185, u. 2.; 204, u. 2), a to z powodu, że z reguły także samo odłożenie tylko na wniosek może nastąpić. Również i przerwane postępowanie podejmuje się tylko na wniosek (§§. 155, u. 2.; 158, u. 2.; 161, u. 2.; 162, u. 3, p. c.).

Do podjęcia postępowania odłożonego potrzeba zawsze wniosku wyraźnego¹⁾, który oczywiście

¹⁾ Opóźnienie się z tym wnioskiem może spowodować zastanowienie egzekucyi, a zwłaszcza, jeżeli z tem jest połączone zaniechanie czynności, które taki skutek za sobą pociąga (§§. 145, 188, u. 2; 282, u. 1., o. e.).

zawsze pochodzi od egzekwenta. Proces przerwany może być podjęty na wniosek jednej i drugiej strony z powodu, że każdej może zależeć na tem, aby proces na nowo bieg swój rozpoczął. Ale egzekucya prowadzi się wyłącznie tylko na korzyść egzekwenta. Prawdopodobnie więc i postępowanie egzekucyjne przerwane tylko na wniosek egzekwenta podjętem być może, a odpowiednie przepisy procedury cywilnej o podjęciu domniemanem (§. 156 p. c.) lub o konieczności podjęcia pod zaocznością (§§. 164—167 p. c.) nie obowiązują w egzekucyi. Gdyby wierzyciel ociągał się z podjęciem egzekucyi dla szyskany, może dłużnik uzyskać zastanowienie (ob. uwagę na str. 493) lub też wierzyciel straci nabyte prawo zastawu (§ 256 o. e.). Za takim pojmowaniem rzeczy przemawia jeszcze ta okoliczność, że o. e. ma swój właściwy sposób podjęcia postępowania (§§. 44, 185, 204 o. e.), a zatem odpowiednie przepisy procedury cywilnej są w tym przedmiocie zbyteczne ¹⁾

¹⁾ Oprócz przypadków przerwy postępowania, objętych głównymi przepisami, tej materji poświęconymi, dopuszcza p. c. przerwy jeszcze w rozmaitych innych, po całej ustawie rozrzuconych postanowieniach, z których jednak niektóre ze względu na odrębności postępowania egz. są bezprzedmiotowemi, a mianowicie postanowienia §§. 61, 152, 190, 279, 309, 393, u. 1. i 2, 544, 545 p. c. Natomiast mo-

5) Z przepisów o ustnej rozprawie (§§. 176—225 p. c.), odpada tytuł czwarty o ugodzie (§§. 204—206 p. c.).

Co się zaś tyczy innych przepisów p. c. o rozprawie ustnej, w niniejszym rozdziale zamieszczonych, to należy naprzód zauważyć, że rozprawa ustna jest w ogóle instytucją wyjątkową w postępowaniu egzekucyjnym, w którym z reguły zapadają uchwały bez poprzedniej rozprawy ustnej (§. 55, wstęp, o. e.). A nawet w przypadkach, w których sąd przed rozstrzygnięciem strony wysłuchać obowiązany, nie odbywa się rozprawa ustna, lecz przesłuchanie stron i innych uczestników, dla którego nie obowiązują przepisy o porządku rozpraw ustnych, lecz odrębne postanowienia o. e. (§. 55, u. 1, o. e.).

Jedynie zatem w tych wyjątkowych przypadkach, w których pośród egzekucyi odbywa

żebną się wydaty przerwa z powodu podejrzenia o czyn karygodny (§ 191 p. c.). W końcu zdaje się być rzeczą niewątpliwą, że w całej pełni obowiązują także w postępowaniu egzekucyjnym przepisy o przerwie z powodu wniosku, przedstawionego Trybunałowi Państwa w razie dodatniego sporu kompetencyjnego (§ 13 u. z 18 kwietnia 1869, Dz. u. p., nr 41.; — ob. a. XI., l. 2, u. z. p. c.), tudzież o przerwie w przypadku, przewidzianym w §. 11 u. z 28 maja 1881 o uchylaniu nierzetelnych praktyk przy zawieraniu interesów kredytowych (ob. a. XI, l. 3, u. z. p. c.).

się formalna rozprawa ustna (§§. 116, 123, 129, 162, 164, 177, 209, 285 o. e.), może powstać kwestya, czyli i o ile, obok przepisów wyżej przytoczonych, obowiązują właściwe przepisy p. c. o porządku rozpraw ustnych?

Przechodząc je szczegółowo, dojdziemy do następujących rezultatów:

a) tytuł pierwszy o jawności (§§. 171 — 175) wcale nie obowiązuje w postępowaniu egzekucyjnym (§ 59, u. 1, o. e.). Wprawdzie wyjątkowo są dwie audyencye jawnymi (§§. 48, 177 o. e.), ale w tej mierze sama o. e. jawność przepisuje, i to bez ograniczeń, w p. c. przewidzianych;

b) wywołanie sprawy (§ 177 p. e) jest w o. e. wyraźnie przepisane tylko dla audyencyi do odbycia licytacji nieruchomości (§ 178 o. e.) i niezawodnie też dla audyencyi do odbycia licytacji ruchomości i praw (§§ 277, u. 3; 279, u. 2. w zestawieniu z §. 194 l. 2. o. e.), ale zdaje się, że ono zawsze potrzebne a to z mocy przepisu §. 133 p. c., mającego pełne zastosowanie w postępow. egzekucyjnym;

c) postanowienia §§. 176 — 177 p. c. o przemówieniach stron mogą być, *mutatis mutandis*, zastosowane do przemówień podczas ustnych rozpraw, jakie się pośród egzeku-

ryi zdarzają, ¹⁾ atoli za wyjątkiem drugiej części ust. 1. i ust. końcowego §. 179, który przedewszystkiem dla tego jest bezprzedmiotowym, że w okresie egzekucyjnym panuje zasada postępowania z urzędu, a dla tych czynności, które sędzia przedsiębrać obowiązany, nie ma żadnej prekluzyi. Następnie ów przepis z tej przyczyny jest zbytecznym, że o ile stronom służy prawo czynienia wniosków, uwag lub zarzutów, to one z tem wszyskiem, niemniej też z niezbędnymi faktami i dowodami (§ 55, u. 2, o. e.) na wyznaczonej audyencji wystąpić są zniewolone, a to pod rygorem wyłączenia (§ 57 o. e.) i bez restytucyi (§ 58 o. e.) Wobec tego zatem Sąd nigdy nie ma sposobności badać, ażali opóźnienie się strony pochodzi z zamiaru próżniactwa.

d) Z postanowień o kierownictwie, jakie przypada sędziemu, przed którym się rozprawa odbywa (§§. 180 — 195 p. e.), to na przód zauważyć należy, że rozprawy w zakresie samego postępowania egzekucyjnego nie odbywają się nigdy przed senatem, lecz zawsze tylko przed jednym sędzią, chociażby się rozprawa odbywała w Trybunale (np. §§. 19, 162, 209 o. e.). Dla tej rozprawy należy niezawo-

¹⁾ O § 178 p. e. będzie jeszcze mowa pod B. 1.

dnie stosować w odpowiedni sposób postanowie-
 nia powyższych §§. za wyjątkiem wszakże §.
 187 o łączeniu kilku spraw do jednej rozprawy.
 a to z przyczyny, że o. e. zawiera stanowcze
 i wyczerpujące przepisy o połączeniu spraw
 egzekucyjnych (§§. 21, 22 o. e.). Również i §§.
 188 do 191 p. c. nie mogą obowiązywać w pa-
 stęp egz., a to z przyczyny, że, jak to z treści
 i przeznaczenia ich postanowień wynika,
 dadzą się one jedynie w procesie zastosować.
 Wszystkie zaś inne §§. z wyżej powołanych,
 mogą i powinny być w egzekucyi stosowane.
 Zawierają bowiem postanowienia, które dla ka-
 żdej rozprawy są koniecznymi, a jakich w o. e.
 albo wcale nie ma, albo jedynie zasadniczo są
 w niej wypowiedziane. I tak nie ma tam posta-
 nowień §§. 180, 181, 182, 184 i 185 p. c., mimo
 że jest požądaniem, aby postanowienia tychże,
 a mianowicie też § 185 p. c., obowiązywały
 w postępowaniu egzekucyjnym. Co się zaś tyczy
 §. 183 p. c., to jest on tylko rozprawieniem
 zasadniczego postanowienia §. 55, u. 3., o. e.
 O ile zaś ten § zawiera postanowienia o dowo-
 dach, o tyle da się ostatecznie rozstrzygnąć
 kwestya jego zastosowalności w postęp egz. na
 podstawie tego, co o zastosowalności przepisów
 dowodowych p. c. w postęp. egz. później będzie
 przedstawionem (B.).

e) Czyli postanowienia § 196 p. c. o naganieniu braków obowiązują w egzekucyi? Ten § rozróżnia dwojakiego rodzaju braki postępowania: 1) takie, zachowania których stronie zrzec się nie wolno (§ 477 p. c.), a potem 2) braki, które uzasadniają wprowadzić prawo do zażalenia, ale jedynie pod warunkiem, że strona wniesieniem naganienia wyraźnie zaznaczy, jako się prawa tego nie zrzekła (§ 462 p. c.)

Powstaje zatem nasamprzód kwestya, ażali i o ile w postępow. egz. obowiązuje postanowienie §. 196. p. c. o naganieniu braków, jako koniecznym warunkiem utrzymania prawa do zażalenia z powodu, że został naruszony przepis, normujący postępowanie a w szczególności też formalności czynności procesowej. Stosując to do postępow. egz., chodziłoby o to, czyli prawo zażalenia strony, a mianowicie też prawo rekurowania, z powodu naruszenia przepisów o porządku postępow. egz. i o formalnościach szczegółowych jego aktów, zależy od tego, aby strona, która mimo braku tego wdała się w dalszą rozprawę, brak ten wyraźnie wytknęła (naganiła).

Aby nie pójść na bezdroża, należy mieć zawsze przed oczyma, że ów § tyczy się jedynie postępowania, jakie się podczas ustnej rozprawy odbywa, tudzież for-

malności szczegółowych czynności, podczas ustnej rozprawy przedsiębranych. Inaczej bowiem nie mógłby mieć żadnego znaczenia ustęp o utracie prawa do zażalenia z powodu wdania się w rozprawę bez zastrzeżenia, we formie naganienia wypowiedzianego. Z tej też przyczyny mogłoby to postanowienie p. c. znaleźć zastosowanie tylko dla rozpraw, jakie się w trakcie postępowania egzekucyjnego zdarzają, a przytem jedynie o tyle, o ile o. e. w tej mierze nic odmiennego nie przepisuje.

Otóż o. e. wprowadzie z jednej strony nigdzie wyraźnie temu przepisowi się nie sprzeciwia, ale też, z drugiej strony, zdaje się być rzeczą niewątpliwą, że przepis ten w rozprawach, jakie się pośród egzekucyi odbywają, nie może być uwzględnionym, a to z następujących powodów: Właściwą między stronami rozprawę tworzy w procesie ta jej część, która jest poświęconą rozprawie nad faktami, uzasadniającymi roszczenia i prawa. W rozprawach postępowania egzekucyjnego spór o fakty jest niemożliwy. Ilekroć bowiem rozstrzygnięcie sądowe zależy od rozpoznania spornych faktów, odsyła Sąd strony na drogę procesu (§§. 128, 231 o. e.). Przedmiotem rozpraw postępowania egz. są tylko roszczenia i prawa, pod względem ich istnienia lub pierwszeństwa,

i to jedynie o tyle, aby poznać, czyli istnienie roszczenia lub prawa jest aktem, formalnie obowiązującym (np. tytułem egzekucyjnym) wykazane, lub też czyli stopień pierwszeństwa, jakiego uczestnik postępowania dla praw swoich żąda, jest już w chwili, gdy rozprawa się rozpoczyna, prawnie ustalony (np. stopień hipoteczny w księdze gruntowej) Prawdłowo zatem nie są rozprawy postępowania egzekucyjnego przeznaczone do zebrania dat w celu rozstrzygnięcia faktów i żądań wątpliwych, ale raczej jedynie do tego, aby się Sąd przekonał, czyli uczestnik występuje z żądaniem, które się opiera na uprawnieniu sformalizowanym lub nie. Pozorny od tego wyjątek stanowią tylko roszczenia, ze samego postępowania egzekucyjnego powstałe, jak np. roszczenie zarządcy z tytułu wynagrodzenia za sprawowanie administracji i za poczynione nakłady (§§ 116, 117 o. e.). Ale i w rozprawie nad temi roszczeniami rozchodzi się jedynie o wymierzenie wynagrodzenia na zasadzie faktów niewątpliwych, że i jak administracya się odbyła, że i jakie nakłady zarządca poczynił. Z tego dalej wynika, że w ogóle rozprawy postępowania egzekucyjnego służą nie tyle do rozwikłania prawnych kwestyi spornych, ile do zgłoszenia praw

już sformalizowanych i dostarczenia Sądowi potrzebnych aktów pisemnych (§§. 128, 165, 210 o. e.). Rozprawa zaś nad warunkami licytacyjnymi służy do tego, aby się Sąd przekonał, ażali osoby interesowane zgadzają się na takie warunki, które jedynie za ich zgodą mogą być w edykcie licytacyjnym zamieszczone (§. 162 w połączeniu z §§. 147, 151, 152 o. e.)

Z tego wszystkiego wynika, że pośród postęp. egz. nie ma rozpraw w ścisłym tego słowa znaczeniu, jakimi podczas procesu są rozprawy nad faktami, które mają przygotować rozstrzygnięcie sądowe w kwestyi istnienia lub pierwszeństwa praw i roszczeń. Tylko w rozprawie z taką treścią może być mowa o wdaniu się w rozprawę i o skutkach niewdania w rozprawę, tudzież o zastrzeżeniach (naganieniach), z wdaniem się połączonych.

W ogóle zaś może być mowa o wdaniu się w rozprawę jedynie wtedy, gdy jej rozpoczęcie zależy od woli przeciwnika. Tak się rzecz ma jedynie w procesie (zasada wolnej rozprawy). W egzekucyi zaś wszelką rozprawę sąd nakazuje z urzędu dla załatwienia oznaczonych kwestyj, które zostaną załatwione, chociażby strony w rozprawie udziału nie wzięły (§§. 56, 57 o. e.).

Skoro zaś naganienie w myśl §. 196 p. c. ściśle jest połączone z tem, co w procesie

nazywamy wdaniem się w rozprawę, a tego w rozprawach postępowania egzekucyjnego nie ma, przeto i o potrzebie naganienia nie może być tam mowa.

Z tego dalej wynika, że o ile tam w ogóle dozwolone jest zażalenie z powodu naruszenia przepisów, to ono bezwarunkowo jest dozwolone, tak jak w p. c. zażalenie z powodu naruszenia przepisów, zachowania których stronom ze skutkiem zrzec się nie wolno (§. 196, u. 2., p. c.).

f) Przepisy p. c. o policyi sesyjnej (§§. 197 — 203 p. c.) chyba w zupełności obowiązują w postępowaniu egzekucyjnym, skoro o. e. żadnych tego rodzaju postanowień nie zawiera, a ich potrzeba jest aż nadto jawną.

g) Przepisy o protokołach (§§. 207—217 p. c.) tylko w części obowiązują w postępowaniu egzekucyjnym. I tak :

α) postanowienia o treści i formalnościach protokołów rozpraw ustnych (§§. 207—211, 213, u. 3, p. c.) są zbyteczne w obec tego, że o. e. w tej mierze wyczerpujące zawiera postanowienia powszechne w §. 59, u. 2, 3 i 4, a nadto szczegółowe w §§ 194 i 213; ale

β) przepis §. 213, u. 1, p. c. o podpisaniu strony, która się nie umie podpisać, jest także dla postęp. egz. potrzebnym; niemniej też postanowienie w ust. 2. tegoż §. zawarte o tyle, o ile

w obec postanowienia §. 59, l. 4, o. e. podpis strony jest wyjątkowo potrzebny (§§. 149, 194 o. e.); natomiast

γ) odpadają postanowienia o protokołach po za rozprawą na szczegółowe czynności spisanych (§. 216 p. c.), a to w obec postanowień o. e., zawartych w §§. 53, 60, 92, 194, 279; wszakże

δ) obowiązują w postęp. egz. ważne przepisy o sprostowaniu protokołu spisanego, zawarte w §. 212 i 214, u. 1., p. c.; nie mniej też

ε) postanowienia §§. 215 i 217, u. 1., p. c., o mocy dowodowej protokołów i o obowiązkiem uwzględnieniu ich treści ze strony sądu. §. 217, u. 2., odpada z powodu, że w postępowaniu egzekucyjnym nie ma rozprawy ustnej nad wypadkami czynności sądowych.

h) Przepisy p. c. o aktach (§§. 218 i 219 p. c.) obowiązują w egzekucyi o tyle, że postanowienia, zawarte w §. 219, u. 1 i 2, p. c. są w zupełności są zastąpione postanowieniami §. 73 o. e.

i) Postanowienia §. 220 p. c. o karach obowiązują w postępowaniu egzekucyjnym w całości, a nadto są uzupełnione szczegółowymi postanowieniami o karach porządkowych, jakie sąd wymierza na zarządcę (§§. 115, 118 o. e.).

k) Przepisy o odpoczynku niedzielnym (§. 221 p. c.) obowiązują także w egzeku-

cyi, ale postanowienia o feryach sądowych (§§. 222—225 p. c.) nie mają tam wcale żadnego zastosowania (§ 223, u. 2., p. c.).

B) Przepisy Procedury cywilnej o dowodach.

Wstęp. Rozchodzi się tu o zastosowalność ogólnych przepisów o dowodach, zawartych w §§. 296—274 p. c. W rozbiorze tej kwestyi ograniczymy się do dowodu faktów i nie będziemy do tego mieszałi kwestyi wykazania praw (roszczeń). Będziemy się trzymali tego, że tylko *facta probantur*. Uczynimy to nietylko z tej przyczyny, że teoretycznie nie ma mowy o dowodzie praw, ale nadto z tego względu, że powołane przepisy Procedury cywilnej tyczą się wyłącznie dowodów na fakty i przeto jedynie odnosnie do faktów, które w postępowaniu egzekucyjnem mają być uwzględnione, mogą być wprost lub analogicznie zastosowane.

Fakty zaś, które w postępowaniu egzekucyjnem winny być uwzględnione, mają dwojakie znaczenie. Są to naprzód fakty, z którymi strony lub inni uczestnicy, tak samo jak w procesie, w tym celu występują, by za ich pomocą wykazać, że im służą, uległy zmianie lub zgasły, prawa, by na tej podstawie uzyskać, odłożyć lub zastanowić egzekucyę. Od tych faktów należy

odróżnić te, które w obec wykazanego istnienia, przemiany lub zgaśnięcia prawa i obok tego, są uczestnikom w tym celu potrzebne, by uzasadnić wnioski na przyznanie szczegółowych korzyści egzekucyjnych (np. dozwoleń żądanego rodzaju egzekucyi, przemiany tejże, ograniczenia ze względu na nieprzydatność przedmiotu, i t. p.).

Jest rzeczą jasną, że o ile się rozchodzi o fakty pierwszej kategorii, o tyle one z reguły nawet nie mogą być przytoczone, a tem mniej uwzględnione. Ustawa żąda, aby interesowana osoba przedstawiła sądowi prawne konsekwencye tychże, w sposób obowiązujący sformalizowane t. z. wykazała odpowiednim aktem pisemnym, pospolicie wyrokiem, że odpowiedni stosunek prawny lub prawo istnieje, uległo przemianie lub też zgasło (§§. 35, 36, 37, 38, 40, 258 i t. d., o. e.).

Co wyżej powiedziano, odnosi się przede wszystkim do wykonanego roszczenia i prawa żądania zaspokojenia, służących wierzycielowi, który egzekucyę prowadzić zamierza. Prawo to jego powinno być pod każdym względem sformalizowane w dokumencie, zaliczonym do tytułów egzekucyjnych. Zatem już z samego tytułu egzekucyjnego powinno wynikać, że owe prawo istnieje, jakiej jest osnowy, że jest już wymagalnem, że służy tej osobie, która jako

egzekwentka występuje, i do tej osoby, przeciw której egzekucya jest zamierzona (*legitimatío ad causam*). W przypadkach zaś, w których postępowanie egzekucyjne ma się odbyć między innymi stronami, aniżeli w tytule egzekucyjnym wskazanemi, a mianowicie między ich następcami, tudzież w przypadkach, w których wymagalność roszczenia z samego tytułu egzekucyjnego nie wynika, należy z reguły dodatkowo dostarczyć wyrok sądowy, stwierdzający przejście praw lub obowiązków i wymagalność roszczenia (§. 10. o. e.).

Od tej wszakże reguły mamy następujące wyjątki:

1. Wyrok może być w powyższych przypadkach zastąpiony innym dowodnym dokumentem publicznym lub też dowodnym dokumentem prywatnym, ale publicznie zawierzytelnionym (§§. 7, 9. o. e.).

2. Do wykazania prawa egzekucyi, jakie na zasadzie tytułu egzekucyjnego, przeciw spółce jawnej lub komandytowej uzyskanego, służy wierzycielowi, bez pośrednio przeciw spółnikowi, osobiście odpowiadającemu, wystarczy wyciąg z rejestru handlowego na wykazanie, że spółnik ten do owej spółki należy (§. 11, u. 1., o. e.).

3. Jeżeli zaś na podstawie tak opiewającego tytułu egzekucyjnego wierzyciel prosi o egzekucyę

przeciw osobie, która w spółce była osobiście odpowiedzialną spółniczką, ale w chwili, gdy spółka już nie istnieje lub ta osoba do niej już nie należy, natenczas może być kwestya jej odpowiedzialności rozstrzygniętą, bez procesu, w samemże postępowaniu egzekucyjnym, przez sąd dozwolający na podstawie rezultatów przesłuchania zobowiązanego (spólnika) i osób do zastępstwa spółki powołanych (§. 11, u. 2, o. e.).

4. W ten sam sposób rozstrzyga sąd dozwolający kwestyę odpowiedzialności samejże spółki, jeżeli na zasadzie tytułu egzekucyjnego, przeciw osobiście odpowiedzialnemu spółnikowi uzyskanego, jest zamierzoną egzekucya na majątku samejże spółki (§§. 11, u. 2., o. e.).

Między przypadkiem pod 1. a owymi pod 2 i 3, ta zachodzi różnica, że gdy w przypadku pod 1. ma być sądowi wykazana *legitimitatio ad causam* za pomocą aktów, po za postępowaniem egzekucyjnym powstałych, to w tamtych dwóch przypadkach kwestyę biernej legitymacyi, prawidłowo do tytułu egzekucyjnego należącej lub wyrokiem stwierdzić się mającej, sam sąd dozwolający w trakcie postępowania egzekucyjnego tak załatwia, jak gdyby ona się nie tyczyła tytułu egzekucyjnego lecz tylko samego postępowania egzekucyjnego. Ta anomalia jest jednak przez to częściowo złago-

dzoną, że rozstrzygnięcie sądu pozwalającego jest tymczasowem, tak że może być ze strony wciągniętego do egzekucyi spółnika skargą zaczepioną i wyrokiem obalone (§. 36, l. 2, o. e.). Właściwością tych obydwóch przypadków jest jeszcze to, że do stwierdzenia okoliczności, na podstawie których ma być wiadoma kwestya prawna odpowiedzialności spółnika lub spółki rozstrzygnięta, wystarczy przesłuchanie odpowiednich osób (ob. niżej pod D. 1.)

Tak samo, jak w celu dozwoleń egzekucyi, winna osoba, która się domaga jakiejś korzyści prawnej w postępowaniu egzekucyjnym, wykazać istnienie lub nieistnienie odnośnego prawa w sposób, do wykazania roszczenia wykonalnego prawidłowo przepisany, jeżeli sądowe przyznanie owej korzyści zależy właśnie od wykazania istnienia lub zgaśnięcia jakiegoś prawa (wykonalnego roszczenia lub odpowiedniego prawa do przedmiotu egzekucyi). Między innymi, winien uczestnik lub osoba trzecia, jeżeli z powyższej przyczyny zamierzają uzyskać odłożenie, ograniczenie lub zastanowienie egzekucyi, wykazać wyrokiem lub orzeczeniem władzy administracyjnej, że taka przyczyna zachodzi (§§. 35, 36, 37, 39, l. 1, 40, 258 o. e.). Tak samo też wierzyciel, który przeciw roszczeniu później w uchwale działowej zamieszczonemu,

wniósł opozycję i z nią na drogę prawa został odesłany, winien nieistnienie tego roszczenia wyrokiem wykazać, jeżeli sobie życzy, by to roszczenie dla jego korzyści odpadło (§§. 230, 287 o. e.).

Załatwiwszy się w ten sposób z faktami, które dla egzekucyi najdonioślejsze mają skutki, ale mimo to w ciągu postępowania egzekucyjnego z tej przyczyny nie mogą być sprawdzone, że one służą ku wykazaniu praw, które przed, a w każdym razie po za egzekucyą pod względem istnienia lub nieistnienia winny być ustalone, przechodzimy do właściwego naszego tematu, czyli do kwestyi sprawdzenia faktów, od których uzyskanie rozmaitych korzyści egzekucyjnych bezpośrednio zależy, i które w tym celu w samemże postępowaniu egzekucyjnem badane i ustalone być mają.

Czyli zatem i o ile (§ 78 o. e.) obowiązują w tej mierze ogólne przepisy procedury cywilnej, zawarte w §§. 266 — 274?...

Rzeczony przepisy proceduralne obejmują następujące postanowienia zasadnicze:

1. Fakty wyraźnie w Sądzie przyznane winien Sąd przyjąć za prawdziwe bez dowodu.

2. Sąd może przyjąć przyznanie domniemane w warunkach §§ 267. 178 p. c., a w razie zaoeczności przyjąć je musi (§ 396 p. c.),

3. również i fakty notoryjne Sąd bez dowodu jako prawdziwe uwzględni; po za tem zaś

4. zbyteczny jest również dowód wtedy, gdy fakt na podstawie wypadków przeprowadzonej rozprawy jako prawdziwy Sądowi się wyda (§ 272 p. c.)

5. wszelkie inne fakty przyjmie Sąd za prawdziwe jedynie pod warunkiem, że zostaną udowodnione; ale wypadki przeprowadzonych dowodów, z reguły, swobodnie ocenia (§ 277 p. c.), będąc pod tym względem jedynie o tyle skrupowany, że na swoje przekonanie o prawdziwości faktu winien przytoczyć odpowiednie okoliczności i zapatrywania (ibid., u. 3.), gdyż inaczej orzeczenie jego w tej materii będzie nieważnością dotknięte (§ 477, l. 9, p. c.);

6. dowód jest dwojaki: ścisły i uprawdopodobnienie (§ 274 p. c.).

Zestawiając te postanowienia p. c. z odpowiednimi postanowieniami o. e. może dojdziemy w naszej kwestyi do następujących rezultatów:

ad 1. i 2. nie ma żadnego przyznania w postępowaniu egzekucyjnym, bo nie ma w niem miejsca dla prawdy formalnej, która

w procesie ze względu na pozębđny przedmiot jego (uprawnienie cywilne), w zakresie sprawy główniej ¹⁾, nie da się uniknąć. Nie ma w egzekucyi ani przyznania wyraźnego ani domniemanego, a w szczególności też nie ma domniemanego przyznania na zasadzie zaoczności. Przepis § 56, u. 2., o. e. nie odnosi się do faktu, lecz do wniosku. W myśl jego należy przyjąć, że strona niestawająca uznała wniosek t. z. uznała prawo, we wniosku sformułowane, co się różni od przyznania faktu. Wszystko to zaś wynika z zasadniczych postanowień §. 55, u. 2 i 3., o. e.: „Wnioskodawca winien

¹⁾ Jeśli głównym przedmiotem procesu są potrzebne prawa cywilne, co jest stanem normalnym. Zatem wyjątkowo nie ma np. przyznania w sprawach istnienia małżeństwa. Przyznanie też w każdym procesie zawsze bezskuteczne, gdy się w nim rozchodzi o załatwienie kwestyi wyłącznie prawa procesowego, np. odroczenia terminu (§§. 128, 134), niewłaściwości sądu, skargi nieważności lub o wznowienie (§ 539 p. c.). Fakty uzasadniające odpowiedni wniosek zawsze muszą być udowodnione lub przynajmniej uprawdopodobnione. Analogicznie rzecz się ma też w postęp. egz. Jeżeli się rozchodzi o kwestye samegoż postępowania, to przyznanie wykluczone. Pochodzi to ztąd, że korzyści prawa procesowego i egzekucyjnego są juris publici, zatem nie potrzebne; można je otrzymać jedynie z woli prawa i z rąk Sądu, a nigdy z woli przyznającego go adwersarza.

udowodnić wszystkie okoliczności, od których zażądane rozstrzygnięcie lub rozporządzenie sądowe istotnie zależy.“ „Wolno jednak Sądowi zasięgać wyjaśnień, które za potrzebne uznał, także bez pośrednictwa stron lub innych uczestników, i w tym celu przedsiębrać z urzędu odpowiednie dochodzenia, tudzież nakazać uprawdopodobnienia i dowodzenia w myśl przepisów procedury cywilnej“. Każdy zatem fakt zasadniczy musi być udowodniony (wzgl. uprawdopodobniony); obowiązek dowodzenia ciąży na wnioskodawcy, ale Sąd może też z urzędu dowodzenie rozkazać i przeprowadzić. Przekonamy się nadto później, że o. e. idzie dalej, bo niemal na wszystkie fakty, od prawdziwości których uwzględnienie ważniejszych wniosków zależy, żąda szczegółowego rodzaju dowodu (nżej pod D). Powyższym twierdzeniom nie stoją na przeszkodzie przepisy §§. 128 i 231 o. e. o załatwianiu opozycji przeciw zapłacie tudzież przeciw porządkowi spłacenia zgłoszonych roszczeń, wniesionej na audyencyach działowych. Powiedziano tam, że jedynie w takim przypadku Sędzia opozycję taką na drogę prawa odeszle, jeżeli jej załatwienie zależy od rozpoznania faktów spornych. Za tem idzie, że jeżeli oponent uzasadnił swoją opozycję faktami, które

przeciwnik przyznał, to ją Sąd zaraz na audyencyi a wzgl. w uchwale działowej rozstrzygnie. Zatem przyznanie zdarza się w ciągu postępowania egzekucyjnego i jest w niem prawnie skutecznem. Mimo to obstarę przy zasadzie nieistnienia przyznania w tem postępowaniu. Z treści bowiem owych §§. i z m. r. do § 128 o. e. wynika, że mamy tu do czynienia z postępowaniem w sprawie głównej (ob. uwagę do niniejszego ustępu), t. z. ze sprawą prawa cywilnego, której dla uproszczenia i skrócenia proceduru nie odsyła się na drogę procesu, lecz w obec tego, że nie ma sporu o fakty, Sędzia, który egzekucyą kieruje, sam ją rozstrzyga tak, jak gdyby formalne postępowanie w sprawie głównej się odbyło. Nie jest to zatem postępowanie egzekucyjne, lecz proces sumaryczny pośród niego; a w procesie przyznanie uwzględnieniem być musi.

ad 3. Ale reguła, wyżej podniesiona, nie wyklucza uwzględnienia notoryjności, która polega na silniejszych argumentach od pewników dowodowych. O e. nie zawiera żadnych postanowień, któreby się temu sprzeciwiały. Można tylko to na pewne przyjąć, że we wszystkich przypadkach, w których o. e. wymaga dokumentu, a zatem z rozmaitych przyczyn żąda

aby jakiś fakt w aktach sprawy był stwierdzony (nizej pod D. l. 1.), tam notoryjność wystarczyć nie może. Nie wolno też Sędziemu zaniechać badania faktu drogą przesłuchania stron i uczestników, chociażby to był fakt notoryjny, jeśli w danym przypadku ustawa takie przesłuchanie stanowczo nakazuje (nizej pod D. l. 1.). Ale niezawodnie, że we wszystkich przypadkach, w których Sąd w myśl wyżej przytoczonych ustępów § 55 o. e. nie jest prawem zniewolony, lecz tylko upoważniony zażądać dowodu od wnioskodawcy lub też dowodzenie z urzędu przeprowadzić, to Sąd tego zaniecha, gdy mu fakt notoryjnie jako prawdziwy jest znany. ¹⁾

ad 4. Zdaje się być rzeczą pewną, że w myśl § 272 p. c. Sąd może w procesie przyjmując fakt za prawdziwy, gdy wypadki przeprowadzonej rozprawy ustnej prawdziwość jego stwierdziły. W obec tego, co się wyżej ad 1., i 2. powiedziało, nie ma wątpliwości, że zawsze,

¹⁾ Z motywów rządowych do §. 269 p. c. wynika, że redaktorowie ustawy mieli na myśli wszelką notoryjność: sądową i powszechną, byle Sąd też podzielał przekonanie ogółu (gminy, powiatu, kraju i t. d.) o prawdziwości danego faktu; a gdy jest tylko sądową, to bez różnicy do sędziego doszła wiadomość o fakcie drogą urzędową czy pozaurzędową.

dowód jest potrzebny i tenże niczem nie może być zastąpiony. Dla zupełności jednak przejdziemy treść ważniejszych rozpraw ustnych, jakie się podczas postępowania egzekucyjnego zdarzają ¹⁾, by się przekonać, ażali przepis powyższy w postępowaniu egzekucyjnym obowiązywać może. Oto są:

a) nad wnioskiem z a s t a n o w i e n i a l u b ograniczenia (a zatem to nie stosuje się do wniosku odłożenia egz.), odbywa się prawidłowo ustna między stronami rozprawa, jeżeli wniosek ten nie pochodzi od egzekwenta (§ 45, u. 3., o e.). Ale co się tyczy treści tej rozprawy, to w obec tego, że faktyczne i prawne przyczyny zastanowienia i ograniczenia (§§. 39, 41 o. e.) winny być zawsze udowodnione, i to dokumentnie (ob. niżej pod D. l. 1.), to owa rozprawa ogranicza się tylko do odpowiednich wywodów prawnych dla wyjaśnienia znaczenia i doniosłości dokumentnie ustalonej przyczyny zastanowienia lub ograniczenia;

¹⁾ Rozprawy ustne należy ściśle odróżnić od przesłuchania w celu stwierdzenia faktów stanowczych, co jest *sui generis* dowodzeniem w postępowaniu egz. (ob. niżej pod D.) i może się także podczas ustnej rozprawy zdarzyć.

b) w rozprawie nad roszczeniem zarządcy do wynagrodzenia za sprawowanie administracji (§ 116 o. e.) rozchodzi się o sądowy wymiar wynagrodzenia na zasadzie w aktach stwierdzonych faktów, że i jaka administracja była prowadzoną, by znaczenie tych faktów Sądowi wyjaśnić, o ile to w ogóle w danych okolicznościach może być pożądanem ;

c) rozprawa nad rozdziałem dochodów, z administracji przymusowej uzyskanych (§ 123 i n., o. e.) ogranicza się do wyjaśnienia kwestyi, czyli obok roszczenia wykonalnego, są inne jeszcze roszczenia zgłoszone, niewątpliwie płynne, należne i przy tej sposobności zaspokoić się mające, tudzież w jakim porządku winny być zaspokojone, co w obec tego, że owe roszczenia muszą być należycie wykazane, jest tylko kwestyą zastosowania odpowiednich przepisów ustawowych.

Nawet w tych przypadkach, w których uczestnicy tej audyencyi przytaczają fakty na uzasadnienie wniesionej opozycji, mogą być one w postępie egzekucyjnym jedynie przyznaniem ustalone; jeżeliby rozstrzygnięcie takiej opozycji zależało od zbadania i ustalenia faktów spornych, natenczas nie może być

ona rozpoznana, lecz oponent będzie na drogę prawa odesłany (§ 128);

d) to samo się stosuje do rozprawy działowej względem ceny najwyższej oferty (§ 231 o. e.);

e) rozprawa nad warunkami licytacyjnymi (§ 163 o. e.) ma jedynie na celu stwierdzić, czy się strzemy i uczestnicy zgadzają na inne warunki, aniżeli w ustawie *dispositive* przepisane (§§. 147 — 157 o. e.);

f) ustna rozprawa w celu tymczasowego ustalenia stanu biernego posiadłości (165 o. e.) odbywa się na podstawie dat w aktach zawartych lub stwierdzonych w dokumentach, sądowi po rozprawie dostarczonych (§ 165 o. e.). Niewyraźny przepis § 166 o. e., we wstępnem jego zdaniu zamieszczony zdaje się wszakże za tem przemawiać, że podczas tej ustnej rozprawy, mogą być na podstawie jej rezultatów sprawdzone fakty, które wykazują, że wierzytelność, w myśl tegoż przepisu jako bezwarunkowa lub płatna uwzględnia się mająca, w istocie jest warunkową lub terminową. Ale w tem samem zdaniu znajduje się zastrzeżenie, że rezultaty ustnej rozprawy mogą być pod jednym i drugim względem jednym o tyle przyjęte, o ile im akta sądowe nie przeczą, a w § 168 o. e. jest postanowione

że zobowiązany jakoteż inne osoby, które na audyencyi stanęły, odpowiadają egzekwentowi za szkodę przez to wyrządzoną, że podczas rozprawy świadomie coś nieprawdziwego przedstawiły. Z tego wynika, że nie ma mowy o ostatecznem ustaleniu faktu na zasadzie rezultatów przeprowadzonej nad nim rozprawy ustnej, lecz tylko niejako o tymczasowem sprawdzeniu powyższych faktów dla użytku tymczasowego ustalenia stanu biernego ;

g) na terminie sprzedaży rozstrzyga wprawdzie sędzia, licytacją kierujący, zarzuty i wnioski, z jakimi podczas licytacji wystąpiły osoby udział w niej biorące (§. 177, u. 3, o. e.), a w szczególności: odrzuca oferty, niezgodne z warunkami licytacyjnymi lub pochodzące od osób, które nie złożyły wadyum (§. 180, u. 4., o. e.), co na podstawie aktów ma być zbadaniem, i rozstrzyga opozycję przeciw przybiciu, na podstawie faktów, na jej uzasadnienie przytoczonych (§. 182 o. e.), ale mogą to być z reguły fakty, które są aktami stwierdzone (§. 184, ll. 1—6 i 8). Jeżeli jednak opozycja opiera się na okolicznościach, w aktach niewykazanych, co może mieć miejsce jedynie w przypadku §. 184, l. 7, o. e., to również nie ma mowy o sprawdzeniu tychże przez rozprawę ustną, lecz sędzia

odłoży załatwienie do uchwały, do dni ośmiu po terminie na piśmie wydać się mającej (§. 185 o. e.) i przed jej wydaniem potrzebne dowodzenia zarządzi (§. 55 c. e.). W ogóle zaś co się tyczy opozycyi, której sąd bezzwłocznie na terminie nie rozstrzygnął, to względem niej ma być na ustnej rozprawie tylko tyle uczynionem, aby w protokole zostało ustalonym, kto ją wniósł, dla jakiej przyczyny, jakie dowody na nie ofiarowano i jak się przedstawia stan sprawy (fakty), z oświadczeń osób wynikający (§. 194, l. 6, o. e.). Z tego zatem wynika że kwestya prawdziwości faktów, stan sprawy tworzących, ma być zbadaną po za audyencyą, na podstawie aktów lub przeprowadzonych dowodów.

Z tego wszystkiego, co o ustnych rozprawach pośród postępowania egzekucyjnego wyżej przedstawiono, wynika, że one same przez się nie mogą służyć sprawdzeniu spornych faktów, i że zatem odpowiedni przepis §. 272 p. c. chyba nie ma zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym.

ad 5. Kwestya, o ile w postępowaniu egzekucyjnym obowiązuje zasada swobodnego ocenienia dowodów, będzie rozebraną w ustępie o dowodach szczegółowych (niżej pod D.).

Ad 6. Według nowego prawa, nie ma istotnej różnicy między środkami dowodu a uprawdopodobnienia (§. 274 p. c.). W postępowaniu egzekucyjnym nie ma już wcale żadnej różnicy, z powodu, że w niem nie ma dowodu z wysłuchania stron pod przysięgą, który w procesie nie może być użytym w celach uprawdopodobnienia. Różnica jedynie na tem polega, że dowód wtedy istnieje, gdy sąd po odpowiednim użyciu środka dowodowego (po przeprowadzeniu dowodu) fakt uzna lub uznać jest zniewolony (np. §. 292 p. c.) za prawdziwy, uprawdopodobnienie zaś wtedy, gdy fakt wyda mu się tylko prawdopodobnym, a wzgl. odpowiednie twierdzenie faktyczne tylko wiarogodnym, a nie całkowicie pewnym. Tak samo jak w procesie panuje też i w postępowaniu egzekucyjnym reguła, że sąd może się zadowolnić prawdopodobieństwem jedynie w tych przypadkach, w których prawo nie wymaga dowodu ścisłego, i że prawo racjonalnie przystaje na uprawdopodobnienie tylko w tych sprawach, w których nie rozchodzi się o stanowcze rozstrzygnięcie kwestyi prawa materialnego (§§. 49, 73, 91, 165, 255, 258, 319, 370, 376, 377, 389, 390 o. e.).

C) Przepisy Procedury cywilnej o przeprowadzeniu dowodów.

O. e. zawiera o przeprowadzeniu dowodów jedynie te ogólne przepisy, że sąd może każde dowodzenie nakazać z urzędu i że ono się odbywa w sposób, w p. c. przepisany (§ 55, u. 3, o. e.). Postanowienie o upoważnieniu sędziowskiem do przeprowadzenia każdego dowodu z urzędu opiewa tak kategorycznie, że chyba nie obowiązuje w postęp. egz. postanowienie §. 183, ust. przedostani, p. c., z mocy którego nie wolno sądowi przeprowadzać dowodu ze świadków i z dokumentów, jeżeli temu obydwie strony zgodnie zaoponowały, chociażby bez podania powodów. Taby też odpowiadało istocie zasady postępowania z urzędu, jaka w okresie egzekucyi panuje.

Co się zaś tyczy postępowania podczas przeprowadzenia dowodów, to w obec tego, że o. e. nie w tej mierze nie postanawia, obowiązują w postęp. egz. przedewszystkiem ogólne przepisy p. c. (§§. 275—291 p. c.), o ile one dadzą się w niem zastosować. Z nich zaś stanowczo nie dadzą się w egzekucyi wykonać postanowienia, wynikające z zasady bezpośredniego postępowania dowodowego przed sądem orzekającym (§§. 276, 328 i i., p. c.), a to z powodu, że według postanowień o rozmaitych ustnych rozprawach pośród egzekucyi (zebrane wyżej pod B. ad. 5.) nie ma tam miejsca

na przeprowadzenie dowodów niepłynnych (ze świadków i znawców) w ciągu trwania takiej rozprawy. Wszystkie zatem dowodzenia odbywają się po za rozprawą ustną. Nie ma też w egzekucyi mowy o rozprawie ustnej nad dowodami, po za nią przeprowadzonymi (§ 278 p. c), a to z tej przyczyny, że wiadome przepisy wprost wykluczają możność ponownego otworzenia rozprawy w tym celu.

Również trudno, aby w egzekucyi mogło obowiązywać postanowienie końcowe §. 278 p. c., o odrzuceniu przełożeń, wypadkami przeprowadzonych dowodów nieusprawiedliwionych. Ono bowiem nie zgadza się z zasadą postępowania z urzędu, w myśl której Sędzia zawsze swój obowiązek urzędowy spełnić musi, tak, że nie ma dlań prekluzyi.

Natomiast i dla postęp. egz. požądane są postanowienia §§. 275 i 279 p. c., które też w niem niewątpliwie obowiązują względem dowodów, z którymi wnioskodawca występuje.

D) Przepisy o szczegółowych środkach dowodowych (§§. 292—383 p. c.).

Kwestyę, które i jakie z dowodów p. c. mogą być przeprowadzone w postępowaniu egz., tudzież, jakie kazdy z dowodów, w tem postępowaniu dopuszczonych, może mieć zastosowanie, łączymy zawsze z rozbiorem kwestyi swobodnego

oceny wyników każdego rodzaju dowodów. Rozpocniemy zaś tę rzecz kwestyą, których dowodów wcale nie ma w postępowaniu egzekucyjnym.

1. Nie ma egzekucyi dowodu z wysłuchania stron (§§. 371—383 p. c.), który jest zastąpiony przesłuchaniem stron i innych uczestników, jakie sąd w celu stwierdzenia faktów stanowczych, musi przed rozstrzygnięciem wniosku zarządzić w tych wszystkich przypadkach, w których ustawa tego wyraźnie i kategorycznie żąda, a nadto stosownie do swego uznania, może zarządzić również w przypadkach, w których ustawa tego wyraźnie nie nakazuje (§. 55, u. 2., o. e.).

Między innemi musi się odbyć przesłuchanie przed rozstrzygnięciem wniosku zastanowienia egzekucyi, gdy tenże opiera się na przyczynach z § 39, ll. 2, 3 i 8, o e.; przed rozstrzygnięciem wniosku ograniczenia egzekucyi odbywa się zawsze przesłuchanie (§. 41, także §. 263 o. e.)¹⁾; przed wydaniem rozmaitych zarządzeń z urzędu lub na wniosek, by się przekonać, czyli one mogą być w danych warunkach

¹⁾ Nad wnioskiem odłożenia odbywa się prawidłowo ustna rozprawa (§ 45, u 3, o. e.), która jednak nie służy celom sprawdzenia faktów (ob. wyżej pod B. ad. 5. a.).

korzystnemi (np. §§. 259, u. 6; 268, u. 4; 280 o. e.), i t. d.

Przesłuchanie to należy odróżnić od przypadków, w których ustawa jedynie nakazuje wysłuchanie oświadczenia przeciwnika lub przeciwników na wniosek uczyniony (np. §§. 91, 271, 273 i i, o. e.). To są szczegółowe postanowienia, wysnute z przepisu powszechnego § 55, ust. 1., o. e. i służą jedynie w celu przeprowadzenia zasady dwustronnego postępowania (*audiatur et altera pars*) w tych przypadkach, w których ją ustawa dla postępowania egzekucyjnego wyjątkowo przyjmuje¹⁾, bez przeprowadzenia formalnej rozprawy ustnej. W tych przypadkach jest celem zawezwania do oświadczenia (pod rygorem §. 56 o. e.), aby się sąd dowiedział, czyli się przeciwnik z wnioskiem zgadza lub nie

Nie ma też dowodu z przesłuchania w tych przypadkach, w których ustawa przepisuje tylko przesłuchanie jednej osoby, i ją pod odpowiedzialnością cywilną obowiązuje do zeznania prawdy na okoliczności w egzekucyi potrzebne, które tylko jej samej najlepiej znać być mogą (§§. 168, 301 o. e.).

¹⁾ Wstępne zdanie §. 55 o. e. zaprowadza dla postępowania egz. zasadę jednostronnego postępowania jako prawidłową

Tu się rozchodzi o *sui generis* dowód, dopuszczony i nakreślony kilku silnymi i wyraźnymi rysami w §. 55, ust. 2, o. e., „w celu stwierdzenia faktów stanowczych“, który polega na przesłuchaniu stron lub innych uczestników, w sposób, jaki sąd uzna za stosowny bez przysięgi i w ogóle bez wszelkich nadzwyczajnych rygorów. Oczywiście, że w trakcie tego przesłuchania może się zdarzyć oświadczenie, które z treści jest przyznaniem (§. 266 p. c.) Wobec tego, czegośmy się o przyznaniu faktów, służących uzasadnieniu wniosków egzekucyjnych wyżej (pod B., ad 1 i 2) dowiedzieli, może ono w tym dowodzie jedynie o tyle mieć znaczenie, o ile sędziego o rzeczywiściej prawdzie faktu przekonało.

Jeżeli sędzia po przeprowadzonym przesłuchaniu nie nabędzie żadnego lub nie nabędzie stanowczego przekonania w kwestyi prawdziwości faktu, może zawezwać te osoby (strony i uczestników), aby dostarczyły potrzebnych dokumentów lub innych dowodów.

Dowód ten zatem z przesłuchania nie jest posiłkowym, lecz z powodu, że jest najłatwiejszym i najmniej kosztownym, winien być usiłowany przed innego rodzaju dowodzeniem, ale oczywiście z tem ograniczeniem, że w przypadkach, w których innego rodzaju do-

wód (np. z dokumentów lub ze znawców) wyłączenie jest przepisany, tam niniejszy miejsce mieć nie może.

Wolno się o to spierać, czyli ta instytucja jest dowodem lub nie, jak wolno podać w wątpliwość, ażali dowód z wysłuchania stron p. c. w rzeczywistości w poczet dowodów zaliczonym być powinien. Ale że ta instytucja, tak samo jak pokrewna jej proceduralna jest przeznaczoną do zbadania i sprawdzenia faktów stanowczych a wątpliwych, jest rzeczą zupełnie pewną. Nietylko tak jest wyraźnie napisane w drugim zdaniu § 55 o. e. („behufs Feststellung erheblicher Thatsachen“), ale wynika to jeszcze z zasady konieczności dowodnego stwierdzenia każdego stanowczego faktu, wypowiedzianej w zdaniu pierwszym tegoż §. Że zaś owe przesłuchanie same dla siebie jest środkiem sprawdzenia faktów, wynika z tego, że w dalszym ciągu ustawa upowaznia sędziego do zawezwania uczestników tego przesłuchania, aby dostarczyli potrzebnych dokumentów lub innych dowodów, gdyby to przesłuchanie nie doprowadziło do żadnego rezultatu („und diese zur Beibringung der nothigen Urkunden und anderen Beweise auffordern). Mimo łącznika „und“ wykluczoną jest taka interpretacya zacytowanego zdania, że to przesłuchanie ma służyć

niejako tylko za przygotowanie do wezwania, aby przesłuchani uczestnicy dostarczyli dowodów i że takim wezwaniem przesłuchanie zaw sze skonczyć się powinno. W tym celu bowiem wszelkie przesłuchanie jest zbytecznem. Z całej osnowy tego ustępu §. 55 wynika, że Sąd już przed przesłuchaniem musi sobie zdać sprawę, jakim to stanowczym faktem gwoli on przesłuchanie zarządza, i mógłby snadnie bez niego wystosować takie wezwanie.

Na obronę tego zapatrywania można jeszcze powołać się na motywa rządowe (do § 53 o. e.), które powyższy sposób sprawdzenia faktów przy pomocy ustnego i bezpośredniego procedu temi słowy zalecają: „Nur die Mundlichkeit macht es möglich, dass der Richter sich die Aufklärung unmittelbar bei den Beteiligten, welche über die Sache am besten unterrichtet sind, hole... Dieser Auffassung entsprechend raumt der Entwurf dem Gerichte im Executionsverfahren das Recht ein, die Parteien oder sonst Beteiligten jederzeit mundlich einzunehmen (§ 55)..... Deshalb musste auch dem Richter die Befugniss eingeräumt werden sich über die concret wichtigen Dinge nach Bedarf zu informiren (§ 55), wie durch Einvernehmung der Parteien oder der übrigen Beteiligten, so durch Einho-

lung von Aufklärung bei Sachverständigen oder bei Behörden und durch sonst im einzelnen Falle geeignete Erhebungen⁴. Wyraźnie tu przesłuchanie stron i uczestników postawiono obok innych sposobów sprawdzenia faktów i dowodów tychże, a nie tylko jako środek przygotowania dowodu.

Że w tym dowodzie z przesłuchania uczestników obowiązuje zasada swobodnego ocenienia dowodów, rozumie się samo przez się. Tak samo jak dowód z wysłuchania stron p. c., to i ten jemu pokrewny dowód z przesłuchania uczestników nie może być bez tej zasady urządzony i przeprowadzony.

2) Czyli też w postępowaniu egzekucyjnym istnieje dowód ze świadków (§§. 320 — 350 p. c.)? Nigdzie o nim nie ma wzmianki w o. e., która w § 55, u. 2 i 3, tylko dwukrotnie wspomina o „innych dowodach i dowodzeniach (Beweisaufnahmen)“, a to obok dokumentów, dochodzeń urzędowych i poświadczeń. Czyli w obec tego owe inne dowody i dowodzenia obejmują także przesłuchanie świadków? czyli mianowicie w tych przypadkach, w których ani dowód z dokumentów ani uprawdopodobnienie dokumentne nie jest wyłącznie prze-

pisane (ob. dalej pod 3.), a dowód ze świadków jest możebny ¹⁾, Sąd tym dowodem posłużyć się jest upoważniony? Powyższe przepisy o. e. nie tylko się temu nie sprzeciwiają, ale wprost za tem przemawiają. Ale w każdym razie zostaje dowód ten, który tylko z konieczności może być w doraźnem postępowaniu egzekucyjnem olerowany, zdegradowany na dowód posiłkowy (subsudyarny), a to w myśl tego, co się wyżej (pod 1.) powiedziało o zastosowalności dowodu z przesłuchania uczestników. Zatem Sąd, w duchu przepisu § 55 o. e., na-przód przesłucha uczestników, a następnie w razie potrzeby zawezwie ich do przedłożenia dokumentów, a dopiero, gdyby oni nie rozporządzali żadnymi dokumentami, zawezwie ich do wymienienia świadków. W przypadku zaś, gdy Sąd bez pośrednictwa stron do sprawdzenia faktów stanowczych przystępuje (§ 55, ust. końcowy), to na-przód zarządzi odpowiednie dochodzenia urzędowe np. zasięgnie wyjaśnień u władz — m. r. do § 53), a dopiero, gdy one nie doprowadzą do pożądaných rezultatów, natenczas rozkaże, aby mu były dostarczone potrzebne poświadczenia (Be-

¹⁾ np. dowodu ze znawców nie może on zastąpić.

scheinigungen), a w końcu dopiero, gdyby tanto wszystko nie wystarczało, zarządzi inne dowodzenia (Beweisaufnahmen), możebnie zatem także przesłuchanie świadków, i przeprowadzi je, według wyraźnych słów ustawy, podług przepisów procedury cywilnej, z odpowiednimi zmianami, odrębnem urządzeniem postępowania egzekucyjnego nakazanemi (ob. wyżej pod l.).

3. Dokument ma doniosłe znaczenie w postępowaniu egzekucyjnem, a to dla tego, że bez odpowiedniego dokumentu (tytułu egzekucyjnego) nie ma egzekucyi. To się odnosi nie tylko do egzekwowanego (wykonanego) roszczenia, które tytuł egzekucyjny dokumentnie wykazuje, ale zarówno do wszelkich roszczeń prawa materialnego, które przy sposobności prowadzonej egzekucyi mogą lub powinny być zaspokojone, zabezpieczone lub w ogóle w odpowiedni sposób uwzględnione. Warunkiem tego wszystkiego jest, aby odpowiednie uprawnienie cywilne było dokumentnie wykazane (odpowiednim dokumentem prawnym, dowodowym, wyciągiem tabularnym i t. p.).

Co pod tym względem jest odnośnie do praw cywilnych, z powodu których dana egzekucya się prowadzi lub którym ona może posłużyć, regułą bez wyjątków, to

dla faktów, jedynie wnioski postępowania egzekucyjnego uzasadniających, jest regułą, która dopuszcza wyjątków. W szczególności w tych wszystkich przypadkach, w których bezwarunkowo dowód z dokumentów jest przepisany, żadne inne dowodzenie miejsca mieć nie może. Jak się wyżej rzekło (pod 2.), nie powinno być w tem postępowaniu za wiele dowodów niepięlnych. Do dokumentów zaś należą, nietylko te (prawne i dowodowe), które strony składają do aktów, ale i te, które są do aktów ściągane (wyciągi tabularne, katastralne, rozmaite wykazy), niemniej też protokoły sądowe (§ 215 p. c.) i uchwały sądowe; również i na piśmie podane wnioski są dokumentami prywatnymi, stanowiącymi dowód na to, że odpowiedniej treści wniosek wszedł do sądu i pochodzi od strony, która się pod nim podpisała (§ 294 p. c.), i przeto służą za dowód faktu, nieraz dla uzasadnienia innego wniosku potrzebnego (np. §. 39 ll. 3, 7, 8, o. e.) Zatem każdy kawałek w aktach sprawy egzekucyjnej jest dowodem na ten fakt, który się przezeń wydarzył (np. pisemny wniosek na fakt, że odpowiedni wniosek został podany), lub w celu poświadczenia którego dokument sporządzono. Można więc stanowczo powiedzieć, że mamy do czynienia z dowodem z dokumentów we wszyst-

kich przypadkach, w których może być uwzględniony fakt, na uzasadnienie wniosku przytoczony, jedynie pod warunkiem, że tenże w aktach jest stwierdzony.

Ważniejsze przypadki, w których tak się rzecz ma, byłyby następujące: wniosek zastanowienia egzekucyi z przyczyny § 39, l. 2, o. e., jeżeli jej przedmiotem są wierzytelności pieniężne do Skarbu Państwa lub do funduszków publicznych, będzie uwzględniony jedynie na zasadzie oświadczenia pisemnego odpowiedniej władzy o niedopuszczalności egzekucyi¹⁾; takiż wniosek z przyczyny § 39, l. 4., o. e. musi być poparty poświadczeniem według § 15 o. e.; i tak samo w przypadkach § 39 ll. 5, 6, 7, o. e. potrzeba wskazanych tamże dokumentów (pisemnego orzeczenia władzy, jak np. orzeczenia sądowego po myśli a. XXIX, XXX u. z. o. e.), deklaracyj pisemnych wierzyciela, relacyi organu wykonawczego); co się zaś tyczy odłożenia egzekucyi, to ono nastąpi jedynie wtedy, gdy szczegółowa przyczyna jego (§ 42 o. e.) w aktach jest wykazana; tymczasowe ustalenie stanu biernego odbywa się prawidło-

¹⁾ które swoją drogą tylko za wniosek się poczytuje, ale jako pismo (dokument) w niniejszym przypadku niezbędnie jest potrzebne dla poparcia tamtego wniosku.

wo na podstawie aktów (§§. 164 — 167 o. e.); i t. d. ¹⁾)

Nadto we wszystkich przypadkach, w których dokument nie jest wyłącznie dopuszczonym środkiem dowodowym, pozostaje on zawsze dowodem uprzywilejowanym o tyle, że, ilekroć Sąd od uczestników dowodów żąda, lub sam dowodzenie z urzędu wprowadza, to — jak wyżej wykazano — zawsze rozpoczyna od dokumentów (§ 55, u. 2. i 3, o. e.).

a) Dokumenty publiczne i prywatne. Niekiedy ord. egzekucyjna żąda, ażeby nie tylko tytuł egzekucyjny, który za wyjątkiem awizacyi (§ 1, l. 18, o. e.) zawsze jest dokumentem publicznym, ale także inne dokumenty, a między nimi te, które tytuł egzekucyjny uzupełniają, były dokumentami publicznymi, a jeżeli już są prywatnymi, aby były publicznie zawierzytelnione (§. 7, ll. 4 — 6, o. e.).

Dla uzasadnienia wniosków egzekucyjnych potrzeba z reguły dokumentów publicznych (ob. wstęp), niemniej też do wykazania roszczeń prawa publicznego. Co się zaś tyczy roszczeń prawa prywatnego, to, za wyjątkiem tych, które tytułem egzekucyjnym

¹⁾ Por. zresztą §§ 91, 210, 285 i 1, o. e.

winny być wykazane, wystarczy prawnie skuteczny dokument prywatny, nielegalizowany.

b) Moc dowodową dokumentów publicznych a prywatnych ocenia Sędzia według przepisów p. c. Sędzia ocenia i orzeka według swego przekonania, ażali dokument (publiczny lub prywatny) jest zewnętrznie niewadliwym (296 p. c.), a następnie ocenia dowodność jego treści. W tej mierze zatem:

α) musi przyjąć fakt, dokumentem publicznym poświadczony, za prawdziwy (§ 292 p. c.);

β) nie może uznać księgi handlowej za zupełnie dowodną (§ 295, u. 1, p. c.);

γ) ocenia swobodnie wartość dowodową wszelkich innych dokumentów prywatnych, trzymając się przepisów §§. 294 i 295 p. c

e) Odwód dozwolony tak w obec dokumentu publicznego jak prywatnego (§ 292, u. 2., p. c.) Pod tym jednak względem dobrze sobie przypomnieć, co następuje:

α) nie ma odwodu, w obec dokumentu prawnego, t. z. zawierającego rozporządzenie woli. czy to jest dokument publiczny (np wyrok sądowy, orzeczenie władzy) lub prywatny (umowa, testament). Przeciw tego rodzaju dokumentom można jedynie działać na drodze

prawa, by uzyskać wyrok lub orzeczenie nieważności lub bezskuteczności aktu; zatem też

β) tylko w obec dokumentu poświadczającego (np. aktu notaryalnego, pokwitowania) odwód jest prawnie możebnym. O ile ma się do czynienia z tego rodzaju dokumentami w postępowaniu egzekucyjnym, należy odróżnić dokumenty, poświadczające istnienie roszczeń (*juris publici vel privati*), z powodu których postępowanie się odbywa (wykonalnych) lub które obok tamtych mogą być w niem zaspokojone, od tych dokumentów, które wyłącznie służą udowodnieniu faktów, wnioski egzekucyjne uzasadniających. Co się tyczy dokumentów pierwszej kategorii, to w obec nich sprawa odwodu nie może być w postępowaniu egzekucyjnym przeprowadzoną i rozstrzygniętą. W razie opozycyi przeciw uwzględnieniu roszczeń, wniesionej na tej podstawie, że treść odpowiedniego dokumentu nie jest prawdziwą, zachodzi ten przypadek, że ona wtedy z powodu sporności faktu stanowczego w postępowaniu egzekucyjnym nie może być rozstrzygniętą, i Sąd ją na drogę prawa odesłać zniewolony (§§ 128, 231 o. e.)

Co się zaś tyczy dokumentów, zaprodukowanych na dowód faktów, które w samymże postępowaniu egzekucyjnym winny być

rozpoznane, to odwód w niem tak samo jak w p. c. może być podjęty i przeprowadzony. Spособność do tego nastęrczy przesłuchanie stron, które Sąd zarządzić i o które strona interesowana prosić może.

d) Przedłożenie dokumentu przez przeciwnika nie da się w postępowaniu egzekucyjnym wykonać w sposób, w p. c. opisany (§§. 303 — 307 p. c), dla braku dowodu z przesłuchania strony pod przysięgą (§ 307 p. c), który wprowadzie tylko ewentualnie, ale mimo to dla wykonania prawa żądania wydania dokumentu w tym przypadku niezbędnie jest potrzebny. Nadto cała ta instytucya jest w egzekucyi o tyle bezprzedmiotową, o ile egzekwentowi zależy na posiadaniu dokumentów, które mu do uzasadnienia wniosku o dozwołenie egzekucyi są potrzebne. Po rozpoczętej egzekucyi nie może się wierzyciel (egzekwent) znaleźć w położeniu, aby mógł żądać tego rodzaju dokumentu od zobowiązanego, a to z tej prostej przyczyny, że on wszystkie dokumenty, wykonalność jego roszczenia wykazujące, musiał już do prośby o dozwołenie egzekucyi dołączyć (§ 54 o. e.), że mu po przeprowadzonej egzekucyi będą potrzebne dokumenty, które egzekut posiada, a to w celu zrealizowania jej skutków. Taki przy-

padek jest np. przewidziany w 306 o. e. i tamże przymusowe odebranie dokumentu bez procesu i wyroku, w tym szczegółowym przypadku dozwolone.¹⁾

Natomiast łatwiej może się nieogłędny egzekwent znaleźć w potrzebie wydobycia dokumentu, który egzekwent ma w rękach, a który egzekutowi do odwrócenia egzekucji może być potrzebny (np. dodatkowa umowa o zwłokę znajduje się w rękach egzekwenta). Ale i w takim razie wydanie dokumentu w samemże postępowaniu egzekucyjnym nie miałoby celu. Jeżeli bowiem wierzyciel podczas przesłuchania, którego w takim przypadku zobowiązany może zażądać (§ 40 o. e.), faktom, egzekucję uchylającym, mimo istnienia dokumentu dowodowego zaprzeczy, to musi być sprawa na drogę prawa odesłaną (ibid.), a wtedy zobowiązany będzie miał po wydaniu skargi prawo żądania wydania owego dokumentu i przeprowadzenia tego żądania według powyższych przepisów p. e.

e) Wydobyć dokumentu od osoby trzeciej (§§. 308, 309 p. c.) może być w pro-

¹⁾ W przypadku § 348 o. e. następuje odebranie dokumentu w celu wykonania egzekucji a nie dla uzyskania dowodu faktów.

eesie dwojakiem: albo bez procesu, w warunkach §. 308 p. c., albo drogą procesu. Ten ostatni sposób nie łączy się tak ściśle z procesem wiszącym, iżby bez niego był niemożliwym; może być zatem dla celów egzekucyi użyty, a to stosownie do zachodzącej potrzeby przed rozpoczęciem tejże lub gdy ona już jest w toku, co ostatnie jest nawet w jednym szczegółowym przypadku w o. e. przewidziane (§. 306). Skarga o wydanie dokumentu dla celów egzekucyi będzie niewątpliwie uzasadnioną nie tylko wtedy, gdy pozwany ma cywilny obowiązek wydania, ale też i w przypadku, gdy dokument po myśli §. 304, u. końcowy i §. 308, u. 1., p. c. za spółny przeczytać należy.

Natomiast wątpliwą jest rzeczą, czyli strona postępowania egzekucyjnego może w obec osoby trzeciej wykonać prawo wydobywania dokumentu bez procesu w sposób sumaryczny, w §. 308 p. c. urządzony, a mianowicie wtedy, gdy uprawdopodobni, że owa osoba dokument ten posiada, a nadto obowiązek wydania nie jest spornym. Wątpliwości te nie pochodzą z tej przyczyny, żeby ten sposób nie dał się pogodzić z istotą postępowania egzekucyjnego i nie był mu potrzebnym. Wątpliwość ta powstaje z przepisu §. 306, u. 2, o. e., który dozwala egzekwentowi wydobywania dokumentu jedynie drogą procesu, chociaż

w warunkach, jakich się ten szczegółowy przepis tyczy ¹⁾, osoba trzecia najczęściej będzie obowiązana do wydania dokumentu z mocy prawa cywilnego lub dla tego, że on się stał spólnym dokumentem egzekwenta i teje osoby trzeciej, a zatem z reguły będą zachodziły warunki §. 308 p. c.

f) Dowód nieprawdziwości dokumentu (§§. 310—315), który jest tytułem egzekucyjnym, nie może być podjętym w postępowaniu egzekucyjnym, z powodu, że wszelkie wystąpienie przeciw ważności i skuteczności tytułu egzekucyjnego nie należy do postępowania egzekucyjnego, lecz musi być po za niem drogą procesu przeprowadzone. Co się zaś tyczy innych dokumentów, wykazujących roszczenia praw cywilnego, w egzekucyi uwzględnić się mająceto opozycya oparta na zaprzeczeniu faktu prawdziwości odpowiedniego dokumentu, musi być tak samo na drogę prawa odesłańa jak opozycya

¹⁾ §. 306 o. e. odnosi się do egzekucyi na wierzitelności pieniężnej egzekuta sposobem przekaz u dla zapłaty lub do ściągnięcia. Egzekwent zatem bądź jest następcą egzekuta bądź z woli prawa jego *procurator in rem suam*. Czy w jednym lub drugim charakterze występuje, zawsze przeszło nań prawo żądania wydania dokumentu, które dotychczas służyło egzekutowi.

z powodu zaprzeczenia prawdziwości treści (wyżej pod 2.).

Co się zresztą tyczy prawdziwości dokumentu prywatnego, publicznie zawierzonego, to kwestya ta tak długo istnieć nie może, jak długo klauzula zawierzytelniająca nie jest obaloną.

A co się znowu tyczy dokumentów publicznych, to sprawa ta może się przemienić na karną.

4. Ze znawców przedewszystkiem mają w egzekucyi znaczenie ocenicieli.

Prócz nich wolno sądowni, w razie uznanej potrzeby, także u innych znawców zasięgać informacyj (§. 55, u. 3, o. e.; m. r. do §. 53 o. e.), jak np. u odpowiednich mężów zawodowych, zanim udzieli zarządcy wskazówek w myśl §. 109 u. 4. o. e., u biegłych w rachunkowości, zanim załatwi rachunki zarządcy i oznaczy dlań cyfrę wynagrodzenia po myśli §§. 117 o. e. Jeżeli nadto w tych przypadkach odbyła się ustna rozprawa (jak np. w przypadku §. 116 o. e.) lub przynajmniej przesłuchanie stron i uczestników, to proceder ten ma wszelkie cechy dowodu ze znawców, w duchu przepisów procedury cywilnej, t. z. sąd na podstawie opinii zamianowanych przez się jednego znawcy lub kilku znawców (§§. 351, 355, 356 p. c.), tudzież na podstawie wypadków rozprawy (uwag i wywodów stron i uczestników)

o stosowności wydać się mającego zarządzenia lub wartości przedmiotu (§. 117 o. e.) według swego uznania orzeka (§§. 357—362, w połączeniu z §. 272 p. c.).

Inaczej rzecz się ma w sprawie ocenienia rzeczy fizycznych lub praw majątkowych (332 o. e.)¹⁾ w celu ich sprzedaży na publicznej licytacji.

Ze stanowiska dotychczas jeszcze nad tym względem niezpełnego prawa należy odróżnić ocenienie posiadłości od ocenienia ruchomości.

Oznaczenie wartości posiadłości jest dwojakim: według rocznego iloczynu podatkowego i przez oceniciele. Jedno i drugie jest dopiero w zasadzie postanowione. Oczekujemy rozporządzenia o szczegółowych i stanowczych postanowieniach co do pierwszego sposobu ocenienia (§. 141 o. e.), tudzież co się tyczy oszacowania przez ocenicielei wyczekujemy osobnego rozporządzenia, zawierającego szczegółowe przepisy, o tem: „w jaki sposób sądy mianują i wybierają znawców, jakich zasad będą się trzymały przy ocenieniu, jak przy tem będą postępowały, tudzież jakie

¹⁾ Nie ma ocenienia wierzytelności pieniężnych (§ 318 o. e.).

wynagrodzenie należy się znawcom do ocenienia przywołanym“. Zgoła, wszystko ma tu być w zakresie tego ocenienia dopiero w przyszłości odrębnie unormowane w zapowiedzianem rozporządzeniu tak, że z p. c. pozostaną może tylko przepisy o obowiązku i odpowiedzialności znawców (§. 354 p. c.), tudzież o ich nieprzyjęciu (§. 355 p. c.).

Natomiast, co się tyczy ocenienia ruchomości, to sprawa ta w dwóch lapidarnych zdaniach o. e. w połączeniu z p. c. wyczerpująco jest unormowana. W szczególności o. e. przepisuje:

a) „Należy do niej (do licytacji) przywołać jednego znawcę, który szczegółowe rzeczy, w miarę jak idą na sprzedaż, ocenia“ (§. 275, u. 1, o. e.), zaczem idzie, że nie sąd ostatecznie ocenia, lecz znawca, którego opinia sąd obowiązuje; następnie

b) „znawcę mianuje sąd“ (§. 275, przy końcu), co się zgada z p. c. (§. 351 *ibid.*), i obok czego może i ze względów sprawiedliwości powinien być odpowiednio zastosowany §. 355 p. c.

Dalej stanowi pożądane uzupełnienie o. e. postanowienie p. c., o obowiązku i odpowiedzialności znawców (§. 354 *ibid.*), ale z postanowień o przeprowadzeniu dowodu (§§. 357—364 p. c.) tylko przepis §§. 358 p. c. w egzekucyi obowią-

zywać może. W szczególności nie ma rozprawy między stronami, chyba że sąd z własnej mocy i w razie uznanej potrzeby ich przesłuchanie zarządzi (§. 55 o. e.).

W gruncie rzeczy zatem nie ma tutaj mowy o dowodzie wartości przedmiotu w tym celu, aby sąd według swego uznania ostatecznie o niej rozstrzygnął. Według procedury cyw. nie ma też nigdy dowodu bez obowiązkowej ustnej między stronami rozprawy, która w celu wykonania zasady swobodnego ocenienia przeprowadzonych dowodów z tej przyczyny jest niezbędną, aby sąd, w duchu zasadniczego przepisu §. 272 p. c., przy takim ocenieniu był w stanie uwzględnić i rozważyć nietylko rezultaty przeprowadzonego dowodu ale zarówno też wypadki odbytej rozprawy, aby jedne i drugie ze sobą porównać i zestawić.

Atoli formalny i ścisły dowód wartości przedmiotu, na licytacyi sprzedać się mającego, jest zupełnie zbyteczny. Rozchodzi się bowiem w tym przypadku jedynie o ustanowienie ceny wywołania i o uzyskanie podstawy do oznaczenia cyfry najniższej oferty (§§. 146, 151, 277 o. e.).

E) Przepisy Procedury cywilnej o uchwałach sędziowskich.

Przepisy o. e. o uchwałach (§§. 62—64 o. e.) tak wyczerpują ten przedmiot, że obok nich znaleźć się tylko miejsce do analogicznego zastosowania:

a) przepisu §. 425, u. 2., p. c., że Sąd o tyle jest swojemi uchwałami związany, o ile one nie należą do rodzaju uchwał, dla kierownictwa a postępowaniem przeznaczonych;

b) przepisu §. 425 w połączeniu z §. 412 p. c., który jednak w postępowaniu egzekucyjnym jedynie o tyle obowiązuje, że uchwała, na podstawie odbytej ustnej rozprawy lub na podstawie zastępującego ją przesłuchania uczestników wydać się mająca, powinna, pod nieważnością (§§. 477, l. 2, p. c.), pochodzić z reguły od tego samego sędziego, który rozprawę lub przesłuchanie przeprowadzał¹⁾.

F) Przepisy Procedury cywilnej o rekursie.

Główne przepisy o. e. są zawarte w §§. 65 do 67 tejże.

Przepis §. 65 o. e. uzupełniają przepisy, normujące przypadki, w których nie ma w ogóle żadnego odwołania się od uchwał (§§. 19,

¹⁾ Zdanie Schauera (do § 62 o. e. pod 2.). Nie da się przeprowadzić w Trybunałach w przypadkach, w których na podstawie protokołów ustnych rozpraw Senat wydaje uchwały (§. 167, 226 i i. o. e.).

20, 21, 22, 32, 132, 191, 206, 239, 289, 345, 351 o. e.) lub też osobny rekurs jest wzbroniony (§§. 66, 239, ust. przedostatni, o. e.).

Od niezmiennej reguły Procedury cywilnej, że *contra bines conformes* nie ma nigdy rekursu rewizyjnego (§ 528 p. c), istnieją w postępowaniu egzekucyjnym wyjątki (§§. 83, u. 3, i 239, u. 3, o. e.).

Contra bines non conformes nie jest w postępowaniu egzekucyjnym prawo rekursu tak ograniczone jak w §. 519 p. c., którego przepisy, zawarte w u. 2. i 3, nawet nie dadzą się w egzekucyi zastosować. Wynika to z § 65 o. e., który w ogóle pozwala na rekurs od uchwał nie rozróżniając, w jakiej zapadły instancyi, i z przepisu §. 167, który wyjątkowo odejmuje prawo rekursu w przypadku tamże określonym (*exceptio firmitat regulam*).

Zgodnie z zasadniczym postanowieniem § 524 p. c. nie ma w postępowaniu egzekucyjnym rekurs skutku wykonanie uchwały wstrzymującego (§. 67 o. e.). Ale z drugiej strony, nie jest też sędzia w niem upoważniony do wstrzymania wykonania (lub też egzekucyi) każdej uchwały, jak na to co do uchwał, w procesie zapadłych, §. 524, u. 2. i 3, p. c. Sądowi i sędziemu pozwala. Przypadki, w których wykonanie uchwał, w trakcie samego postępowania egzekucyjnego

zapadłych, może dopiero po ich prawomocność nastąpić, są w ustawie szczegółowo wymienione (§. 67, u. 2, w połączeniu z §§. 47, 96, 103, 118, 130, 154, 155, 157, 159, 160, 163, 168, 169, 188, 193, 199, 204 w połączeniu z §. 155, 207, 235, 236, 237, 266, 278 w połączeniu z 155, 287, 288, 315, 318, 394, 490 o. e.).

W tych zatem przypadkach ma rekurs z prawnej konieczności skutek wstrzymujący.

Upoważnienie wstrzymania egzekucyi z powodu wniesionego rekursu służy Sądowi tylko wyjątkowo według §§. 42, l. 7, o. e.

Odmienne aniżeli w p. c. (§ 521, u. 1, *ibid.*) wynosi termin rekursowy o. e. tylko dni 8.

Za wyjątkiem §§. 517 i 518 p. c., które się odnoszą do odrębnych procederów, to wszystkie inne przepisy p. c. o rekursie (§§. 514—528 *ibid.*), uzupełniają powyższe postanowienia o. e. i powinny być w postępowaniu egzekucyjnym stosowane, nie wyjąwszy nawet przepisu §. 520 p. c. o konieczności sygnatury adwokackiej na rekursie pisemnym, z powodu, że w egzekucyi jedynie w obec Trybunałów I. inst. nie ma przymusu adwokackiego (§. 52 o. e.).

Pojęcie i okresy sprawy egzekucyjnej.

Ze względu na powszechną właściwość Sądu egzekucyjnego, postanowioną w §. 17 o. e., wypada nam poznać, co to znaczy jedna sprawa egzekucyjna. Tak długo bowiem, jak ta sprawa wisi, należy do Sądu egzekucyjnego przeprowadzenie rozpraw (pośród postępowania egzekucyjnego) i orzekanie we wszystkich sporach (procesach), które w ciągu postępowania egzekucyjnego (odbywającego się w zakresie jednej i tej samej sprawy) i z jego przyczyny powstają. Właściwość ta powszechna Sądu egzekucyjnego jest usprawiedliwioną związkowością owych spraw z toczącą się egzekucją (forum connexitatis). Po zakończonem postępowaniu egzekucyjnym w jednej sprawie zostaje dla wszystkich po egzekucyi rozpoczętych sporów, odnoszących się do dotychczasowego przedmiotu egzekucyjnego, które były dotąd w Sądzie egzekucyjnym skoncentrowane, prawidłową właściwość Sądów, które dla nich norma jurysdykcyjna przeznacza. Powstaje zatem kwestya, czem i kiedy się szczegółowa sprawa egzekucyjna rozpoczyna, i co stanowi o jej zakończeniu. Z tem snadnie najlepiej da się po-

łączyć rzecz o okresach postępowania egzekucyjnego, która nam wewnętrznie jego urządzenie odsłoni.

A) Początek sprawy egzekucyjnej. Czytamy w motywach rządowych do a. XXXI j n., u. z. o. e co następuje: „Als anhängig wird aber die Execution zu gelten haben, wenn der erste Exekutionsgrad in Antrag gebracht wurde“. Tak samo zapatrują się m. k., w których wyraźnie jest powiedziane, że nie z chwilą dozwoleńia pierwszego stopnia, stan sprawy wiszącej zaistniał, lecz z chwilą, w której wniosek na dozwoleńie w Sądzie został podany.¹⁾ Najczęściej jednak zdarzać się będzie, że egzekucya nastąpi po procesie, wyrokiem załatwionym. Jak wiadomo, może egzekucyi w takim przypadku jedynie Sąd orzekający dozwolić (§ 4, l. 1., o. e.); za czem idzie, że ona się wtedy jako dalszy ciąg procesu przedstawia. Ale z powyższej przyczyny następuje przerwa, trwająca od chwili, w której wyrok stał się prawomocnym, aż do dnia, w którym

²⁾ W procesie rozpoczyna się stan sprawy wiszącej z chwilą doręczenia dekretowanej skargi (§ 2, 32, p. c.), coby w egzekucyi odpowiadało doręczeniu egzekutowi dozwoleńia egzekucyi, z czem znowu z reguły wykonanie egzekucyi jest połączone.

Sąd otrzymał prośbę o jego egzekucję Spory odnoszące się do spodziewanego postępowania egzekucyjnego, przed ową chwilą wybuchłe, należą do Sądów, z mocy przepisów n. j. właściwych, a dopiero z dniem wniesienia podania o egzekucję rozpoczęła się dla nich powszechna właściwość Sądów, w egzekucyi występujących (dozwalającego lub egzekucyjnego).

B) Główne okresy postępowania egzekucyjnego. Bez względu na to, czy wykonanie egzekucyi od Sądu dozwalającego przechodzi do innego Sądu (egzekucyjnego), czyli też Sąd dozwalający wykonanie egzekucyi u siebie zatrzymuje i przez to na Sąd egzekucyjny się przemienia, zawsze postępowanie egzekucyjne w danej sprawie rozpada się na dwa główne okresy: na okres dozwoleń i na okres wykonania egzekucyi dozwoleń. Ten drugi okres wykonawczy rozpoczyna się:

1. w przypadku, gdy Sądem egzekucyjnym jest inny Sąd, aniżeli dozwalający, z dniem, w którym wezwanie o wykonanie weszło do Sądu egzekucyjnego;

2. w przypadku zaś, gdy Sąd dozwalający jest zarazem Sądem egzekucyjnym, z chwilą, gdy organ do wykonania egzekucyi powołany

otrzymał polecenie przedsięwzięcia pierwszej czynności egzekucyjnej (§ 33 o. e.)

W przypadku pod 1. ustaje z ową chwilą kompetencya Sądu dozwalającego, a rozpoczyna się wyłączna właściwość Sądu egzekucyjnego, obejmująca prawidłowo nawet sprawy, odnoszące się do dozwoleń egzekucyi (IV. B C D.).

C) Stopnie pośród okresu wykonawczego Jeżeli wykonanie egzekucyi odbywa się za pomocą jednego aktu, natenczas oczywiście nie może być mowa o stopniach pośród okresu wykonawczego. Tak się zaś ma rzecz w następujących egzekucjach:

1 w egzekucyi przez przymusowe uzasadnienie prawa zastawu, w której intabulacya wykonalnej wierzytelności pieniężnej wzgl. zastawnicze opisanie posiadłości jest pierwszym i ostatnim aktem wykonawczym (§§ 87 — 96 o. e.);

2 w egzekucyi przez przymusowe przeniesienie rzeczy ruchomych, (*in specie* lub *in genere* egzekwentowi się należących), z majątku egzekuta do majątku egzekwenta, a to faktycznie (§ 346 o. e.), lub symbolicznie (§ 348 o. e.);

3 w egzekucyi przez przekaz roszczenia egzekuta o wydanie rzeczy ruchomych (*in specie*

lub *in genere*), jakie mu służy do osoby trzeciej (§ 347 o. e.). Z reguły następuje przekaz dopiero po zajęciu (§§ 303, 325, 327 o. e.); w tym zaś przypadku poprzednie zajęcie roszczenia jest zbyteczne;

4. w egzekucyi przez przymusowe wprowadzenie egzekwenta w posiadanie dóbr nieruchomości, przedmiotów własności górniczej i okrętów, tudzież przez wyrugowanie egzekuta z tych przedmiotów (§ 349 o. e.);

5. w egzekucyi przez przymusowe udzielenie lub zniesienie praw tabularnych (§ 350 o. e.);

6. w egzekucyi przez podział fizyczny dobra nieruchomego, rozdział majątku lub sprostowanie granic (§ 351 o. e.), co wszystko zawsze za akty jednolite poczytać należy, które swoją drogą nieraz wymagają przedsięwzięcia większej liczby rozmaitych czynności, tak same jak

7. egzekucya z § 353 o. e., która ewentualnie wymaga dłuższego procederu; następnie:

8. egzekucye karne (§§. 354, 355 o. e.), które zawsze mają na celu zastosowanie jednego tylko środka egzekucyjnego (grzywny lub aresztu), chociaż to czasem kilkakrotnie powtórzyć, a zatem też kilka oddzielnych egzekucyj przeprowadzić wypadnie; w końcu

9. administracya przymusowa, która bez zmiany przedmiotu (ob. niżej pod 1.) i środka egzekucyjnego trwa aż do zaspokojenia egzekwentów ¹⁾

We wszystkich innych egzekucjach są w okresie wykonawczym możebne stopnie, ale nie z tej jedynie przyczyny, że one się z większej liczby lub z rozmaitych aktów składają (ob. wyżej pod 7, 8 i 9), ale obok tego dla tej, pod tym względem stanowczej przyczyny, że podczas postępowania wykonawczego w jednej i tej samej sprawie zdarzy się w tym jej okresie zmiana bądź

¹⁾ § 129, u. 1, o. e. Ztąd konsekwencya, że aż do tej chwili, w ustawie wyraźnie wskazanej, wszystkie spory, a między nimi te, które względem przedmiotu administracyi z postępowania egzekucyjnego wynikły, należą do Sądu egzekucyjnego. Jest to zupełnie logiczne z powodu, że odmiennie, aniżeli w egzekucyi sprzedażnej (ob. niżej pod 1.), przedmiot administracyi nigdy nie przestaje należeć do majątku egzekuta, a zatem też i egzekucya nie zmienia swego przedmiotu. W egzekucyi sposobem administracyi nie ma też pełnego postępowania ektrykacyjnego, a to dlatego, że się obok wierzytelności egzekwowanej w niej rozehodzi jedynie o wydatki administracyjne, a zatem o zaspokojenie roszczeń, nie tyle z przyczyny prowadzonej egzekucyi, ile z powodu każdej administracyi koniecznych (§§ 120, ll. 1, 2, 4, 5; 124, ll. 1, 2, 3 o. e.), lub ze względów

w przedmiocie egzekucyi bądź w środku egzekucyjnym, bądź też w jednym i drugim równocześnie; a mianowicie:

1. Przedmiot egzekucyi zawsze się w niej zmienia wtedy, gdy skutkiem dokonanej sprzedaży (licytacyjnej lub innej, np. §§. 200, 1, 1, 268 o. e.) dotychczasowy jej przedmiot z majątku egzekuta przeszedł do majątku nabywcy. Jasną bowiem jest rzeczą, że skoro wszelka egzekucya majątkowa odbywa się przeciw egzekutowi na jego majątku, to w chwili, gdy część jego majątku, egzekucyą obłożona, właściciela zmieniła,

społecznych słusznie się należących (§ 120, 1. 3. o. e.), a potem takich roszczeń pieniężnych (§ 123, o. e.), które się uprawnionym prawidłowo z dochodów wypłaca (§§. 125, 126 o. e.). Odpadają roszczenia niepieniężne i prawa, za które tylko wartość substancyi odpowiada, jeżeli w celu ich ściągnięcia uprawniony nie uzyskał administracyi przymusowej. W ektrykacyi właśnie to jest istotnem, że ona obejmuje także te ostatnie roszczenia i prawa. Zresztą gotówka z administracyi uzyskana nie zastępuje pierwotnego przedmiotu egzekucyi, tak że jeszcze i z tej przyczyny nie ma mowy o zmianie przedmiotu w ciągu egzekucyjnej administracyi. Dochody bowiem pozostają tylko dochodami, a suma z nich uzbierana nie przedstawia wartości tejże. (Co w tej uwadze powiedziano, odnosi się głównie do tego, o czem w tekście na str. 554 n. pod 1. będzie mowa)

egzekucya względem niej się skończyła, i że jeżeli mimo to postępowanie w danej sprawie jeszcze nie ustało, to ono tylko względem innego przedmiotu dalej ciągnąć się może. Ale, jak z powyższego wynika, dokonany akt sprzedaży, który jedynie tworzy tytuł praw nabywcy, sam przez się nie jeszcze pod tym względem nie znaczy; potrzeba nadto, aby sprzedany przedmiot egzekucyi rzeczywiście i prawnie wyszedł z majątku egzekuta (np. § 156, u. 2., o. e). W miejsce przedmiotu, który w majątku egzekuta ubył, pozostaje wartość jego, którą przedstawia uzyskana i do sądowego depozytu złożona cena kupna, nowy przedmiot jeszcze nie ukończonej egzekucyi tworząca, która za pomocą postępowania działowego (extrykacya) w celu wyczerpania i ukończenia egzekucyi ma być wypłaconą osobom, które wykażą roszczenia płynne i płatne, z wartości substancyi zaspokoić się mające.

W konsekwencji zatem przechodzi wtedy egzekucya zawsze przynajmniej przez dwa stopnie: przez postępowanie sprzedażne i działowe, chyba że egzekucya przed sprzedażą została zastanowioną. W tych zaś egzekucyach sprzedażnych, które się zajęciem rozpoczynają, może dojść w przypadkach, w których egzekucya przed sprzedażą nie została za-

stanowioną, aż do trzech stopni: zajęcia, sprzedaży, ekstrykacyi (egzekucya sprzedażna na fizycznych rzeczach ruchomych i na tych prawach majątkowych, na których ona jest dozwolona).

Powyższe uwagi mają to praktyczne znaczenie, że w chwili, gdy się egzekucya pierwotnego przedmiotu skończyła, ustaje powszechna kompetencya Sądu egzekucyjnego dla sporów, z powodu postępowania egzekucyjnego względem owego przedmiotu rozpoczętych, a rozpoczyna się dla sporów, odnoszących się do nowego przedmiotu egzekucyi (np. dla sporów o cenę kupna lub o prawa, na nią przeniesionych).

2. Przez' to jedynie, że się środek egzekucyjny pośród jednej i tej samej egzekucyi zmienia, powstają stopnie jedynie w tych egzekucjach, w których nie ma zmiany przedmiotu skutkiem dokonanej sprzedaży. Tak się rzecz ma w egzekucyi, której celem jest zaspokojenie roszczenia pieniężnego, a przedmiotem bądź wierzytelność pieniężna egzekuta (§§. 290 — 324 o. e), bądź roszczenie jego o wydanie lub świadczenie rzeczy fizycznych (§ 325 — 329 o. e), jeżeli się prowadzi egzekucyę drogą przekazu. Mamy wtedy dwa stopnie:

a) zajęcie jako stopień wszystkim tym egzekucyom spólny (§§. 294 — 302, 325, 331 o. e.); następnie

b) jako drugi i ostatni stopień należy przyjąć przekaz do ściągnięcia lub dla zapłaty wierzytelności pieniężnej (§ 303 i n. o. e) albo przekaz do ściągnięcia wierzytelności hipotecznej lub roszczenia o wydanie lub świadczenie rzeczy fizycznych (§§. 321, 326 o. e.) W ostatnim przypadku z woli prawa nie ma innego środka jak tylko przekaz do ściągnięcia; w poprzednim zależy od woli wierzyciela, czy ma być egzekucya prowadzona sposobem przekazu czy sposobem przymusowej sprzedaży.

D. Koniec sprawy egzekucyjnej.

Rozpoczęta egzekucya kończy się bądź formalnym aktem sądowym (zastanowieniem), wyraźnie koniec sprawy egzekucyjnej orzekającym, bądź też bez takiej wyraźnej uchwały sądowej, koniec egzekucyi wypowiedzującej.

1. Zastanowienie sądowe egzekucyi jest formalnym aktem, który niejako widocznie, na zewnątrz, koniec egzekucyi uzmysławia. Atoli koniec sprawy egzekucyjnej nie zawsze się schodzi z zastanowieniem. Ze względu

du na treść i skutki należy odróżnić dwa rodzaje zastanowienia: zupełne i niezupełne.

a) Zupełnem jest zastanowienie wtedy, jeżeli z tym formalnym aktem cała sprawa egzekucyjna się skończyła. Ma to naprzód miejsce z kilku przyczyn szczególnych, jeżeli im towarzyszy ten powszechny warunek, iż obok egzekwenta (egzekwentów) żaden inny wierzyciel nie ma prawa być zaspokojonym z wartości substancji przedmiotu egzekucyi. Są to następujące przyczyny:

α) jeżeli zastanowienie opiera się na woli egzekwenta, przed jego zaspokojeniem oświadczonej, a mianowicie gdy on zeznał w obec Sądu odpowiedniej treści oświadczenie względem samego roszczenia wykonalnego (udzielenie zwłoki, § 40 o. e.) lub tylko względem jego egzekucyi (odstąpienie od prośby o dozwole nie egzekucyi lub od wykonania egzekucyi dozwolonej zanim się jej wykonanie rozpoczęło lub też po rozpoczętem wykonaniu; zrzeczenie się teje na czas, który jeszcze nie upłynął — § 39, l. 6, o. e.); jeżeli jest kilku egzekwentów potrzeba w tym celu zgodnego oświadczenia wszystkich egzekwentów;

β) jeżeli wszyscy egzekwenci zostali zaspokojeni po chwili, w której tytuł egzekucyjny powstał (§ 40 o. e.), bądź skutkiem

przeprowadzonej egzekucyi, bądź przedtem dobrowolnie ze strony egzekuta, lub kogo innego, któremu na zastanowieniu egzekucyi prawnie zależy (np. § 200, l. 2., o. e.)

Zupełnem jest również zastanowienie skutkiem przyczyn szczególnych pod 1., chociaż określony tamże warunek nie zachodzi:

α) administracyi przymusowej, z powodu, że w obec tejże nie wchodzi w rachubę wierzyciele, mający prawo zaspokojenia z wartości substancyi (§ 129, u. l., o. e.; ob. uwagę na str. 553);

β) licytacyi posiadłości z powodu opieszalności egzekwenta (§§. 145, 188, u. 2., 328 o. e.);

γ) wszystkich tych egzekucyj, które się zastanowieniem formalnie kończą (ob. niżej pod 2.), jeżeli ono zostało orzeczonem w skutku zupełnego zniszczenia tytułu egzekucyjnego (§ 39, ll. 1, 5, o. e.), zupełnego uwolnienia przedmiotu egzekucyjnego (§ 39, ll. 2, 3, 4, 7, o. e.), lub w obec braku pokrycia dla kosztów egzekucyi (§ 39, l. 8, o. e.)

b) Niezupełnem jest zastanowienie w tym przypadku, gdy jedynie szczegółowy spośród egzekucyi proceder skutkiem niego się kończy lub odpada, ale rozpoczęta sprawa egze-

kucyjna dalej się ciągnie. To zachodzi tylko w imobilarnej egzekucyi sprzedażnej w przypadku, przewidzianym w § 200, l. 1, o. e. Mimo zastanowienia postępowania licytacyjnego odbywa się dalsza egzekucya w postępowaniu działowem.

2. Bez wyraźnego zastanowienia kończą się;

a) wszystkie egzekucye dokonane, gdy w tym celu jeden akt egzekucyjny wystarczy (wyliczone wyżej pod C. ll. 1 do 5.);

b) z reguły wszystkie egzekucye dokonane, które się z większej liczby aktów składają, ale mimo to w jednolitym procederze przeprowadzają (wymienione wyżej pod C. ll. 7 do 8), atoli za wyjątkiem administracyi przymusowej;

c) administracya przymusowa bowiem winna być również i w tym przypadku wyraźnie zastanowioną (§ 129, u. 1., o. e.); wyjątkowo kończy się ona bez formalnego zastanowienia, a w szczególności jako egzekucyjna w przypadku § 161 o. e., a stanowczo wtedy, gdy przedmiot tejże zostanie na przymusowej licytacyi sprzedany (§ 218, u. 3, o. e.)

d) egzekucye sprzedażne (imobilarna i mobilarna), w których sprzedaż została dokonana, bądź drogą licytacyi bądź

bez niej (§§. 200, l. 1, 268 o. e.), kończą się z chwilą, w której złożona w Sądzie cena kupna została na podstawie uchwały działowej w zupełności rozebrana, i bez względu na to, czy egzekwent zaspokojenie osiągnął lub nie. Trwają zatem te egzekucye aż do wyczerpania swego przedmiotu. Jak długo bowiem przedmiot istnieje, tak długo też egzekucya trwać musi. Za tem idzie, że wszelkie spory, dotyczące się ceny kupna, a względnie znajdującej się w Sądzie części tejże, tak długo do Sądu egzekucyjnego należą, jak długo w myśl powyższego egzekucya nie jest ukończoną.

ε) Spory prawne po dokonanej egzekucyi. ¹⁾

Po dokonanej egzekucyi wypada nieraz egzekutowi wystąpić formalną skargą cywilną w celu zrealizowania korzyści, która

¹⁾ Z powodu prowadzonej egzekucyi następujące spory prawne są możebne: 1. między stronami, w których egzekut jako powód występuje (np. §§. 35, 36 o. e.); 2. między innymi uczestnikami (np. t. z spory eliminacyjne); 3. między osobami trzeciemi jako powodami a stronami (§ 37 o. e.); 4. między egzekwentem a egzekutem, w których egzekwent jako powód występuje, 5. między egzekwentem jako powodem a dłużnikiem egzekuta jako pozwanym. Tylko o sporach pod 5 będzie mowa w tekście.

w skutku egzekucyi, już dokonanej, prawnie mu przypadła.

W tem położeniu znajduje się egzekwent w tym przypadku, jeżeli on przeprowadził egzekucyę sposobem przekazu, a dłużnik egzekuta (t. z. w ogóle ten, który względem przekazanego prawa był w obec niego zobowiązanym aż do chwili dokonanego przekazu) wzbrania się dobrowolnie dopełnić swego obowiązku w obec nowego uprawnionego lub też przeczy istnieniu tegoż obowiązku.

Pytanie zachodzi, ażali w istocie w tym przypadku egzekucyę mimo koniecznie potrzebnego sporu dodatkowego, a z nią razem też powszechną właściwość Sądu egzekucyjnego za ukończone poczytać należy?

Pod tym względem wynika z odpowiednich przepisów o procesowem zrealizowaniu przekazu wierzytelności pieniężnych (§§. 310, 314 i 316 o. e.), które obowiązują też w egzekucyi sposobem przekazu innych praw (§. 347 o. e.), że:

a) w razie przekazu dla zapłaty z chwilą dokonania tegoż, egzekucya z tej przyczyny się skończyła, że wierzyciel już został zaspokojony;

b) w razie przekazu do ściągnięcia, jeżeli ściągnięcie drogą procesu lub w ogóle w przepisaniem postępowaniu usiłowane,

do zaspokojenia egzekwenta nie doprowadzi, to egzekwent będzie zniewolony inną sprawę egzekucyjną przeciw temu samemu egzekutowi rozpocząć; nareszcie że

c) ustawa dla owych sporów nie przeznaczając Sądu egzekucyjnego, a zatem pozwanego w Sądzie z mocy przepisów n. j. właściwym szukać każe.

Z tych uwag i postanowień o. e. wynika niewątpliwie, że owe spory nie mogą być poczytane za dalszy ciąg rozpoczętej egzekucyi, lecz że ona z chwilą otrzymanego przekazu już się skończyła ¹⁾.

F) Ostateczne określenie sprawy egzekucyjnej.

Zgodnie z tem, cośmy w tym celu dotąd poznali, możemy powiedzieć, że przez jedną sprawę egzekucyjną należy rozumieć egze-

¹⁾ Taka wątpliwość nie może powstać co do sporów, które z powodu prowadzonej egzekucyi egzekwent przeciw egzekutowi rozpoczyna (ob. uwagę na str. 561). Są to spory prawne o interes pieniężny, wydane z powodu niedopełnionej w terminie *obligationis iudicati* bez poprzedniej egzekucyi, względnie po odstąpieniu od egzekucyi rozpoczętej lub też po nadaremnem usiłowaniu egzekucyi (§ 368 o. e.). Co do nich bowiem jest rzeczą jasną, że one do postępowania egzekucyjnego nie należą. Spory te bowiem mają na celu wyrobienie odmiennego tytułu

kucyę, która się prowadzi od początku do końca (ob. wyżej od A. do D.)

1. na jednym i tym samym przedmiocie (zasada jedności przedmiotu), i

2. za pomocą jednego i tego samego środka (zasada jedności środka egzekucyjnego).

Należy jednak podnieść:

ad 1. dwie okoliczności, a mianowicie: jak na tę zasadę wpływa zmiana przedmiotu w egzekucjach sprzedażnych i co w ogóle wtedy za przedmiot egzekucyi począć należy?

a) Wyjątkowo nie kończy sprawy egzekucyjnej taka zmiana przedmiotu, jaka się w egzekucjach sprzedażnych w ten sposób odbywa, że zamiast pierwotnego przedmiotu otrzymuje egzekucya w gotówce, ze spieniężenia tego przed-

egzekucyjnego, a w szczególności opiewającego na zapłacenie sumy pieniężnej, w miejsce dotychczasowego, który opiewał na innej treści świadczenie dodatnie lub na jakieś świadczenie ujemne, aby przez to zamiast egzekucyi z §§. 346 — 367 o. e. uzyskać upoważnienie do prowadzenia egzekucyi sumy pieniężnej. Spory te wprawdzie powstają z powodu prowadzonej egzekucyi ale nie w ciągu tejże. Zatem §. 17 o. e. do nich się nie stosuje. Mimo to wolno je wyjątkowo rozpocząć w Sądzie egzekucyjnym, który jednak nie jest dla nich wyłącznym (§. 368 o. e.).

miotu uzyskanej, inny przedmiot (ob. wyżej pod C). Mimo to spory względem pierwotnego przedmiotu już więcej, do Sądu egzekucyjnego nie mogą należeć; następnie ważną jest tu

b) kwestya, co ustawa jako jeden przedmiot egzekucyjny pojmować i traktować nakazuje? Nieco trudności nastrocza ona jedynie w egzekucyi mobilarnej na rzeczach fizycznych, a to w przypadku, jeżeli zajęcie nie obejmuje jednej tylko rzeczy ale część fizycznego majątku ruchomego, a zatem zbiór fizycznych ruchomości egzekuta, co ustawa za coś tak prawidłowego i naturalnego uważa, że zajęcia jednej tylko rzeczy wcale nie przewiduje. Czyli zatem w naszej kwestyi wszystkie rzeczy za jeden przedmiot egzekucyjny poczytać należy? Gdybyśmy przyjąć musieli, że mamy tyle przedmiotów, ile rzeczy (np. drobiazgów) zostało zajętych, doszlibyśmy do tego, że mamy tyleż spraw egzekucyjnych, a zatem do rezultatów niemożliwych. Już z tego wynika, że egzekucya ma tu za przedmiot jakiś zbiór rzeczy fizycznych. Ale jaki? Jeżeli przypadkowo wszystkie rzeczy zajęte tworzą z mocy praw cywilnych jedną rzecz zbiorową (§. 302 u. c.), wszelkie trudności odpadają. Ale trzeba się z tem liczyć, że to będzie rzadkim przypad-

kiem ¹⁾. By dojść do pozytywnego rezultatu, rzućmy okiem na postanowienia ordynacji egzekucyjnej: zawsze wspomina o zajęciu rzeczy fizycznych (§§. 253, 257); zawsze zaznacza, że równocześnie dokonane zajęcie tychże tworzy jedno zajęcie, jednym protokołem poświadczone (§§. 253, 254, 256, u. 1.), który jako jeden akt będzie w rejestrze grabieży zapisany (§. 254), ale to wszystko jedynie pod warunkiem, że zajęte rzeczy należą do jednego i tego samego egzekuta (§. 253, u. 1.). Z tego możemy znacznie wyprowadzić wniosek, jako ruchomości fizyczne, u jednego i tego samego egzekuta zajęte, tworzą w postępowaniu egzekucyjnym i dla jego celów jedną rzecz zbiorową o tyle, o ile się nie rozchodzi o ich sprzedaż (§. 276 o. e.), która przez to, że się pośród egzekucyi odbywa, nie przestaje być aktem praw cywilnych i postanowienia pod względem swego przedmiotu z tychże praw cywilnych czerpie.

Ze względów ekonomicznych, z którymi prawa cywilne muszą się liczyć, utworzyło się na tym realnym gruncie pojęcie o majątku ruchomym i nieruchomym, jako o dwóch odrębnych całościach zbiorowych w znaczeniu ekono-

¹⁾ Co się tyczy sprzedaży, to zgodnie z p. c. może cała rzecz zbiorowa razem pójść na sprzedaż (§. 276 o. e.).

micznem i prawnem. W szczególności mówimy o całym majątku ruchomym jakby o jednej rzeczy zbiorowej w najobszerniejszym tego słowa znaczeniu, zaliczając do niego rzeczy fizyczne i prawa majątkowe.

Co się jednak tyczy egzekucyi, to jedynie może być mowa o zbiorze rzeczy fizycznych jako o jednej całości prawnej. jeżeli co do tego zbioru zachodzą warunki ustawowe, wyżej określone ¹⁾.

Natomiast prawa majątkowe (wierzytelności pieniężne i inne prawa) w ten sposób należy traktować, że każde prawo z osobna dla siebie odrębny przedmiot egzekucyi tworzy. O. e. bowiem wszędzie wspomina o zajęciu i przekazie lub ma na myśli zajęcie lub przekaz w liczbie pojedynczej. I tak: w §. 294, po wstępie

¹⁾ Co tutaj powiedziano o zajęciu rzeczy fizycznych w egzekucyi majątkowej w celu ściągnięcia sumy pieniężnej, to się w zupełności da zastosować w egzekucyi przez zabór i przeniesienie rzeczy fizycznych *in genere* (§. 346 o. e.). Wszystkie rzeczy, jednym aktem egzekucyjnym objęte, tworzą jedną całość. Jeżeli to jednak się odbywa względem jednej lub kilku rzeczy *in specie* (*ibid.*), to zdaje się, że każda rzecz dla siebie osobny przedmiot egzekucyi tworzy, a zatem też tyle jest spraw egzekucyjnych, ile jest przedmiotów. Atoli co prawo cywilne połączyło (rzecz zbiorowa w myśl prawa cyw.), tego też egzekucya nie rozłączy

o egzekucyi na wierzytelnościach pieniężnych w ogólności, już później (jakoteż w §. 295) mówi tylko o zakazie płacenia jednej wierzytelności i o prawie zastawu, nabytem na jednej wierzytelności; §. 296 zawiera ogólne przepisy o zajęciu wierzytelności z weksłu i z innych papierów, ale już w dalszych §§. 297—301 wspomina zawsze tylko o jednej wierzytelności, i tem zaznacza, że akty, o których tam mowa, należy zawsze przedsiębrać względem każdej z zajętych wierzytelności z osobna; §. 303 wspomina o przekazie jednej wierzytelności; tak samo §§. 326, 331 i i. zawsze o zajęciu lub przekazie jednego tylko prawa wspominają.

Z tegoby wynikało, że w egzekucyi na prawach majątkowych egzekuta każde prawo zajęte osobny przedmiot egzekucyi tworzy, a zatem tyle istnieje spraw egzekucyjnych, ile praw uległo zajęciu.

Ruchomości fizyczne w jednym ręku się znajdujące, zazwyczaj w jeden i ten sam sposób dostały się spólnemu właścicielowi, a gdyby nawet w rozmaity sposób do jednego i tego samego majątku weszły, to zazwyczaj pośród niego w jednakowych zostają warunkach i stosunkach prawnych. Natomiast prawa jako części składowe majątku, tak pod względem zaistnienia jakoteż dalszego istnienia nieskończenie

większą przedstawiają różnorodność i więcej komplikacji, choćby jedynie z tej przyczyny, że własność lub posiadanie, t. z. te stosunki, które rzeczy fizyczne do jednego majątku wcielają, są stosunkami osoby do rzeczy, gdy inne prawa majątkowe mogą być stosunkami do rozmaitych osób. Z tego wypada, że w egzekucyi na prawach majątkowych mogą się co do każdego zajętego prawa z osobna zdarzyć odmienne zawiąkania i spory, dla których jest rzeczą pożądaną, aby egzekucya każdego zajętego prawa szła osobno.

Nakoniec w egzekucyi imobilarnej jest rzeczą niewątpliwą, że każda posiadłość, osobne miało tabularne tworząca (§§. 88, 98, 133 o. e.) lub znajdująca się w posiadaniu egzekuta (§§. 90, 91, 102, 126 o. e.), razem z jej przynależnością (§ 252 o. e.), jest oddzielnym przedmiotem egzekucyi. Wynika to z natury rzeczy, z odpowiednich postanowień, dopiero co przytoczonych, tudzież ze słów § 22 o. e., który wspomina o osobnych egzekucjach na kilku posiadłościach.

Od tego nie ma wyjątku w przypadkach, w których egzekwent prowadzi egzekucyę równocześnie na kilku posiadłościach, ewentualnie w celu zaspokojenia siebie z hipotek łącznych. Chociaż bowiem kilka posiadłości wystawiono na licytację dla zaspokojenia jednego i tego

samego roszczenia (§ 222 o. e.), to edykt licytacyjny zawsze jedną tylko posiadłość obejmuje (§ 170 i n., o. e.); na spólnym terminie licytacyjnym każda posiadłość osobno idzie na sprzedaż (§ 178, u końcowy, o. e.); ceny kupna, osiągnięte ze sprzedaży posiadłości hipoteką łączną obciążonych, każda z osobna i stosunkowo do zaspokojenia wierzytelności się przyczynia. Następnie

ad 2. co się tyczy powyższej zasady jedności środka egzekucyjnego, to nie ma od tejże wyjątków. Ile środków egzekucyjnych zostaje użytych, tyle mamy rozmaitych egzekucyj. Nadto z przyczyn jasnych nie można względem jednego i tego samego przedmiotu równocześnie kilku środków egzekucyjnych używać. Pozorny wyjątek zachodzi tylko co do egzekucyi na posiadłościach. Wolno równocześnie wdrożyć administracyę i licytacyę względem jednej i tej samej posiadłości.

Z chwilą jednak gdy licytacya odebrała przedmiot egzekutowi, a zatem gdy ten środek egzekucyjny swe przeznaczenie spełnił, administracya sama przez się ustaje (ob. D. 2.).

W szczególności zaś dla pojęcia jednej sprawy egzekucyjnej, odbywającej się względem jednego i tego samego przedmiotu za pomocą

jednego środka egzekucyjnego, obojętną jest okoliczność:

1. że ją w tych warunkach popiera kilka egzekwentów; z odpowiednich przepisów o uzyskaniu dozwolenia i o prowadzeniu egzekucyi na korzyść kilku osób (o przystąpieniu do egzekucyi — ob. V. B. C.) wynika, że zawsze się tylko jedna egzekucya prowadzi; następnie zarówno obojętną jest okoliczność,

2. że się w tych warunkach odbywa egzekucya na korzyść kilku roszczeń wykonalnych, służących jednemu lub kilku występującym egzekwentom. W przypadku pod 1. mamy zawsze kilka roszczeń, a mimo to, z mocy wyraźnych przepisów, zawsze tylko jedną egzekucyę. Przeto tem bardziej, gdy egzekwowane roszczenia służą jednemu i temu egzekwentowi, istnieje w powyższych warunkach tylko jedna sprawa egzekucyjna.

Z tych uwag zaś wypływa, że mimo istnienia jednego tylko roszczenia, które służy jednemu i temu samemu egzekwentowi, istnieje kilka odrębnych spraw egzekucyjnych, jeżeli egzekwent prosił (chociażby w jednym i tem samem podaniu) i uzyskał egzekucyę na kilku przedmiotach.

XII-

Środki prawne postępowania egzekucyjnego.

Na wstępie rozbierzemy system przyczyn nieważności, w postępowaniu egzekucyjnym istniejących, które podzielimy na powszechne i szczególne. Do środków prawnych zaliczamy: rekurs i opozycję. Zakończymy rzecz całą uwagami o znaczeniu skarg i procesów cywilnych pośród postępowania egzekucyjnego.

A. Powszechne przyczyny nieważności. Według § 514, u. 2., p. c., który z mocy § 78 o. e. obowiązuje również i w postępowaniu egzekucyjnym, wolno (rekursem) zażądać uchwały sędziego niższej instancji z przyczyn nieważności, w § 477 p. c. wyczerpująco i szczegółowo określonych, dla których to zresztą przyczyn sąd *ad quem* odnośną uchwałę, także i bez wyraźnego zażalenia, z urzędu znosi. Już poprzednio była o tem mowa (rozd. IX), o ile § 477 p. c. może w egzekucyi obowiązywać. ¹⁾

¹⁾ Tak samo jak w procesie nie ma w sprawie rekursowej przyczyn uchylających z § 496 p. c., a to z powodu, że w procesie wolno zawsze sędziemu *ad quem*

Ale to są jedynie powszechne przyczyny nieważności, dla których każda uchwała może być zacepioną, a wzgl. z urzędu powinna być zniesioną.

B. Szczegółowe przyczyny nieważności istnieją w obec udzielenia przybicia i są w ustawie wyczerpująco wyliczone i określone (§ 184 o. e.).

C. Zwyczajnym środkiem prawnym jest rekurs, który może być oparty na przyczynie nieważności (formalnej niesprawiedliwości) lub na tej okoliczności, że wydana uchwała, w obec stanu sprawy, w procederze formalnie ważnym ustalona, nie zgadza się z ustawą (niesprawiedliwość materyalna). Rekurs jest nadto środkiem prawnym dewolutywnym, który przenosi sprawę do sędziego wyższego.

D. Nadzwyczajnym środkiem prawnym jest opozycja, której ze względu na przedmiot mamy dwa rodzaje a mianowicie:

1. opozycję przeciw roszczeniom (juris publici vel privati), do zaspokojenia lub w ogóle

nakazać dochodzenia wyjaśniające, w myśl § 526 p. e., który jest jeszcze dla egzekucyi wzmocony przepisem § 55, u 2., o e.

do uwzględnienia zgłoszonym, o której później (pod G) będzie mowa; tudzież

2. opozycję przeciw uchwałom właściwego postępowania egzekucyjnego t. z. przeciw tym uchwałom, które w postępowaniu egz. zapadają w obec ustalonych rozszeżeń, pod 1. wspomnianych, lub też pomimo że one nie zostały ustalone.

Wszelka opozycja, a w szczególności pod 2. wymieniona, dąży do uzyskania zmiany uchwały wydanej lub do przeszkodzenia temu, by uchwała została wydana (§ 186 o. e.), w ten sposób, że oponent udaje się do Sądu instancyj pierwszej, a zatem nie ma skutku dewolucyj.

Jako zaś instytucja, w obec rekursu nadzwyczajna i wyjątkowa, jest ona dozwoloną, a wzgl. potrzebną jedynie w przypadkach wyraźnie w ustawie wskazanych.

Mamy zatem następujące opozycje:

a) przeciw dozwoleń egzekucyj na zasadzie tytułów zagranicznych (§ 83 o. e.);

b) przeciw udzieleniu przybicia w imobilarnej egzekucyj przedażnej (§ 182 o. e)

c) z powodu braku pokrycia dla hipotek poprzednich (§ 190 o. e.);

d) przeciw tymczasowym zarządzeniom (§§ 397 i 398 o. e.)

3. Powszechnym warunkiem wykonania prawa opozycyi jest dotrzymanie terminu, który w przypadkach pod 2. lit. a. i c. jest czasokresem. wynoszącym dni czternaście, w przypadkach zaś b. i c. jest nim ta sama audyencya, którą ustawa przeznacza do odbycia procederu, z powodu którego opozycya przeciw wydanej lub wydać się mającej uchwale może być wniesiona (termin przedaży).

4. Powszechnym skutkiem omieszczenia terminów pod 3. jest utrata prawa opozycyi, co się bezwarunkowo odnosi do opozycyi w przypadkach pod 2. lit. b. i c.; co się zaś tyczy opozycyi w innych dwóch przypadkach, to:

a) ów termin jest przypadku pod 2. lit. a. jedynie o tyle zawitym, o ile się rozchodzi o opozycyę z § 81. l. 3, o e., a zatem jeżeli ona zasada się na okoliczności, która przede wszystkim egzekutowi jest znaną i w jego osobnym interesie ma być uwzględnioną; we wszystkich innych przypadkach (§§ 79, 80, 81, 84 o. e.) nie jest opozycya żadnym terminem ograniczoną, a to z powodu, że w tych przypadkach są *causae oppositionis* w interesie publicznym ustanowione, a przeto Sąd na nie zawsze z urzędu powinien uważać; tudzież

b) w przypadku pod 2. lit. d. wprawdzie egzekut traci prawo opozycyi, przeciw tymczasowemu zarządzeniu, ale przez to nie straci prawa żądania zniesienia lub ograniczenia rozmiarów tegoż zarządzenia, jeżeli zachodzą warunki §. 399 o. e. ¹⁾);

5. Skutki zaś wniesienia opozycyi są:

a) w przypadku pod 2. lit. a. Sąd rozpisze ustną rozprawę według przepisów o. e., którą rozstrzygnie wyrokiem, od którego jest taka sama apelacya dozwolona, jak w procesie i takie same jak w procesie odbywa się skutkiem tejże postępowanie odwoławcze (§ 83, u. 2. o. e.);

b) w przypadkach pod 2. lit. b. odbywa się zawsze ustna rozprawa na tej samej audyencyi (termin przedaży), na której opozycyę wniesiono; Sąd ją też z reguły na tej samej audyencyi ustnie ogłoszoną uchwałą rozstrzygnie. Ale w przypadkach, w których Sąd nie był w stanie zbadać na tejże audyencyi i podczas tej rozprawy wszystkich okoliczności, do rozpo-

¹⁾ § 399 o. e. utrzymuje to prawo wyraźnie tylko na przypadek, gdy wniesiona opozycya została odrzuconą; ale to się tem bardziej stosuje do przypadków, w których ona wcale nie została wniesioną.

znania opozycji potrzebnych (np. okoliczności z § 184, l. 7, o. e.), wyda Sąd odpowiednią uchwałę do dni ośmiu po terminie sprzedaży (§ 185 o. e.),

c) na opozycję z powodu braku pokrycia (wyżej pod 2. lit. c.), po myśli § 184, l. 8, założoną, odbywa się również rozprawa zaraz na audyencyi, a nadto będzie zawsze na tych miast na terminie sprzedaży rozstrzygnięcie sądowe ogłoszone (§ 191, u. 2, o. e.);

d) na opozycję przeciw tymczasowemu zarządzeniu (wyżej pod 2. lit. d.), odbędzie się rozprawa ustna na rozpisanej w tym celu audyencyi (§ 398 o. e.).

E) Stosunek rekursu do opozycji.

1. Z reguły istnieje opozycja obok rekursu i służy do tego, by rekurs uczynić zbytecznym. Taki bowiem jest w ogóle racjonalny cel środków niedewolutywnych, by zapomocą tychże odbyć próbę, czyli też nie da się zaoszczędzić stronom i Sądowi dłuższe i kosztowniejsze, a nadto w egzekucyi z przymusem adwokackim połączone postępowanie odwoławcze, skoro w danych warunkach ta sama sprawa może być snadnie z tym samym skutkiem w Sądzie *a quo* powtórnie rozpoznana. To też i w egzekucyi z reguły

służy egzekutowi prawo odwołania się od uchwały, opozycyę załatwiającej; wyjątek stanowi tylko uchwała, która zapada na terminie przedazy i załatwia opozycyę z powodu braku pokrycia dla hipotek poprzednich (§ 191, u. 3, o. e.). Opozycja jest w tym przypadku jedynym środkiem prawnym, obok ktorego nie ma rekursu.

2. Rekurs istnieje z reguły niezawisłe od tego, czy opozycyę wniesiono lub nie (§ 83 o. e.). Atoli, wyjątkowo,

a) co się tyczy uchwały, która termin przedazy i sprawę udzielenia przybicia załatwia, to wolno ją z przyczyn § 184 o. e. odpowiednim osobom¹⁾ zacząć rekusem jedynie pod tym warunkiem, jeżeli one z tej samej przyczyny i na zasadzie tych samych okoliczności podniosły opozycyę na terminie przedazy (§§. 182, 187, u. 1, o. e.). W tych zatem warunkach jest rekurs zależny od opozycyi, bez której nie ma rekursu²⁾; następnie

¹⁾ Osoby te są wymienione w §§. 171 do 173 o. e.

²⁾ Prawo rekursu nie jest zawisłem od opozycyi, jeżeli egzekut zaczął uchwałę z powodu jej niezgodności z aktami lub dla tego, że najwyższa oferta odnosi się do innego gruntu aniżeli tego, który był na licytacyę wystawiony (§ 187, u. 1, o. e.).

b) rekurs od uchwały działowej o tyle zawisły od opozycyi, że służy jedynie osobom, którym prawo opozycyi jest przyznane, a nadto bez poprzedniego wniesienia opozycyi jedynie dozwolony z przyczyny, z którą rekurent nie był w stanie wystąpić na audyencji działowej (§ 234 o. e.).

F. Stosunek środków prawnych do prawa zażalenia, przyznanego stronom w § 68 o. e. na tem się zasadza, że owe zażalenie jest ograniczone do przypadków, w których podczas wykonania egzekucyi zdarzyły się niewłaściwości. Zażalenie to nie jest zależnem od wniesienia środka prawnego (opozycyi lub zwykłego zażalenia). Na odwrót zaś też i użycia środka prawnego nigdzie ustawa nie czyni zawisłem od poprzedniego wniesienia zażalenia. Możeby jednak po bliższem zbadaniu powyższej kwestyi wyszły na jaw przypadki, w których wniesiony środek prawny dla tego staje się bezprzedmiotowym, że zażalenie, obok niego wniesione, zostało uwzględnionem.

Zażalenie to nie jest właściwym środkiem prawnym. Ono bowiem nie jest potrzebne do wykonania i utrzymania praw, które bez niego przepadają, lecz mimo to ważne spełnia zadanie, bo zapewnia stronom uprawniony udział w wykonaniu egzekucyi przez to, że

im tą drogą wolno przypominać Sądowi obowiązek ścisłego i należytego nadzoru nad wykonaniem egzekucyi Dla tego też było zadaniem prawodawcy otoczyć je takimi warunkami, by skuteczność jego była zabezpieczoną. Cel ten został osiągnięty przepisem § 42, l. 8, o. e., który zażalenie wniesione jako przyczynę odłożenia egzekucyi ustanawia, jeżeli do rozstrzygnięcia zażalenia jest przesłuchanie stron lub innych uczestników potrzebne, a to nie da się bezzwłocznie przeprowadzić

G. Opozycyę przeciw istnieniu praw cywilnych lub roszczeń (jura publici vel privati) w egzekucyi uwzględniać się mających (wyżej pod A. 1) należy ściśle odróżnić od opozycyi, o której dotychczas była mowa. Kto w egzekucyi występuje z wnioskiem, który jedynie pod tym warunkiem może być uwzględniony, że odpowiednie prawo lub roszczenie istnieje lub nie istnieje, ten będzie przez Sąd w egzekucyi działający jedynie wtedy wysłuchany, jeśli pod tym względem wszelka prawna wątpliwość jest wykluczona, a zatem w przypadku, gdy istnienie odpowiedniego prawa jest owym warunkiem, jeżeli na to zaprodukuje dokument, pod względem mocy prawnej z tytułem egzekucyjnym po-

równany. Z tej przyczyny pod względem
 niuządzenia opozycyi przeciw takim pra-
 wom i roszczeniom dwie wynikają konsekwencye ;

1. ze ona sama przez się nie jest skuteczną
 a zatem musi być pominięta, jeżeli uczestnik
 tego rodzaju dokument zaprodukował albo od-
 powiedni dokument już się w aktach sądowych
 znajduje ;

2. ze opozycya ewentualnie na drodze prawa
 (w procesie sądowym lub administracyjnym) po-
 winna być zbadaną i rozstrzygniętą.

Zasada pod 1. 2. jest w odpowiednich prze-
 pisach urzeczywistnioną, a to bez różnicy, czy
 z opozycyą występują osoby trzecie (skarga
 ekseyndycyjna) czyli właściwi uczestnicy
 sprawy egzekucyjnej.

Atoli co się tyczy opozycyi tych ostat-
 nich osób, mamy dwie sprawy, w których na
 opozycyę nie ma formalnego sporu pra-
 wnego. I tak

a) zasada ta doznaje pewnego ogranicze-
 nia o tyle, o ile się rozchodzi o opozycyę przeciw
 uwzględnieniu roszczenia lub stopnia
 pierwszeństwa podczas postępowania dzia-
 łowego, wdrożonego z powodu przeprowado-
 nej administracyi przymusowej (§ 123
 o. e.) lub licytacyi (§§. 213, 231, 235 o. e.)

A mianowicie zachodzi tu wyjątek o tyle, że Sąd nie każdą opozycyę odeszle na drogę prawa, lecz sam ją rozstrzygnie wtedy, jeżeli po przeprowadzonej rozprawie ustnej się okaże, że okoliczności, na uzasadnienie opozycyi przytoczone, nie są spornymi między uczestnikami (ibid.) Jeżeli się zatem taki stan sprawy opozycyjnej z rozprawy ustnej okaże, to postępowanie działowe, będące tylko okresem właściwego postępowania egzekucyjnego, nie służy jedynie ustaleniu punktów spornych lub ugodowemu tychże załatwieniu, lecz rozprawa, jaka się nad opozycyą odbyła, zastępuje zwyczajne postępowanie procesowe, a Sąd ją załatwi uchwałą, mającą takie same znaczenie jak wyrok (m. k. do § 128 o. e.);

b) w sprawie tymczasowego ustalenia stanu biernego opozycya nie idzie na drogę prawa. Do jej uzasadnienia wystarczy uprawdopodobnienie. Jeżeli ono nie będzie w terminie pięciodniowym dostarczone, zostanie zakwestyonowane roszczenie lub żądane pierwszeństwo zgodnie z aktami ustalone (§ 165 o. e.).

XII.

Koszta postępowania egzekucyjnego

A. Kto ponosi koszta? Taka panuje zasada jak w procesie (§ 40 p. c.), skoro o. e. nie wypowiada odmiennej (§ 78 o. e.). Mamy też w o. e. postanowienia szczegółowe, z tej powszechnej zasady wynikające (§§. 40, 78, 203, 243, 259 u. 4; 275, u. 2; 301 u. 6; 366; 386 u. 3; 393, i i.)

B. Prawo żądania zwrotu kosztów między stronami.

Prawo to służy:

1 Z reguły tylko egzekwentowi, t. z. temu wierzycielowi, dla którego egzekucya została waznie dozwoloną (§§ 74 — 76 o. e.), i to prawidłowo bez względu na to, czyli egzekucya się udała lub nie (§ 74 o. e., odmiennie od § 41 p. c.) a w konsekwencyi bez względu na to, czy ona została do konca doprowadzoną lub nie; od czego jednak mamy następujące wyjątki:

a) nie ma egzekwent prawa żądania żądanych kosztów w przypadkach zastanowienia egzekucyi, spowodowanego jego własnym zachowaniem się, a to naprzód bezwarunkowo w przypadkach zastanowienia egz., wyraźnie w ustawie wskazanych (§§. 75, 35, 36 i 39, l. 1, o. e.), powtóre w ogóle

w razie zastanowienia egzekucyi dla jakiegokolwiek bądź ustawowej przyczyny, dla której później z konieczności zastanowienie musiało być orzeczonem, jeżeli egzekwent znajdował się w złej wierze w chwili, gdy o egzekucyę prosił lub gdy się jej wykonanie rozpoczęło (§ 75 o. e.) Zatem nie stracił egzekwent tego prawa, gdy się o istniejącej przyczynie koniecznego (z urzędu) zastanowienia dowiedział dopiero po chwili, od której się egzekucya w myśl § 33 rozpoczęła¹⁾. Tak samo też

b) jeśli egzekwent prosił o egzekucyę lub dozwoloną popierał, mimo że przyczyna nieważności (ob str. 572 i n.) była mu wiadomą lub też ona z jego zachowania się powstała (anal. § 51 p. c.);

c) nie ma egzekwent prawa żądania zwrotu kosztów licytacyi w przypadku § 193 o. e.;

d) w części zaś on to prawo traci w przypadku § 311 o. e., t. z. w razie zrzeczenia się praw, z przekazu wynikających, a mianowicie traci on tylko roszczenie o zwrot kosztów, wyłożonych z powodu przekazu i zaskarżenia wierzytelności, ale nie traci go

¹⁾ Atoli kwestya, czyli on nie straci tego prawa, jeżeli później o tem się dowiedział a mimo to dalej egzekucyę w złej wierze popiera? (anal. § 51 p. c.).

względem kosztów poprzednich kroków egzekucyjnych (zajęcia — 294 o. e.).

2. Egzekut ma wyjątkowo prawo żądania zwrotu kosztów jedynie w przypadku, wyżej pod l. 1. lit. b. podanym, t. z. jeżeli egzekwent popiera w złej wierze egzekucję mimo istniejącej przyczyny nieważności, w procedurze cywilnej ustanowionej (anal. § 51 p. c.); natomiast nie ma nigdzie w o. e. postanowienia, iżby mu się od egzekwenta należały koszta w razie zastanowienia z przyczyn o. e. i w przypadkach, wyżej pod l. 1, lit. a. wymienionych (jak to m. z. mylnie twierdzi Schuster, l. c. w uwadze na str. 564).

C. Kto powyższym osobom zwraca koszta?

1. Egzekwentowi zwraca koszta z reguły egzekut (§ 74 o. e.) i to bez względu na to, czyli tenże ponosi jaką winę w tem, że dobrowolne zaspokojenie egzekwowanego roszczenia doznało zwłoki lub też nie (m. r.);

2. sędzia (Sąd) płaci koszta egzekwentowi lub egzekutowi w odpowiednim przypadku, w §. 51 p. c. przewidzianym;

3. zastępcy swoim mocodawcom w przypadku § 49 p. c.,

3. jeżeli w jednej i tej samej sprawie egzekucyjnej jest więcej osób po jednej lub drugiej stronie, należy zastosować § 46 p. c.

D. Które koszta się zwracają?

Główna reguła zawarta w § 74 o. e., istotnie zgodnym z § 41 p. c. Wobec braku odmiennych przepisów obowiązują również i w egzekucyi postanowienia §§. 41, u. 2 i 3, i 42 p. c.

Prawo żądania zwrotu nie obejmuje zatem kosztów ponad normalną miarę wyłożonych, jak np. obwieszczeń edyktalnych ponad konieczną potrzebę (§ 71 o. e.); drugiego oceniciela (§ 143 o. e.) i t. d.

W tej zaś objętości istnieje prawo żądania wzgl. obowiązek zwrotu co do kosztów wszystkich instancyj, jeżeli tylko egzekucya, choćby dopiero w wyższej instancji, prawomocnie dozwoloną została (anal. § 50 p. c.)

E. Warunki wykonania prawa żądania zwrotu kosztów są:

1. wyraźne żądanie jest niezbędnie potrzebne (§ 74 o. e.), ale do tego wystarczy sam policzenie kosztów (§ 54 p. c.);

2. pod względem czasu, kiedy to żądane w jednej lub drugiej formie ma być przedstawione, przyjmuje o. e. dwie powszechne reguły:

a) czas ten wynosi jeden miesiąc, licząc od ukończenia lub zastanowienia egzekucyi (§§. 74, 288 o. e.; § 125 p. c.); atoli

b) co się tyczy kosztów odbioru gotówki, na pokrycie kosztów egzekucyi służącej, które zresztą sam sędzia z urzędu z góry uwzględnia, gdy w danej sprawie przypuszczalnie po raz ostatni kosztą ustanawia, to właśnie z tej przyczyny, że dodatkowo w tychże ustanowienie, po podniesieniu tychże, kategorycznie jest wzbronionem, należy o nie prosić przed dokonaniem wydaniem owej gotówki (§§. 76, 283 i 284 i i. o. e.)

F. Koszta będą zawsze gotówką wypłacone; a w szczególności nie mogą kosztą egzekucyjne (tak samo jak procesowe) pozostać na hipotece jako należytość uboczna wierzytelności, przez nabywcę objętej (§ 152. o. e.).

G. Bezpieczeństwo dla kosztów egzekucyjnych jest zapewnione następującymi postanowieniami:

1. Sąd je zawsze uwzględnia już przy dozwoleniu (§§. 27; 39 l. 8; 369 o. e.);

2. mają pierwszeństwo przed kapitałem (§§. 120, 216, 283, 286 o. e.)

3. egzekucya kończy się dopiero wtedy, gdy obok roszczenia także i kosztą są pokryte (np. § 279 o. e.).

H. Z przepisów procedury cywilnej o kosztach procesowych (§§. 40—54 p. c.) nie mogą w egzekucyi obowiązywać §§. 43,

44, 45 i 47 p. c., a to nie tylko dla tego, że ich zastosowanie od wyniku procesu lub od zachowania się w procesie zależy, ale nadto z przyczyny, że opisane w nich wyniki lub zachowanie się strony jedynie w procesie jest możebne.

Wątpliwą jest rzeczą, czyli § 48 p. c. w egzekucyi może być zastosowany?

Trudno jego zasadę wykonać dla spraw i procederów wpa d k o w y c h, które Sąd z własnej mocy, jedynie w razie uznanej potrzeby, wywołuje z urzędu w spólnym interesie wszystkich uczestników (§ 35, u. 2, o. e.). Mamy nadto przykłady w sprawach i rozprawach wpa d k o w y c h, spowodowanych wnioskiem osób trzecich (§ 200 ll. 1. i 2.) lub zobowiązanego (§ 201 o. e.), w których nie tylko że nie panuje zasada § 48 p. c., ale obowiązuje odmienna zasada §. 41. p. c., t. z. że wnioskodawca ponosi kosztą postępowania (se. swoje i innych uczestników) jedynie w tym przypadku, gdy sprawę przegra (§ 203 o. e.) Zastanawia to tem bardziej, że sprawa z § 201 o. e. (podobnie jak np. jaka sprawa restytucyjna), służy wyłącznej korzyści strony proszącej (egzekuta), a nadto egzekut, w tej sprawie, która się między nim a egzekwentem rozgrywa, już z mocy powszechnej reguły § 74 o. e., kosztą te egzekwentowi zwrócić obowiąz-

zany. Zestawiając ten ostatni § z powyższymi §§. 201 i 203 o. e., chyba dojdziemy do tego niepożądanego rezultatu, że mamy tu w razie wygranej egzekuta do czynienia z jednym z wyjątków, w § 74 o. e. ogólnikowo przewidzianych, i że zatem egzekut nie ponosi kosztów dochodzeń i rozprawy, jeżeli się z wnioskiem swoim utrzymał (ob. wyżej B. 2.).

XIII.

Sterujące zasady postępowania egzekucyjnego*).

A. Zasada formy postępowania egz. Czy postępowanie to jest ustnem czy pisemnem? Jeżeli jakie postępowanie jest ustnem, to forma ta dwojakie spełnić powinna zadanie. Naprzód to, że przez ustność może postępowanie dowodowe być urządzone w ten sposób, że się odbywa bezpośrednio przed Sądem orzekającym, przez co właśnie może zapanować zasada swobodnego ocenienia dowodów, która prowadzi do prawdy rzeczywistej. Już

*). Z powodu że poprzednie rozdziały były już w chwili ukazania się instrukcyi sądowej (I. s.) z dnia 5. maja 1897, Dz. u. p. nr. 121 wydrukowane, mogłem jej postanowienia dopiero począwszy od niniejszego rozdziału uwzględnić.

przedtem była mowa o tem, o ile postępowanie dowodowe jest i może być podczas egzekucyi bezpośredniem (str. 522). Doszliśmy w tej mierze do rezultatów niekoniecznie dodatnich.

Następnie służy ustność przeprowadzeniu rozprawy między stronami i przesłuchaniu uczestników. W ubogich pod względem treści rozprawach ustnych postępowania egz., w których nie ma sporu o fakty i postępowania z dowodami niepiłnymi (ob. str. 516), służy ta forma jedynie do przedstawienia wniosków i faktów, do zaprzeczenia lub przyznania faktów i do wywodów prawnych. Tak w ustnej rozprawie jakoteż w przesłuchaniu umozebnia ta forma przez to, że się sędzia bezpośrednio z uczestnikiem komunikuje, wyrozumienie rzeczywistej woli osoby działającej, wyjaśnienie tego, co inaczej, gdyby postępowanie było piśmienne, na długo pozostałoby niedokładnem lub niepewnem, — doraźne usunięcie wadliwości i nieprawidłowości i w ogóle ułatwia kierownictwo egzekucją (M. r. — odpowiedni ustęp dosłownie powtórzony na str. 528). Obok tego, że ustność postępowania wprowadza Sąd i uczestników w tak pożądaną styczność bezpośrednią, będą się Sądy egzekucyjne w bardzo obszernej mierze posługiwały ustnością także w stosunku wewnętrznym służbowym do swoich organów wyko-

na w e z y c h. Czytamy w m. r. (do § 53): „Diese Unmittelbarkeit ist eine auf zwei Seiten zu verwirklichende: einerseits im Verhältnisse zwischen dem Richter und den Parteien, und andererseits sollen sich auch Richter und Vollstreckungsorgan unmittelbar gegenüberstehen“. Tę ostatnią myśl wprowadza l. s. w życie w następujących postanowieniach: prawidłowo znosi się sędzia z organem wykonawczym (urzędnikiem kancelaryi sądowej, z woźnym) ustnie, chyba że temu w danym przypadku ustawa stoi na przeszkodzie lub na to doniosłość zeznać się mającego oświadczenia lub inne naglące powody nie pozwalają (§ 86); sędzia zatem z reguły udziela organom wykonawczym ustnie poleceń, pouczeń, wskazówek i skarceń (§ 87); na te ustne oznajmienia nie spisuje się nigdy protokołu; co najwyżej umieszcza się krótką o nich wzmiankę na aktach, a w szczególności też o uchwale (np. dozwalającej wykonania egzekucyi w nocy), jaką sędzia na ustną relacyę organu egzekucyjnego wydaje; organ egz. zdaje ustną relacyę o takich przeszkodach w wykonaniu egzekucyi, które Sąd lub egzekwent usunąć są w stanie; sędzia informuje się osobiście o przyczynach zwłoki w wykonaniu egzekucyi i osobiście organ egzekucyjny do ustnego usprawiedliwienia się wzywa (§ 380); jeżeli

wykonanie jednej i tej samej uchwały sądowej wymaga kilku czynności egzekucyjnych (jak np. polecenia sprzedaży rzeczy ruchomych) złoży organ egz. pisemną relację dopiero po ostatniej czynności, a przedtem ograniczy się do ustnej relacji, chyba że ustawa przepisuje, aby uczestnicy byli sądownie uwiadomiani (§ 381).

Mimo to wszystko jednak postępowanie egzekucyjne nie może być co do swych istotnych aktów innem jak tylko pisemnem (protokołowaniem). Niektóre, a mianowicie najważniejsze tego zjawiska przyczyny i główne o tem przepisy zostały już poprzednio wyłożone i przytoczone (str. 531 i n.). Dopiero co powołane postanowienia I. s. brzmią wprawdzie tak, jak gdyby forma ustna była regułą a pisemna wyjątkiem. Ale chyba rzecz ma się odwrotnie. Zawsze bowiem pozostanie ślad czynności wykonanej w bodaj krótkiej zapisce lub w protokole, jeżeli to był jaki akt ważniejszy lub uczestnicy o nim muszą być uwiadomieni. O te właśnie akta się rozchodzi, a nie o wyłącznie tylko manipulacyjne i pomocnicze, które w istocie nie są właściwymi aktami egzekucyjnymi i co do których jest rzeczą obojętną, czyli dla trwałej pamięci będą w aktach sądowych zapisane lub nie. Ale każdy wniosek stanowczy, każda uchwała i proceder istotnie egzekucyjny muszą być na piśmie podane, wy-

dane lub utrwalone, bo tu się w końcu zawsze rozchodzi o przymusowy zabór majątku lub zajęcie osoby dłużnika, a zatem pewna i trwała musi być przygotowana podstawa do ocenienia, że to już się stało i czyli się odbyło legalnie, (§§. 53, 55, 59 do 72, 92, 94, 123, 145, 301 i w i. o. e.). Wniosek zaś i oświadczenie, które się do protokołu wciąga, przestają być ustnymi a przemieniają się na ustne. Co do aktów zaś, które nie są ani mową ani pisaniem ale inną jakąś czynnością (sprzedaż, ocenienie) rozstrzyga¹ w tej mierze rodzaj dowodu, jaki jest dopuszczony na to, że i jak one się odbyły; a co się tyczy czynności egzekucyjnych, to jedynie dokument (akta sądowe) jest na nie dowodem wyłącznym dozwolonym. W ogóle zaś nie ma mowy o postępowaniu rzeczywiście ustnem, a nawet jest ono zbytecznem, jeżeli istotne fakty muszą być dokumentnie wykazane (ob. str. 531) lub rozprawa ustna nie może dojrzeć do rozstrzygnięcia, jeżeli fakty pozostaną w niej spornymi (ob. str. 516 i n.). Wnioski, uchwały i stanowcze oświadczenia na fakty i wnioski muszą być w każdym postępowaniu ustnem we formie pisemnej sporządzone; wywody prawne nie mają stanowczego znaczenia ani w procesie ani w rozprawach podczas egzekucyi (jura noscit curia); a rozprawy nad faktami i przeprowadzenia do-

wodów nie płynnych, czemu gwoi ustne i bezpośrednio postępowanie niezbędnie jest potrzebne, tak dobrze jak gdyby wcale nie była w postępowaniu egzekucyjnym.

B. Zasada ustnego postępowania obowiązuje zresztą z prawnej konieczności tylko w tych nielicznych przypadkach, w których ustawa wyraźnie ustną rozprawę przepisuje (ob. str. 495). Jeżeli zaś chodzi tylko o przesłuchanie, zależy od rozporządzenia Sądu, czyli ono się ustnie odbędzie lub pisemnie (§ 55, u. 1., o. e.);

C. Zasada jawności nie istnieje w post. egz. (ob. str. 496).

D. Zasada jedno- i dwustronnego postępowania. Odmienne, aniżeli w procesie, panuje w egzekucyi zasada jednostronnego postępowania (§ 55, wstęp, o. e.) Dozwolenie wszelkiej egzekucyi następuje na wniosek uprawnionego bez poprzedniego wysłuchania zobowiązanego (§ 3 o. e.), od czego tylko nieliczne istnieją wyjątki (§§. 9, 11; 91; 133, u. 3; 1 o. e.), poczem wykonanie tejże rozpoczyna się z urzędu (§ 16. o. e.) również bez poprzedniego wysłuchania zobowiązanego. W ciągu zaś postępowania są tylko wyjątkowe przepisane rozprawy ustne i przesłuchania, a nadto tylko rozprawa ustna odbywa się zawsze podług zasady dwustron-

nego postępowania (audiatur et altera pars) a przesłuchanie jedynie wtedy, jeżeli w niem przesłuchanie zobowiązanego przed rozstrzygnięciem wniosku wyraźnie jest przepisane¹⁾ (§§. 9; 11; 45, u. 3; 47, u. 4; 91; 107, u. 2; 108 u. 2; 112, u. 2; 114, u. 2; 129, u. 3; 133, u. 3; 142, u. 3; 206, u. 2; 259, u. 6; 268, u. 3; 4; 271, u. 1; 280, u. 1; 303, u. 3; 307, u. 1; 309, u. 3; 312, u. 3; 317, u. 2; 331, u. 2; 351, u. 1; 358, o. e.).

Po za tem tak w przypadkach, w których ustawa przesłuchanie stron przepisuje (§ 55, u. 1, o. e.), jakoteż w tych przypadkach, w których je Sąd z własnej mocy zarządza (§ 55, u. 2, o. e.), nie jest Sąd do przestrzegania zasady dwustronnego postępowania obowiązany, bo ustawa w tych przypadkach nie wymaga, „aby każdej z przesłuchać się mających osób była dana sposobność do oświadczenia się

¹⁾ Z natury rzeczy wynika, że wszelkie wnioski egzekwenta, innych uczestników i osób trzecich (np. § 200, l. 1, o. e.), są zawsze skierowane przeciw egzekutowi i że go zawsze w sprawie tego wniosku za stronę przeciwną uważać należy. Na odwrot zaś wnioski egzekwenta zawsze są wymierzone przeciw egzekwentowi, a niekiedy też przeciw innym uczestnikom. I na te wnioski następuje przesłuchanie przeciwnika, jeżeli ustawa tego wyraźnie wymaga (§§. 39, ll. 2, 3 i 8 i ust. przedost; 377 o. e.).

na zeznania, przez inne osoby uczy-nione“ (§ 55 o. e.)

E. Zasada wolnej rozprawy w okre-sie dozwoleń egzekucyi niemal pa-nuje wszechwładnie, a mianowicie:

1. Sąd jedynie na wniosek dozwala egzekucyi (§ 3, u. 2., o. e.) i to nie tylko roszczeń prawa prywatnego, ale także roszczeń prawa publicznego, chociaż odpowiednia sprawa, w której tytuł egzekucyjny powstał, z urzę-du została rozpoczęta, co w tego rodzaju spra-wach jest regułą. W takim bowiem przypadku wnosi c. k. Prokuratora Skarbu prośbę egzeku-cyjną do Sądu cywilnego (art. IV. u. z. p. c.); §. 2 rozp. min. sk. z 16. lutego 1855, Dz. u. p. nr. 34, upoważnia wyraźnie tę dykasteryę do rozpoczęcia kroków sądowych w celu ściągnięcia w drodze egzekucyi cywilno-sądowej roszczeń z tytułu podatków, innych dochodów publicz-nych, regaliów, funduszu zapadłości i innych funduszy publicznych (por. str. 348).

Ustawa tak dalece przestrzega tej zasady, że obowiązuje proszącego, aby już w prośbie egzekucyjnej dostarczył Sądowi wszelkich dat i dokumentów, które do przychylnego załatwie-nia prośby są koniecznie potrzebne, gdyż inaczej Sąd odmówi egzekucyi (np. §§. 7, 8, 9 o. e.) i ani proszącego ani żadnego innego uczestnika z urzę-

du nie wezwie do dostarczenia dat i dowodów, do poparcia prośby egzekucyjnej potrzebnych¹⁾, ani też z reguły nie zarządzi w tym celu przesłuchania stron i uczestników (§ 55, u. 2.), chyba że go do tego ustawa w szczegółowych przypadkach wyjątkowo upoważnia (§§. 9, 11, 91, 133 o. e.).

Od reguły niewdrożenia egzekucyi z urzędu mamy następujące wyjątki:

a) w sprawach sądownictwa dobrowolnego może Sąd z mocy §. 19 pat. z 9. sierpnia 1854, Dz. u. p. nr. 208, wdrożyć egzekucyę albo sam z urzędu albo ustanowić kuratora do poczynienia odpowiednich kroków (a. XIII, l. 3, u. 2. p. e.);

b) ściągnięcie kar sądowych, w postępowaniu cywilnem lub karnem orzeczonych (§ 2, l. 9, o. e.), następuje z urzędu, a to pierwszych przez ten Sąd cywilny, który karę nałożył (§ 2 rozp. min. spr. z 5. listopada 1852, Dz. u. p. nr. 227), drugich przez osobowy Sąd powiatowy na wezwa-

¹⁾ Jeżeli jednak strona do protokołu wniosek podaje, udzieli jej przytem sędzia potrzebnych wskazówek, aby wniosek był zgodny z prawem (§ 53, u. 1, o. e.) Co innego zaś pouczenie i rada w tym przypadku, a wezwania i przesłuchania z mocy §. 55, u. 2., które w celu uzupełnienia wniosku na dozwole nie egzekucyi są tam że wzbiorione.

nie Sądu karnego, który karę nałożył (§§. 2 i 3 rozp. min. spraw. z 11. lutego 1855, Dz. u. p. nr. 30, ob. a. XIII, l. 4, u. z. p. c.);

2. egzekucyi majątkowej dozwoli Sąd na tych częściach majątku egzekuta, które egzekwent oznaczył (§ 54, l. 3, o. e.), chyba że przedmiot z przyczyn naturalnych z góry jest dany (np. §§. 346, u 1; 349 o. e.), lub wybór przedmiotu egzekucyi prawem ograniczony¹⁾. Sąd musi się zastosować do żądania egzekwenta w tej mierze, w granicach prawnych przedstawionego (§ 63, l. 4, o. e);

3. Sąd pozwoli na takie środki egzekucyjne (§ 63, l. 3, o. e.), jakich egzekwent w granicach prawnych (np. §§. 14, 15, o. e.) zażądał²⁾.

F. Zasada wolnej rozprawy w okresie wykonania egzekucyi.

1. O ile egzekwent, od którego woli rozpocząć egzekucyi zależy, pozostaje w konsekwencji panem sytuacji pod tym względem, że na jego

1) Według § 5. u. z 6. czerwca 1896, Dz. u. p. nr. 144, o pożyczkach amelioracyjnych, wolno sięgać rentę melioracyjną tylko z posiadłości, na której jest zhipotekowana.

2) O prawie wyboru środków egz., jakie służy egzekwentowi, była już obszerniej mowa na str. 446.

żądanie będzie egzekucya zastanowioną¹⁾, jest mowa niżej pod 9.

2. Egzekucya sprzedażna, zastanowiona lub odłożona dla przyczyny, która nie jest dla wszystkich wierzycieli egzekwujących w równej mierze skuteczną, będzie na korzyść tychże podjętą lub dalej prowadzoną jedynie na ich wyraźne żądanie, do dni 14 pod wyłączeniem przedstawić się mające (§§. 206 i 207 o. e.; — nad tym terminem czuwa kancelarya sądowa, § 164 l. s.).

3. Roszczenia wierzycieli, którzy nie są egzekwentami, mogą być w egzekucyi zaspokojone jedynie na wyraźne zgłoszenie tychże (np. 127; 171, u. 2; 172; 210; 211; 214; 285, o. e.).

4. Od egzekwującego wierzyciela zależy, czyli ma się odbyć sprzedaż ruchomości u zobowiązanego zajętych (§ 264 o. e.), ale naturalnie musi odpowiednio żądanie Sąd otrzymać w czasie, gdy przymusowe prawe zastawu, zajęciem nabyte, jeszcze istnieje (§ 256 o. e.).

5. Od woli egzekwenta zależą warunki sprzedaży posiadłości, jeżeli oczywiście w ramach ustawy są ułożone (§ 162 o. e.).

¹⁾ Nie leży jednak w jego mocy uzyskać odłożenia bez ustawowej przyczyny, w § 42 i i. o. e. opisanej (por. str. 485 i n.)

6. Wytożenie sporu, z powodu odbywającego się lub odbytego postępowania egz. potrzebnego, jest rzeczą interesowanego uczestnika, zarządcy lub kuratora z powodu że *nemo invitus ad agendum cogitur*, z czem się zupełnie zgadza, że za zwłokę w tem odpowiadają osoby, które do tego są obowiązane (np. §§. 100, u. 3; 114, o. e.) albo też ci uczestnicy, którzy to we własnym interesie uczynić powinni, tracą odpowiednie korzyści prawne (np. § 231, u. 2, o. e.).

7. Zasada „*nemo iudex sine actore*“, w postępowaniu egzekucyjnym w sposób pod E. wyjaśniony obowiązująca, panuje również i w egzekucyi pod względem rozpoczęcia postępowania odwoławczego, które nigdy nie może być spowodowane z urzędu lecz tylko na rekurs, od uprawnionej do tego osoby wniesiony.

8. Nie mając zamiaru wyczerpać wszystkich przypadków, w których działanie Sądu zawisłem jest od odpowiedniego, z prawem zgodnego wniosku strony i uczestnika, przytaczamy tylko ważniejsze. Odpowiednie zarządzenie Sądu może być zależnem od tego, aby wniosek podał wzgl. odpowiedniej treści zeznał oświadczenie egzekwent (wyżej pod 1, 2, 4, 5,), egzekut (§§. 35; 36; 39 l. 1, 6 i 7; 40; 96; 201; 263, i i. o. e.); którykolwiek bądź uczestnik (§§. 37;

42 i 71; 151; 163; 177 i i. o. e.), jeden z wierzycieli hipotecznych (§ 164, o. e. : 200, l. 3, o. e) lub osoba trzecia (§ 200, l. 1, o. e.).

Co się tyczy wniosków uczestników, to we wszystkich powyższych przypadkach pod 8. rozchodzi się o takie zarządzenia, które do prawidłowego toku postępowania egz. nie należą, a przynieść mogą szczególną korzyść wnioskodawcy. Są to zatem sprawy uboczne, które Sąd (w procesie i w egzekucyi) jedynie na wniosek rozpoczyna.

9. Egzekwent nie jest niczem w rodzaju *domini litis* względem postępowania egz., za jego wolą powstałego. Jak nie czerwona snuje się także przez postępowanie egzekucyjne idea, urzeczywistniona dla procesu w §§. 232, 237 i 395 p. e., że za nowego prawa nie będzie więcej egzekwent *dominus litis*, gdyż skutkiem zaistnienia procesu¹⁾ nie będzie mógł się wycofać z procesu wbrew woli pozwanego, ani też z tym skutkiem zrzec się dochodzonego roszczenia, iżby bez wniosku pozwanego mógł zapisać wyrok na zasadzie zrzeczenia się. Podobnie egzekucya nie będzie zastano-

¹⁾ Chociaż nie w tej samej chwili (§§ 232 i 237 p. e.).

wioną jedynie z woli egzekwenta, jeżeli on zrzekł się egzekucyi lub na zwłokę w tejże pozwoił, i to bez względu na to, czyli on to uczynił po dozwoleniu egzekucyi (§ 39, l. 6, o. e.) lub jeszcze przedtem (§ 40 o. e.). Do tego, aby Sąd orzekł zastanowienie, potrzeba nadto jeszcze wyraźnego wniosku egzekuta (§§. 39, ust. przedost., 40 o. e.) Pod tym samym warunkiem stać się to może wtedy, gdy egzekwent po zaistnieniu tytułu egzekucyjnego został zaspokojony lub dozwolił zwłoki w zaspokojeniu roszczenia (§ 40 o. e.). Również i skutkiem zrzeczenia się roszczenia¹⁾, zeznanego po zaistnieniu tytułu egzekucyjnego lub w czasie kiedy odpowiednia excepcya w sporze już nie mogła być użyta, będzie egzekucya zastanowioną dopiero na żądanie egzekuta, we formie skargi przedstawionego i w procesie popieranego (§ 35 o. e.), co on także w poprzednio wymienionych przypadkach uczynić będzie zniewolony, jeżeli rozstrzygnięcie wniosku jego będzie zależało od zbadania faktów spornych (§ 40 o. e.),

¹⁾ §§. 36, 39, l. 6, i 40 o. e. nie o tym przypadku nie wspominają. Ma zatem w obec zrzeczenia się tylko § 35 o. e. zastosowanie; ale oczywiście wtedy, jeżeli ono razem z odstąpieniem od egzekucyi w Sądzie zostało oświadczenem, obowiązują wyżej powołane §§.

jak niemniej i w tym przypadku, gdy egzekwent
 przekł się wdrożenia egzekucyi lub udzielił zwłoki
 w tejsze a egzekut zastanowienia drogą rekursu
 nie może uzyskać (§ 36, l. 3, o. e.). Z tych wszyst-
 kich przyczyn nie można mówić o tem, że za-
 stanowienie w tych przypadkach pochodzi
 z woli egzekwenta, lecz co najwyżej, iż ono się
 na jego woli opiera¹⁾ (ob. na str. 558).

G. Zasadę postępowania z urzędu
 w okresie wykonania egzekucyi ogła-
 sza ustawa jako panującą w tej części postępo-
 wania egzekucyjnego, i to tak pod względem
 wdrożenia wykonania jakoteż wykonania samego
 (§ 16 o. e.). Sąd dozwalający udzieli swe do-
 zwolenie Sądowi egzekucyjnemu bezzwło-
 cznie, nie czekając ani na tegoż prawomocność
 ani na wniosek strony. Również nie wolno mu

¹⁾ Z tej też przyczyny wypada mi to, co na str. 485
 i n. o zastanowieniu egzekucyi skutkiem jednostron-
 nego oświadczenia egzekwenta wspomniałem, uzupełnić
 a wzgl. w ten sposób sprostować, że obok tego je-
 szcze wniosek egzekuta jest potrzebnym.
 Mimo to utrzymuję to, co tamże o niemożebności
 zastosowania przepisów p. e. o spoczywaniu procesu
 powiedziałem. Skoro bowiem z mocy ustawy w tym przy-
 padku egzekucya będzie zastanowioną, to o spo-
 czywaniu tejsze mowa być nie może. — Zresztą to, co
 tu napisałem, zgadza się z przepisami p o w s z e c h n y m i ,
 ale nie zgadza się z postanowieniami szczegółowemi §§-
 129, u. 4; 200, l. 3; 311 o. e.

tego odkładać z tej przyczyny, że Sąd egzekucyjny dopiero na wniosek (np. §§. 44, u. 4; 188; 355; 366 o. e.) a w szczególności też na zgłoszenie się (§ 161 I. s.) odpowiednie zarządzenie wydać jest upoważniony. (§ 158 I. s.).

Przeгляд działalności urzędowej Sądu egzekucyjnego w istotnych punktach:

1. Sąd prowadzi nadzór nad czynnościami organów wykonawczych (ob. str. 406), kuratorów (§ 315 o. e.) i zarządcy (§ 314 o. e.). Co się tyczy tych dwóch ostatnich służy Sądowi prawo doraźnego ich usunięcia i zastąpienia innymi osobami;

2. Sąd z urzędu rozpisuje bez wniosku te audyencye, które w prawidłowym toku egzekucyi odbyć się muszą (§§. 116; 123; 128; 169; 209; 285 o. e.);

3. Sąd z urzędu nakazuje wpisy do wykonania dozwolonej egzekucyi potrzebne, tudzież wykreślenia pozycy tabularnych, które skutkiem odpowiedniego przebiegu egzekucyi stały się zbytecznymi (§§. 98; 134; 135; 148; 149; 207; 311; 320 i t. d. o. e.), jakoteż z urzędu zamieszcza odpowiednie uwagi na protokołach czynności egzekucyjnych i na innych aktach (dokumentach), w powyższych celach przepisanych (§§. 93; 94; 138; 139; 257; 300 i t. d. o. e.);

4. Prócz tego w zakresie administracyi przymusowej z urzędu mianuje zarządcę i nakazuje oddać mu administracyę posiadłości (§ 99, 106—108 o. e.), wzywa wierzyciela do usunięcia przeszkód w zaprowadzeniu administracyi (§ 101, 1. e.), wyznacza termin do składania rachunków i używa przeciw zarządcy dozwolonych środków przymusowych (§ 115 o. e.); przeprowadza rozdział dochodów administracyjnych (122 i. n. o. e.); nie mniej też prócz tego, co wyżej pod 1. 2. i 3. powiedziano. Sąd

5. podczas licytacji imobilarnej nakazuje z urzędu opisanie i oszacowanie posiadłości na licytację wystawionej, sprowadza i zbiera potrzebne w tym celu dokumenty i mianuje jednego lub więcej ocenicielei (§§. 140, 143 o. e.), poczem nakazuje potrzebne sprostowania i uzupełnienia (§ 145 o. e.), rozkazuje egzekwentowi przedłożenie warunków licytacyjnych (§ 145 o. e.), zatwierdza je bez rozprawy, jeżeli się z prawidłowo przepisanyimi warunkami zgadzają (§ 162, o. e.), rozpisuje z urzędu ¹⁾ termin sprzedaży (§ 169) i t. d.

6. W egzekucyi majątkowej sumy pieniężnej, Sąd z urzędu czuwa nad tem,

¹⁾ W egzekucyi imobilarnej tylko na wniosek (§ 264 o. e.)

aby egzekucya nie była przeprowadzoną ani w większych rozmiarach, anizeli to do urzeczywistnienia roszczenia, w dozwoleńiu określonego, jest koniecznie potrzebnem (§ 27 o. e.) ani na przedmiotach z pod egzekucyi bezwarunkowo wyjętych (ob. str. 431 i n.) tudzież

7. ogranicza egzekucyę z urzędu w przypadkach, w których przyczyna zastanowienia, z urzędu uwzględnić się mająca, jedynie co do niektórych przedmiotów na jaw wyszła (§ 41, u. 1., o. e.; — ob. niżej pod 8) Inaczej bowiem czeka Sąd na wniosek egzekuta, i to np. nawet wtedy, gdy egzekucya w większych rozmiarach została przeprowadzoną, anizeli to było potrzebnem (ob. wyżej pod 6; § 41 u. 2.; 96; 263 o. e.); w końcu

8) zastanawia Sąd egzekucyę z urzędu w tych wszystkich przypadkach w których zastanowienie nie opiera się na woli egzekwenta (na str. 558) lub też obok zaistnienia przepisanej przyczyny nie zależy jeszcze od woli i wniosku egzekuta (§§. 39, ll. 1, 6 i 7; 40; 200, l. 4; a. XXIX, u. z o. e.); a mianowicie z urzędu nastąpi zastanowienie

a) każdej egzekucyi w przypadkach §§ 35, 36, 37, 39, ll. 2 do 5, 8, o. e.);

b. egzekucyi przez administracyę przymusową w przypadkach §§. 101; 129, u. 1, 2 i 3, o. e.;

c. licytacji posiadłości w przypadkach §§. 145; 188, u. 2; 193; 200 ll. 1 do 3 o. e.;

d. licytacji ruchomości w przypadku § 260, l. 3, w połączeniu z § 282, l. 3, o. e.

XIV.

Egzekucya zabezpieczająca i tymczasowe zarządzenia (znaczenie, roszczenie, zasada i przyczyna, środki wykonawcze i skutki.

A. Znaczenie zabezpieczenia egzekucyi (sc. stanowczej) praw i roszczeń. Pod spólną nazwą „zabezpieczenie (Sicherung)“ urzędza ustawa w swej części drugiej (§§. 370—402) dwie instytucye, z których pierwszą nazywa egzekucją zabezpieczającą (dla zabezpieczenia), drugą zaś tymczasowemi zarządzeniami. Obydwie te instytucye służą zabezpieczeniu egzekucyi stanowczej praw i roszczeń. Zabezpieczenie to polega na użyciu środków zapobiegających udaremnieniu lub w ogóle nieuda-

niu się spodziewanej a wzgl. już prowadzonej egzekucyi danego prawa lub roszczenia.

B. Co się tyczy rodzajów i osnowy roszczeń, dla jakich jedna i druga instytucya istnieje, to:

1. Egzekucya dla zabezpieczenia służy jedynie roszczeniom pieniężnym, i to prawidłowo już zapadłym, co mianowicie z tego wynika, że prawidłowo może być uzasadniona tylko uchwałą sądową, zapłacenie sumy pieniężnej polecającą (§§ 370, 371 o. e.), a tej treści uchwały nie wyda Sąd przed ziszczeniem się warunku lub przed terminem zapłaty. Wyjątek stanowią tylko raty alimentacyjne (pieniężne), które mimo to, że jeszcze do zapłaty nie przypadły, mogą być zabezpieczone, ale z tem ograniczeniem, że Sąd dozwoli zabezpieczenia tylko dla takiej sumy, jaką wynoszą raty alimentacyjne jednego roku ¹⁾ (§ 327 o. e.).

2. Tymczasowe zarządzenia mogą być wydane w celu zabezpieczenia niżej wymienionych roszczeń, a to nawet wtedy, gdy zabezpieczyć się mające roszczenie jest termino-

¹⁾ Co do tych roszczeń może wyjątkowo zapaść wyrok na płacenie rat przyszlých, bez ograniczenia pod względem czasu (§ 406 p. e.).

wem lub warunkowem. W szczególności mogą być te zarządzenia wydane dla zabezpieczenia egzekucyi

a) roszczeń pieniężnych (§ 379) a w szczególności też alimentacyj (§ 382, l. 8. n. e.), i

b) roszczeń prawa majątkowego, których przedmiotem są dobra nieruchomości (§§ 382, ll. 2, 4 do 7; 383 i 384) lub rzeczy ruchome (§§ 382, ll. 1 do 5, 7, o. e.), lub też

c) odmiennego rodzaju praw majątkowych, aniżeli pod a) lub b) wymienionych, którym odpowiada obowiązek jakiegokolwiekbadź świadczenia dodatniego lub ujemnego (§ 382, ll. 2, 4 do 7); wreszcie też

d) niektórych roszczeń prawa małżeńskiego i w ogóle rodzinnego o tyle, o ile one wskazanymi w § 382, l. 8, o. e. środkami mogą być ubezpieczone.

3. Wzajemny stosunek jednej i drugiej instytucyi¹⁾ jest ten, że tymczasowe zarządzenia są wbronione, jeżeli uprawniony może dla swego roszczenia (pieniężnego) uzyskać egzekucyę dla zabezpieczenia (§ 379, u. 1., o. e.);

¹⁾ Kolidzja możebna jedynie w obec roszczenia pieniężnego.

4. stosunek zaś egzekucyi dla zabezpieczenia względem stanowczej z jednej strony sam się przez to urządza, że w czasie gdy egzekucya zabezpieczająca już jest możebną, nie może być mowa o egz. stanowczej (ob. niżej pod C), a z drugiej strony w obec możebnej stanowczej tamta jest zbyteczną; w końcu

5. stosunek tymczasowych zarządzeń do egzekucyi stanowczej jest ten, że w czasie gdy już egzekucya stanowcza jest możebną, albo już się nawet rozpoczęła, nie są obok i pośród niej tymczasowe zarządzenia wykluczone (§ 378 o. e.).

c) Co się tyczy sposobu wykazania zabezpieczyć się mającego roszczenia, (Zasada zabezpieczenia) należy znowu uczynić różnicę między jedną a drugą instytucją.

1. W celu uzyskania egzekucyi dla zabezpieczenia obowiązują następujące zasadnicze przepisy pod względem powyższym:

a) potrzeba z reguły w tym celu uchwały sądowej, która musi pochodzić od Sądu swojskiego (§§ 370, 371 o. e.), a mianowicie: wyroku (cywilnego, karnego) lub nakazu płatniczego w sprawie spornej, lub uchwały wydanej w sprawie niespornej. Sądowe akty zagraniczne są w ogóle nieprzydatne; wy-

jątkowo tylko węgierskie (§ 373 o. e.) tudzież bośniacko-hercegowińskie (art. XIX u. z. o. e.) pod warunkiem wzajemności i innymi szczegółowymi warunkami, a nadto jedynie wyroki i nakazy płatnicze wydane w sprawach spornych (§ 373 o. e.);

b) od reguły, że potrzeba rozstrzygnięcia Sądu (cywilnego lub karnego w sprawie cywilnej (§ 371, l. 4, o. e.)), istnieją niektóre wyjątki (a. XIII, l. 5; III i XXVII u. z. o. e.: ob. też na str. 349, lit. b);

c) rozstrzygnięcie sądowe, jeżeli ono jest wyrokiem Sądu cywilnego lub uchwałą, w sprawie niespornej wydaną, może pochodzić od instancyi pierwszej lub drugiej, byle ono pod względem swej wykonalności nie było jeszcze prawomocnem ¹⁾ (§§ 446, 505 p. c.).

d) co się tyczy rozstrzygnięcia Sądu karnego o roszczeniach prawa cywilnego, to ono może pochodzić od instancyi pierwszej lub drugiej (§§ 283, 373, 464, l. 3, p. k), a zatem już być prawomocnem, ale dla tego egzekucya stanowcza niemożliwa, że wznowienie zostało dozwolone (§ 371, l. 4, o. e.); atoli co się tyczy

¹⁾ Wyrok apelacyjny, zatwierdzający wyrok inst. I, jest stanowczo wykonalnym mimo wniesionej rewizyi (§ 505 p. c.).

wyroków cyw. i nakazów płatniczych, to tylko nieprawomocne są zasadą tej zabezpieczającej egzekucyi. Pod tym zaś względem jest to zasadą, że wyrok Sądu cywilnego wtedy nie jest prawomocnym, gdy zwyczajnym środkiem prawnym (apelacją, rewizją *contra binos non conformes*) został zaczepiony. Co do nakazów płatniczych, to zwyczajnym środkiem zaczepiania tychże są zarzuty (§§ 371, ll. 1 do 3; § 505, p. e.; ob. na str. 453). W końcu co się tyczy uchwały w sprawie niespornej, to ona jest zasadą tej egzekucyi, jeżeli została w takich warunkach rekurssem zaczepiona, że aż do załatwienia tegoż nie jest wykonalną (§§ 12, 177, 191 pat. z 9 sierpnia 1854). Jedynie egzekucya zabezpieczająca jest możebną, jeżeli wznowienie postępowania karnego zostało dozwolone (§ 371 o. e.; § 358, u. 2, p. k.).

e) W celu uzyskania egzekucyi dla zabezpieczenia świadczeń alimentacyjnych w przyszłości zapadłe mających potrzeba wyroku prawomocnego ¹⁾.

¹⁾ Możliwe jest zasądzenie na świadczenie alimentacyjne przyszłe (§ 406 p. e.) Zabezpieczenie takich świadczeń dopuszczone, jeżeli zapadłe musiały być egzekwowane (§ 372 o. e.), co oczywiście tylko na podstawie wyroku prawomocnego stać się mogło.

2. Sposób wytaczania roszczenia w celu uzyskania tymczasowych zarządzeń (Zasada tymcz. zarz.). Należy rozróżnić przypadki, w których już się toczy egzekucya stanowcza zabezpieczyć się mającego roszczenia, albo przynajmniej już jest możebną, od wszystkich innych przypadków (§ 378, u. 1 o. e.). Jeżeli bowiem już istnieje tytuł egzekucyi stanowczej, to on oczywiście także w celu uzyskania tymczasowych zarządzeń wystarczyć musi (§ 389 o. e.). Po za tem zaś nie mamy żadnych szczegółowych pod tym względem postanowień, bo tylko to jedno powszechnie: aby roszczenie było dostatecznie uprawdopodobnione (§§ 390 o. e.), co w obec tego, że ustawa żadnego odrębnego sposobu uprawdopodobnienia nie przepisuje, może być dostarczane w sposób powszechnie przepisany (ob. na str. 521), a zatem nie tylko za pomocą dokumentów. Że tak jest, wynika jeszcze ze słów § 389 o. e. („Jeżeli do wniosku nie zostały dołączone potrzebne uprawdopodobnienia dokumentne, będzie rzeczą strony zagrożonej podniesione roszczenie uprawdopodobnić“).

Stan ten rzeczy nie ulegnie zmianie w przypadku, gdy już skarga została wydaną a względy spór o to roszczenie już u Sądu wisi. Sąd zawsze podług wyżej wskazanych zasad rozstrzy-

gnie, czy np. dołączonymi do skargi dokumentami roszczenie zostało dowodnie wykazane albo dostatecznie uprawdopodobnione, lub też nie, a w tym ostatnim przypadku może mimo wniesionej skargi dalsze nakazać uprawdopodobnienie.

D. Przyczyny zabezpieczenia w ogólności. Instytucya to wyjątkowa. Na majątku lub osobie mniemanego dłużnika zostają wykonane środki zapobiegawcze a nawet czynności egzekucyjne (niżej pod G.), zanim jeszcze zapanowała pewność, ażali on w istocie jest dłużnikiem. Usprawiedliwiony być może taki zamach na majątek lub osobę, jeżeli ten, który się tego w Sądzie domaga, nie tylko w sposób dostateczny o tem Sąd przekona, że jego roszczenie prawdopodobnie jest usprawiedliwionem i kiedyś może się znaleźć w położeniu egzekwowania słusznych praw swoich (ob. wyżej pod C.), ale że nadto istnieje konieczna potrzeba chwycenia się środków przyszłą egzekucyę zabezpieczających, gdyż inaczej mogłaby ona być udaremnioną lub przynajmniej na poważnie natrafić trudności¹⁾. Oczywiście, że to niebezpieczeństwo musi istnieć już w chwili podania odpowiedniej prośby. Należy zatem Sądowi przedstawić a względnie uprawdopodobnić

¹⁾ Tylko obawa znacznego utrudnienia egzekucyi może być przyczyną zabezpieczenia (§§ 370, 379 o. e.).

okoliczności, które Sądowi wykażą przyczynę wyżej określonego niebezpieczeństwa ze zwłoki czyli odrębną przyczynę (causam) zabezpieczenia. Dla tego też osoba uprawniona pod tym jedynie warunkiem ma prawo uzyskania zabezpieczenia, jeżeli w przyszłości może być w prawie wykonania egzekucyi zagrożoną. Ale ustawa jedynie wierzyciela starającego się o tymczasowe zarządzenia stroną zagrożoną nazywa (§ 378 o. e.).

E. Przyczyny egzekucyi dla zabezpieczenia:

1. Mamy naprzód przyczyny, wynikające z okoliczności w tym samym akcie sądowym stwierdzonych, który stanowi zasadę tej egzekucyi; takie przyczyny przeto osobno ani potrzebują być przytoczone ani też uprawdopodobnione. Tak się ma rzecz:

a) jeżeli uprawniony prosi o tę egzekucyę na podstawie wyroku Sądu cywilnego pierwszej instancyi na zasadzie uznania (§ 395 p. c.), który strona przeciwna apelacyą zaczęła ¹⁾

¹⁾ Ustawa wspomina wyraznie tylko o wyroku końcowym, chociaż w myśl § 392 p. c. również i każdy wyrok częściowy pod względem egzekucyi jako wyrok samoistny ma być poczytany.

(§ 371, l. 1, o. e.). Przyczyną jest tu okoliczność, że pozwany już w pierwszej instancji się submitował a mimo to apelował, że dalej trudno pomyśleć, aby Sąd, który taką łatwą do ocenie-
nia okoliczność stwierdził, w tem się mógł pomylić. To wszystko bowiem musi nasunąć podejrzenie, iż on egzekucję na szkodę wierzyciela odwlec zamierza;

b) jeżeli wierzyciel powołuje się na nakazy płatnicze wydane w zwykłym procesie nakazowym lub wekslowym, przeciw którym dłużnik wniósł zarzuty (§ 371, l. 2, o. e.), to przyczyna tkwi w tem, że w celu wykazania roszczenia przedłożono Sądowi zupełnie dowodne i niepodważane dokumenty *in originali* (§§ 548 i 557 p. c.). W obec tego bowiem ustawa pozwala na jednostronne wydanie polecenia (nakazu płatniczego), które pod względem mocy wykonawczej z wyrokiem jest porównane, a zatem w konsekwencji też na zabezpieczenie jego egzekucji jeszcze przed prawomocnością pozwolić powinno. Prawo bowiem wierzyciela musi być wykazane szczególnie wiarygodnymi (§ 548 p. c.) a w każdym razie zupełnie dowodnymi, zewnątrznie niewadliwymi i niepodważanymi dokumentami (§ 557 p. c.) i z tej przyczyny należy przyjąć, że dłużnika ani kondemnata ani egze-

kuca nie ominą, chociaż on (*bona vel mala fide*) chce się zarzutami od tego uwolnić;

c) jeżeli zasadą jest rozstrzygnięcie Sądu karnego o roszczeniach cywilnych a przeciw odnośnemu wyrokowi dozwolonem zostało wznowienie (§ 371, l. 4), to dostateczną przyczyną jest okoliczność, że na razie prawomocny wyrok Sądu karnego stwierdził, iż odpowiednie roszczenie pochodzi z czynu karygodnego.

2. W innych przypadkach musi być przyczyna zabezpieczenia osobno przedstawiona a względnie uprawdopodobniona; mianowicie:

a) jeżeli wierzyciel prosi o zabezpieczenie prawomocnie przyznanych ale jeszcze nie zapadłych świadczeń alimentacyjnych, to niebezpieczeństwo ze zwłoki ma być tem wykazane, iż u dłużnika z tej przyczyny nie ma pewności, że on rat zapadłych dobrowolnie nie płacił i z tego powodu musiała być egzekucya (stanowcza) prowadzona (nadaremnie lub ze skutkiem);

b) we wszystkich innych przypadkach, a zatem w takich, w których wierzyciel prosi o to zabezpieczenie na zasadzie nieprawomocnego wyroku Sądu cywilnego (kontradyktoryjnego lub zaocznego) lub uchwały w cyw. sprawie nie-spornej zapadłej, przyczyną zabezpieczenia jest dwójaką: albo

c) wykazane niebezpieczeństwo, że bez środka zapobiegawczego, o który wierzyciel prosi, może być egzekucya udaremnią lub znacznie utrudnią, albo

β) że mogłyby zajść okoliczności, pośród których wypadłoby wyrok po za granicami państwa (art. XX. u. z. o. e.) wykonać (§ 370 o. e.).

F. Przyczyna tymczasowego zarządzenia ¹⁾ zależy od rodzaju obranego a dopuszczalnego środka (ob. G) a poniekąd (ob. pod 2.) od rodzaju roszczenia; i tak:

1, jeżeli uprawniony prosi o najdotkliwsze tymczasowe zarządzenie t. z. o tymczasowe przyaresztowanie zobowiązanego, to niebezpieczeństwo ze zwłoki musi równocześnie wynikać z następujących dwóch okoliczności, z których każda z innej strony je uzasadnia (§ 386 o. e.); a mianowicie:

a) że dłużnik już uciekł t. z. wydził się niewiadomo dokąd, lub istnieje uzasadnione podejrzenie, że to uczynić zamierza, jakoteż

b) że ucieczka jego nastąpiła lub może nastąpić w takich okolicznościach, iż przez nią egzekucya („ureczywistnienie prawa“) może być udaremnią (a nie tylko utrudnią).

¹⁾ Schuster, l. e. str. 566

2. jeżeli strona zagrożona prosi o zastosowanie innego jakiego środka, to:

a) w celu zabezpieczenia wierzytelności pieniężnych należy przytaczając odpowiednie okoliczności ¹⁾, grożące niebezpieczeństwo tym sposobem wykazać, jako jest rzeczą prawdopodobną, iż bez zastosowania tego właśnie środka, którego proszący się domaga (§ 389), mógłby dłużnik przez to ściągnięcie wierzytelności pieniężnej udaremnić lub znacznie utrudnić, że części swego majątku zniszczy, zatai lub ukryje albo że szczegółowe przedmioty swego majątku (rzeczy lub prawa), pozbędzie lub w inny sposób nimi rozporządzi, a mianowicie że to ostatnie także drogą układów z osobami trzecimi uczynić jest w stanie ²⁾ (§ 397);

¹⁾ które na żądanie Sądu uprawdopodobnić wypadnie (§ 390 o. e.)

²⁾ W porównaniu z egzekucją dla zabezpieczenia różnią się niniejsze przyczyny od tamtych, że tutaj sposoby udaremnienia lub znacznego (wyżej pod E, l. 2.) utrudnienia są bodaj w ogólnych zarysach opisane i na dodatniem działaniu dłużnika polegają, gdy tam (wyżej pod E, l. 2.) wystarczy obawa udaremnienia lub znacznego utrudnienia, które dłużnik w jakikolwiek bądź sposobem swoim zachowaniem się (czynnym lub biernym) sprowadzić może. Nadto nie istnieje dla tymczasowych zarządzeń jako przyczyna ta obawa, że inaczej

b) w celu zabezpieczenia wszelkich innych świadczeń (dodatnich i ujemnych) należy¹⁾, przytaczając odpowiednie okoliczności, wykazać, albo

α) iż zachodzi obawa, że bez zastosowania wskazanych środków już same sądowe dochodzenie²⁾ lub też jedynie egzekucya sama mogłaby być udaremnią lub znacznie utrudnią, a mianowicie³⁾ też przez to, że istniejący stan rzeczy, który w interesie procesu lub egzekucyi powinien być utrzymany, może uleść zmianie, a to za przyczynieniem się dłużnika lub wbrew jego woli, a między innymi i przez to, że inaczej egzekucyę wyroku za granicami państwa przeprowadzić wypadnie³⁾ (§ 381, l. 1, o. e.); albo też

egzekucyę po za granicami państwa przeprowadzić wypadnie.

¹⁾ Za wyjątkiem spraw prowizoryalnych i rekurso wych, ob. niżej pod l. 3 i 4.

²⁾ Proces jako warunek egzekucyi.

³⁾ *sc:* „między innymi“. Tu są sposoby udaremnienia i utrudnienia podane w wybitnych przykładach, a zatem nie wyczerpująco. Inaczej w § 379 u. z. o. e., gdzie tylko sposób za pomocą układow z osobami trzecimi jest wymieniony jako przykład wybitny, inne zaś są wyczerpująco wyliczone.

³⁾ Również bez względu na to, czy się przyszyły egzekut dobrowolnie z państwa wydalić zamierza lub te

β) zachodzi potrzeba tego rodzaju zarządzeń, by zapobiedz grożącym gwałtom lub odwrócić grożącą¹⁾ a niepowetowaną szkodę (w majątku, prawach lub na osobie — § 1293, u. c.; § 381, l. 2, o. e.).

Co się zaś tyczy

3. spraw prowizoryalnych, to przyczyną użycia środków zabezpieczających może być potrzeba odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa bezprawnego uszkodzenia, powstrzymania gwałtów albo zapobieżenia szkodzie niepowetowanej (§ 458 p. c.); następnie

4. we wszystkich sprawach rekursowych, pośród procesu powstałych, mogą być wydane tymczasowe zarządzenia zabezpieczające pod warunkami:

a) że sam Sąd egzekucję swej uchwały wstrzymał²⁾; tudzież

b) jeżeli obok wstrzymania postępowania jeszcze i odpowiednie tymczasowe zarządzenie wyda się Sądowi koniecznym, aby cel rekursu nie zo-

wbrew jego woli nastąpić może (np. cudzoziemcowi grozi przymusowe wydalenie.)

1) Z zachowania się egzekuta, osób trzecich lub z przypadku powstać mogąca.

2) Warunki wstrzymania w § 524 p. c.

stał udaremnionym (§ 524, u. 2. p. c.; przepis ten w egzekucyi nie obowiązuje, — ob. na str. 546); w końcu

5 przyczyną tymczasowej administracyi (pomocniczej — ob. na str. 449) posiadłości na licytacyi sprzedanej (§ 158 o. e.) jest właśnie okoliczność, że przymusowa sprzedaż się odbyła, a celem jej: utrzymanie *status quo* na korzyść wierzycieli i nabywcy (ibid.), a zapewnienie powodzenia ewentualnej licytacyi powtórnej, relicytacyi lub nadlicytacyi przez to, że ta administracya mimo zniesienia przybicia albo rozpisanej relicytacyi lub nadlicytacyi nie ustaje (§ 160 o. e.).

G. Środki egzekucyi dla zabezpieczenia są to niektóre, w ustawie wskazane czynności egzekucyjne (§§. 370 375 o. e. — ob. na str. 439), a mianowicie te które służą w egzekucyi stanowczej świadczen pieniężnych¹⁾, ale oczywiście za wyjątkiem tych, które do ostatecznego zrealizowania egzekwowanego roszczenia lub nabycia bezwarunkowego prawa zastawu zmierzają (przedają

¹⁾ Czynności te, z tytułu egzekucyi dla zabezpieczenia wykonane, ustawa dlatego czynnościami egzekucyjnymi nazywa, że mają istotne skutki czynności egzekucyjnych (ob. pod J.)

intabulacyi, przekazu dla zapłaty). Zatem jest dopuszczone zabezpieczenie (§ 374 o. e.) za pomocą:

1 zajęcia przedmiotów majątku ruchomego (§§. 249; 294; 296; 325 i 331, o. e.):

2 prenotacyi na posiadłościach lub prawach hipotecznych (§ 38, u. h.; a. XIII, u. z. o. e.);

3. przymusowej administracyi posiadłości (§ 97 i n. o. e.) tudzież przedsiębiorstw przemysłowych, zakładów fabrycznych (§ 341 i n. o. e.) W tych przypadkach służy administracya samoistnie do zrealizowania roszczeń pieniężnych, a zatem może w myśl powyższego być środkiem niniejszej egzekucyi. We wszystkich zaś innych przypadkach jest ona bądź koniecznym środkiem pomocniczym zajęcia i przeto od niego nie może być odłączoną (§ 328 o. e.), — bądź wykonaniem zajęcia (§§. 333, 334 do 340 o. e.) a zatem albo sama przez się jako środek zabezpieczenia nie istnieje, albo wcale nie może być użytą, gdyż niniejsza egzekucya tymczasowa musi się zatrzymać na zajęciu; w końcu

4. przekazu wierzytelności zajętej do ściągnięcia (§§. 308 — 318, o. e.), który to jednak środek jest raczej pomocniczym, dla zapewnienia skuteczności zaję-

ciu w razie koniecznej potrzeby. W myśl ustawy przyjmie Sąd, że przekaz jest potrzebny, jeżeli obok przyczyny zabezpieczenia (wyżej pod E.) istnieje jeszcze to niebezpieczeństwo, iż wszelka zwłoka w dochodzeniu zajętej wierzytelności zobowiązanego może jej ściągnięcie uczynić niepewnym lub spowodować utratę praw regresowych do osób trzecich.

H. Środki zabezpieczające, jako tymczasowe zarządzenia dozwolone, zależą w części od osnowy roszczenia¹⁾ (ob. niżej pod 2 i 3) a w jednym przypadku także od rodzaju postępowania (ob. niżej pod 4.); z powodu że one nie mają żadnych skutków czynności egzekucyjnych, nie zalicza ich ustawa do tego rodzaju czynności (ob. pod. K.) I tak:

1. powszechnem, w obec każdego roszczenia pieniężnego lub niepieniężnego dopuszczonem zarządzeniem tymczasowem jest areszt osobowy (§ 386 o. e.), który w egzekucyi stanowczej jest bądź środkiem wyjątkowym (§§. 354, 355 o. e.) bądź tylko pomocniczym (§ 48 o. e; § 222 p. c.) lub subsydjarnym wtedy, gdy się na areszt kara pieniężna

¹⁾ A wzgl. świadczenia, bez względu na tytuł prawny roszczenia.

przemienia (a. XIII, l. 4, u. z. o. e), a w egzekucyi dla zabezpieczenia wcale nie istnieje. Gdy on jako tymczasowe zarządzenie ma o wiele obszerniejsze zastosowanie ze względu na rodzaj roszczenia, to z drugiej strony ze względu na osobę dłużnika on jest więcej ograniczonym aniżeli w egzekucyi stanowczej (§§. 363; 386, o. e.).

2. W celu zabezpieczenia roszczeń pieniężnych nie ma (w porównaniu z egzekucją dla zabezpieczenia) żadnej prenotacyi, żadnej samoistnej administracyi, ani też żadnego zarządzenia, tyającego się bezpośrednio dóbr nieruchomości (§ 379, ust. końc.); względem zaś majątku ruchomego (rzeczy lub praw) nie ma ani zajęcia ani przekazu, ale są następujące, wyłącznie tylko w tej sprawie dozwolone i odpowiednio jej celowi obmyślane zarządzenia:

a) wzięcie w przechowanie (sądowe lub inne) pieniędzy lub innych ruchomości fizycznych, u dłużnika przydybanych (§ 379, l. 1, o. e.) co się odbywa w sposób powszechnie przepisany (§ 259 i n. o. e.) Przechowanie jest w tej sprawie samoistnym środkiem, gdy w egzekucyi (stanowczej lub dla zabezpieczenia) należy do pomocniczych środków zajęcia (ibid).

Przechowanie może być w razie potrzeby połączone z administracją (§§. 379, l. 1., 383, o e; np. z zabiegami w celu utrzymania i chowu bydła) lub też wymagać szczegółowych zarządzeń, co do których istnieją odrębne przepisy w § 401 o. e.;

b) zakaz sądowy pozbywania (zastawiania) ruchomości fizycznych ¹⁾, pod rygorem nieważności aktu pozbycia, chyba że zachodzą warunki §§. 367 i 456 p. k. u. c. lub art. 306 i 307 u. h., które to przepisy również i w tej sprawie będą odpowiednio stosowane (§ 379, l. 2, o. e.;

c) zapowiedzenie (kondykt) na wierzytelnościach pieniężnych lub roszczeniach prawnych, które służą dłużnikowi strony zagrożonej w obec osoby trzeciej, a idą na świadczenie lub wydanie innych rzeczy (§ 379, l. 3) ruchomych ²⁾ lub nieruchomości, bez względu na rodzaj tytułu prawnego zakondykowanego roszczenia ³⁾. W celu wykonania kondyktu wy-

¹⁾ Nie ma w tym celu zakazu pozbywania, obciążania lub zastawiania posiadłości, w całości lub w części, albo też praw hipotecznych (§ 379, ust. konc.)

²⁾ *in specie vel genere.*

³⁾ Tak w § 379, l. 3, jakoteż w innych (§§. 325, 382 ll. 1 i 7,) wspomina ustawa o świadczeniu i wydaniu; pierwsze odnosi się prawdopodobnie do roszczeń z tytułu prawa obowiązkowego a drugie do roszczeń z tytułu prawa rzeczowego. (S ch a u e r do te

daje Sąd zakaz dwójaki, a mianowicie: jeden dla przeciwnika strony zagrożonej wzbraniający mu rozporządzać tem roszczeniem w jakikolwiek bądź sposób a mianowicie też je ściągać, a równocześnie też wydaje Sąd drugi zakaz dla dłużnika owego przeciwnika, w którym zostaje mu wzbronionem wykonanie dłużnego świadczenia (płacenia) lub wydanie rzeczy do rąk przeciwnika strony zagrożonej, jakoteż przedsięwzięcie czynności, któreby mogły udaremnić lub znacznie utrudnić egzekucję na zakondykowanej wierzytelności pieniężnej lub na rzeczach, które są przedmiotem zakondykowanego roszczenia. Od chwili doręczenia tego zakazu odpowiada dłużnik strony zagrożonej za wszelką szkodę, z niedopełnienia tego zakazu powstałą (§ 385, u. 2 i 3, o. e.).

3. W celu zabezpieczenia roszczeń nie pieniężnych, są następujące zarządzenia dozwolone (§§. 382, 158 i n. o. e.):

a) jeżeli roszczenie lub egzekucya stanowcza tyczy się dóbr nieruchomych, w dzierzeniu przeciwnika pozostających: administracya, zakaz pozbywania, obciążania lub zastawiania, rozkaz przedsięwzięcia wskazanych czynności, dla ochrony tychże lub dla utrzymania obecnego ich stanu ko-

nieczynnych, a to w terminie, który Sąd zarazem wymierzy i oznaczy (§ 391 o. e.); zakaz przedsięwzięcia wskazanych czynności szkodliwych lub zmian;

b) jeżeli roszczenie lub egzekucya stanowcza idzie na świadczenie rzeczy ruchomych (in genere vel specie), w dzierzeniu dłużnika pozostających, te same zarządzenia, ale z tą odmianą, że administracyę zastąpi wzięcie w przechowanie, które jednak może być z administracyą połączone (jak w przypadku pod l. 2. lit. a.);

c) jeżeli roszczenie lub egzekucya stanowcza idzie na wydanie dóbr nieruchomości lub ruchomości *in specie*, albo też na świadczenie ruchomości *in genere*, a przedmioty tego roszczenia znajdują się w dzierzeniu strony zagrożonej, może ona otrzymać od Sądu upoważnienie zatrzymania tych rzeczy u siebie aż do prawomocnego rozstrzygnięcia o istnieniu owego roszczenia;

d) jeżeli przedmiotem roszczenia są rzeczy fizyczne (tak samo jak pod a, b. i c.), które się nie znajdują ani u jednej ani u drugiej strony, ale dłużnikowi służy w obec osoby trzeciej roszczenie o wydanie tych samych rzeczy (nieruchomych lub też rucho-

mych *in genere vel specie*), może być to roszczenie z akondykowane (jak pod l. 2. lit. c.);

e) jeżeli zabezpieczyć się mające roszczenie odnosi się do praw lub przedsiębiorstw, względem których w egzekucyi stanowczej administracya jest możebną (§§. 334 do 339, 341 do 344 o. e.), takąż administracya jako tymczasowe zarządzenie (§§. 382 l. 2; 383 o. e.);

f) jeżeli roszczenie odnosi się do jakiegoś tabularnego prawa dłużnika, może Sąd jako tymczasowe zarządzenie wydać zakaz pozbywania, obciążania lub zastawiania; w końcu

4. w sprawach małżeńskich i rodzinnych może być trojaki zarządzenie wydane: polecenie mężowi lub ojcu płacenia alimentacyi żonie lub dzieciom, pozwolenie osobnego zamieszkania małżonkowi (§ 107 p. k. u. e.), rozkaz tymczasowego przyjęcia małżonka lub dziecka do wspólności domowej (§ 381, l. 8, o. e.);

I. W sprawach prowizoryalnych panuje co do tymczasowych zarządzeń odmienna zasada pod względem dopuszczalności i wyboru środków zabezpieczających. W ogóle panuje zasada, że dla uniknięcia dowolności i szykan wolno użyć tylko środków, które ustawa jako tymczasowe zarządzenie wyraźnie wymienia i urządza, a nadto jedynie

w przypadkach, w sposób rozmaity, ale dla każdego rodzaju roszezeń i środków wyraźnie przewidzianych. System ustawowy środków tymczasowych zarządzeń opiera się na szczegółowem unormowaniu tychże pod względem roszezeń i zastosowania (m. k. s.). Inaczej w sprawach prowizoryalnych. Tam nie jest Sąd ograniczony wyłącznie do środków, prawidłowo tymczasowym zarządzeniom służących¹⁾, lecz obok i oprócz nich, wolno mu w ogóle użyć każdego środka egzekucyjnego, byle on do odwrócenia przyczyny zarządzenia (wyżej pod F. 3.) był koniecznie potrzebny (§ 458 p. c.).

K. Skutki i znaczenie wykonane-go zabezpieczenia są odmienne w egzekucyi dla zabezpieczenia a w tymczasowych zarządzeniach, i ztąd, mimo spólności niektórych środków, pochodzi właściwa różnica między jedną a drugą instytucją.

1. W egzekucyi dla zabezpieczenia wykonane czynności są egzekucyjnymi, a przeto połączone z tymi samymi skutkami co odpowiednie czynności egzekucyi stanowczej²⁾:

¹⁾ Przepisanych w §§. 379 i 382 o. e.

²⁾ § 402 o. e. postanawia, że o ile w tej części (II, Zabezpieczenie) nie innego nie jest postanowieniem, o tyle należy się stosować do treści i zasad postanowień o postępowaniu egzekucyjnym. Pod względem zaś

a) przez zajęcie zyskuje wierzyciel prawo zastawu na zajętych ruchomościach lub prawach (§ 256 i i. o. e.);

b) przez prenotację zyskuje wierzyciel warunkowe prawo zastawu (§ 40 p. u. h.), które się usprawiedliwia w sposób, wskazany w p. u. h § 41, lit. b.;

c) administracya nadaje pierwszeństwo w zaspokojeniu wierzytelności, dla które została dozwoloną (§ 104 o. e.); ale oczywiście wypłata pieniędzmi z niej uzyskanymi musi być odłożoną, ponieważ ona dopiero w egzekucyi stanowczej (dla zaspokojenia) nastąpić może; jednak pieniądze zostaną w Sądzie zatrzymane (§ 374, u. 3, o. e.). Również i

d) przekaz wierzytelności zajętej nie może w tej egzekucyi, wyłącznie tylko zabezpieczającej, doprowadzić do zaspokojenia wierzyciela przez wydanie mu ściągniętej gotówki (ibid.), ale oczywiście po sporze w celu ściągnięcia rozpoczętym może przyjść do egzekucyi stanowczej, przed nią do egzekucyi dla zabezpieczenia, tudzież przed lub obok niej do tymczasowych zarządzeń.

skutków owych czynności, w egzekucyi dla zabezpieczenia wykonanych, nie zawiera ta część odmiennych postanowień.

2. Tymczasowe zabezpieczenia nie są czynnościami egzekucyjnymi, z reguły ani z nazwy ¹⁾ ani pod względem skutków. W szczególności nie ma w ustawie żadnych przepisów, aby wzięcie w przechowanie i kondykt, które z treści są podobne do zajęcia i przekazu, dawały wierzycielowi jakieś pierwszeństwo w zaspokojeniu roszczenia, dla którego zostały wykonane; za czem idzie, że inny jaki wierzyciel, dla którego Sąd w czasie późniejszym wykonał jaką czynność egzekucyjną (dla zabezpieczenia lub zaspokojenia), uzyskał pierwszeństwo przed wierzycielem, który przed nim na tych samych przedmiotach uzyskał tymczasowe zarządzenia. To samo się też stosuje do administracyi jako tymczasowego zarządzenia, choćby już z tej przyczyny, że tego rodzaju administracya nie jest przydatną w celu zabezpieczenia wiarytelności pieniężnej (ob wyżej pod H, 2.) lecz tylko w celu zachowania rzeczy samej (*sequestratio rei servandae causa*), a zatem pierwszeństwo

¹⁾ Nie ma zajęcia lecz tylko przechowanie; nie ma przekazu lecz tylko kondykt; nie ma nic podobnego do prenotacyi. Tylko tu i tam jest administracya, ale jako tymczasowe zarządzenie zachowała tylko nazwę bez istotnych skutków czynności egzekucyjnej.

w zaspokojeniu jest tu bezprzedmiotowem. Z tej też przyczyny należy czyste przychody administrowanej posiadłości wypłacać właścicielowi (przeciwnikowi strony zagrożonej), a ze względu na prawo cywilne, zatrzyma je Sąd na razie jedynie w przypadku, jeżeli administracja została pozwoloną w sporze o własność (§§. 159, l. 4; 303, u. 2.). I w ogóle celem każdego tymczasowego zarządzenia jest utrzymanie istniejącego stanu rzeczy, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa tego rodzaju zmian, że skutkiem tychże egzekucya przyszła mogłaby natrafić na znaczne przeszkody lub spełznąć na niczem.

L. Zasada ograniczenia wykonanego zabezpieczenia terminem jest spólną obu rodzajom zabezpieczeń. W egzekucyi stanowczej ona obowiązuje tylko w egzekucyi mobilarnej (§ 256, u. 2, o. e.).

1. W egzekucyi dla zabezpieczenia zakresli Sąd w uchwale pozwalającej, czas trwania wykonać się mającego zabezpieczenia, t. z. zajęcia, prenotacyi, administracyi ¹⁾. Czas ten wymierzy Sąd mając na względzie okoliczność, od której, gdy się spełni, wykonalność roszczenia

¹⁾ Przekaz jest tylko dodatkowem do zajęcia zarządzeniem, tak że razem z zajęciem upada, a jeżeli ściągnięcie jest w toku, musi być zaniechanem (ob. wyżej G. 4.)

zależy (§§. 375, u. 2; 377, u. 2., o. e.), a zatem Sąd będzie miał na oku czas, w którym wierzyciel może snadnie wyrobić sobie tytuł egzekucyjny i na jego zasadzie egzekucję stanowczą rozpocząć, i według tego czasokres dla zabezpieczenia ustanowi.

2. Wykonane tymczasowe zarządzenie trwa tylko przez czas, jaki Sąd zawsze w uchwale dozwalającej określi¹⁾. Czas ten wyznaczy Sąd osobno od terminu, jaki Sąd w razie wydania poleceń, do ich wykonania (ob. wyżej pod H, 3. a) albo do wyniesienia skargi usprawiedliwiającej lub do przedstawienia wniosku o dozwole nie egzekucyi oznacza (§ 391).

3. Powyższe terminy są odwołczymi czasokresami sędziowskimi (ob. na str. 475 i n.).

4. Skutek niedotrzymania tych terminów, jest ten, że nastąpi uchylenie wykonanego zabezpieczenia, a mianowicie czynności egzekucyjnej na wniosek zobowiązanego

¹⁾ §. 391 o. e: „W uchwale, na tymczasowe zarządzenie zezwalającej, oznaczy Sąd czas, na jaki swe zarządzenie wydaje...“ Niektóre zarządzenia (polecenia, zakazy) są w chwili ich wydania już wykonane, inne zaś wymagają czynności wykonawczych.

§ 377 u. 2) a tymczasowego zarządzenia, na wniosek lub z urzędu (§ 391 u. 2).

XIV.

egzekucya zabezpieczająca i tymczasowe zarządzenia (Ciąg dalszy: Sąd, strony i postępowanie).

A) I w egzekucyi dla zabezpieczenia należy odróżnić Sąd dwójaki: dozwalający i wykonawczy. Co do pierwszego mamy poniekąd odmienne aniżeli w egzekucyi stanowczej postanowienia; co się zaś tyczy Sądu wykonawczego, to w braku odrębnych przepisów, postanowienia o Sądzie egzekucyjnym (§ 402 o. e.) i tutaj obowiązują.

Sądem dozwalającym jest:

1. W egzekucyi dla zabezpieczenia:

a) jeżeli jej zasadą jest nieprawomocna uchwała swojskiego¹⁾ Sądu cywilnego, ten Sąd (powiatowy lub Trybunał), w którym sprawa (sporna lub niesporna) wisi (§ 375 anal. § 2 o. e.);

¹⁾ Jeżeli zasadą jest wyrok węgierski lub bośniacki, to Sądem dozwalającym zawsze jest Trybunał, do którego okręgu należałby Sąd pow., pod b) oznaczony, gdyby do niego sprawa miała być wniesiona.

b) jeżeli jej zasadą jest wyrok Sądu karnego (§ 371 l. 4 o. e.), zawsze tylko Sąd powiatowy, oznaczony tak samo jak w tym samym przypadku Sąd dozwalający egzekucyi stanowczej (§ 375 w połączeniu z § 1 l. 8 i § 4 l. 6 o. e. — ob. na str. 381 i n.).

2. Tymczasowe zarządzenie ma trojaki Sąd dozwalający:

a) jeżeli proces już jest w toku, Sąd (powiatowy lub Trybunał) procesowy (§§ 387 ust. 1, 388 o. e.; anal. jak wyżej pod 1 a.);

b) jeżeli już egzekucya jest w toku, ten Sąd, w którym w chwili podania pierwszego wniosku (o tymczasowe zarządzenie) postępowanie egzekucyjne wisi (§ 387 u. 1 o. e.), a zatem będzie właściwym Sąd dozwalający egzekucyi stanowczej aż do chwili, gdy jej wykonanie się rozpoczęło (§ 33 o. e.), zaś od tej chwili, Sąd egzekucyjny. W pierwszym przypadku będzie prawo tymczasowego zabezpieczenia należało bądź do Sądu powiatowego bądź do Trybunału (§ 388 o. e.), a w drugim z reguły do Sądu powiatowego, chociaż i Trybunał nie jest tu wyłączony (ob. na str. 384 i n.);

c) jeżeli zaś zabezpieczenie roszczenia z tej przyczyny nie zostaje w związku z procesem, że on się albo jeszcze nie rozpoczął

albo też prawomocnie już się ukończył, jakoteż jeżeli owe zabezpieczenie z tej przyczyny nie zostaje w związku z egzekucją, że ona się jeszcze nie rozpoczęła (ob. na str. 549 i n.), właściwym jest zawsze Sąd powiatowy, a mianowicie, przede wszystkim ten, który jest Sądem powszechnym przeciwnika strony zagrożonej, a w braku tegoż Sąd miejsca położenia rzeczy, jeżeli zarządzenie tyczy się rzeczy fizycznej (ruchomej lub nieruchomości), lub miejsca zamieszkania dłużnika owego przeciwnika (n. p. Sąd dla położenia kondyktu) a w braku wszystkich poprzednich, Sąd wykonania tymczasowego zarządzenia¹⁾.

B) Sądem wykonawczym jest:

1. w egzekucyi dla zabezpieczenia zwykły Sąd egzekucyjny (§ 17 i n.; § 402 o. e.);

2. w sprawie tymczasowych zarządzeń jest Sąd dozwalający zarazem wykonawczym (§ 387 o. e. Wyrazy: „für die zu deren Durchführung notwendigen Anordnungen). Niekiedy jednak wkracza obok tego Sądu ten Sąd procesowy, w którym się to-

¹⁾ § 387 u. 2; anal. do § 4 l. 6 o tyle, że Sąd powiatowy miejsca położenia rzeczy, a nie Sąd tabularny będzie tu zawsze właściwym.

czy spór prawny o zabezpieczone roszczenie (ob. niżej pod C. 2).

C) Zakres upoważnienia Sądu dozwolającego z jednej, a wykonawczego z drugiej strony, tak się przedstawia :

1. w egzekucyi dla zabezpieczenia, w braku odmiennych przepisów, zupełnie jest takim jak w egzekucyi stanowczej (ob. na str. 394), ale

2. w sprawie tymczasowych zabezpieczeń kwestya rozgraniczenia kompetencyj między tymi dwoma Sądami nigdy nie istnieje, a to z powodu, że nie ma dwóch Sądów (wyżej pod B 2); wszystko zatem należy do tego jednego Sądu, który dozwala zarządzenia i sam je przeprowadza Sąd ten przyjmuje wnioski, z powodu tych zarządzeń przedstawione; w nim się też odbywają rozprawy nad tymi wnioskami i zapadają uchwały (§ 387 o e.) Z reguły zatem pozostanie Sąd ten właściwym dla wszystkich spraw i sporów, jakie po dozwoleniu tymczasowego zarządzenia i z jego przyczyny powstają (anal. § 17 o. e.). Ale są przypadki, w których Sąd dla tymczasowego zabezpieczenia w części traci swą kompetencyę przez to, że niektóre w ustawie oznaczone sprawy tego rodzaju przechodzą do innego Sądu; to się dzieje w następujących warunkach i z następującymi skutkami :

a) jeżeli z tej przyczyny, że o zabezpieczone roszczenie jeszcze nie było skargi, nie dozwolił zabezpieczenia Sąd procesowy, lecz jeden z innych Sądów, w § 387 o. e. wskazanych;

b) jeżeli następnie sprawa procesowa o to roszczenie w innym jakim Sądzie zawisła, a nie w Sądzie dozwalającym ¹⁾); natenczas

c) wnioski na zniesienie i ograniczenie, w § 399 o. e. opisane (i tylko te, nie zaś wnioski na zniesienie według §§ 386 i 391 o. e.), tudzież wniosek na wydanie dodatkowych zarządzeń po myśli § 401 o. e., należą do Sądu procesowego instancyi pierwszej, który wyłącznie jest właściwym do ich przyjęcia i rozstrzygnięcia (§§ 399, u. końc.; 401, u. 1 o. e.); ale po za tem

d) dotychczasowy Sąd dla tymczasowego zarządzenia nie ze swej kompetencyi nie traci.

D) Strony i inni uczestnicy.

1. W egzekucyi dla zabezpieczenia noszą strony tę samą nazwę (wierzyciel egzekucyjny popierający lub egzekwent; zobowiązany lub egzekut), i mają te same co w egz. stano-

¹⁾ Np. tymczasowego zabezpieczenia dozwolił Sąd powszechny (§ 387 u. 2 o. e), a następnie podano skargę w Sądziennictwie dopeł. (§ 88 n. j).

w cze j upoważnienia i obowiązki (rozdz. V. na str. 410 i n.). W braku odmiennych w tym rozdziale przepisów stosują się też i tutaj przepisy o przystąpieniu tego wierzyciela, który względem przedmiotu, egzekucyi dla zabezpieczenia poddanego, takąż egzekucyę zamierza prowadzić. To się szczególnie odnosi do administracyi tymczasowej. Wszakże w obec tego stanu rzeczy również i wierzyciel, który w obec już istniejącej tymczasowej, zamierza prowadzić administracyę stanowczą, tylko drogą przystąpienia może to osiągnąć ¹⁾ i uzyskać prawo żądania zaspokojenia po wierzycielu, egzekucyę dla zabezpieczenia prowadzącym.

Jako inni uczestnicy występują również te same osoby, które w egzekucyi stanowczej odpowiedniego rodzaju jako uczestnicy mogą się pojawić; to się mianowicie tyczy również i osób trzecich (str. 426).

2. W sprawie tymczasowego zarządzenia zowie się strona zaczepiająca stroną zagrożoną a zaczepiona przeciwnikiem strony zagrożonej (§ 378). Jako inni uczestnicy wchodzi tutaj: zachowca, zarządca (§ 379

¹⁾ Jeżeli wierzytelność, przez kilku wierzycieli zajęta, ma być w tej egzekucyi ściągnięta, obowiązują przepisy §§ 307. 310 o. e.

l. 1 o. e.) i dłużnik przeciwnika strony zagrożonej (§§ 379 l. 1; 381 l. 7 o. e.).

E) Główne zasady postępowania:

1 Zasada wolnej rozprawy o tyle obowiązuje, że:

a) Sąd dozwoli zabezpieczenia tylko na wniosek (§§ 370, 378, 389 o. e.). W egzekucyi dla zabezpieczenia nie ma od tego wyjątku. Natomiast istnieje co do tymczasowych zarządzeń ten wyjątek, że je sędzia może wydać z urzędu (§ 458 o. e.). We wszystkich innych przypadkach wyda je Sąd tylko na wniosek, a mianowicie też w sprawie rekursowej (§ 524 p. c.) i pozwolenia osobnego zamieszkania (§ 107 p. k. u. c.);

b) z wyjątkiem powyższego przypadku wydania tymczasowych zarządzeń z urzędu, służy prawidłowo stronom wybór środków zabezpieczenia i prawo żądania równoczesnego łącznego dozwolenia i wykonania kilku z nich, ale oczywiście w granicach koniecznej potrzeby (§§ 370, 374 u. 2; 392 o. e.);

c) prawidłowo również i ograniczenie dozwolonego a względnie wykonanego zabezpieczenia jakoteż jego zniesienie zależy od wniosku (ob. niżej pod N 1, b).

2. Zasada postępowania z urzędu panuje w całej pełni pod względem wykona-

nia dozwolonego zabezpieczenia (§ 16 o. e.); a w ograniczonej mierze pod względem dozwolenia (ob. wyżej pod E) ograniczenia i zniesienia tegoż.

F) Dozwolenie sądowe według przepisów szczegółowych (Część druga § 370 i n. o. e.) i powszechnych (§ 402 o. e.).

1. Wniosek dozwolenia egzekucyi dla zabezpieczenia. Nie ma dlań przepisów odrębnych; zatem anal. §. 54 i n. o. e.; prócz tego prawidłowo musi być podana względnie uprawdopodobniona osobna przyczyna ¹⁾, a nadto może ale nie musi prośba egzekucyjna zawierać wniosek, na jaki czas ma być zabezpieczenie dozwolone, gdyby bowiem tego wniosku nie zawierała, Sąd z urzędu czas ten ustanowi (§ 375 u. 2 o. e.; — ob. niżej pod 4 a);

¹⁾ § 180 I. s. „Załatwiając wniosek na dozwolenie czynności egzekucyjnych dla zabezpieczenia wierzytelności pieniężnych, nie będzie Sąd przeszkadzał użyciu środków zabezpieczających przez to, że zażąda uprawdopodobnienia, którego strona z trudnością dostarczyć może, jeżeli w danych okolicznościach potrzeba zabezpieczenia istnieje“. Owe zaś okoliczności nie są to wyłącznie: stan majątkowy i stosunki osobiste z obowiązanego, ale w równej mierze: stosunki majątkowe, zarobkowe i zatrudnienie wierzyciela, tudzież możebny wpływ osób trzecich i okoliczności zewnętrzne.

b) Wniosek dozwolenia tymczasowego zarządzenia ma być orzeczony według przepisów prawnych o tyle, o ile nie ma dlań przepisów szczególnych. Te zaś są zawarte w § 389 o. e. Z nich zaś wynika, że prośba zawierać powinna:

α) dokładne określenie roszczenia, a w szczególności przez przytoczenie faktów, które je uzasadniają¹⁾. Jeżeli ono jest wierzytelnością obligacyjną, należy podać kwotę pieniężną lub wartość pieniężną (§ 389 u. 2 o. e.). Jeżeli już istnieje tytuł egzekucyjny dla tego roszczenia, należy go dołączyć; inaczej może ale nie musi być do podania dołączone uprawdopodobnienie (§ 274 p. c.). Ze względu na szybkość proceduru i na to, że Sąd z powodu opozycyi bliżej sprawę rozpatrzy (ob. niżej pod N, 2), nie jest koniecznie wymagany dowód ścisły. Nadto mimo braku uprawdopodobnienia

¹⁾ „Die den Antrag begründenden Thatsachen“ (§ 389 o. e.). Te fakty są dwojakiego rodzaju: jedne wykazują tytuł prawny, drugie przyczynę zarządzenia, inne znowu uzasadniają żądanie pod względem czasu, na jakie Sąd ma wydać zarządzenie. Ze względu na to, jak powyższe wyrazy są w owym § umieszczone, należy m. z. tak je wytłumaczyć, że jedne i drugie fakty są tu rozumiane.

Sąd nie odrzuci prośby, lecz naprzód zażąda dostarczenia uprawdopodobnienia. Jednak i od tego może Sąd proszącego uwolnić, chociaż oczywiście tylko w przypadkach nader wyjątkowych (m. r. do § 389),

β) okoliczności wykazujące przyczynę (potrzebę) zarządzenia. Co się zaś tyczy ich uprawdopodobnienia obowiązuje to samo co pod α);

γ) określenie rodzaju zarządzenia lub zarządzeń, o które strona prosi (ob. wyżej pod E 1.);

δ) określenie czasu, na jaki ma być zarządzenie wydane¹⁾.

Prócz tego może, ale nie musi zawierać prośba:

α) ofiarowanie kaucyi, jeżeli strona mniema, że dostarczone uprawdopodobnienie roszczenia wyda się Sądowi niedostatecznym (§ 390 o. e.);

β) oświadczenie, że proszący zamiast zarządzenia zadowolni się złożeniem w Sądzie kwoty pieniężnej, i oznaczenie wysokości tejże (§ 389 u. 2 o. e.; — anal. §. 410 p. c.).

¹⁾ Inaczej Sąd prośby nie uwzględni. (Ob. niżej pod 4 α . β).

2. Czas, w którym wniosek w Sądzie podano, jest warunkiem uzyskania zabezpieczenia o tyle, że:

a) co się tyczy egzekucyi dla zabezpieczenia, to ona z jednej strony, nie może być uzyskaną, zanim odpowiedni wyrok lub uchwała nie będą wydane, a z drugiej strony, gdy one urosną w moc prawa, ona będzie prawidłowo zbytęcną¹⁾; ale

b) co się tyczy tymczasowego zarządzenia może być o nie wniesiona prośba przed lub po skardze, po wyroku prawomocnym i po rozpoczętej egzekucyi (§ 378 o. e.). Po wyroku ale przed jego prawomocnością, nie wolno o nie prosić, jeśli strona może uzyskać egzekucyę dla zabezpieczenia (§ 379 u. 1 o. e.).

3. Dozwolenie sądowe zapada prawidłowo jednostronnie, bez poprzedniego przesłuchania stron (§ 55 u. 2 o. e.) chyba, że ustawa na to wyraźnie pozwala (§§ 11 u. 2, 15 o. e.). Z reguły nie ma też żadnych pośre-

¹⁾ Mimo prawomocnego wyroku niemożliwą jest egzekucya stanowiąca: 1. gdy przeciw wyrokowi karnemu wznowienie postępowania zostało dozwolonem (§ 371 i 4 o. e.); 2. w razie alimentacyi, w przyszłości uiszczyć się mającej (§ 372 o. e.); 3. przed upływem terminu, do wykonania świadczenia ustanowionego (§§ 409 p. e.; 370 o. e.).

dnich zarządzeń; od tego jednak mamy następujące wyjątki, ale tylko w sprawie tymczasowych zarządzeń. Zanim Sąd prośbę o nie ostatecznie załatwi, może od proszącego zażądać:

a) uprawdopodobnienia faktów, wykazujących roszczenie lub przyczynę zarządzenia;

b) kaucyi w odpowiedniej wysokości (§. 56 p. c.), jeżeli uprawdopodobnienie roszczenia (dostarczone razem z prośbą lub dodatkowo do niej) wyda się Sądowi niedostatecznym, a nadto niekorzyści, jakie dla przeciwnika z wykonania tymczasowego roszczenia mogą powstać, dadzą się w pieniądzech wynagrodzić¹⁾ (§ 390 u. 1 o. e.); ale

c) wolno Sądowi, mimo zupełnie wystarczająco uprawdopodobnionego roszczenia, zażądać takiej kaucyi, jeżeli ona ze względu na towarzyszące okoliczności wyda mu się potrzebną (§ 390 u. 2 o. e.); a mianowicie, między innymi Sąd od kaucyi nie odstąpi, jeżeli zarządzenie w danych warunkach wydaje się być zanadto dotkliwem a szanse procesu nie przedstawiają się

¹⁾ Przyczyna zarządzenia musi być na żądanie Sądu, w sposób dostateczny uprawdopodobnioną. Niedostatki w uprawdopodobnieniu nie mogą być kaucyą wyrównane.

dla strony zagrożonej jako niewątpliwe i t. p. (m. r. do §. 390).

4) Sąd dozwoli zabezpieczenia (egzekucyi lub tymcz. zarządzenia) we formie uchwały (§ 63 o. e.).

Każda uchwała będzie zawierała:

a) oznaczenie czasu, na jaki Sąd zabezpieczenia dozwala („Zeitraum“ — § 375 u. 2; — „Zeit“ — § 391 o. e.). Z wyrazów, jakimi się ustawa posługuje, zdaje się wynikać, że nie ma koniecznie na myśli czasokresu t. z. czasu określonego pod względem początku i końca, a zwłaszcza końca, stanowczo, od dnia do dnia wyraźnie wskazanego. Prócz tego, że wyznaczenie ścisłego czasokresu wydaje się racjonalnem (ob. niżej pod α) i β), przemawia za takim pojmowaniem cała osnowa § 391 o. e., w którym natrafiamy raz na wyraz „Zeit“ i dwukrotnie na wyraz „Frist“, oczywiście nie bez zamiaru w odmiennem znaczeniu użytych. Nadto mamy przykład w p. e., że nowe ustawy, gdy w podobnym celu, jaki w tym przypadku o. e. ma na oku, stronie czas do przeprowadzenia sprawy przyznaje i sędziemu ścisły czasokres wyznaczyć rozkazuje, używa wyrazu „Frist“, chociażby ten czasokres miał trwać miesiące (n. p. § 309 u. 1 p. c.). Ale z drugiej strony wyrazy „Zeitraum“ lub „Zeit“ tak są obszerne, iż nie wykluczają inter-

pretacyi, że w razie uznanej potrzeby wolno sędziemu także czasokres wyznaczyć. Przysługuje zatem sędziemu z mocy owych §§ dwojakie upoważnienie: albo sędzia określi czas, na jaki zabezpieczenia udziela, w ten sposób, że wskaże zdarzenie, które zapewne nastąpi jako ostatni kres, po za który odmawia zabezpieczenia, albo też jego trwanie ścisłym czasokresem ograniczy. Po za tem jednak należy odróżnić egzekucyę dla zabezpieczenia od tymczasowych zarządzeń, a mianowicie:

a) dozwalając czynności egzekucyjnej w celu wykonania dozwolonej egzekucyi dla zabezpieczenia, wskaże zawsze okoliczności, od której, gdy się spełni, wykonalność rozszczenia zależy (§ 375 o. e.). Tą okolicznością jest n. p. w przypadkach § 371 l. 1 i 2 prawomocność, a w przypadku pod l. 4: prawomocne orzeczenie o wyniku dozwolonego wznowienia postępowania karnego. Mniemam, że w przypadkach pod l. 1 i 4, zakreślenie czasokresu byłoby nie stosownem, a to z powodu, że nie leży w mocy uprawnionego, przyspieszyć lub opóźnić chwilę, w której prawomocność nastanie. Sąd zatem dozwolić tu może zabezpieczenia na czas aż do prawomocności t. j. do dnia powstania tejże, bez względu na to, kiedy to nastąpi. Ale w przypadku pod l. 2, może ta prawomocność nastać

prędzej lub później, a to między innemi zależeć będzie od pilności w popieraniu sprawy ze strony uprawnionego. Byłby zatem w danym przypadku czasokres potrzebny (anal. § 309 u. 1 p. c.);

β) dozwalając tymczasowego zarządzenia (zakazu, nakazu lub innego zarządzenia dodatniego), oznaczy Sąd zawsze czas, na jaki go dozwala, jeżeli na to znajduje się propozycja w prośbie o zarządzenie, gdyż inaczej będzie prośba odrzucona (ob. wyżej str. 644). Bez takiej propozycji jest prośba z tej przyczyny bezzasadną i odrzuconą być powinna, że Sąd w celu oznaczenia owego czasu nie ma tak pewnej wskazówki, jaką § 375 u. 2 o. e. zawiera. Nieraz bowiem tymczasowe zarządzenie może i powinno trwać dalej, mimo że prawomocność już nastąpiła i egzekucya stanowcza już się toczy. Sąd zatem musi mieć inną podstawę do osądzenia, czyli proszący zarządzenia słusznie domagać się może, co pod względem czasu, w braku innej miary, zależy od tego, ażali proszący żąda zabezpieczenia na czas, jaki w danych warunkach jest odpowiednim i pod tym względem uzasadnioną przedłoży Sądowi propozycję. Do tego rezultatu dochodzimy przez porównanie postanowień § 391 u. 1 z § 389 u. 1 o. e. Jeżeli bowiem pierwsze postanowienie kategorycznie nakazuje Sądowi czas ten w uchwale dozwalającej

oznaczyć, to równie stanowczo, a zatem pod rygorem nieuwzględnienia prośby przepisuje drugie z powyższych postanowień, aby strona pod tym względem przedstawiła we wniosku na wydanie zarządzenia odpowiednią propozycję, a nadto cały wniosek, a zatem też propozycję pod względem owego czasu, wyłożeniem odpowiednich okoliczności uzasadniła. Właśnie to ostatnie w tej kwestyi decyduje, a to tem bardziej, że Sąd, w razie uznanej potrzeby, może zażądać uprawdopodobnienia. I można się chyba tylko o to spierać, czyli jest potrzebną stanowcza propozycja pod względem wymiaru czasu, jeśli strona przedstawiła wszystkie okoliczności, które do wymierzenia czasu będą Sądowi potrzebne. Zgodnie zaś z tem, co we wstępie i pod c) powiedziano, może Sąd czas ten wyznaczyć jako czasokres lub wskazać zdarzenie, z którym się zarządzenie skończy. Jedno lub drugie zależy od rodzaju zarządzenia i od okoliczności o których wyżej była mowa.

Jeżeli Sąd ustanowi czasokres, to z reguły sam go wymierza. Atoli zachodzi wyjątek co do aresztu. Sąd nań pozwoli tylko na oznaczony w ustawie czasokres (§§ 386 u. 2 w połączeniu z § 361 o. e.) i prócz tego czasu i obok niego

γ) wyznaczy Sąd niekiedy według swego uznania czasokresy (ob. niżej pod δ , α , β , γ); następnie będzie uchwała pozwalająca zawierała:

b) określenie czynności egzekucyjnej lub tymczasowego zarządzenia, na które Sąd zgodnie z wnioskiem pozwala. W celu zabezpieczenia jednego i tego samego roszczenia pozwoli Sąd na kilka środków zabezpieczających, o które strona prosi¹⁾ ale ograniczy się do pozwolenia jednego lub kilku środków

a) w egzekucyi dla zabezpieczenia, jeżeli z wniosku strony jest widocznem, że jeden lub kilka z żądanych środków do zabezpieczenia wierzyciela wystarczą (anal. § 14 o. e.). Sąd wybierze z pomiędzy żądanych środków te, jakie uzna za stosowne. Podobnież

β) w sprawie tymczasowego zarządzenia pozwoli Sąd tylko na te z żądanych środków, które w celu osiągnięcia zupełnego zabezpieczenia za konieczne uzna.

Co do wyboru zaś między kilkoma zarządzeniami równej pod tym względem wartości istnieją w ustawie bliższe wskazówki w § 392 u. 2 o. e.

¹⁾ § 370, słowa: „die Vornahme von Executionshandlungen“, § 392 o. e.

5. Dalsza treść uchwały pozwalającej, a mianowicie:

a) egzekucyi dla zabezpieczenia stosuje się do ogólnych przepisów (§ 63 o. e.); ale o treści uchwały pozwalającej

b) tymczasowego zarządzenia mamy poniekąd odrębne postanowienia. Prócz właściwego dozwoleń i tego, co wyżej przedstawiono, powinna uchwała ta zawierać:

α) jeżeli wniosek zawiera oświadczenie, że proszący zamiast wykonania zarządzenia zadowolony się sądownym złożeniem podanej sumy pieniężnej, zamieści Sąd w uchwale odpowiednie zastrzeżenie (§ 389 u. 2 o. e.);

β) chociażby proszący oświadczenia pod α) nie przedstawił, ustanowi Sąd, ewentualnie z urzędu, kwotę pieniężną, której złożeniem może przeciwnik uwolnić się od rzeczonożo zarządzenia. Ale Sąd nie uczyni tego zawsze, bo jedynie pod warunkiem jeżeli to w przypadku, jaki Sąd ma przed sobą, do bezpieczeństwa wnioskodawcy może wystarczyć ¹⁾ (§ 391 u. 1 o. e.);

¹⁾ W tem się różni ten przypadek od owego pod α), w którym Sąd ustanowi taką kwotę zgodnie z wolą proszącego, nie badając, ażali ona mu bezpieczeństwo zapewnia.

γ) jeżeli Sąd nakazał rzeczy złożyć lub odpowiednie czynności przedsiębrać, wyznaczy według swego uznania odpowiedni czasokres, w którym rozkaz jego, pod rygorem egzekucyi, ma być wykonany (§ 391 u. 1 o. e.); w końcu

δ) ustanowi Sąd, według swego uznania, odpowiedni czasokres do wniesienia skargi (usprawiedliwiającej), jeżeli prośba weszła przed skargą, i będzie miał przytem wzgląd na to, czyli zaskarżyć się mające roszczenie już jest wymagalnem lub nie (§§ 391 u. 2; 378 u. 2 o. e.);

ε) również ustanowi stosowny czasokres do podania wniosku o egzekucyę, jeżeli strona zagrożona ma już dla swego roszczenia tytuł egzekucyjny ¹⁾.

6. Jeżeli Sąd w całości lub w części nie uwzględnił prośby o zabezpieczenie, winien swoja odmowę zwięźle umotywować (§ 428 p. c.).

G) Wykonanie dozwolonego zabezpieczenia następuje z urzędu (§ 16 c. e) przez ten Sąd, który do tego jest powołany (ob. wyżej

¹⁾ § 391 u. 1 i 2. Sąd oczywiście nie może oznaczyć czasokresu do wniesienia prośby egzekucyjnej, jeżeli strona zagrożona nie ma jeszcze tytułu egzekucyjnego. Dla zarządzenia dozwolonego po skardze ale przed tytułem egzekucyjnym oznaczy Sąd tylko czas jak powyżej 4 b) β).

pod A), według istotnych przepisów o wykonaniu analogicznych środków egzekucyi stanowczej (§§ 402, 384 u. 1 o. e.).

W szczególności też odpowiednie uwidocznienia tabularne Sąd z urzędu nakazuje (§ 384 u. 2 o. e.).

Jak zresztą tymczasowe zarządzenia są środkami pomocniczymi dla egzekucyi stanowczej, tak na odwrót ta egzekucya służy przeprowadzeniu tymczasowych zarządzeń, w których Sąd wydaje rozkaz lub zakaz przedsiębrania oznaczonych czynności lub zmian (§ 384 u. 1). Na żądanie strony zagrożonej będą one drogą egzekucyi stanowczej przeprowadzone. Tak zatem mamy tymczasowe zarządzenia z powodu i obok egzekucyi a nadto pośród nich egzekucya zdarzyć się może.

Rekurs prawidłowo nie wstrzymuje wykonania (§. 67 o. e.)

Wyjątkowo zaś ma rekurs skutek wstrzymujący, naprzód z mocy analogicznych postanowień o egzekucyi stanowczej (§§. 103, 118, u. 2; 130, o. e.), a potem, z mocy odrębnych przepisów, co do oznaczonych w ustawie uchwał, wydawanych z powodu tymczasowych zarządzeń (§§. 394, 400 i 396 o. e.).

W przypadkach, w których tymczasowe zarządzenie zostało dozwolone pod warun-

kiem złożenia kaucyi, nie wolno rozpocząć wykonania tegoż przed złożeniem owej kaucyi (§ 390, u. 3, o. e.)

Wyjątkowo także zaliczenie kosztów, przedsiębrać się mających tymczasowych zarządzeń, jest warunkiem wykonania tychże (§§. 393, 386, 363 o. e.)

Wykonanie dozwolonego zabezpieczenia ma być zaniechanem, a w szczególności:

1. egzekucyi dla zabezpieczenia, jeżeli jedna z ustawowych przyczyn zniesienia tejże jeszcze przed jej wykonaniem na jaw wyszła (§ 376 o. e. — ob. nizej pod H. I.);

2. tymczasowego zarządzenia, jeżeli od chwili, gdy uchwałę pozwalającą stronie zagrożonej oznajmiono, więcej czasu upłynęło aniżeli jeden miesiąc. Ale w przypadkach, w których skutkiem rekursu wykonanie zostało wstrzymane. liczy się ten czas od dnia prawomocności zarekurowanej uchwały (§ 396 o. e.). To jednak postanowienie nie może się odnosić do zakazów (§ 382, l. 2.), które bez osobnego wykonania zaraz wchodzą w życie. Do zarządzeń dodatnich, które prawidłowo z urzędu powinny być wykonane zaraz po dozwoleniu, odnosi się ono jedynie w tych przypadkach, w których wykonanie dozwolonego zarządzenia zależy je-

szcze od dodatkowej czynności strony zagrożonej (np. od złożenia kaucyi lub kosztów);

Zaniechanie wykonania ma miejsce w przypadku pod 1. na wniosek (§ 376, wstęp. o. e.), w przypadku zaś pod 2. z urzędu.

W końcu nie może być dozwolone wykonanie zabezpieczenia na przedmiotach, z pod egzekucyi wyjętych (§§. 402, 380 i i. o. e.)

Od zaniechania wykonania należy odróżnić wstrzymanie tegoż, które ma miejsce w przypadku, przewidzianym w §. 391 u. 1. o. e.

H Zniesienie wykonanego zabezpieczenia według odrębnych przepisów o zabezpieczeniu egzekucyi.

1. Przyczyny zniesienia: wspólne egzekucyi dla zabezpieczenia i tymczasowym zarządzeniom, są następujące:

a) jeżeli będzie wykazanem, że roszczenie już w chwili dozwolenia egzekucyi było wyrównane lub dostateczną kaucyą (§ 56 p. c. (zabezpieczone (§§. 376 l. 1; 399, ll. 3 i 4, o. e.);

b) jeżeli będzie wykazanem, że wyrównanie lub zupełne zabezpieczenie (jak pod a.) nastąpiło dobrowolnie po dozwoleniu lub nawet po wykonaniu. Ale zachodzi tu pod względem rodzaju kaucyi różnica. W egz. dla zabezp. jest wymagana kaucya w gotówce lub w papierach wartościowych (§ 376, l. 2.), w § 56,

p. e. opisanych. W sprawie tymcz. zarządzenia wystarcza jakakolwiekbaż kaucya, w § 56 p. e. dopuszczona, jeżeli ją Sąd za wystarczającą uzna (§ 399, ll. 3 i 4 o. e.);

c) zupełne odsądzenie roszczenia lub prawomocne ustalenie, że ono w zupełności zgasło (§§. 376, l. 3; 399, l. 4 o. e.).

2. Odrębną przyczyną zniesienia egzekucyi dla zabezpieczenia jest okoliczność, że upłynął czas, na jaki czynność egzekucyjna została dozwoloną (§ 377, u. 2, o. e. — ob. wyżej pod F. 4. a.; — względem tymczasowego zarządzenia brak podobnego postanowienia).

3. Odrębne przyczyny zniesienia tymczasowych zarządzeń:

a) taka zmiana stosunków (strony zagrożonej, jej przeciwnika lub sprawy), że odpadła pierwotna potrzeba zabezpieczenia (§ 399, l. 1, o. e.);

b) jeżeli przeciwnik strony zagrożonej złożył gotówkę, jaką mu Sąd na wniosek lub z urzędu, zastrzegł w uchwale dozwalającej w celu uwolnienia go od zarządzenia (odmienną od kaucyi pod H. 1. a i b.; — ob. wyżej pod F. 5. b. α i β);

c) jeżeli upłynął bezowocnie czasokres, ustanowiony w uchwale dozwalającej dla wykonania nakazu przedsiębrania oznaczonych w niej

czynności, tudzież jeżeli upłynął bezowocnie czasokres, ustanowiony dla wniesienia skargi usprawiedliwiającej lub prośby egzekucyjnej (§ 391 o. e.; — ob. wyżej pod F. 5. b. γ — ε).

4. Zniesienie zabezpieczenia orzeknie Sąd z reguły tylko na wniosek (wstęp do §§. 376 i 399; § 377, u. 2, o. e.) Wyjątkowo zniesie Sąd zarządzenie z urzędu:

a) w przypadku wyżej pod 3 c. wymienionym (§ 391, zdanie końcowe);

b) rozpoczęty areszt w razie dalszego niezaliczenia kosztów (§§. 386, 366 o. e.)

I. Przyczyny zniesienia według analogicznych przepisów o zastanowieniu egzekucyi stanowczej (§ 402 o. e.).

Uchylenie egzekucyi stanowczej nazywa ustawą zastanowieniem, uchylenie zaś zabezpieczenia tejże (egzekucyi dla zabezpieczenia lub tymczasowego zarządzenia) z niesieniem.

Jeżeli zatem przyczyny zastanowienia egzekucyi stanowczej istnieją także w sprawie niniejszej, to chyba tylko jako przyczyny zniesienia,

Przyczyny zastanowienia są bądź powszechne (opisane głównie w §§. 35—40 o. e.), bądź istnieją tylko dla szczególnych rodzajów egzekucyi.

Badając, które i jakie z powszechnych przyczyn zastanowienia istnieją jako przyczyny zniesienia zabezpieczenia, dojdziemy do następujących rezultatów:

1. odpadają te przyczyny, które skutkiem obalenia tytułu egzekucyjnego powstają, a to dla tego, że zabezpieczenie nie opiera się na tytule egzekucyjnym (§§. 35; 36, l. 1. zdanie pierwsze; 39, l. 1);

2. również odpada przyczyna z § 39, l. 8, z powodu że ona tylko w egzekucyi dla zaspokojenia może istnieć.

Natomiast wszystkie inne powszechne przyczyny zastanowienia egzekucyi są przyczynami zniesienia zabezpieczenia; mianowicie są to następujące przyczyny:

1. które oznaczone przedmioty z pod egzekucyi wyjmują (§§. 39, ll. 2, 3 i 4; 380 c. e.);

2. że dotknięty egzekucją (zabezpieczeniem) przedmiot ze względu na prawa, jakie ma do niego osoba trzecia, musi być uwolniony (§ 37 o. e.);

3. że proszący o zabezpieczenie, będąc następcą pierwotnie uprawnionego, nie wykazał swej legitymacyi w sposób przepisany w §§. 9 i 11 o. e. (§ 36, ll. 1. zdanie drugie i l. 2.);

4. że uprawniony zrzekł się egzekucyi na zawsze lub na czas, który jeszcze nie upłynął,

a to bądź przed rozpoczęciem egzekucyi (§ 36 l. 3) bądź potem (§ 39 l. 6). Postanowienia te zresztą mogą być zastosowane tylko do tymczasowych zarządzeń, a to z powodu, że tylko ten może zeznać powyższe oświadczenia, kto już ma dla siebie tytuł egzekucyjny a wtedy jest mu zbyt późną egzekucya dla zabezp. Dla tymczasowych zarządzeń postanowienia te w dwojaki sposób obowiązują. Raz pośrednio, t. z. w tym przypadku, w którym powyższe oświadczenia samej tylko egzekucyi się tyczą, a o tymczasowych zarządzeniach nie wspominają; kto bowiem nie może otrzymać egzekucyi, ten również pozbawiony jest prawa żądania zabezpieczenia tejże. Następnie zaś bezpośrednio, t. z. jeżeli powyższe oświadczenia wyraźnie tylko tymczasowe zarządzenia miały na myśli. W pierwszym przypadku zastanowi Sąd egzekucyjny i zarazem znieś wykonane dla niej zarządzenie, w drugim zaś przypadku znieś tylko zarządzenie;

5. że wierzyciel pozwolił na zwłokę w zaspokojeniu roszczenia (§ 40 o. e.). Przyczyna ta nie znosi tymczasowego zarządzenia, skoro za pomocą niego również i niezapadłe roszczenia mogą być zabezpieczone ¹⁾ (§ 378, u. 2, o. e.)

¹⁾ Pomijam przyczynę, pochodzącą z zaspokojenia roszczenia (§§. 39, l. 7; 40 o. e.), która co do

Przyczyny szczegółowe zastanowienia egzekucyi istnieją tylko w egzekucyi dla zabezpieczenia. Tymczasowe zarządzenia bowiem mają odmienną istotę wewnętrzną; od tej bowiem a nie od zewnętrznej podobieństwa zależy analogiczne zastosowanie owych przepisów. Co się zaś tyczy rozmaitego rodzaju egzekucyi dla zabezpieczenia, to:

1. dla zajęcia obowiązuje przepis § 256, u. 2, o. e.;

2. dla administracyi (w celu zabezpieczenia sumy pieniężnej) obowiązują bezpośrednio postanowienia §§. 101 i 129, u. 2 i 4; co się zaś tyczy postanowienia § 129, u. 1, to ono w zestawieniu z § 376, l. 2, oczywiście z tą odmianą obowiązuje, że zniesienie tejże nastąpi po uzbieraniu gotówki, do zabezpieczenia wystarczającej¹⁾);

3. do przekazu wierzytelności już zajętej do ściągnięcia stosuje się przepis § 311 o. e.¹⁾

kwestyi istniejącego zabezpieczenia jest w odrębnych przepisach powtórzoną i rozszerzoną (§§. 376 ll. 1 i 2; 399, ll. 3 i 4, o. e.). Obok kwestyi zastosowalności przepisów egzekucyjnych o zastanowieniu, możeby się wyłoniła kwestya, o ile jej postanowienia o odłożeniu (§ 42 i n) powinny być zastosowane w razie istniejącego zabezpieczenia. Pomijam ją dla braku czasu.

¹⁾ Wprawdzie nie ma tu ani wyraźnego zastanowienia, ani zupełnego unicestwienia całej egzekucyi (ob.

W tych przypadkach następuje zniesienie bądź z urzędu bądź na wniosek, stosownie do tego, jak się rzecz ma co do zastanowienia egzekucyi z tej samej lub dla analogicznej przyczyny.

K. Skutki zniesienia zabezpieczenia, w porównaniu ze skutkami zastanowienia egzekucyi, są jednako-
we; sprowadzają uchylenie wszystkich aż do chwili zastanowienia lub zniesienia wykonanych czynności i unicestwienie wszelkich skutków tychże (§§. 39, wstęp; 376 i 399 o. e.).
Zatem będzie, skutkiem zniesienia zabezpieczenia, zarządzone: odpowiednie uwidocznienie na protokole zajęcia; wykreślenie prenotacyi; odwołanie administracyi i zwrot uzbieranej gotówki właścicielowi (§ 377, u. 1. i 3.); uchylenie zajęcia wierzytelności i zwrot ściągniętej gotówki¹⁾ (§ 374 o. e.) i t. d.

L. Ograniczenie zabezpieczenia wykonanego jest częściowem zniesieniem tegoż. Ma zatem zawsze miejsce, jeżeli odpowie-

tekst pod K.). Umieściłem tutaj ten ustęp, bo mi trudno było znaleźć dlań miejsce odpowiedniejsze.

¹⁾ Atoli zajęcie pozostaje nietkniętem, jeżeli uprawniony w myśl § 311 o. e. zrzeknie się jedynie praw, z przekazu wynikających. W tym przypadku bowiem nie ma zastanowienia (Ob. uwagę poprzednią).

dna przyczyna zniesienia odnosi się tylko do jednej części wykonanego zabezpieczenia (§§. 377, u. 2.; 399, wstęp; łącznie z powszechnymi postanowieniami §§. 39, 41 o. e.)

M. Odpowiedzialność uprawnionego z powodu zniesienia zabezpieczenia.

1. Postanowienia obu zabezpieczeniom wspólne. Uprawniony jest odpowiedzialny za zniesienie egzekucyi dla zabezpieczenia i tymczasowego zarządzenia:

a) jeżeli dłużnik uprawdopodobni, że roszczenie jeszcze przed dozwoleńiem zostało zaspokojone lub dostatecznie zabezpieczone (§ 376 l. 1. i ust. końcowy odnosi się do egz. dla zabezp.; odnośnie do tymcz. zarządzenia mieści się to samo w ogólnem postanowieniu § 394, w słowach: „wenn ihr Ansuchen sich sonst als ungerüchtfertigt erweist“);

b. jeżeli roszczenie zostanie odsądzonem (§§. 376, l. 3 i ust. końc.; § 394 o. e.).

2. za egzekucyę dla zabezpieczenia jest uprawniony odpowiedzialnym, jeżeli wyrok karny, na którym ona się zasadza, został skutkiem przeprowadzonego wznowienia uchylony (§ 376, l. 4 i ust. końc.);

3. za tymczasowe zarządzenie zaś odpowiada nadto strona zagrożona:

a) jeżeli nie dotrzyma czasokresu do wniesienia skargi lub prośby egzekucyjnej (§§. 394; 391, u. 2., o. e.);

b) jeżeli się prośba okaże Sądowi *ex post* nieuzasadnioną („sonst als ungerechtfertigt“ — § 394 o. e. — ob. niżej pod N. 2.).

4. Rozmiar odpowiedzialności:

a) za zniesioną egzekucję dla zabezpieczenia obejmuje wyrządzoną przeciwnikowi szkodę („Schaden“ t. z. *damnum emergens* lub zarazem *lucrum cessans* stosownie do przepisów § 1293 i n.; 1324 p. k. u. e.);

b) za zniesione tymczasowe zabezpieczenie obejmuje tylko ubytki w majątku („Vermögensnachtheile“ t. z. *damnum emergens* — § 394 o. e.).

5. Sposób dochodzenia owej szkody jest odmienny, stosownie do tego, czyli chodzi o szkodę powstałą

a) z wykonania egzekucyi dla zabezpieczenia; lub

b) tymczasowego zarządzenia.

W przypadku pod a. należy ją dochodzić drogą skargi i osobnego procesu, skoro ustawa na żaden inny proceder nie pozwala; w przypadku zaś pod b. wywiązuje się na odpowiednią prośbę sprawa uboczna bez formalnego postępowania i ścisłego dowodzenia, którą Sąd załatwia uchwałą, będącą tytułem egzekucyjnym (§ 394 o. e.).

N. Środki odwrócenia.

1. Spólne:

a) rekurs, jako środek prawny (odwoławczy), który tylko wyjątkowo ma skutki wykonanie wstrzymujące (ob. wyżej pod G.);

b) wniosek zniesienia lub ograniczenia, odpowiednio uzasadniony i środkami uprawdopodobnienia poparty, który Sąd załatwi podlegającą rekursowi uchwałą:

α) jeżeli się rozchodzi o egzekucję dla zabezp., po wysłuchaniu egzekwenta (§§ 377, u. 3; 55; 56 o. e.);

β) jeżeli się rozchodzi o tymczasowe zarządzenie, po ustnej rozprawie (§§. 399 ust. końc., o. e. ob. wyżej na str 516.).

2. Odrębnym środkiem odwrócenia tymczasowego zarządzenia jest opozycja (§§. 397, 398 o. e.) Oto główne o niej postanowienia:

a, jak wszelka opozycja, nie jest środkiem odwoławczym, a zatem idzie do Sądu dozwalającego inst. I;

b) zasadza się na tem, że tymczasowe zarządzenie zostało dozwolone mimo braku jednego z przepisanych warunków dozwoleń, a zatem jest ona wymierzona przeciwko dozwoleniu i na tem się zasadza, że w chwili, gdy je Sąd udzielił, brakło jednego z owych wa-

runków. Ale nie stanowi tu różnicy, czyli brak był wówczas już z aktów widocznym, lub w Sądzie notoryjnym, czyli też go oponent (przeciwnik strony zagrożonej) w opozycyi lub podczas ustnej na nią rozprawy wykazał, przytaczając w tym celu nowe okoliczności i przedkładając nowe środki nprawdopodobnienia. Owszem to ostatnie będzie prawidłowem, gdyż inaczej pomoże także rekurs, a zatem o p o z y c y a nie będzie środkiem j e d y n y m ;

c) na opozycyę zawsze Sąd wyznaczy audyencyę do ustnej rozprawy, po której załatwi ją podlegającą rekursowi uchwałą;

d) opozycya nie koliduje ani z rekursem (ob. pod b.), ani

e) z wnioskiem zniesienia lub ograniczenia tak, że wniosek taki jest dopuszczony, chociaż Sąd poprzednio opozycyę odrzucił (§. 399, wstęp, o. e.); ale

f) opozycya jest wzbronioną, jeżeli prośba o tymczasowe zarządzenie nie została załatwioną jednostronnie, lecz dopiero po wysłuchaniu przeciwnika strony zagrożonej (§ 397, u. 1., o. e.), a zatem tenże miał już raz sposobność oświadczyć się na tę prośbę, a Sąd jego zarzuty ocenić i rozstrzygnąć.

Dodatkowe poprawki tekstu polskiego Ordynacji egzekucyjnej*)

(Ciąg dalszy myłek drukarskich i poprawek
tekstu na str. 329 i n.)

§ 4. l. 6, zam. „*wierzytelności*“ ma być: „*wierzytelnościach*“ (w 6, od dołu).

§ 10, zam. „*musi przed... zapaść* wyrok sądowy“, ma być; „*należy przed..... uzyskać* wyrok sądowy“.

*) U W A G A. Otrzymałem uwagi o mylnem tłumaczeniu i przeoczeniach z niejednej strony, życzliwej i mi nie życzliwej. Ale na rzeczywiście istotne pomyłki sam wpadłem po kilkakrotnej starannej kontroli mojego tłumaczenia i niniejszem je prostuję. Najlepszy w tem dowód, jak trudnego podjąłem się zadania, skoro, o ile mi jest wiadomem, nikt mej pracy należycie skontrolować nie był w stanie. W części tylko skorzystałem z życzliwych uwag kolegi prof. Dr. Ks. Fiericha (ob. Przegl. pr. i admin. zeszyt V z r. b. str. 413), za które Mu na tem miejscu serdecznie dziękuję. Wszakże nie mogę ani się zgodzić na uwagi Jego do §§. 268 i 354, ani też uznać się winnym przeoczenia w tłumaczeniu tego ostatniego §. I tak:

§ 11, u. 1., zam. „na majątku osobiście odpowiadającego spółnika“, ma być: „na majątku każdego z osobiście odpowiadających spółników“.

§ 11, u. 2, wykreślić pierwsze zdanie od słów „w tym przypadku“... aż włącznie do słów

1. w § 368 powtarza się w pierwszych trzech ustępach zdanie: „mit möglichster Bedachtnahme auf den jeweiligen Börsenkurs“, które w ust. 3. przetłumaczyłem „przy uwzględnieniu każdoczesnej ceny giełdowej i targowej“, a w pierwszych dwóch ustępach szerzej określiłem w zdaniu: „przyczem należy się jak najwięcej o to starać, aby każdoczesna cena giełdowa (w ust. 2 jeszcze: „lub targowa“) została osiągniętą“. Mojem zdaniem tylko ten drugi sposób tłumaczenia, chociaż nie dosłownego, oddaje wiernie tekst autentyczny a mianowicie znaczenie wyrazów „mit möglichster Bedachtnahme...“; wyżej przytoczone tłumaczenie, zawarte w ust. 3., będzie dosłownem i wiernem dopiero wtedy gdy się powie: „przy możebnie jak największem...“. O takie też poprawienie tekstu polskiego proszę w ust. 3. lub też we wszystkich odpowiednich ustępach tegoż §.

2. Tłumacząc § 354, być może niepotrzebnie, ale rozmyślnie rozłożyłem zdanie: „...und zugleich unter jeweiliger Bestimmung einer neuerlichen Frist für die geschuldete Leistung ein stets schärferes Zwangsmittel anzudrohen“ na dwa zdania, gdyż w jednym zdaniu nie umiem po polsku oddać wiernie znaczenia wyrazów „jeweilig“ i „stets“. Te dwa zdania razem dopiero wyczerpują całą treść przytoczonego zdania tekstu autentycznego.

do zastępowania spółki p wołanych, jeżeli...“, i wpisać przed wyrazami „po rozwiązaniu spółki“ wyrazy „Jeżeliby zaś“ (dopiero po rozwiązaniu i t. d.). — Następnie kropkę na końcu peryodu po wyrazach: „.....odpowiadającemu spółnikowi.“) przemienić na *przecinek*, i dopisać: „odbędzie się w tym przypadku, a to w kwestyi odpowiedzialności spółnika, przed rozstrzygnięciem wniosku na dozwo-lenie egzekucyi, przesłuchanie zobowiązanego albo osób, do zastępowania spółki po-wołanych“.

§ 14, zam: „że jeden lub kilka z zaproponowa-nych...“ ma być „że już jeden lub i t. d.“

§ 17, u. 2., zam.: „które w ciągu postępowania egzekucyjnego lub z jego przyczyny powstała“, ma być: „które w ciągu postępowania i z jego i t. d.“

§ 19, w tym § należy między zdanie drugie, koń-czące się słowy: „na którym egzekucya jest prowadzona albo większa część tegoż“, a zda-niem końcowem, które opiewa: „Od tej uchwały nie ma rekursu“, wsunąć zdanie: *Ów Try-bunał wyda także zarządzenie, jeżeli mu się ono przedstawi jako stosowne*“.

§ 26, u. 1. Po słowach: „...przechowków, tam się znajdujących, a nawet...“ należy dodać „w ra-zie potrzeby ubrania i t. d.“

- § 36, u. 1, l. 1. Po słowach „... iżby był...” dodać: „*osobiście odpowiedzialnym spolnikiem.*”
- § 57, u. 1. Zamiast: „*przeznaczonej do wniesienia opozycji*” ma być: „*na której opozycja mogła być wniesioną*”.
- § 70, u. 1. Po słowach; „O prawomocnem załatwieniu...” należy dodać: „*rekursu...*”
- § 70, u. 3. Zamiast. „...*wręczone mu po myśli § 69, ustępu 1...*” lepiej: „*w myśl § 69 ustępu 1, po to mu wręczone, by...*”
- § 88, u. ostatni; zamiast „*tychże*” ma być „*teżże*”.
- § 106, u. 2. Zamiast: „...*prostował lub uzupełniał*” ma być: „...*prostował lub nowemi nazwiskami uzupełniał...*”
- § 110, u. 1. (na str. 108) zamiast: „...*zastanowienia egzekucyi...*” ma być „...*zastanowienia administracyi przymusowej.*”
- § 162, u. 1. Zamiast „...*to je Sąd.*” ma być „...*to je Sąd egzekucyjny.*”
- § 177, u. 2. Zamiast: „...*będą w Sądzie wyłożone...*” ma być „...*będą w Sądzie do przegłędnięcia wyłożone...*”
- § 188, u. 2. Zamiast „...*przed upływem roku...*” ma być; „...*przed upływem pół roku.*”
- § 231, u. 1. Zamiast: „...*rozstrzygnie Sąd opozycję w samejże uchwale działowej...*” ma być: „*rozstrzygnie Sąd opozycję już w samejże uchwale działowej.*”

- § 268, u. 3, zamiast: „przy *uwzględnieniu* każdo-
czesnej...“ ma być: „przy *możliwie j. k. naj-
większem* uwzględnieniu...“
- § 317, u. 1. Zamiast: „...rozkazać jej *spieniężenie*.. “
ma być: „...rozkazać *innego rodzaju spie-
niężenie tejże*: “
- § 330, u. 1. Zamiast „*pozwany*“ ma być „*zobo-
wiązany*“.
- § 375, u. 2. Zamiast „..i wskaże okoliczność...
(i t. d. do końca)“ ma być: „...*i wsk* *zując*
okoliczność, od której, gdy się spełni, wyko-
nalność rozszczenia zależy, *wypowie*.. “
- § 379, u. 2. Zamiast „*pochowa*“ ma być „*ukrywa*“
— u. 3. l. 2. Zamiast: „...*zasadniczo do niniej-
szego przypadku zastosowanych*“ ma być
„...*w odpowiedni sposób do niniejszego przy-
padku zastosować się mających*... “
- § 389, u. 1. Zamiast: „...*w którym czasie*.. “ ma
być: „...*na jaki czas*...“
- § 392, u. 2. Zamiast: „...*każdego owych z zarzą-
dzeń*...“ ma być: „...*każdego z owych zarzą-
dzeń*...“
- § 394, u. 1. Zamiast „...*jeżeli ona* nie dotrzyma
czasokresu...“ lepiej: „...*jeżeli strona* nie do-
trzyma i t. d.“
-

Sprostowanie omyłek druku w objaśnieniach do Ordynacyi egzekucyjnej.

- Na str. 344 w wierszu 9. z góry, zamiast: *zalatwieniu*, ma być: *zalatwianiu*.
- „ „ 348 w uwadze 1) w wierszu 3. z góry, zamiast: *za realnościach*. ma być: *na realnościach*.
- „ „ 351 w ustępie a) w wierszu 2. z góry, zamiast: *slużbodawcami*, ma być: *slużbodawcami*, — a w ostatnim wierszu po słowach n. j. dodać na leży nawias.
- „ „ 352 w uwadze 1) w wierszu 3. z góry, zamiast: *praw*, ma być: *spraw*.
- „ „ 359 w ustępie l., zamiast: *spółkom zakładowym*, ma być: *spółkom. zakładom*.
- „ „ 361 w wierszu 6. z góry, przed *Atoli*, należy dodać: H., — a w wierszu 11. z góry, zamiast: *(a. II. u. z. o. e.,* ma być: *(a. II. u. z. o. e.)*.
- „ „ 368 w wierszu 1. z góry, zamiast: (g, ma być: g), a w wierszu 16. z góry, zamiast: f), ma być: h).
- „ „ 369 w wierszu 8. z góry, zamiast: h), ma być: i),
- „ „ 375 w wierszu 15. z góry, zamiast: *poczytani*, w końcu, ma być: *poczytani W końcu*.
- „ „ 384 w wierszu 2. z dołu, zamiast: *bez względu to*, ma być: *bez względu na to*.

- Na str. 394 w wierszu 15. z góry, zamiast: *C*), ma być: *D*)
 „ „ 399 w wierszu 13. z góry, zamiast: *D*), ma być: *E*).
 „ „ 401 w wierszu 9. z góry, zamiast: *te ze względów*,
 ma być: *to ze względów*.
 „ „ 415 w wierszu 7. z góry, zamiast: *powinno miej-*
sce, ma być: *powinno mieć miejsce*.
 „ „ 416 ustęp 1. ma opiewać: 1. rozszczenie do zapła-
 cenia sumy pieniężnej nazywa się wierzytel-
 nością wykonalną (§. 87 o. e.). Jeżeli się roz-
 chodzi o porządek i pierwszeństwo w zaspo-
 kojeniu
 „ „ 424 w wierszu 3. z dołu, po słowie: *zastosowania*,
 należy wykreślić: *z powodu*.
 „ „ 425 w wierszu 3. z góry, po słowie: *oferenta*, na-
 leży dodać przecinek (,)
 „ „ 427 w wierszu 2. z dołu, zamiast: *droga*, ma być:
drogą.
 „ „ 445 w uwadze w wierszu 4. z dołu, zamiast: *głó-*
w ia, ma być: *główna*.
 „ „ 453 w wierszu 3. z dołu, zamiast: §. 305, ma
 być: §. 505.
 „ „ 462 w wierszu 15. z góry, należy wykreślić: *też*.
 „ „ 465 w wierszu 11. z dołu, zamiast: *w te*, ma
 być: *w tej*.
 „ „ 470 w wierszu 12. z góry, zamiast: 3. *Przepisy*,
 ma być: 2. *Przepisy*, a w wierszu 15. po:
 §§. 152, 153, należy dodać: *także 256, ustęp 2.*
 „ „ 471 w wierszu 14. z góry, zamiast: *prekluzyj*, ma
 być: *prekluzyi*, a w wierszu 15. zamiast: *pre-*
kluzye, ma być: *prekluzyę*, a w wierszach 19,
 20, zamiast: *ipso jure jeden*, ma być: *ipso*
jure. Jeden.
 „ „ 472 w wierszu 2. z dołu, przed słowem: *mowa*,
 należy dodać: *tu*.

- Na str. 476 w wierszu 2. z góry, po słowie: *one*, należy dodać: *z reguły*, a w wierszu 11. z dołu, zamiast: §§. 444, ma być: §§. 144.
- „ „ 484 w ustępie E, należy wykreslić końcowe słowa: *a nadto ściśle rzecz biorąc, nie ma w egzekucyi formalnej rozprawy ustnej (§. 55 o. e.)*, zaś w wierszu 5. z dołu, zamiast: 4. *Przepisy*, ma być: 3. *Przepisy*.
- „ „ 486 w wierszu 9. z góry, należy wykreslić słowo *jednostronne*.
- „ „ 488 w wierszu 14. z góry, zamiast: *rozkazuje*, ma być: *nakazuje*.
- „ „ 495 w wierszu 1. z góry, zamiast: 5. *Z przepi-
sów*, ma być: 4. *Z przepisów*.
- „ „ 497 w wierszu 17. z góry, zamiast: *próżniactwa-
ma* być: *pieniactwa*.
- „ „ 502 w wierszu 17. z góry, zamiast: *niewdania
w rozprawę*, ma być: *niewdania się w rozpra-
wę i zaoczności*.
- „ „ 505 w wierszu 1. i 2. z dołu, zamiast: *prawa,
by na tej podstawie, odłożyć lub zastanowić
egzekucyę*, ma być: *prawa uzyskania, żądania
odłożenia lub zastanowienia egzekucyi*.
- „ „ 524 w wierszu 5. z góry, zamiast: *Nie ma egze-
kucyi*, ma być: *Nie ma w egzekucyi*.
- „ „ 530 w wierszu 8. z góry, zamiast: *olerowany*, ma
być: *tolerowany*.
- „ „ 536 w wierszu 2. z góry, zamiast: *bezkuteczności
aktu*, ma być: *bezkuteczności pisemnego aktu
prawnego*.
- „ „ 537 w wierszu 3. i 4. z dołu, zamiast: *że mu po
przeprowadzonej egzekucyi będą potrzebne*, ma
być: *i że mu po przeprowadzonej egzekucyi
będą wręczone potrzebne...*

- Na str. 538 w wierszu 6. z góry, zamiast: *egzekwent*, ma być: *egzekut*.
- „ „ 540 w wierszu 3. z dołu, zamiast: *prawdzi*, ma być: *prawdzi-*, w wierszu 4, zamiast: *mające*, ma być: *mającego*, w wierszu 5., zamiast: *praw*, ma być: *prawa*.
- „ „ 541 w wierszu 15. z góry, zamiast: *odpowiednich mężów zawodowych*, ma być: *mężów odpowiednich zawodów*.
- „ „ 542 w wierszu 9. z góry, zamiast: *nał*, ma być *pod*.
- „ „ 546 w wierszu 5. i 9. z góry, zamiast: *bines*, ma być: *binas*.
- „ „ 561 w wierszu 14. z góry, zamiast: *ε. Spory*, ma być: *E. Spory*, a w wierszu 17., zamiast: *formalną*, ma być: *z formalną*.
- „ „ 575 w wierszu 12. z dołu, zamiast: *przypadku* ma być: *w przypadku*.
- „ „ 595 w uwadze ¹⁾ w wierszu 5. z dołu, zamiast: *egzekwenta*, ma być: *egzekuta*.
- „ „ 610 w wierszu 14. z góry, zamiast: *c. Co się tyczy*, ma być: *C. Co się tyczy*.
- „ „ 620 (text) w wierszu 2. z dołu, zamiast: *wypadnie* ³⁾, ma być: *wypadnie* ⁴⁾; — ostatnia uwaga ma być oznaczona ⁴⁾, a w niej w 1. wierszu z dołu zamiast: *tc*, ma być *to*.

Treść dodatkowych objaśnień.

	str
<i>Przedmowa</i>	338
<i>Wstęp. Różnica między egzekucją a tymczasowymi zarządzeniami</i>	339
<i>I. Źródła nowego prawa o egzekucyi cywilnej</i>	341
<i>II. Stosunek nowego prawa do przepisów dawniejszych.</i>	
A. Egzekucya sądowa i zasądowa	346
B. Egzekucya administracyjna; jej stosunek do sądowej. Egzekucya administracyjna orzeczeń władz administracyjnych	347
C. Egzekucya sądowa orzeczeń władz administracyjnych	353
D. Egzekucya administracyjna jako wyjątkowy przywilej	354
E. Egzekucya administracyjna nie tanguje praw cywilnych trzecich osób	357

F. Egzekucya bez interwencji władzy publicznej	Str. 357
G. Udogodnienia w prowadzeniu egzekucyi sądowej przyznane niektórym zakładom	359
H. Uszczuplenie dotychczasowego zakresu egzekucyi sądowej	361
I. <i>Clausula derogatoria</i> , które w obecnej przepisy dawniejsze zostały utrzymane?	361
III. Postanowienia przejściowe dotyczące się:	
A. Zabezpieczenia praw i roszczeń	370
B. Traktowania wiszących spraw egzekucyjnych	371
IV. Sądy. A. Jakie Sądy występują w egzekucyi?	380
B. Sąd dozwalający	381
C. Sąd egzekucyjny, ustawowa właściwość jego, przedmiotowa i miejscowa. Delegacya	384
D. Odgraniczenie i rozgraniczenie sądów dozwalających i egzekucyjnych	394
E. Właściwość sądów dozwalających jest z reguły wyłączną	399
F. Obowiązki sądów w egzekucyi właściwych. Załatwianie spraw w sądzie dozwalającym	401

	Str.
G. Załatwianie spraw w sądzie egzekucyjnym	402
H. Organa wykonawcze	404
I. Stanowisko organów wykonawczych	405
<i>V. Strony i inni uczestnicy postępowania egzekucyjnego</i>	—
Wstęp: Strony a inni uczestnicy	409
A. Egzekwent	410
B. Przystąpienie	411
C. Kiedy przystąpienie możebne?	—
D. Strona zobowiązana	415
E. Roszczenia wykonalne	415
F. O ile obowiązują w egzekucyi przepisy procedury cywilnej o zdolności procesowej, o interwencji głównej, o towarzysztwie sporu, o interwencji ubocznej, od daniu zabezpieczenia, o prawie ubóstwa	417
G. Inni uczestnicy	425
H. Osoby trzecie w ogólności i t. z. skarga opozycyjna	426
I. Osoby trzecie z obowiązku publicznego nad przedmiotem egzekucyi czuwające	429
K. Wierzyciele zastawni lub inne osoby rzeczowo uprawnione	429
L. Oferenci i nabywca	430
M. Dłużnik egzekuta	430
<i>VI. Przedmiot egzekucyi</i>	431

	Str.
Wstęp i pojęcie	431
A. Przedmioty egzekucyi majątkowej.	431
B. Uwolnienia egzekucyjne i rozmaitego rodzaju przepisy uwalniające	433
C. Przegląd postanowień prawnych o uwolnieniach egzekucyjnych	435
<i>VII. Środki egzekucyjne</i>	<i>438</i>
A. Określenie i wylczenie właściwych środków egzekucyjnych	438
B. Rozmaite podziały egzekucyj	443
C. Wybór i łączenie środków egzekucyjnych	446
D. Przegląd ważniejszych środków egzekucyjnych pomocniczych	449
<i>VIII. Tytuły egzekucyjne</i>	<i>—</i>
Wstęp i pojęcie	450
A. Tytuły egzekucyjne sądowe	450
B. Tytuły władz administracyjnych	451
C. Akty bez udziału władz sporządzone	452
D. Ugody.	452
E. Orzeczenia kar pieniężnych	453
F. Niektóre <i>formalne</i> warunki mocy wykonawczej tytułów egzekucyjnych	453
G. <i>Materiałne</i> warunki mocy wykonawczej tytułów egzekucyjnych	455
H. Odmówienie egzekucyi z powodu wadliwości tytułu egzekucyjnego i usunięcie tych wadliwości	457

<i>IX. Przegląd przepisów procedury cywilnej o postępowaniu i ustnej rozprawie, o dowodach i o przeprowadzeniu tychże, o szczegółowych środkach dowodowych, u uchwałach sędziowskich i o rekursie</i>	459
Wstęp: do interpretacji §§. 78 i 55, o. e.	459
A. Przepisy o postępowaniu i ustnej rozprawie (1. o pismach; 2. o czasokresach i audyencyach; 3. przepisy o przerwie i spoczywaniu postępowania; 4. inne przepisy o rozprawie ustnej: o jawności, o wywołaniu sprawy, o przemówieniach stron, o kierownictwie, o naganieniu braków, w połączeniu z kwestyą, kiedy się pośród egzekucji odbywają ustne rozprawy i jaka jest ich treść? o policyi sesyjnej, o protokołach, o aktach, o karach i odpoczynku niedzielnym). . . .	461
B. Przepisy procedury cywilnej o dowodach (Wstęp: różnica między dowodem faktów stanowczych, które po za egzekucją się zdarzyły, a dowodem faktów, uzasadniających korzyści prawne postępowania egzekucyjnego. Czy istnieje w egzekucji przyznanie? Notoryjność. Czy fakt bez dowodu, jedynie na podstawie wy-	

padków przeprowadzonej rozprawy za prawdziwy uznany być może? Kiedy ustawa żąda na dowód dokumentu tego samego co tytuł egzekucyjny znaczenia? Wyjątki. O ile obowiązują powszechne przepisy §§. 266—274 p. c. o dowodach? — Czyli i o ile przyznanie jest dopuszczone. — Notoryjność w postęp. egz. — Czy wolno sędziemu przyjąć fakt za prawdziwy w myśl § 272. p. c., opierając się wyłącznie na wypadkach rozprawy ustnej. — Rzecz o rozprawach *ustnych* pośród postępowania egz. kiedy i jakie rozprawy ustne tam się zdarzają i jak ich treść? — Dowód a uprawdopodobnienie. 505

C. *Przepisy procedury cywilnej o przeprowadzeniu dowodów.* Zasada postępowania z urzędu. 521

D. *Przepisy o szczegółowych środkach dowodowych.* Jakich dowodów nie ma? — Dowód z wysłuchania stron i uczestników. — Dowód ze świadków. — Dowód z dokumentów. — Dokumenty publiczne a prywatne. — Odwód przeciw treści dokumentu. — Wydobyć doku-

	Str.
mentów. — Dowód nieprawdziwości dokumentu. — Dowód ze znawców. . . .	523
E. <i>Przepisy procedury cywilnej o uchwałach.</i>	544
F. <i>Przepisy procedury cywilnej o rekursie.</i>	545
X. <i>Pojęcie i okresy sprawy egzekucyjnej.</i>	548
Dlaczego ustalenie pojęcia sprawy egzekucyjnej jest potrzebne?	548
A. Początek sprawy egzekucyjnej.	549
B. Główne okresy postępowania egz.	550
C. Stopnie pośród okresu wykonawczego.	551
D. Koniec sprawy egzekucyjnej.	557
E. Spory prawne po dokonanej egzekucyi.	561
F. Ostateczne określenie sprawy egzekucyjnej.	563
XI. <i>Środki prawne postępowania egzekucyjnego</i>	572
A. Powszechne przyczyny nieważności	572
B. Szczegółowe przyczyny nieważności	573
C. Zwyczajnym środkiem prawnym jest rekurs	573
D. Nadzwyczajnym środkiem prawnym jest opozycya	573
E. Stosunek rekursu do opozycyi	577
XII. <i>Koszta postępowania egzekucyjnego</i>	583
A. Kto ponosi te koszta	583

B. Prawo żądania zwrotu kosztów między stronami	583
C. Kto zwraca koszta egzekwentowi względnie egzekutowi?	585
D. Które koszta się zwracają?	586
E. Warunki wykonania prawa żądania zwrotu kosztów	586
F. Sposób zapłaty kosztów	587
G. Bezpieczeństwo dla kosztów egzekucyjnych	587
H. Które przepisy procedury cywilnej o kosztach procesowych obowiązują także w postępowaniu egzekucyjnym	587

XIII. Sterujące zasady postępowania egzekucyjnego 589

A. Zasada formy postępowania egzekucyjnego	589
B. Ograniczenie zasady ustnego postępowania	594
C. Wykluczenie zasady jawności	594
D. Zasada jedno- i dwustronnego postępowania	594
E. Zasada wolnej rozprawy w okresie dozwoleń egzekucyjnej	596
F. Zasada wolnej rozprawy w okresie wykonania egzekucyjnej	598

	Str.
G. Zasada postępowania z urzędu w okresie wykonania egzekucyi	603
XIV. Egzekucya zabezpieczająca i tymczasowe zarządzenia	607
A. Znaczenie zabezpieczenia egzekucyi praw i roszczeń	607
B. Rodzaje i osnowy roszczeń, dla jakich istnieją egzekucya dla zabezpieczenia i tymczasowe zarządzenia	608
C. Sposób wykazania zabezpieczyć się mającego roszczenia (zasada zabezpieczenia)	610
D. Przyczyny zabezpieczenia w ogólności	614
E. Przyczyny egzekucyi dla zabezpieczenia	615
F. Przyczyna tymczasowego zarządzenia	618
G. Środki egzekucyi dla zabezpieczenia	622
H. Od czego zależą środki zabezpieczające jako tymczasowe zarządzenia? .	624
I. Jaka zasada panuje w sprawach prowizoryalnych co do tymczasowych zarządzeń	629
K. Skutki i znaczenie wykonanego zabezpieczenia	630
L. Zasada ograniczenia wykonanego zabezpieczenia terminem	633

<i>XV. Egzekucya zabezpieczająca i tymczasowe zarządzenia (Ciąg dalszy: Sąd, strony, postępowanie)</i>	635
A. W egzekucyi dla zabezpieczenia jest Sąd dwojaki	635
B. Sąd wykonawczy w egzekucyi dla zabezpieczenia i dla tymczasowych zarządzeń	637
C. Zakres upoważnienia Sądu dozwalającego i wykonawczego	638
D. Strony i inni uczestnicy	639
E. Główne zasady postępowania	641
F. Dozwolenie sądowe według przepisów szczególnych i powszechnych	642
G. Wykonanie dozwolonego zabezpieczenia	653
H. Zniesienie wykonanego zabezpieczenia według odrębnych przepisów o zabezpieczeniu egzekucyi	656
I. Przyczyny zniesienia według analogicznych przepisów o zastanowieniu egzekucyi stanowej	658
K. Skutki zniesienia zabezpieczenia w porównaniu ze skutkami zastanowienia egzekucyi	662
L. Ograniczenie zabezpieczenia wykonanego	662

	Str.
M. Odpowiedzialność uprawnionego z powodu zniesienia zabezpieczenia . .	663
N. Środki odwrócenia	665

Sprostowanie omyłek druku i poprawek tekstu	329
Dodatkowe poprawki tekstu	667
Sprostowanie omyłek druku w objaśnieniach	672

